

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de mening der Bank.

INHOUD : Statistische methoden voor het onderzoek van de monetaire toestand (§§ 3, 4 en 5) door Dr. F. J. de Jong — Rentenfonds : Verslag over de verrichtingen van 1955 — Literatuur betreffende de monetaire en financiële toestand van België — Economische wetgeving — Grafieken van de economische toestand van België — Statistieken.

STATISTISCHE METHODEN VOOR HET ONDERZOEK VAN DE MONETAIRE TOESTAND (1)

door Dr. F. J. DE JONG,

Lector aan de Rijksuniversiteit te Groningen

§ 3. — De statistische apparatuur : het monetaire overzicht van het Centraal Planbureau

3.1. — De vier « overschotten »

De centrale economische plannen, die het Centraal Planbureau (C.P.B.) na de tweede wereldoorlog heeft gepubliceerd, bevatten o.a. nationale rekeningen van de Nederlandse volkshuishouding. In deze rekeningen wordt, behalve een terugblik op voorbije jaren, een prognose voor het komende jaar geboden. Deze prognoses vormen een bruikbare grondslag voor de economische politiek des lands. In de gedrukte en in de boekhandel verkrijgbaar gestelde jaarlijkse uitgaven van het centrale economische plan zijn trouwens de voornaamste door de regering beraamde maatregelen reeds in de voorspellingen verwerkt.

Aanvankelijk bestonden deze nationale rekeningen uitsluitend uit exploitatierekeningen van de consumptiehuishoudingen, de bedrijven, de overheid, de pensioen- en verzekeringsfondsen en het buitenland, plus een nationale balansmutatierekening; deze techniek is op het C.P.B. ontwikkeld in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek. Sedert 1951 wordt echter ook een monetaire analyse opgenomen; deze is ontwikkeld in samenwerking met de studiedienst van De Nederlandsche Bank.

In de plannen 1951 en 1952 had deze monetaire analyse de vorm van een stel nationale rekeningen voor de genoemde sectoren. Sedert 1953 volgt het C.P.B. echter een andere methode, die overzichtelijker is : de monetaire analyse wordt gegoten in de vorm van een *monetair overzicht* met afzonderlijke kolommen voor de drie sectoren, waarin de volkshuishouding voor dit doel wordt verdeeld, t.w. : (I) *Rijk*, (II) *Lagere publiekrechtelijke lichamen*, en (III) *Particuliere sector*; voorts staat, links van de sub (I) genoemde kolom, nog een afzonderlijke kolom met het opschrift *Totaal*, onderverdeeld in twee subkolommen, nl. *Totaal binnenland* en *Totaal buitenland*. De subkolom « Totaal binnenland » beschrijft de verhouding tussen het totaal en de geldscheppende banken, terwijl de subkolom « Totaal buitenland » de verhouding tussen het totaal en het buitenland weergeeft.

De particuliere sector omvat in deze opstelling de consumptiehuishoudingen (gezinshuishoudingen), alle bedrijven (ook de overheidsbedrijven), alle pensioen- en verzekeringsfondsen (ook de overheidsfondsen) en tenslotte ook de banken *met uitzondering van hun geldscheppende functie* en de daarmee samenhangende balansposten. Dit laatste

(1) De §§ 1 en 2 alsmede de bibliografie van dit artikel zijn verschenen in het maartnummer 1956 van dit *Tijdschrift*.

heeft consequenties voor de interpretatie van de cijfers in de totaal kolom, die uiteraard voor iedere post (d.i. iedere regel) het totaal van de drie sectoren aangeven. In tabel III, alwaar een verkorte weergave van de monetaire overzichten uit *C.E.P. 1953* en *C.E.P. 1954* is opgenomen (1), hebben de bovenste drie regels louter betrekking op het nationale inkomen en de binnenlandse bestedingen; hierbij blijven geldschepping en internationale economische betrekkingen nog buiten beschouwing, zodat men de getallen in de totaal kolom rechtstreeks als totaalcijfers van de gehele Nederlandse volkshuishouding dient op te vatten. Bij de daaronder staande posten daarentegen hebben de totaalcijfers ten dele te maken met de verhouding tussen het geheel der drie sectoren en de geldscheppende instellingen, te anderen dele met de verhouding tussen de drie sectoren en het buitenland; met het oog hierop is aldaar de totaal kolom op de boven reeds beschreven wijze verdeeld in twee subkolommen.

De posten, vermeld ter linkerzijde van de regels, zijn gegroepeerd in vier groepen; voor elke groep is het saldo getrokken. Aldus zijn er vier saldo's :

- a) het inkomensoverschot;
- b) het financieringsoverschot;
- c) het brutoliquiditeitsoverschot;

(1) In het *C.E.P. 1955* is het vormschema der posten enigszins gewijzigd. De samen te vatten discussie over de monetaire diagnostiek heeft zich echter voltrokken op basis van het in de tekst geschetste vormschema.

d) het nettoliquiditeitsoverschot (1).

Het is van belang, zich nauwkeurig rekenschap te geven van de betekenis van deze vier « overschotten ».

Het *inkomensoverschot* behoeft weinig toelichting na hetgeen in de vorige paragraaf is medegedeeld over het begrip « intern monetair evenwicht » van het *C.E.P. 1953*. Het inkomensoverschot is eenvoudig het nationale inkomen *minus* de binnenlandse bestedingen (alles *ex post*); het is derhalve gelijk aan het overschot op de lopende rekening van de betalingsbalans. Het *C.E.P. 1953* spreekt van intern monetair evenwicht, indien het inkomensoverschot nihil is.

Wat de overige saldi voorstellen, is op overzichtelijke wijze uiteengezet door Koopmans [16 : 452 = 24 : 9]. Koopmans kiest als uitgangspunt voor zijn beschouwing de betalingsbalansvergelijking (2) voor een individueel subject of voor een sector van de volkshuishouding; hij schrijft deze in de vorm van een boekhoudkundige rekening (kasrekening); zie tabel I.

(1) De bovenstaande beschrijving der kolommen en regels (posten) is in hoofdzaak ontleend aan de eerste bijlage van het *C.E.P. 1953*. In genoemd plan is in stede van de term *liquiditeitsoverschot* het woord *liquiditeitsvermeerdering* gebruikt; het *C.E.P. 1955* daarentegen spreekt van *liquiditeitsoverschot*, doch hier is het nettoliquiditeitsoverschot niet meer afzonderlijk vermeld.

(2) Voor nadere beschouwingen hierover zie men J. G. Koopmans : « De budgetvergelijking als verbindingschakel tussen micro- en macro-economie », *De Economist*,

Tabel I. BETALINGSBALANSVERGELIJKING IN REKENINGVORM ¹

(I) Ontvangen oorspronkelijk inkomen ²	} (A) Netto besteedbaar inkomen ³	(II) Consumptieve uitgaven	} (B) Nettobestedingen ⁴
(IV) Netto ontvangen overgedragen inkomen		(III) Uitgaven uit hoofde van netto-investeringen ...	
(V) Netto ontvangen vermogensoverdrachten om niet	} (C) Netto ontvangen totale vermogensoverdrachten ⁷	(VII) Netto-uitgaven uit hoofde van transacties met geldscheppende instellingen ⁸	} (D) Liquiditeitsoverschot (+) resp. liquiditeitskort (-)
(VI) Netto-ontvangsten uit hoofde van krediet- en kapitaalmarkttransacties met niet-geldscheppende huishoudingen ⁶ :		(0) Nettotoeneming van kas en andere liquiditeiten	
(VI.1) Vooraf vaststaande ⁹			
(VI.2) Niet vooraf vaststaande			
	+ (A) + (C)		+ (B) + (D)

¹ Het schema is op dezelfde wijze opgesteld als de betalingsbalans van een volkshuishouding — debetposten rechts, creditposten links — en is daarmee ook vergelijkbaar.

² Oorspronkelijk of primair inkomen is het inkomen, dat bestaat uit beloningen voor geleverde goederen (incl. bewezen diensten).

³ Koopmans schrijft hier « beschikbaar inkomen », doch aangezien deze term in dit artikel reeds in een andere betekenis is gebruikt, is deze term hier niet overgenomen.

⁴ Bestedingen in de reële sfeer.

⁵ Deze stippellijn is door schrijver dezes ingelast. Hetgeen boven de stippellijn staat, is vergelijkbaar met de lopende rekening van een betalingsbalans.

⁶ Koopmans schreef hier, wat hetzelfde betekent : « ... met anderen dan geldscheppende instellingen ». De onderverdeling in (VI.1) en (VI.2), die ook in tabel III (monetair overzicht uit het *C.E.P. 1953* en *1954*) voorkomt, is door schrijver dezes ingelast, omdat deze in de discussie een belangrijke plaats heeft ingenomen.

⁷ Deze term is, conform de terminologie van het Jaarverslag van De Nederlandsche Bank [12], in ruime zin opgevat en omvat zowel de overdrachten om niet als de kapitaalmarktverrichtingen.

⁸ Voor de geldscheppende instellingen zelve : het saldo van geldvernietiging (bij deze opstellingswijze positief) en geldschepping (negatief). [Noot van Koopmans].

⁹ Met « vooraf vaststaande vermogensoverdrachten » zijn financieringsposten bedoeld, die voorzienbaar zijn, aangezien zij zich aan de huishouding voordoen als een vaststaande verplichting resp. als iets, waarop zij een zeker « recht » heeft.

Met behulp van de in tabel I gegeven definities kan men vervolgens op eenvoudige wijze de reeds vermelde vier « overschotten », die in het monetaire

overzicht van het *C.E.P.* 1953 en 1954 voorkomen, omschrijven; zie tabel II. De letters en Romeinse cijfers in de linkerkolom verwijzen naar tabel I.

Tabel II.

DEFINITIES VAN DE VIER OVERSCHOTTEN

(I) + (IV) = (A) (II) + (III) = (B)	Netto besteedbaar inkomen Nettobestedingen (in de reële sfeer)
(A) — (B) (V) + (VI.1)	<i>Inkomenoverschot</i> (+) of <i>tekort</i> (—) Vooraf vaststaande vermogensoverdrachten, verkrijgingen (+) of verstrekkingen (—)
+ (VI.2)	<i>Financieringsoverschot</i> (+) of <i>tekort</i> (—) Niet vooraf vaststaande vermogensoverdrachten, verkrijgingen (+) of verstrekkingen (—)
+ (A) — (B) + (C) = (D)	<i>Brutoliquiditeitsoverschot</i> (+) of <i>tekort</i> (—) Toeneming van de actieve geldhoeveelheid ¹
—	<i>Nettoliquiditeitsoverschot</i> (+) of <i>tekort</i> , tot uitdrukking komend in : { Toeneming van de inactieve geldhoeveelheid ¹ { Toeneming van de secundaire liquiditeiten

¹ Wijzigingen in de geldhoeveelheid komen in tabel III in de kolom van het Rijk niet voor, aangezien de tegoeden van het Rijk niet tot de geldhoeveelheid worden gerekend, doch rechtstreeks in mindering worden gebracht op de schuld van het Rijk aan de geldscheppende instellingen.

3.2. — Enkele toelichtingen

Bij deze definities kunnen de volgende toelichtende opmerkingen worden gemaakt.

1) Hetgeen het C.P.B. blijkens bovenstaande definitie aanduidt als « brutoliquiditeitsoverschot », is in beginsel hetzelfde als hetgeen Holtrop in het jaarverslag van De Nederlandsche Bank het

« liquiditeitsoverschot » noemt. Waar in dit artikel van liquiditeitsoverschot wordt gesproken, is steeds het brutoliquiditeitsoverschot van het C.P.B. bedoeld; indien het nettoliquiditeitsoverschot wordt bedoeld, zal dit steeds uitdrukkelijk als zodanig worden aangeduid.

Het (bruto)liquiditeitsoverschot, d.i. post (D), heeft in de gedachtenwisseling een zodanig centrale plaats ingenomen, dat enige nadere bezinning op deze grootheid noodzakelijk moet worden geacht. Om te beginnen zij eraan herinnerd, dat post (D) de optelsom is van de posten (VII) en (0) van tabel I.

De beide laatstgenoemde posten zullen thans in verbale vorm nader worden omschreven en tevens in symbolen worden uitgedrukt; de symboliek van Holtrop uitbreidende zullen we onder $\Delta L_{m, prim}$ de toeneming van de massa der primaire liquiditeiten (geld) verstaan, onder $\Delta L_{v, prim}$ de toeneming van de vraag naar primaire liquiditeiten (geld), onder $\Delta L_{m, sec}$ de toeneming van de massa der secundaire liquiditeiten en tenslotte onder $\Delta L_{v, sec}$ de toeneming van de vraag naar secundaire liquiditeiten. Per definitie gelden de beide volgende identiteiten :

$$\Delta L_{m, prim} + \Delta L_{m, sec} \equiv \Delta L_m$$

$$\text{en } \Delta L_{v, prim} + \Delta L_{v, sec} \equiv \Delta L_v$$

2) In tabel II luidt de onderste van de twee met een accolade verbonden regels : « toeneming van de secundaire liquiditeiten ». In het monetaire over-

CIII (1955), p. 95/96 (in de afzonderlijke uitgave van deze inaugurele rede : p. 15/16), alwaar onderscheid wordt gemaakt tussen kas-, betalingsbalans- en begrotingsvergelijking. Een « kasvergelijking » heeft de volgende fundamentele vorm : *aanvangskasvoorraad + geldschepping + ontvangsten = uitgaven + geldvernietiging + eindkasvoorraad*, waarbij per definitie de geldschepping buiten de ontvangsten van de geldscheppende huishouding wordt gehouden; een valse munter wordt eveneens als een geldscheppend subject opgevat, terwijl wie zijn beurs verliest wordt geacht geldvernietigend op te treden. (Indien echter iemand zijn beurs verliest, terwijl deze door een ander wordt gevonden, spreekt Koopmans van een kapitaaloverdracht om niet). In de kasvergelijking van een niet-geldscheppende huishouding ontbreken de termen « geldschepping » en « geldvernietiging ». De fundamentele kasvergelijking kan macro-economisch als volgt worden herschreven : *ontvangsten + nettogeldschepping = uitgaven + nettotoeneming kas (oppotting)*; zoals ik elders [37] zal uiteenzetten, vormt de kasvergelijking in deze vorm het uitgangspunt voor Koopmans' theorie van het monetaire evenwicht. Voegt men aan de kasvergelijking de externe transacties toe, die niet in de vorm van geld zijn afgewikkeld (goederenaan- en -verkopen op krediet en geld- en kapitaalmarkttransacties waarbij secundaire en tertiaire liquiditeiten optreden; overdrachten om niet), dan ontstaat de « betalingsbalansvergelijking ». Voegt men er vervolgens bovendien de interne transacties (zelf maken van eigen gereedschap tegen « toegerekend » loon, dat meteen in het voorwerp wordt geïnvesteerd; zelf bewonen van eigen huis tegen « toegerekende » huur; etc.) aan toe, dan ontstaat de volledige « begrotingsvergelijking », die in het Engels *budget equation* wordt genoemd.

ANALYSE VAN POST(D) VAN TABEL I

Post	Verbale omschrijving	Symbool
(VII)	Netto-uitgaven uit hoofde van transacties met geldscheppende instellingen, d.i. de <i>oorzaak</i> van geldvernietiging (netto, <i>ex post</i>), dus van <i>ex-post</i> verkleining van de massa der primaire liquiditeiten	$-\Delta L_{m, prim}$
(0)	Toeneming van kas, d.i. oppotting (netto) in de zin van Koopmans doch hier <i>ex post</i> opgevat, d.i. toeneming van de <i>ex post</i> gevraagde voorraad primaire liquiditeiten	$\Delta L_{v, prim}$
	<i>plus</i>	
	toeneming van het bezit aan andere liquiditeiten (netto, <i>ex post</i>) wegens nettoverstrekking van leningen met het karakter van secundaire liquiditeit, d.i. wegens netto-aankoop van door <i>anderen</i> gecreëerde secundaire liquiditeiten <i>minus</i> toeneming van de massa der zelf gecreëerde secundaire liquiditeiten [12 : 47 e.v.; 28 : 281]	$\Delta L_{v, sec} - \Delta L_{m, sec}$
(D) = (VII) + (0)	Nettogeldvernietiging + netto-oppotting (Koopmans) + nettoverstrekking van leningen met het karakter van secundaire liquiditeit [28 : 286 n.; 36 : 960], alles <i>ex post</i> opgevat	$\Delta L_v - \Delta L_m$

zicht van de uitgaven voor 1953 en 1954 van het C.E.P. wordt deze post onderverdeeld in een tamelijk groot aantal posten, die op het eerste gezicht niet zeer overzichtelijk zijn. Hieronder worden zij, gezet in kleine letter, opgesomd, waarbij de benamingen der posten cursief zijn gedrukt, terwijl daarachter in romeins zetsel een toelichting is opgenomen; deze toelichting is — afgezien van tussen vierkante haken geplaatste woorden, die door schrijver dezes zijn ingelast — overgenomen uit het C.E.P. 1955, p. 108/109.

Toeneming (+) of afnemning van secundaire liquiditeiten
[in de zin van Holtrop] :

(a) *termijndeposito's*;

(b) *overige secundaire liquiditeiten*, nl. schatkistpapier, vrij beschikbare tegoeden bij 's Rijks schatkist en kasgeldleningen aan lagere publiekrechtelijke lichamen;

Afnemning (+) of toeneming (—) van kortlopende schulden :

(a) *aan binnenlandse sectoren (niet-banken)*; de tegenpost hiervan — de vordering — wordt als een secundaire liquiditeit beschouwd. [De genoemde « tegenpost », d.i. de vordering, is de vorige post : « overige secundaire liquiditeiten », zodat de getalswaarden van deze beide posten in de kolom « totaal binnenland » elkanders tegengestelde moeten zijn. Hun optelling levert altijd nul. Immers, wat een kortlopende vordering is voor de ene sector, is een kortlopende schuld voor een andere sector].

(b) *aan banken* [in guldens];

(c) *aan buitenland (netto)* [d.i. aan banken in vreemde valuta].

[De zojuist sub (b) en (c) genoemde mutatie in de kortlopende schulden aan de geldscheppende instellingen heeft als tegenpost een mutatie in de vorderingen]. De mutatie in de vorderingen op de geldscheppende instellingen komt uiteraard reeds tot uitdrukking in de posten « toeneming van de actieve geldhoeveelheid » en « toeneming van de inactieve geldhoeveelheid » en « termijndeposito's ». [Zoals een in het C.E.P. 1953 op p. 8 van de bijlagen opgenomen balansmutatierekening van de geldscheppende instellingen laat zien, zijn de zojuist genoemde posten echter in het algemeen niet juist elkanders tegengestelde. De genoemde balansmutatierekening vermeldt onder « vorderingen » van de geldscheppende instellingen :

toeneming van verstrekte langlopende leningen aan het buitenland (= kapitaalexport, in het monetaire overzicht voor de jaren vóór en tot 1953, toen de kapitaalschaarste in Nederland nog niet geheel was overwonnen, opgenomen onder het hoofd « niet vooraf vaststaande vermogensoverdrachten »), toeneming van verstrekte langlopende leningen aan binnenlandse sectoren, toeneming van verstrekte kortlopende leningen, en tenslotte de toeneming van de voorraad goud en deviezen; precies daartegenover staan als « schulden » de toeneming van de geldhoeveelheid en de toeneming van de termijndeposito's].

3) De derde toelichtende opmerking betreft de post « financieringsoverschot » van tabel II. Zoals het C.E.P. 1953 op p. 10 van de bijlagen doet uitkomen, acht het C.P.B. een toestand van *extern monetair evenwicht* aanwezig, indien het financieringsoverschot nul is. M.a.w., dan is er materieel evenwicht op de betalingsbalans; uit tabel I, opgevat als nationale betalingsbalans, blijkt, dat dan de optelsom van de posten « niet vooraf vaststaande vermogensoverdrachten » (VI.2) + « liquiditeitsoverschot » (D) nul moet zijn. Het C.P.B. beschouwt dus blijkbaar de optelsom van (VI.2) + (D) als een statistische benadering van de sluitposten of afhankelijke posten van de betalingsbalans. In het C.E.P. 1953 leest men hierover t.a.p. : « De hieraan ten grondslag liggende gedachte is de volgende. Indien een sector of land — krachtens gefundeerde verwachtingen [d.w.z. op grond van te verwachten vooraf vaststaande vermogensoverdrachten] — kan rekenen op een toevloeiing van kapitaal krachtens overdrachten om niet of krachtens krediettransacties, dan behoeft deze sector of dit land ondanks een inkomenstekort niet in financieringsmoeilijkheden te geraken. (In concreto wil dit zeggen, dat de betrokken sector dan niet eigen kasvoorraden of secundaire liquiditeiten behoeft aan te spreken, noch een beroep op langlopend krediet op de kapitaalmarkt of op geldscheppende instel-

lingen behoef te doen). Omgekeerd zullen bij een inkomensoverschot de financieringsmogelijkheden beperkter zijn dan het inkomensoverschot aangeeft, indien op de sector of het land een van te voren vaststaande verplichting tot kapitaaloverdracht of -verstrekking rust. In tegenstelling hiermede zijn de *niet vooraf vaststaande kapitaaltransacties* te zamen met de brutoliquiditeitsvermeerdering te beschouwen als een *aanwending* van het financieringsoverschot ».

De beide laatstgenoemde posten, die tezamen de aanwending van het financieringsoverschot vormen, hebben blijkens de bovenstaande aanhaling dus inderdaad een afhankelijk karakter in die zin, dat hun omvang afhankelijk is van de overige posten van de betalingsbalans. Men kan derhalve wel stellen, dat zij een min of meer grove statistische benadering van de omvang van de sluitposten voorstellen; in aanmerking genomen, dat een volledig aan de theorie beantwoordende meting van deze begrippen onmogelijk is, is dit reeds heel wat. Hierbij moet men bovendien in aanmerking nemen, dat het statistische materiaal pleegt te moeten worden aangevuld met geschatte grootheden, indien de waarnemingen niet kunnen worden geacht volledig te zijn geweest; daarom ziet men in elke uitgave van het *C.E.P.* de cijfers over voorbije jaren afwijken van die van vorige uitgaven, omdat inmiddels betrouwbaardere en vollediger gegevens ter beschikking zijn gekomen. Bovendien kunnen de nodige ramingen door verschillende instellingen op ongelijke wijze worden volvoerd, terwijl het tenslotte niet zeker is, dat deze verschillende instanties de scheidslijn tussen onafhankelijke posten en sluitposten, die altijd min of meer aan het subjectieve oordeel van de statistici onderworpen is, op dezelfde wijze trekken. Vergelijkt men bv. het financieringsoverschot van de Nederlandse volkshuishouding als geheel over de jaren 1952 en 1953, zoals vermeld in het monetaire overzicht in het *C.E.P. 1954* met het saldo van de zg. « totale betalingsbalans » over dezelfde jaren, zoals vermeld in het *Statistisch Zakboek 1954* van het Centraal Bureau voor de Statistiek (C.B.S.), p. 100, welke bedragen beide moeten doorgaan voor statistische benaderingen van het materiële overschot op de betalingsbalans, dan blijkt het door het *C.E.P. 1954* vermelde bedrag 0,22 resp. 0,15 miljard gulden hoger te zijn dan dat uit het *Statistisch Zakboek 1954*. Ten dele ligt dit ongetwijfeld aan verschillen in het beschikbare materiaal, dat als grondslag heeft gediend voor de opstelling van het monetaire overzicht door het C.P.B. en de betalingsbalans door het C.B.S. (1). Te anderen dele spruit het verschil echter voort uit verschillen in opvatting nopens

(1) Het *C.E.P.* stelt zijn monetaire overzicht « op transactiebasis » op, hetgeen wil zeggen, dat de vermelde bedragen betrekking hebben op het jaar, waarin de transacties tot stand zijn gekomen. Het C.B.S. stelt de betalingsbalans eveneens « op transactiebasis » op. Daarentegen bevat het jaarverslag van De Nederlandsche Bank een betalingsbalans, die « op kasbasis » is opgesteld, d.w.z. dat de bedragen betrekking hebben op het jaar, waarin de betalingen zijn verricht.

de posten, die onder de onafhankelijke resp. onder de afhankelijke kapitaalposten uit de gedachtengang van Meade behoren te worden geplaatst. Onder de « vooraf vaststaande vermogensoverdrachten » — zie post (4) van tabel III — en daarmee onder de onafhankelijke kapitaalposten vat het C.P.B. ook de Amerikaanse hulp, welke echter in de terminologie van het Internationale Monetaire Fonds tot de posten met « compenserend » karakter behoort en dus onder de *afhankelijke* posten thuishoort. Deze hulp bedroeg volgens het C.B.S. in 1952 0,29 en in 1953 0,066 miljard gulden. Het C.B.S. neemt deze post dan ook onder de afhankelijke posten op, d.w.z. onder de posten, waarin het saldo van de « totale betalingsbalans » tot uitdrukking komt, hetgeen mij juist lijkt; genoemd saldo stelt volgens de opstelling van het C.B.S. de optelsom voor van het tekort op de lopende rekening en de kapitaaluitvoer met niet-compenserend karakter (1); deze optelsom is dus het tegengestelde van het materiële overschot van de betalingsbalans volgens de definitie van Meade.

3.3. — De statistische gegevens

Tabel III biedt een verkorte weergave van het monetaire overzicht over de jaren 1951, 1952 en 1953; het schema is dat van tabel II. Aangezien de gedachtenwisseling zich voor een groot gedeelte op de grondslag van deze statistische gegevens heeft voltrokken, zal in § 4 herhaaldelijk naar de posten van tabel III worden verwezen.

De post, waarnaar het meest wordt verwezen, is post (7), het liquiditeitsoverschot. Aangezien het hier een statistische grootheid betreft, heeft deze een *ex-post*karakter. Deze overweging doet de vraag rijzen, of, *ex post* opgevat, ΔL_v en ΔL_m niet identiek moeten zijn; immers volgens een bekende stelling

(1) In het monetaire overzicht, opgenomen in het *C.E.P. 1955*, komt eveneens een post « financieringsoverschot » voor, doch deze is anders gedefinieerd dan die uit het *C.E.P. 1953* en *1954* en daardoor slecht vergelijkbaar met het financieringsoverschot van de beide laatstgenoemde uitgaven van het *C.E.P.* Met name is in het *C.E.P. 1955* het onderscheid tussen wel en niet vooraf vaststaande vermogensoverdrachten verdwenen, aangezien het C.P.B., mede onder invloed van een artikel van De Pous [13 : 917], tot het inzicht is gekomen, dat genoemd onderscheid tamelijk willekeurig is en dat de premisse, waarvan het C.P.B. uitging bij de toepassing van dit onderscheid, niet in overeenstemming is met de werkelijkheid : de huishoudingen laten zich bij het opstellen van hun bestedingsplannen niet uitsluitend leiden door het te verwachten inkomen plus de zg. vooraf vaststaande kapitaaltransacties op lange termijn, doch stellen ten minste evenzeer door hun verwachtingen t.a.v. het prijsverloop, de winstmogelijkheden, e.d. De financiering van deze bestedingen kan dan, behalve uit het lopende inkomen en de vooraf vaststaande kapitaaltransacties, geschieden uit ontpotting van geld, verkoop van secundaire liquiditeiten, het opnemen van afbetalings- en bankkredieten, de uitgifte van obligaties en aandelen, e.d. [zie ook 14 : 271]. Wat het nationale financieringsoverschot betreft, dit omvat in het *C.E.P. 1955* het overschot op de lopende rekening plus de ontvangen Amerikaanse hulp minus de aan Suriname en Nieuw-Guinea verstrekte hulp, zodat dit nationale financieringsoverschot niets meer heeft te maken met het begrip « materieel evenwicht op de betalingsbalans » en derhalve evenmin met het saldo op de « totale betalingsbalans » van het C.B.S.

Tabel III.

MONETAIR OVERZICHT (verkort)
in miljarden guldens, over de jaren 1951/1953 ¹

Nummer van de post	Omschrijving	1951					1952					1953				
		Totaal		Rijk	Lagere publiek-rechtelijke lichamen	Particuliere sector	Totaal		Rijk	Lagere publiek-rechtelijke lichamen	Particuliere sector	Totaal		Rijk	Lagere publiek-rechtelijke lichamen	Particuliere sector
		Buitenland	Binnenland				Buitenland	Binnenland				Buitenland	Binnenland			
(1)	Netto besteedbaar inkomen	19,73		3,39	1,01	15,33	20,18		3,14	1,22	15,82	21,46		3,41	1,12	16,93
(2)	Nettobestedingen	19,82		2,21	0,96	16,65	18,34		2,32	1,05	14,97	20,14		2,57	1,28	16,29
(3)=(1)-(2)	Inkomensoverschot	-0,09		1,18	0,05	-1,32	1,84		0,82	0,17	0,85	1,32		0,84	-0,16	0,64
(4)	Vooraf vaststaande vermogensoverdrachten	0,22	×	-0,33	-0,79	1,34	×	—	0,03	-0,61	0,58	-0,15	×	-0,78	-0,50	1,13
(5)=(3)+(4)	Financieringsoverschot	0,13		0,85	-0,74	0,02	1,84		0,85	-0,44	1,43	1,17		0,06	-0,66	1,77
(6)	Niet vooraf vaststaande vermogensoverdrachten	0,31	-0,06	-0,08	0,37	-0,04	—	0,07	-0,25	1,39	-0,07	-0,21	0,05	0,74	0,48	-1,38
(7)=(5)+(6)	Brutoliquiditeitsoverschot	0,38		0,77	-0,37	-0,02	1,91		-0,60	0,95	0,36	1,01		0,80	-0,18	0,39
(8)	Toeneming actieve geldhoeveelheid	×	0,60	×	—	0,60	×	0,14	×	—	0,14	×	0,38	×	—	0,38
(9)=(7)-(8)	Nettoliquiditeitsoverschot	-0,22		0,77	-0,37	-0,62	1,77		0,60	0,95	0,22	0,63		0,80	-0,18	0,01
(10)	Tot uitdrukking komend in : Toeneming inactieve geldhoeveelheid	×	-0,40	×	0,03	-0,43	×	0,63	×	0,06	0,57	×	0,15	×	-0,04	0,19
(11)	Toeneming secundaire liquiditeiten :															
	(a) termijndeposito's	×	0,33	×	—	0,33	×	0,17	×	0,13	0,04	×	0,02	×	-0,10	0,12
	(b) overige secundaire liquiditeiten	×	-0,42	×	0,02	-0,44	×	0,16	×	0,15	0,01	×	-0,06	×	-0,07	0,01
(12)	Afneming (+) van kortlopende schulden :															
	(a) aan binnenlandse sectoren (niet-banken)	×	0,42	0,64	-0,22	—	×	-0,16	-0,41	0,33	-0,08	×	0,06	-0,10	0,13	0,03
	(b) aan banken	×	-0,31	0,13	-0,20	-0,24	×	1,08	1,01	0,28	-0,21	×	0,52	0,90	-0,10	-0,28
	(c) aan buitenland (netto) ²	0,16	×	×	×	0,16	-0,11	×	×	×	-0,11	-0,06	×	×	×	-0,06

¹ Algemene toelichting. De bedragen zijn in lopende prijzen en zijn voor 1951 ontleend aan het C.E.P. 1953 en voor 1952 en 1953 aan het C.E.P. 1954. Een kruisje betekent, dat op die plaats niets kan worden ingevuld op grond van de aard van de desbetreffende post en kolom. De nummering der posten is door schrijver dezes aangebracht en stemt, gezien het karakter van samenvatting, dat deze tabel heeft, niet overeen met de nummering der posten in de twee genoemde uitgaven van het C.E.P. Men kan de posten, die in de bovenstaande tabel voorkomen, op onderstaande wijze vergelijken met die, welke zijn opgenomen in het gedetailleerde monetaire overzicht, dat Tinbergen & Schouten in hun in het Duits en Engels gepubliceerde artikel hebben doen afdrukken [15 : tabel 5]. Links van het teken = staan de nummers van de posten uit onze bovenstaande tabel, rechts van het teken = staan de nummers van de overeenkomstige posten uit tabel 5 van Tinbergen & Schouten. 1 = 3. 2 = 4 + 6. 3 = 3 - (4 + 6), d.i. het inkomensoverschot, dat bij Tinbergen & Schouten niet afzonderlijk is vermeld; men kan deze grootte in het Duits aanduiden als *Einkommensüberschuss* en in het Engels als *Income Surplus*. 4 = - 7 (binnenland) — het gedeelte van (10.a + 10.b + 10.c) binnenland, dat betrekking heeft op aflossingen — 10.d. 5 is analoog aan 9, doch de vermelde bedragen wijken af, omdat het financieringsoverschot (in het Duits aan te duiden als *Finanzierungsüberschuss* en in het Engels als *Financing Surplus*) in onze bovenstaande tabel enigszins anders is gedefinieerd dan bij Tinbergen & Schouten. 6 = - (overig gedeelte van 10.a + 10.b + 10.c, alles binnenland) — 10.e. 7 = 11; deze grootte kan men in het Duits ook *Bruttoliquiditätsüberschuss*, in het Engels ook *Gross Liquidity Surplus* noemen. 8 = 12. 9 = 13. 10 = 16. 11 = 14. 12 = 15.

² Post (12.c) geeft de door het buitenland verstrekte handelskredieten aan [11 : bijlagen, 8]. De toeneming van de goud- en deviezenvoorraad kan uit het volledige monetaire overzicht worden berekend, door uit te gaan van de post « financieringsoverschot » (5), daar bij te tellen de post « kapitaalimport (+) », die in het volledige monetaire overzicht onder de specificatie van de « niet vooraf vaststaande vermogensoverdrachten » (8) is opgenomen, en daar tenslotte de post « afnemng (+) van kortlopende schulden aan het buitenland » (12.c) af te trekken. De toeneming van de goud- en deviezenvoorraad bedraagt voor 1951 : 0,28; voor 1952 : 1,95; voor 1953 : 1,02.

van de geldtheorie geldt wèl steeds de *ex-post*-identiteit

$$\Delta L_v, \text{ prim} \equiv \Delta L_m, \text{ prim}$$

(of, in Keynes' symbolen : $\Delta L \equiv \Delta M$) (1).

Indien dit zo zou zijn, zou men bij post (7) nooit anders dan nul kunnen invullen.

Wij hebben vastgesteld, dat post (7) van tabel III identiek is met post (D) van tabellen I en II, bij de ontleding waarvan reeds is gesproken over de grootheden $\Delta L_v, \text{ prim}$ en $\Delta L_m, \text{ prim}$. De grootheid

$$\Delta L_v, \text{ prim} \equiv \Delta L_m, \text{ prim}$$

schuilt in tabel III in de optelsom van de posten (8) en (10), die men kan omschrijven als de « toename van de geldhoeveelheid »; deze optelsom is één der posten, waarin het liquiditeitsoverschot (7) tot uitdrukking komt.

Is nu *ex post* ook niet

$$\Delta L_v, \text{ sec} \equiv \Delta L_m, \text{ sec} ?$$

Inderdaad is dit uiteraard voor de volkshuishouding als geheel zo, voor zover het gaat om korte kredieten, die de niet-geldscheppende huishoudingen in het binnenland (de « binnenlandse sectoren ») elkander onderling hebben verstrekt. In het systeem van het monetaire overzicht zijn ook het Rijk en de banken onder deze niet-geldscheppende binnenlandse sectoren begrepen, doch uitsluitend voor zover het andere functies dan de geldscheppende betreft. Een voorbeeld van de zojuist genoemde kredieten is schatkistpapier, dat door het Rijk is verkocht aan institutionele beleggers; deze laatste instellingen vormen een onderdeel van de particuliere sector. De verkoop van dit schatkistpapier betekent een toename van de schuld van het Rijk aan de particuliere sector (negatief getal voor post (12.a) in kolom « Rijk »), maar uiteraard tevens een even grote toename van de vorderingen van de particuliere sector op het Rijk (positief getal voor post (11.b) in kolom « Particuliere sector »). De optelsom van deze getallen is uiteraard nul (de posten (12.a) en (11.b) in de kolom « Totaal binnenland » zijn altijd precies elkaanders tegengestelde en zijn dus samen nul).

De grootheden $\Delta L_v, \text{ sec}$ en $\Delta L_m, \text{ sec}$ omvatten echter drie dingen meer dan uitsluitend de korte kredieten, die de binnenlandse sectoren elkander hebben verstrekt.

1) Post (11.a) : « termijndeposito's », d.i. een vordering van binnenlandse sectoren op de banken met het karakter van secundaire liquiditeit, waarvan een toename positief is gedefinieerd, terwijl de daartegenover staande toename (negatieve af-

(1) Men denke aan puntige uitspraken als : « *All money which is anywhere must be somewhere* », en : « *The amount of hoarding must be equal to the quantity of money* ». De eerste dezer citaten vindt men bv. bij D.H. Robertson : « Mr. Harrod and the Expansion of Credit », *Economica N. S.*, I (1934), p. 473/475, inzh. p. 473; de tweede bij J.M. Keynes op p. 174 van de « *General Theory* » van 1936. Een uitspraak van dit type behelst uiteraard een waarheid als een koe.

neming) van de schulden van de banken aan de binnenlandse sectoren *niet* is opgenomen onder de posten, waarin het liquiditeitsoverschot tot uitdrukking komt.

2) Post (12.b) : « afneming van kortlopende schulden [van binnenlandse sectoren] aan banken »; het gaat hier om de afneming van de omvang van de voorraad der door de binnenlandse sectoren bij het bankwezen opgenomen kredieten (1).

3) Post (12.c) : « afneming van kortlopende schulden [van binnenlandse sectoren] aan het buitenland (netto) ». Het woord « netto » geeft aan, dat deze post de *wederzijdse* handelskredieten tussen Nederland en het buitenland omvat. Het gaat hier dus eigenlijk om de afneming van de voorraad secundaire liquiditeiten in handen van het buitenland, voor zover zij vorderingen op de sectoren van de Nederlandse volkshuishouding voorstellen (2).

Deze drie posten brengen mede, dat ook en zelfs *ex post* $\Delta L_v, \text{ sec}$ niet identiek is met $\Delta L_m, \text{ sec}$, zodat ΔL_v evenmin identiek is met ΔL_m .

Zoals wij reeds hebben gezien in § 2.3, zegt Holtrop, dat een positieve waarde van het liquiditeitsoverschot in de voorraaddimensie (*ex ante* $L_v > L_m$) een deflatore spanning betekent. Evenzo geldt, dat een positieve waarde van het liquiditeitsoverschot in de stroomdimensie (*ex ante* $\Delta L_v > \Delta L_m$) volgens de theorie van Holtrop tot deflatie leidt. Een en ander kan men analogisch afleiden uit hetgeen hij in *E.-S.B.* heeft beredeneerd [22 : 989/990 = 24 : 118/119] (3).

Beschouwen wij een toestand, waarin een liquiditeitsoverschot bestaat in de betekenis van *ex ante* $L_v - L_m > 0$ (zie § 2.3). De economische subjecten wensen zulk een liquiditeitsoverschot hetzij op te potten (in de zin van Koopmans), hetzij op de kapitaalmarkt uit beleggingen terug te nemen, hetzij ten dele op de ene en ten dele op de andere manier te behandelen.

(1) Hierbij komen dus de binnenlandse sectoren bij wijze van spreken « beter te staan » op hun debetrekningen bij het bankwezen. Komen de binnenlandse sectoren daarentegen « beter te staan » op hun creditrekningen — hetgeen in wezen een analoog verschijnsel is —, dan spreekt men van « toename van de geldhoeveelheid »; zie posten (8) en (10).

(2) In het *C.E.P. 1955* zijn deze vorderingen van het buitenland niet meer opgenomen onder de posten, waarin het Nederlandse nationale liquiditeitsoverschot tot uitdrukking komt. Wat in onze tabel III post (12.c) is, is in het monetaire overzicht van het *C.E.P. 1955* opgenomen onder het kapitaalverkeer met het buitenland, dat in het gedeelte *boven* het liquiditeitsoverschot is ingedeeld. Deze methode lijkt mij juist. In het *C.E.P. 1955* stemt het begrip liquiditeitsoverschot *volledig* overeen met het overeenkomstige begrip uit de jaarverslagen van De Nederlandsche Bank [12 : 61]; het is dan gelijk aan de toename van de voorraad goud en deviezen minus de creditering van de tegenwaarderekeningen van de Amerikaanse hulpverlening.

(3) Holtrop zelf gebruikt de termen *ex ante* en *ex post* niet gaarne; hij vat ze op in hun oorspronkelijke Zweedse betekenis en laat zien, dat ze in deze betekenis niet goed bruikbaar zijn [17 : 711 = 24 : 56/57]. In het begin van § 2 van dit artikel is deze kwestie reeds in een voetnoot aan de orde geweest.

I) Het terugnemen uit beleggingen leidt tot een stijgend aanbod van tertiaire liquiditeiten, derhalve tot daling van hun koers, derhalve tot stijging van de interestvoet. Hierdoor is een driedelig effect mogelijk :

1) afnemende van de investeringen;

2) daling van de liquiditeitsbegeerte (m.i. had Holtrop hieraan moeten toevoegen : althans, indien de stijging van de interestvoet tot dit niveau als definitief en als voleindigd wordt beschouwd, zodat geen speculatie optreedt); derhalve heeft ook de liquiditeitsvraag L_v de tendentie om te dalen;

3) de beleggingen, die het buitenland op onze binnenlandse markt verricht, kunnen stijgen, hetgeen via een overschot op de kapitaalrekening van de betalingsbalans leidt tot verhoging van L_m .

II) Het oppotten van liquiditeiten, d.i. het verminderen van de bestedingen, leidt tot de volgende deflatore effecten :

1) er wordt minder in het buitenland besteed, hetgeen via een overschot op de betalingsbalans leidt tot vergroting van L_m ;

2) de produktie daalt; en/of :

3) het algemene prijsniveau daalt.

De sub (2) en (3) genoemde effecten leiden tot een daling van het nationale geldinkomen Y , derhalve tot een daling van de liquiditeitsbehoefte en daarmee tot een dalende tendentie van L_v .

Al deze effecten te zamen leiden tot een daling van L_v en een stijging van L_m . *Ceteris paribus* zal dit proces zich voortzetten, totdat na verloop van een zeker tijdvak $L_v = L_m$ is geworden, m.a.w. totdat het monetaire evenwicht in de zin van Holtrop is hersteld. Stel, dat in het begin van genoemd tijdvak, dus ten tijde van het optreden van de deflatore impuls, *ex ante* $L_v = 4$ en *ex ante* $L_m = 2$ bedroeg; aan het einde van het tijdvak zij

$$L_v = L_m = 3.$$

Aan het begin van het tijdvak was

$$L_v - L_m = 2;$$

aan het einde is

$$L_v - L_m = 0.$$

Over het desbetreffende tijdvak gerekend is nu $\Delta L_v - \Delta L_m$, d.i. het liquiditeitsoverschot opgevat als een stroomgrootheid, = - 2. Dit liquiditeitsoverschot is negatief, zodat hier in feite sprake is van een liquiditeitstekort. Dit duidt op toenemende inflatie; in ons voorbeeld is dit de geïnduceerde inflatore reactie op de aanvankelijk optredende deflatore impuls, die aan het einde van het tijdvak zorgt voor het herstel van het monetaire evenwicht.

Hoe groot de *ex-antewaarden* van L_v en L_m op zeker tijdstip zijn, kan men niet meten; de statistische opstelling, die het C.P.B. het monetaire overzicht noemt, geeft slechts de *ex-post* waarde van

$$\Delta L_v - \Delta L_m$$

weer (post (7) van tabel III). Is deze grootheid

positief, dan is in het jaar, waarop het monetaire overzicht betrekking heeft, blijkbaar een gedeelte van het inkomen niet doorgegeven en dit moet in dat jaar een deflatore uitwerking hebben gehad. Daarom beschouwt Holtrop post (7) als de statistische uitdrukking van het liquiditeitsoverschot en een positieve waarde van deze post betekent *formeel* deflatie (of : afnemende inflatore spanning). Daarnaast bestaat dan echter nog het *materiële* probleem, in hoeverre zulk een deflatie het karakter heeft van een autonome impuls en in hoeverre zij het karakter heeft van een geïnduceerde reactie. Dit laatste leert het monetaire overzicht ons niet; in § 4 zal dit probleem nader aan de orde moeten komen.

3.4. — Voorstel voor een vijfde « overschot »

In § 2.3 is bij de behandeling van de theorie van Holtrop medegedeeld, dat Goedhart de methode van redeneren van Holtrop weliswaar bewondert, maar deze toch liever zou toepassen op wat hij noemt het « gezuiverde » of « zuivere » liquiditeitsoverschot [28 : 285, 288], ten einde een nauwere aansluiting te verkrijgen bij de begrippen inflatie — monetair evenwicht — deflatie van Koopmans, waarvoor hij, evenals schrijver dezes, voorkeur toont boven die van de andere in § 2 behandelde schrijvers. Dit zuivere liquiditeitsoverschot kan men, opgevat als stroomgrootheid, schrijven als

$$\Delta L_{v, prim} - \Delta L_{m, prim}$$

(of, in de symbolen van Keynes, als $\Delta L - \Delta M$), waarbij in de theorie deze grootheden *ex ante* moeten worden geïnterpreteerd. Het is dus zaak, ons af te vragen, of wij hiervoor een *ex-post* versie kunnen vinden, die vatbaar is voor statistische toetsing.

Naar de letter genomen, is dit in beginsel onder alle omstandigheden onmogelijk, aangezien — zoals wij reeds hebben vastgesteld — *ex post* de identiteit

$$\Delta L_{v, prim} \equiv \Delta L_{m, prim}$$

geldt. Daarom is Goedharts wens « om het begrip liquiditeitstekort consequent te beperken tot een beroep op geldschepping en kasvoorraden » [28 : 283] in beginsel wel in de theorie, doch niet in de statistische praktijk uitvoerbaar. Wat kan hij hier dan wel hebben bedoeld ?

Zie ik het goed, dan geeft hij ons hieromtrent een aanwijzing in de volgende reeds eerder aangehaalde opmerking [28 : 281/282] : « Voor de berekening van het nationale liquiditeitsoverschot of -tekort maakt het uiteraard geen verschil, of men de creatie en 'ontpotting' van secundaire liquiditeiten al of niet gelijkstelt met de creatie en ontpotting van geld als inflatore financieringsmiddelen, aangezien voor de volkshuishouding als geheel de creatie en accumulatie van secundaire liquiditeiten altijd precies tegen elkaar opwegen. Voor de sectorsgewijze analyse maakt dit evenwel wel degelijk verschil ».

Zoals wij reeds hebben gezien, kan zijn stelling, dat voor de volkshuishouding als geheel de creatie en accumulatie van secundaire liquiditeiten altijd

precies tegen elkaar opwegen, uitsluitend opgaan voor de verstrekking van kortlopende kredieten tussen de binnenlandse sectoren (niet-banken) onderling, d.i. in tabel III voor de posten (11.b) en (12. a). M.a.w., het liquiditeitsoverschot van Holtrop kan volgens Goedhart worden « gezuiverd » — d.w.z. naar de theorie van Koopmans worden toegebogen — door van post (7) de posten (11.b) en (12.a) af te trekken. Ik heb deze berekening uitgevoerd in tabel IV.

Aangezien Goedhart hiermede bedoelt « het begrip liquiditeitsoverschot uitsluitend te betrekken op het beroep op primaire liquiditeiten » [28 : 283], zou ik willen voorstellen deze grootheid voortaan aan te duiden als het *primaire liquiditeitsoverschot*; deze benaming, die dus in de plaats komt van « zuiver » of « gezuiverd » liquiditeitsoverschot, is in tabel IV dan ook toegepast op post (14). Deze post moet nu dus doorgaan voor de statistische interpretatie van de grootheid

$$\Delta L_{v, prim} - \Delta L_{m, prim}$$

Men zal zich wellicht afvragen, welke « filosofie » de hantering van deze *ex-post*grootheid als statistische benadering van het al dan niet bestaan van monetair evenwicht in de zin van Koopmans kan rechtvaardigen, nu deze *ex-post*grootheid blijkens post (14) van tabel IV kan afwijken van nul, terwijl wij zojuist toch hebben vastgesteld, dat in de volkshuishouding als geheel de gevraagde voorraad geld *ex post* identiek moet zijn met de aangeboden voorraad geld.

In Goedharts gedachtengang is deze « filosofie » zeer eenvoudig (1). Een sector heeft een liquiditeitsoverschot, indien zijn nettopositie t.o.v. het geldscheppende bankwezen verbetert, hetzij door toeneming van zijn creditsaldi (d.i. toeneming van zijn kasvoorraad), hetzij door daling van zijn debetsaldi (d.i. aflossing van bankkrediet), hetzij door aanwending van van derden ontvangen geld bv. voor het kweken van een termijndeposito (dit laatste betekent een vermindering van het beroep op de geldscheppende instellingen en kan daarom statistisch op één lijn worden gesteld met de aanwending van van derden ontvangen geld voor aflossing op debetrekeningen).

In een *gesloten* volkshuishouding is het nationale (primaire) liquiditeitsoverschot identiek met nul, aangezien elke verbetering van de liquiditeitspositie van één sector altijd precies gelijk is aan de verslechtering van de liquiditeitspositie der andere sectoren; immers, alle geld, dat wordt geschapen door vergroting van debetsaldi betekent elders vergroting van creditsaldi (2). In een *open* volkshuis-

houding kan echter wel degelijk een nationaal liquiditeitsoverschot ontstaan, doordat het uit het buitenland ontvangen geld (d.i. de toeneming van de voorraad goud en deviezen) niet gelijk behoeft te zijn aan het aan het buitenland betaalde geld (d.i. de afnemering van de voorraad goud en deviezen) en de daarmede op één lijn staande creditering van de tegenwaarderekening van de Amerikaanse hulp. Het nationale liquiditeitsoverschot is dan ook per definitie gelijk aan de nettotoeneming van de voorraad goud en deviezen *minus* de creditering van de tegenwaarderekening [12 : 61] (1).

Wij hebben echter gezien, dat het nationale liquiditeitsoverschot per definitie eveneens gelijk is aan de toeneming van de nationale geldvoorraad — d.i. post (15) van tabel IV — vermeerderd met het bedrag, waarmede het beroep op geldschepping is afgenomen (d.i. de vermindering van de bankkredieten — post (12.b) — en de toeneming van de termijndeposito's — d.i. post (11.a). M.a.w. :

$$\begin{aligned} & \Delta L_{v, prim} - \Delta L_{m, prim} = \\ & = \text{post (15)} + \text{post (11.a)} + \text{post (12.b)}; \end{aligned}$$

statistisch wordt hierbij $\Delta L_{v, prim}$ gelijkgesteld aan post (15) en $-\Delta L_{m, prim}$ gelijkgesteld aan post (11.a) + post (12.b). Dit betekent, dat de identiteit tussen $\Delta L_{v, prim}$ en $\Delta L_{m, prim}$ in de open volkshuishouding is ontlopen, door op de statistische definitie van $\Delta L_{m, prim}$ een kunstgreep toe te passen van zodanige aard, dat ook het « internationale geld » zijn invloed op de omvang van $\Delta L_{m, prim}$ doet gelden; dit is bereikt, door, in analogie met hetgeen is gesteld nopens post VII in de « Analyse van post (D) van tabel I » op blz. 240, $\Delta L_{m, prim}$ te definiëren als die *oorzaken* van de toeneming van de geldhoeveelheid, die bestaan in de wijzigingen van de kortlopende vorderingen- en schuldenverhoudingen van de binnenlandse sectoren t.o.v. de geldscheppende banken. Het gaat hier dus om de optelsom van de posten (11.a) en (12.b) met tegengesteld teken. Post (15) wordt beschouwd als de statistische interpretatie van $\Delta L_{v, prim}$. Aldus

(1) Volgens deze interpretatie valt dus monetair evenwicht, d.i. nationaal liquiditeitsoverschot = 0, samen met « evenwicht op de totale betalingsbalans » in de zin van « constant gebleven bezit aan internationaal geld », d.w.z. de wijziging opgetreden in de voorraad goud en deviezen minus de creditering van de tegenwaarderekening bedraagt nihil [28 : 287, alwaar Goedhart de creditering van de tegenwaarderekening echter heeft verwaarloosd]. Hierbij moet men echter bedenken, dat Goedharts begrip « evenwicht op de totale betalingsbalans » *niet* samenvalt met het begrip, dat wij met dezelfde naam hebben aangeduid en dat afkomstig is van het C.B.S., welk begrip wij op blz. 241 hebben besproken; laatstgenoemd begrip komt min of meer overeen met het begrip *financieringsoverschot* van het C.P.B. (al zijn er ook tussen deze twee begrippen wel verschillen, zoals op blz. 241 is uiteengezet) en stelt een statistische benadering van het materiële evenwicht resp. de materiële onevenwichtigheid van de betalingsbalans in de zin van Meade en Korteweg & Keesing voor. Goedharts begrip « evenwicht op de totale betalingsbalans » kan derhalve *niet* worden opgevat als het materiële evenwicht. Monetair evenwicht valt dus *niet* samen met materieel evenwicht op de betalingsbalans.

(1) Professor Goedhart is zo vriendelijk geweest, mij zijn gedachtengang in een brief uiteen te zetten; de volgende twee alinea's steunen op deze brief, behalve wat het gestelde nopens de tegenwaarderekening betreft.

(2) In Nederland boeken de banken de journaalpost *Debiteuren/Aan crediteuren* eerst op het moment en tot het bedrag, waar van een toegestaan bankkrediet wordt gebruik gemaakt ten behoeve van het verrichten van betalingen.

Tabel IV.

BEREKENING VAN HET PRIMAIRE LIQUIDITEITSOverschOT EN DE TOENEMING VAN DE POTENTIELE INFLATIE

in miljarden gulden, over de jaren 1951/1953 (gebaseerd op de getallen, vermeld in tabel III)

Nummer van de post (vergelijk tabel III)	Omschrijving	1951					1952					1953				
		Totaal		Rijk	Lagere publiek- rechtelijke lichamen	Particuliere sector	Totaal		Rijk	Lagere publiek- rechtelijke lichamen	Particuliere sector	Totaal		Rijk	Lagere publiek- rechtelijke lichamen	Particuliere sector
		Buiten- land	Binnen- land				Buiten- land	Binnen- land				Buiten- land	Binnen- land			
(7)	(Bruto)liquiditeitsoverschot	0,38	0,77	-0,37	-0,02	1,91	0,60	0,95	0,36	1,01	0,80	-0,18	0,39			
(11.b)	Toeneming « overige » secundaire liqui- diteiten	x	-0,42	x	0,02	-0,44	x	0,16	x	0,15	0,01	x	-0,06	x	-0,07	0,01
(13) = (7) — (11.b)	Tussensaldo	0,80	0,77	-0,39	0,42	1,75	0,60	0,80	0,35	1,07	0,80	-0,11	0,38			
(12.a)	Afneming (+) van kortlopende schulden aan binnenlandse sectoren (niet-banken)	x	0,42	0,64	-0,22	—	x	-0,16	-0,41	0,33	—0,08	x	0,06	-0,10	0,13	0,03
(14) = (13) — (12.a)	Primair liquiditeitsoverschot ¹	0,38 (0,22)	0,13	-0,17	0,42 (0,26)	1,91 (2,02)	1,01	0,47	0,43 (0,54)	1,01 (1,07)	0,90	-0,24	0,35 (0,41)			
(15) = (8) + (10)	Tot uitdrukking komend in :															
(11.a)	Toeneming geldhoeveelheid	x	0,20	x	0,03	0,17	x	0,77	x	0,06	0,71	x	0,53	x	-0,04	0,57
	Toeneming termijndeposito's	x	0,33	x	—	0,33	x	0,17	x	0,13	0,04	x	0,02	x	-0,10	0,12
(12.b)	Afneming (+) van kortlopende schulden :															
	aan banken	x	-0,31	0,13	-0,20	-0,24	x	1,08	1,01	0,28	—0,21	x	0,52	0,90	-0,10	—0,28
(12.c)	aan buitenland (netto)	0,16	x	x	x	0,16	-0,11	x	x	x	-0,11	-0,06	x	x	x	-0,06
(10)	Toeneming inactieve geldhoeveelheid	x	-0,40	x	0,03	-0,43	x	0,63	x	0,06	0,57	x	0,15	x	-0,04	0,19
(11)	Toeneming secundaire liquiditeiten	x	-0,09	x	0,02	-0,11	x	0,33	x	0,28	0,05	x	-0,04	x	-0,17	0,13
(16) = (10) + (11)	Toeneming potentiële inflatie (+)	-0,49	x	0,05	-0,54	0,96	x	0,34	0,62	0,11	x	-0,21	0,32			

¹ De tussen haken vermelde cursief gedrukte getallen van post (14) zijn verkregen, door de romein gedrukte getallen van post (14) te verminderen met post (12.c). De cursieve getallen stellen het primaire liquiditeitsoverschot in de zin van Goedhart voor. Zie ook blz. 243, n. 2.

beschouwd, bedraagt het nationale primaire liquiditeitsoverschot

$$\Delta L_{v, prim} - \Delta L_{m, prim}$$

voor het jaar 1953 : $0,53 + 0,02 + 0,52 = 1,07$ zoals in tabel IV in de kolom « Totaal binnenland » voor 1953 is aangegeven door het tussen haken geplaatste cursieve getal.

Het valt hierbij op, dat post (12.c) in deze berekening van het nationale primaire liquiditeitsoverschot in de zin van Goedhart niet is opgenomen. Vandaar, dat de cursieve getallen, vermeld bij post (14), afwijken van de Romein gedrukte getallen, die bij dezelfde post zijn opgenomen; de Romein gedrukte getallen verkrijgt men rechtstreeks uit post (7) van tabel III — herhaald in tabel IV — door daar de posten (11.b) en (12.a) af te trekken. Het verschil tussen de Romein en de cursief gedrukte getallen van post (14) is dan ook gelijk aan post (12.c). Uit de gehele in de vorige twee alinea's ontwikkelde gedachtengang blijkt, dat de plaatsing van post (12.c) in de monetaire overzichten van C.E.P. 1953 en 1954 weinig gelukkig is; het C.P.B. heeft dit zelf ook ingezien en heeft daarom in het C.E.P. 1955 deze post verplaatst naar het gedeelte van het monetaire overzicht, dat boven het liquiditeitsoverschot (7) ligt (zie ook voetnoot 2 op blz. 243). Eigenlijk zouden we dus de getallen, vermeld bij post (7) in tabel IV, eveneens met post (12.c) moeten verminderen.

Indien we dit in gedachten doen, dan blijkt, dat het — juist zoals Goedhart het ook ziet — voor de volkshuishouding als geheel geen verschil betekent, of we met het primaire liquiditeitsoverschot werken dan wel met het « ongezuiverde » liquiditeitsoverschot van Holtrop en het monetaire overzicht van het C.P.B.; beide grootheden bedragen voor 1953 : 1,07; men vergelijkte hiertoe in tabel IV de in gedachten gewijzigde post (7) met het cursieve getal van post (14) in de kolom « Totaal ». Vergelijkt men deze posten echter voor de overige kolommen, dan blijkt, dat het voor de sectorsgewijze analyse wel degelijk verschil uitmaakt, wederom zoals Goedhart het ziet. Vooral voor het jaar 1951 is het verschil opvallend; volgens het « formele criterium-Holtrop » (ongezuiverd of brutoliquiditeitsoverschot) was toen bv. de particuliere sector enigszins inflatoor, volgens het formele criterium van post (14) — laten we het 't « formele criterium-Goedhart » noemen — was deze sector toen duidelijk deflatoor.

Ik meen, dat het formele criterium-Goedhart, dus het primaire liquiditeitsoverschot als zojuist gedefinieerd, de best bereikbare statistische benadering is van de grootheid *ex-ante* oppotting minus *ex-ante* geldschepping van Koopmans. Hierbij valt aan de ene kant te bedenken, dat de « kunstgreep », toegepast op de definitie van $\Delta L_{m, prim}$, theoretisch nimmer geheel kan worden verantwoord. Maar aan de andere kant moet men in het oog houden, dat een statistische (dus *ex-post*)-toetsing van genoemde *ex-ante* grootheid van Koopmans *princi-*

peel onuitvoerbaar is op een wijze, die theoretisch wel geheel verantwoord zou zijn. Bovendien duidt de interpretatie « oorzaken van de toeneming van de geldhoeveelheid » op factoren, die enigszins in de *ex-ante* richting gaan. Voorts is het volkomen logisch, indien men de volkshuishouding als geheel beschouwt, aan te nemen, dat een primair liquiditeitsoverschot zich *ex post* uit in een geconstateerde vergroting van de voorraad « internationaal geld ». Deze laatste vervult voor de volkshuishouding als geheel immers dezelfde functie als de voorraad binnenlands geld voor een individueel subject.

Dat de mogelijkheid, de empirische monetaire analyse te baseren op het formele criterium van het primaire liquiditeitsoverschot, inderdaad bestaat, is ook Holtrop niet ontgaan. In één van zijn in *Economisch-Statistische Berichten* gepubliceerde artikelen spreekt hij hierover [17 : 690/691 = 24 : 48].

Hetgeen ik « primair liquiditeitsoverschot » noem, heeft hij aldaar aangeduid als *kasoverschot* en deze grootheid definieert hij als volgt : « Het kasoverschot zou in dit verband gedefinieerd moeten worden als de toeneming van de geldvoorraad (= oppotting), vermeerderd met de toeneming van het nettotegoed (anders dan 'geld') bij geldscheppende instellingen (= geldvernietiging)... Voor zover het de veranderingen in de geldhoeveelheid betreft, geeft dit criterium ons de sommering van de tegenposten bij de afzonderlijke huishoudingen van de in tabel 25 van het Jaarverslag (1953) van De Nederlandsche Bank opgenomen 'Oorzaken van de veranderingen in de binnenlandse geldhoeveelheid'. Voor zover het de ... oppottingen van geld betreft, verschaft het ons de feiten, voor zover die uit hoofde van de tegengestelde bewegingen bij de afzonderlijke huishoudingen of groepen van huishoudingen waarneembaar zijn ». Deze uiteenzetting kan men opvatten als een samenvatting van mijn zojuist gegeven betoog.

In tabel IV is, geheel onderaan, tevens de *potentiële inflatie* berekend volgens een door het C.P.B. voorgestelde methode [11 : bijlagen, 11]; dit is de optelsom der posten (10) en (11) van tabel III. Is de som van deze twee posten negatief, dan is er sprake van potentiële deflatie. In het C.E.P. 1953 staat nopens de grootheid « potentiële inflatie » t.a.p. het volgende te lezen : « De term spreekt voor zichzelf : deze vorm van inflatie wordt eerst actueel, indien de liquiditeitsvraag (1) van de betrokken sectoren vermindert en dit leidt tot het afstoten van liquiditeiten. Uiteraard mogen daarnaast de mogelijkheden van de geldscheppende instellingen om hun debiteurensaldi — en daarmee tevens hun crediteurensaldi — te vergroten, niet uit het oog worden verloren ». Ik zou daar nog aan toe willen voegen, dat men evenmin uit het oog mag

(1) Er staat letterlijk : « liquiditeitsbehoefte », maar in de terminologie van Holtrop, die in dit artikel om der wille van de uniformiteit is gevolgd, moet men dit wijzigen in « liquiditeitsvraag ».

verliezen, dat door wijziging van hetgeen Zijlstra in zijn dissertatie [5] « de objectieve determinanten van de omloopsnelheid van het geld » heeft genoemd (waarvan de betalingsgewoonten een belangrijke component vormen), de gemiddelde *actieve* kasvoorraden kunnen worden verkleind, hetgeen eveneens ontpotting in de zin van Koopmans en daarmee een inflatore invloed betekent. Post (16) is dus een zeer onvolledige meting van de potentiële inflatie.

§ 4. — De discussie over de statistische meting en localisering van monetaire storingsverschijnselen

4.1. — De methode-Holtrop

Over één punt zijn de deelnemers aan het debat het eens : het statistische materiaal heeft van nature een *ex-post* karakter en *ex-post* grootheden bieden, op zichzelf genomen, geen voldoende grondslag om tot een verantwoorde interpretatie van de monetaire situatie — en dit is toch het wezen van de monetaire diagnostiek — te komen (1). Hiertoe is het noodzakelijk, het in tabel III vervatte statistische materiaal te beschouwen tegen de achtergrond van de algemene ontwikkelingstoestand, waarin de volkshuishouding verkeert. Dit vereist naast kennis der feiten theoretisch inzicht (2).

Holtrop heeft in het jaarverslag 1953 van De Nederlandsche Bank de eerste belangrijke poging tot zulk een diagnostische beschouwing ondernomen [12 : 64/68]; Koopmans heeft zijn analyse beschreven en aan een kritische beschouwing onderworpen [16 = 24 : 1/42], waarmee de discussie was geopend om nog maandenlang te worden voortgezet.

Zoals op grond van zijn opvatting van het begrip monetair evenwicht is te verwachten, beschouwt Holtrop het brutoliquiditeitsoverschot (door hem liquiditeitsoverschot genoemd) als het bij uitstek bruikbare formele criterium voor de monetaire diagnostiek. Hij knoopt dus aan bij post (7) van tabel III. In de gedachtengang van Holtrop gaat het erom, vast te stellen, of de onderscheidene sectoren van de volkshuishouding de door hen ontvangen liquiditeiten doorgeven dan wel ze vasthouden of juist meer liquiditeiten afstoten dan ze in de desbetreffende periode hebben ontvangen. Geeft een bepaalde sector juist evenveel uit als hij heeft ontvangen, dan gedraagt hij zich monetair neutraal; m.a.w. dan is hij geen bron van

monetaire storingsverschijnselen. Geeft hij minder uit dan hij heeft ontvangen, m.a.w. kweekt hij een liquiditeitsoverschot (positieve waarde van post (7)), dan gaat er een deflatore invloed van hem uit; men moet dan echter nog tegen de achtergrond van de economische ontwikkeling trachten na te gaan, of hier sprake is van een autonome deflatore impuls dan wel van een deflatore reactie op een elders optredende inflatore impuls. Geeft de sector meer uit dan hij heeft ontvangen, m.a.w. veroorzaakt hij een liquiditeitstekort (negatieve waarde van post (7)), dan gaat er een inflatore invloed van hem uit; doch ook dan is het nodig om van dit formeel vastgestelde feit te trachten te komen tot een materieel antwoord op de vraag, of het hier een autonome inflatore impuls betreft dan wel een inflatore reactie op een elders optredende deflatore impuls.

Daarbij huldigt Holtrop de opvatting, dat wie op de kapitaalmarkt geld leent, mag aannemen, dat hij in wezen door de kapitaalverschaffer verrichte *besparingen* (uit diens lopende inkomen) laat verderstromen. Zou dit in feite niet het geval zijn, m.a.w. is de kapitaalverschaffer door ontpotting of geldschepping aan zijn middelen gekomen, dan is dit een zaak, die wel de geldgever doch niet de geldnemer raakt. Op grond van deze overweging beschouwt Holtrop de verrichtingen op de kapitaalmarkt als irrelevant voor de oplossing van het localiseringsvraagstuk, d.w.z. in onze tabel I staan volgens Holtrop de kapitaalmarkttransacties uit een oogpunt van monetaire diagnostiek niet op één lijn met post (D), het liquiditeitsoverschot. Slechts de laatstgenoemde post is van belang.

Aldus tewerk gaande beschouwt Holtrop achtereenvolgens de Nederlandse volkshuishouding in haar geheel en de afzonderlijke sectoren, een en ander voor het jaar 1953.

Wat de Nederlandse volkshuishouding in haar geheel betreft, stelt Holtrop om te beginnen formeel vast, dat hier sprake is van een liquiditeitsoverschot van circa één miljard (1). Hierover merkt hij het volgende op [12 : 64/65] : « Het is interessant vast te stellen, dat het nationale liquiditeitsoverschot ten opzichte van het buitenland, dat aldus gedefinieerd de suggestie met zich medebrengt van een deflatore invloed door de nationale economie op het buitenland uitgeoefend, anderzijds ook gedefinieerd kan worden als het liquiditeitstekort van het buitenland ten opzichte van Nederland, welke definitie de suggestie met zich medebrengt van een inflatore invloed door het buitenland op de Nederlandse economie uitgeoefend. Beide beschouwingswijzen hebben *prima facie* een gelijke aanspraak om als juiste

(1) Dit zou slechts mogelijk zijn, indien men in staat ware, de desbetreffende *ex-antegrootheden* zelf rechtstreeks te meten.

(2) Hierin treft men tevens de reden aan, waarom dit « praktische » artikel zoveel theorie bevat. Men denke aan de uitspraak van A. Marshall op p. 38 van de achtste druk van zijn « *Principles* » (1920) : « *We have seen that the economist must be greedy of facts; but that facts by themselves teach nothing...; reason alone can interpret and draw lessons from them... Trained common sense... is the ultimate arbiter in every practical problem.* »

(1) De omvang van der onderscheidene liquiditeitsoverschotten, die Holtrop vermeldt [12 : 61], wijken een weinig af van onze in tabel III door het C.P.B. berekende bedragen bij post (7). Aangezien de verschillen betreffende het jaar 1953 tussen de gegevens van de Bank (Holtrop) en die van het C.P.B. (onze tabel III) slechts gering zijn, is het mogelijk de discussie weer te geven op basis van tabel III; daarom zullen wij dit hier doen.

beschrijving van de werkelijkheid te worden aanvaard. De keuze tussen de beide interpretaties dient te worden gebaseerd op een nadere analyse van de omstandigheden. De vraag, waar het op aankomt, is, of het nationale liquiditeitsoverschot moet worden toegeschreven aan deflatore impulsen in het binnenland of aan inflatore impulsen in het buitenland, of aan een samenwerking van beide. Alvorens die vraag te kunnen beantwoorden dienen wij allereerst vast te stellen, in hoeverre de nationale liquiditeitsoverschotten het resultaat waren van autonome deflatore impulsen of slechts van compenserende of absorberende deflatore reacties ».

Holtrop gaat er dan toe over de binnenlandse conjuncturele ontwikkeling in Nederland globaal te beschrijven om vast te stellen, dat hier tegenstrijdige aanwijzingen (« indicaties ») zijn op te merken, die in hun totaliteit eerder wijzen op een lichtelijk inflator, dan op een deflator milieu. In inflatore richting wijst de algemene economische bedrijvigheid, die in 1953 een belangrijke opleving vertoonde, zich uitend in een hoger peil van de industriële produktie en van de werkgelegenheid; in deflatore richting duiden de grote stabiliteit van de lonen en de kosten van levensonderhoud, terwijl de groothandelsprijzen zelfs een lichte daling te zien gaven; tenslotte openbaarden zich in de internationale handel zelfs belangrijke dalingen (11 pct.) van de prijsindexcijfers van de invoer en van de uitvoer. Dit is de achtergrond, waartegen Holtrop de afzonderlijke binnenlandse sectoren gaat beschouwen [12 : 65 e.v.].

Hij neemt eerst de *overheidssector* onder de loep; hij vat hieronder het totaal van de sectoren « Rijk » en « lagere publiekrechtelijke lichamen ». Hij geeft als zijn mening te kennen, « dat aan het daar geconstateerde liquiditeitsoverschot in ieder geval in overwegende mate het karakter van een autonome deflatore impuls moet worden toegekend. In deze sector is voor een liquiditeitsoverschot als gevolg van een deflatore reactie op inflatore impulsen elders, slechts weinig ruimte. Er kan daarvan hoogstens gesproken worden voor zover de opbrengst van de conjunctuurgevoelige belastingen bij een inflatore expansie stijgt boven de raming. Waar het totale beeld van de economische ontwikkeling in 1953 geen duidelijke aanwijzingen van een inflatore toestand inhoudt, kan deze factor niet van grote betekenis geweest zijn en moeten wij dus inderdaad concluderen, dat het liquiditeitsoverschot van de overheidssector in overwegende mate een zelfstandige deflatore invloed heeft uitgeoefend. Het is van groot belang vast te stellen, dat deze deflatore impuls aanzienlijk geringer van kracht was dan in 1952 ». Dit laatste blijkt ook uit onze tabel III; men vergelijkte post (7) voor Rijk *plus* lagere publiekrechtelijke lichamen in de jaren 1952 en 1953 met elkander. De lagere publiekrechtelijke lichamen werkten in 1952 deflator; in 1953 echter inflator. Daarentegen was de invloed van het *Rijk* — waarop Holtrops betoog m.i. toch in hoofdzaak slaat — in 1953 sterker deflator dan in 1952. Volgens

deze diagnose heeft het Rijk dus zijn taak, een anticyclische politiek te voeren, verstaan : het heeft in een tijd van opgaande conjunctuur met volledig empool op de arbeidsmarkt, waardoor prijsstijgingen dreigden, voldoende deflatore tegendruk gegeven om deze prijsstijgingen geen actualiteit te doen worden. Wel geeft Holtrop op een andere plaats [22 : 996 = 24 : 133/134] te kennen, dat zulk een overheids-politiek z.i. onjuist zou zijn, indien de buitenlandse inflatore impulsen worden verondersteld een duurzaam karakter te hebben, want in dat geval zou zulk een deflatore politiek leiden tot een extravergroting van het reeds bestaande overschot op de betalingsbalans; men moet dan of de inflatie toelaten of de wisselkoers wijzigen.

Vervolgens beschouwt Holtrop de *particuliere sector*, d.i. het samenstel van de « groep fondsen (1) en spaarbanken » en de « gezins- en bedrijfshuishoudingen ». Aangaande de groep fondsen en spaarbanken schrijft hij : « Ook voor deze groep geldt, dat er, bij een algemene inflatore situatie, steeds in zekere mate compenserende deflatore reacties zullen optreden, omdat op de versterkte toevloeiing van spaarmiddelen zal worden gereageerd met een veruiming van de liquiditeit. Doch eenzelfde reactie zal eveneens volgen, wanneer de ruimere toevloeiing van middelen een gevolg is van een normale (2) vergroting van de spaaractiviteit en in dat geval moet aan het daaruit resulterende liquiditeitsoverschot ten volle het karakter van een autonome deflatore impuls worden toegekend. Het zijn deze in een gezond financieel verkeer onvermijdelijke reacties, die niet alleen rechtvaardigen, maar het zelfs noodzakelijk maken, dat in een zich regelmatig expanderende volkshuishouding ook een beperkte mate van inflatore financiering plaatsvindt ». Samenvattend kan men dus vaststellen, dat Holtrop het liquiditeitsoverschot van de groep fondsen en spaarbanken, dat hij voor 1953 op 0,19 miljard gulden raamt [12 : 61], in het slechts *lichtelijk* inflatore milieu van genoemd jaar ten dele het karakter van een autonome deflatore impuls wil toekennen; de vergroting van het nationale inkomen van 1952 op 1953 zal hier wel hebben geleid tot een « normale » vergroting van de spaaractiviteit en hieruit vloeit een autonome deflatore impuls, van de groep fondsen en spaarbanken uitgaande, voort.

Tenslotte komen dan de « gezins- en bedrijfshuishoudingen » aan de beurt. Volgens Holtrop onderscheidt deze groep zich van de overige groepen, « doordat het bij uitstek deze groep is, waarbinnen zich de reacties op — hetzij buiten de groep, hetzij binnen de groep — optredende inflatore of deflatore impulsen zullen afspelen. Bovendien zullen binnen deze zo heterogene groep vaak elkander neutraliserende, onderling tegengestelde, impulsen werkzaam

(1) Nl. pensioen- en verzekeringsfondsen, ook wel samengevat onder de benaming sociale fondsen.

(2) Met « normaal » bedoelt Holtrop hier kennelijk : niet voortvloeiende uit een algemene inflatore situatie.

zijn. Op een zodanige tegenstelling zou bij voorbeeld, in het tweede halfjaar 1953, het samengaan van een zich opzamelen van primaire liquiditeiten met een beroep op de geldscheppende instellingen en op intering van secundaire liquiditeiten kunnen wijzen. Aan deze beide laatste verschijnselen moet, in het conjuncturele milieu van 1953, stellig het karakter van een autonome inflatore impuls worden toegekend : er is geen sprake van, dat in het tweede halfjaar 1953 een beroep op liquiditeiten moest worden gedaan omdat, ten gevolge van een daling van bruto-inkomsten, de lopende uitgaven niet meer zouden kunnen worden gedekt ! Moeilijker is de interpretatie van de te constateren accumulatie van primaire liquiditeiten. Op zichzelf kan deze wijzen op een autonome deflatore impuls. In de omstandigheden van 1953, en in het bijzonder van het tweede halfjaar, is dit echter onwaarschijnlijk. Wanneer wij constateren, dat de accumulatie van primaire liquiditeiten geheel parallel verloopt met de stijging van het nationale inkomen, dan moet aan die accumulatie veeleer het karakter van een deflatore reactie dan van een impuls worden toegekend. Vatten wij de waarneembare monetaire verschijnselen in de groep der gezins- en bedrijfshuishoudingen samen, dan komen wij tot de slotsom, dat, voor het jaar 1953 als geheel, het te constateren liquiditeitsoverschot niet wijst op het prevaleren van autonome deflatore impulsen, maar eerder op een deflatore reactie op de economische expansie, die dat jaar te zien gaf ».

Daarna keert Holtrop terug tot de Nederlandse volkshuishouding als geheel : « Samenvattend moeten wij ten aanzien van de totale monetaire situatie in het jaar 1953 tot de conclusie komen, dat deze vanuit het binnenland onder de invloed heeft gestaan van vrij krachtige deflatore impulsen — zij het minder krachtig dan in 1952 — uitgaande van de overheidssector en van de sector der fondsen en spaarbanken, terwijl in de sector der gezins- en bedrijfshuishoudingen onderling tegengestelde tendenties werkzaam zijn geweest, waarbij deflatore reacties op een expansief milieu de overhand hebben gehad. De resultante van deze krachten was een deflatore invloed, die, indien niet nog andere invloeden werkzaam waren geweest, had moeten leiden tot een reactie in de economische bedrijvigheid, en die, op zichzelf, niet groot genoeg geweest zou zijn om het gerealiseerde betalingsbalansoverschot uit binnenlandse oorzaken te kunnen verklaren. Deze constatering leidt tot de belangrijke conclusie, dat het betalingsbalansoverschot mede geïnterpreteerd moet worden als het resultaat van de inwerking van buitenlandse inflatore impulsen op de binnenlandse economie en dat ook alleen uit de medewerksaamheid dier buitenlandse invloeden het feitelijke verloop van de binnenlandse bedrijvigheid kan worden verklaard ».

Dat er in het buitenland inderdaad inflatore spanningen zijn geweest, volgt naar de mening van Holtrop uit twee verschijnselen : 1) verschillende landen zijn ook in het Europese verband nog niet tot

een volledige liberalisering van de invoer overgegaan ; 2) er heeft in 1953 een niveauverschil in kosten en prijzen tussen Nederland en een belangrijk gedeelte van de buitenwereld bestaan, dat niet was geconditioneerd door verschillen in produktiviteit.

Wél mag men het Koopmans nazeggen [16 : 449 = 24 : 2], dat deze analyse van de president van De Nederlandsche Bank zeer scherpzinnig is en dat er op gelukkige wijze inductieve en deductieve elementen in zijn samengesmolten.

4.2. — Voorstel tot toepassing van Holtrops betoogtrant op het primaire liquiditeitsoverschot

Welke uitkomsten zou een analoge betoogtrant, toegepast op het *primaire* liquiditeitsoverschot, hebben geleverd ? Hierover vinden wij in de discussie uiteraard niets vermeld, aangezien de cijfers, die deze grootheid voorstellen, voor het eerst in onze tabel IV zijn gepubliceerd. Omdat deze tabel steunt op enkele reeds aangehaalde uitlatingen van Goedhart, zou men de betoogtrant van Holtrop, toegepast op het primaire liquiditeitsoverschot, m.i. de methode-Goedhart kunnen noemen. Goedhart zelf heeft van deze methode echter nooit een uitwerking gepubliceerd ; daarom zal zulk een uitwerking hier thans door schrijver dezes in het kort worden beproefd.

De getallen, vermeld bij het primaire liquiditeitsoverschot — post (14) in tabel IV — wijken voor het jaar 1953 niet belangrijk af van die van het (bruto)liquiditeitsoverschot van post (7). De methode-Goedhart leidt hier dus niet tot andere resultaten dan de methode-Holtrop.

Daarom is het interessanter, onze aandacht te richten op het jaar 1951, voor welk jaar volgens de cijfers van tabel IV de beide methoden wél tot verschillende resultaten moeten leiden. Dit jaar is zeer bewogen geweest (1). De Nederlandse regering heeft een zich toen ontwikkelend inflatieproces bestreden (2) met behulp van een aantal sterk deflatore maatregelen, waarvan de belangrijkste waren : verlaging van de uit het landbouwegalisatiefonds gefinancierde prijssubsidies met ongeveer f 300 miljoen (maart 1951), belastingverhoging tot een bedrag van ongeveer f 250 miljoen (augustus 1951), vermindering van de civiele overheidsuitgaven voor 1951 met ongeveer f 150 miljoen, het plaatsen van een Staatslening van f 200 miljoen (april 1951) en het beperken van de bouwnijverheid ; dit alles betekende een inkrimping van de nationale uitgaven met *meer dan een miljard gulden*. Bovendien kwamen regering en vakbeweging over-

(1) Men zie hierover de volgende publikaties. — *Jaarverslag van De Nederlandsche Bank over 1951*, p. 1/3. — *C.E.P. 1952*, p. 7, 10 en 11. — J. Tinbergen : « *Rapport Nederland algemeen* », werkdocument voor het eeuwfeestcongres van de Koninklijke Belgische Vereniging voor de Staathuishoudkunde, Brussel, 22-25 september 1955, § 2, sectie « *Middelen* », tweede alinea.

(2) Tevens beoogde de regering dekkingsmiddelen te vinden voor een verhoging van de militaire uitgaven.

een, de reële lonen met 5 pct. te doen dalen (maart 1951); dit werd bereikt, door voor een in het recente verleden ontstane stijging van de kosten van levensonderhoud slechts een *gedeeltelijk* compenserende loonsverhoging te geven. Door dit alles plus een kredietcontrole door De Nederlandsche Bank verwachtte en bereikte men tevens een vermindering der nationale investeringen met ongeveer 25 pct. (1).

De kentering in de toestand trad aanvankelijk aarzelend, doch in de nazomer 1951 in steeds duidelijker zichtbare vormen in (2). In de sfeer van de particuliere consumptie viel zelfs reeds aanstonds, nl. reeds in het tweede kwartaal van 1951, een omslag waar te nemen; over het gehele jaar bedroeg de daling van het consumptievolume omstreeks 3 pct., d.i. 5 pct. per hoofd van de bevolking (3), zoals de bedoeling was geweest. Er is hier dus duidelijk sprake van een binnenlandse deflatore impuls. Aangezien de marginale invoerquote van Nederland in die tijd ongeveer 50 pct. bedroeg (4), mocht hiervan m.i. een vermindering van het tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans met ruim een half miljard worden verwacht. In feite heeft de vermin-

dering van dit tekort, vergeleken met 1950, ruim één miljard bedragen (1); het was in 1951 zelfs nageenog geheel verdwenen. Dit is te danken geweest aan een achterblijven van het invoervolume wegens: 1) het achterblijven van de militaire uitgaven en 2) een groter bedrag aan kasontvangsten van het Rijk wegens ontvangen belastingen dan was voorzien (2). Ook deze factoren hebben het karakter van een autonome binnenlandse deflatore impuls.

Wil men tegen deze achtergrond de methode-Holtrop en de methode-Goedhart met elkander vergelijken, dan biedt tabel IV hiervoor helaas onvoldoende gelegenheid. In het jaar 1953, toen men nog niet veel ervaring had met het opstellen van een monetair overzicht, weken de cijfers, geproduceerd door De Nederlandsche Bank en het Centraal Planbureau voor het jaar 1951, aanzienlijk van elkander af, zodat zij geen betrouwbare indruk maken. Daarom moeten wij ons thans van recentere gegevens over 1951 voorzien; dit is geschied in tabel V. De cijfers, geproduceerd door de beide genoemde instellingen, wijken hier onderling slechts weinig af. Ook in tabel V wijken de cijfers van de posten (7) en (14) voor de binnenlandse sectoren onderling sterk af, evenals dit in tabel IV het geval was; met name bij het Rijk en bij de particuliere sector hebben de beide posten volgens tabel V immers een tegengesteld teken.

(1) De verbetering, die men hiervan verwachtte, o.a. een zich sluiten van de betalingsbalans, is inderdaad bereikt. Reeds in 1952 was deze verbetering volledig een feit.

(2) *Jaarverslag D.N.B. 1951*, p. 1.

(3) *C.E.P. 1952*, p. 10.

(4) *C.E.P. 1952*, p. 14.

(1) *C.E.P. 1955*, monetair overzicht.

(2) *C.E.P. 1952*, p. 14.

Tabel V. BEREKENING VAN HET PRIMAIRE LIQUIDITEITSOVERSCHOT VOOR HET JAAR 1951

uit de cijfers van het monetaire overzicht in het *C.E.P. 1955*
(tussen haken enkele der overeenkomstige posten volgens de tabel
in het jaarverslag van De Nederlandsche Bank over 1954, p. 64 en 56)

Nummer van de post	Omschrijving	Totaal		Rijk	Lagere publiekrechtelijke lichamen	Particuliere sector			
		Buitenland	Binnenland						
(7)	(Bruto)liquiditeitsoverschot ...	-0,22	(-0,26)	0,25	(0,19)	-0,39	(-0,39)	-0,08	(-0,06)
(11.b)	Toeneming « overige » secundaire liquiditeiten	×	-0,45	×		0,02		-0,47	
(13) = (7) - (11.b)	Tussensaldo		0,23		0,25	-0,41		0,39	
(12.a)	Afneming van kortlopende schulden aan binnenlandse sectoren (niet-banken)	×	0,45	0,68		-0,23		—	
(14) = (13) - (12.a)	Primair liquiditeitsoverschot :		-0,22	-0,43		-0,18		0,39	
(15) = (8) + (10)	Tot uitdrukking komend in :								
(11.a)	Toeneming geldhoeveelheid		0,16	(0,18)	×	0,03		0,13	
(17)	Toeneming termijndeposito's ...		0,40		×	—		0,40	
	Afneming (+) van kortlopende en langlopende schulden aan geldscheppende instellingen .	-0,31 ¹	-0,78	-0,43		-0,21		-0,14	

¹ Het model van het monetaire overzicht is in het *C.E.P. 1955* enigszins anders dan in de beide vorige uitgaven van het *C.E.P.* Post (17) is tot op zekere hoogte vergelijkbaar met post (12.b) van de tabellen III en IV. Zie voorts voetnoot 2 op blz. 248. De getallen van post (14) in tabel V berusten formeel op dezelfde definities als de tussen haken geplaatste cursieve getallen van post (14) in tabel IV; materieel wijken zij echter hiervan af wegens de grotere precisie van het in 1955 over 1951 beschikbare cijfermateriaal.

Volgen wij de methode-Holtrop, dan vertoont het Rijk een brutoliquiditeitsoverschot van 0,25 (of 0,19 volgens D.N.B.) en de lagere publiekrechtelijke lichamen van — 0,39; dit is voor de gehele overheidssector tezamen — 0,14 (of — 0,20). Dit betekent in de gegeven omstandigheden een deflatore impuls van het Rijk en een grotere inflatore invloed van de lagere publiekrechtelijke lichamen. Daarnaast staat een liquiditeitsstekort van 0,08 (0,06) in de particuliere sector, die in de gedachtengang van Holtrop, gegeven de reële loonsverlaging, wel overwegend het karakter van een geïnduceerde reactie zal hebben.

Ik zou echter meer voor een andere redenering gevoelen, gebaseerd op de methode-Goedhart. Blijkens post (17) heeft het Rijk een beroep gedaan op primaire liquiditeiten en heeft het de eigen huishouding op inflatore wijze gefinancierd. Dit betekent, dat de vermindering der Staatsuitgaven niet groot genoeg is geweest om het optreden van een autonome inflatore impuls, uitgaande van het Rijk, te verhinderen. Ik acht het een symptoom van het reeds in § 2.3 geschetste minder juiste karakter van de methode-Holtrop, dat dit feit door deze methode niet wordt blootgelegd. Ook van de lagere publiekrechtelijke lichamen ging een inflatore invloed uit, zoals post (14) leert, zij het ook van geringere omvang dan de methode-Holtrop volgens post (7) zou moeten suggereren.

Hoe heeft zich nu de particuliere sector gedragen? De spaartegoeden bij spaar- en landbouwkredietbanken liepen terug (1); deze instellingen kunnen hierop hebben gereageerd met een inkrimping van hun liquiditeit, hetgeen een geïnduceerde inflatore reactie betekent. Het bedrijfsleven kan voor investeringsdoeleinden gereedliggend kasgeld hebben ontpot, maar dit kan niet ver zijn doorgegaan, aangezien de ondernemers bekend waren met de 5 pct. verlaging van het reële loon en daaruit te verwachten daling van de effectieve vraag en dus van de afzet; men zal dus niet verder zijn gegaan dan het afbouwen van reeds aangevatte projecten. De kredietcontrole belette voorts belangrijke inflatore financiering met bankkrediet. Gegeven de bereikte verkleining van de investeringen met 25 pct. geloof ik veeleer aan een autonome deflatore impuls — reactie weliswaar op de besluiten van de regering —, uitgaande van het bedrijfsleven. De totale investeringen zijn, vergeleken met 1950, met ongeveer 0,6 tot 0,8 miljard gedaald. Hier is dus stellig sprake geweest van een belangrijke deflatore impuls, uitgaande van het bedrijfsleven; voegt men daarbij een zekere geïnduceerde inflatore reactie van de sociale fondsen en spaarbanken, alsmede van de gezinshuishoudingen op de loonsverlaging, dan lijkt het in 't geheel niet onaannemelijk, dat de netto deflatore invloed van de particuliere sector 0,39 miljard heeft bedragen, zoals post (14) aangeeft. Dit lijkt mij in ieder geval veel waarschijnlijker dan de geïnduceerde inflatore reactie, waartoe

(1) Jaarverslag D.N.B. 1951, p. 53.

de methode-Holtrop aan de hand van post (7) zou moeten komen.

Als het bovenstaande juist is, is de methode-Goedhart beter dan de methode-Holtrop. Indien en voor zover nu de methode-Goedhart een aanvaardbare statistische uitwerking is van de theoretische analyse van het al dan niet bestaan van monetair evenwicht volgens Koopmans' theorie van 1933, is dit tevens een aanwijzing, dat Koopmans' begrip monetair evenwicht doelmatiger is dan dat van Holtrop.

Holtrop voert hiertegen aan [17 : 691 = 24 : 49/50], dat de hantering van het primaire liquiditeitsoverschot — door hem als « kasoverschot » aangeduid — in sommige gevallen tekort doet aan het monetaire gewicht van bepaalde disposities van de binnenlandse sectoren en dat van andere overdrijft. Als sterkste voorbeeld hiervan noemt hij het geval, dat het bedrijfsleven schatkistpapier koopt van de geldscheppende banken; deze aankoop betekent niet een verkrijging van nieuwe financieringsmiddelen door de overheid, maar nochtans een verminderd beroep van de schatkist op het bankwezen, omdat het door de banken aangehouden bedrag aan schatkistpapier een vermindering ondergaat. In zulk een geval acht Holtrop het *niet* zinvol om de opeenhoping van liquiditeiten door het bedrijfsleven als monetair neutraal te kenschetsen en het daarmee gepaard gaande verminderde beroep van de schatkist op het bankwezen als een deflatore schuldaflossing door de overheid.

Hiertegen zou ik willen opmerken, dat een analyse van dit voorbeeld van Holtrop aan de hand van de methode-Goedhart m.i. tot andere conclusies voert dan Holtrop meent. Alvorens te trachten, dit aan te tonen, moge ik eerst waarschuwen tegen een voor de hand liggend misverstand. Men zou wellicht willen betogen, dat aankoop van schatkistpapier door het bedrijfsleven geldvernietiging betekent en dat er *dus* in ieder geval deflatie optreedt; dit te bereiken is immers de doelstelling van een deflatore openmarktpolitiek, waarbij schatkistpapier op de open markt wordt afgestoten. Deze redenering is echter onjuist. Vermindering van de geldhoeveelheid *ex post* behoeft niet in alle gevallen samen te gaan met deflatie (1) — zoals ook volgt uit de theorie van Koopmans van 1933 [37] — en zeker niet in een open volkshuishouding.

De toepassing van de methode-Goedhart is veel omzichtiger en kan daarom medehelpen, dit misverstand te vermijden. Toepassing van deze methode op Holtrops voorbeeld leidt m.i. tot de volgende redenering. Gegeven is, dat de particuliere sector schatkistpapier koopt van het bankwezen. (Hier behoeft nog geen sprake te zijn van openmarktpolitiek; het bankwezen kan wel tot het ten verkoop aanbieden van schatkistpapier zijn genoopt, doordat bv. vóórdien een aanzienlijk bedrag aan chartaal geld aan

(1) Dat dit wel zo zou moeten zijn, is een gevolgtrekking, die bv. I. Fisher heeft afgeleid uit zijn « mechanische » kwantiteitstheorie. Het is echter tegenwoordig algemeen aanvaard, dat deze theorie onvolledig is.

het bankwezen was onttrokken). Deze aankoop betekent, dat in de particuliere sector de geldhoeveelheid daalt, zonder dat zich de schulden van deze sector aan het bankwezen wijzigen; m.a.w. in de particuliere sector daalt *ex post* $L_{v, prim}$, terwijl $L_{m, prim}$ constant blijft. Hieruit volgt, dat er in de particuliere sector een liquiditeitstekort optreedt :

$$\Delta L_{v, prim} - \Delta L_{m, prim} < 0,$$

hetgeen in dit voorbeeld een inflatore impuls betekent. Daartegenover zien we in de sector « Rijk » een deflatore reactie optreden, af te lezen uit een daling van $L_{m, prim}$, doordat de schuld van het Rijk aan het bankwezen afneemt. Macro-economisch compenseren deze twee factoren elkander : het nationale liquiditeitsoverschot ondergaat door een en ander geen wijziging. Verder dan deze formele constatering kan men echter in het gegeven voorbeeld niet gaan, omdat verdere gegevens ontbreken. Voor een materiële interpretatie van het formeel vastgestelde verschijnsel zou men bv. moeten weten, waar de particuliere sector het voor de aankoop van schatkistpapier bestede geld vandaan heeft gehaald — uit inactieve, dan wel uit actieve kasvoorraden, die in het verleden tijdens een deflator reactieproces zijn opgebouwd ? En welke kunnen, gegeven de algemene economische ontwikkeling, de beweegredenen van de particuliere sector om tot deze aankoop over te gaan, zijn geweest ? Daartoe moet men ook weten, wat er verder in de onderscheidene sectoren nog is gebeurd.

Het is van belang, de sectoren steeds in onderling verband te beschouwen. Stel, als tweede voorbeeld, dat de overheid een bedrag x leent van het bankwezen, dit bedrag aan de particuliere sector betaalt en dat de particuliere sector vervolgens dit bedrag op een termijndeposito stort. De lening door de overheid betekent stijging van $L_{m, prim}$ ten bedrage van x (namelijk een bedrag van $-x$ bij post (17) in tabel V), d.w.z. een liquiditeitstekort bij de overheid en dus bv. een inflatore impuls door de overheid. In de particuliere sector blijft de geldhoeveelheid $L_{v, prim}$ constant (post (15) = 0), terwijl de termijndeposito's stijgen (post (11.a) = x), zodat $L_{m, prim}$ daalt; derhalve is in de particuliere sector

$$\Delta L_{v, prim} - \Delta L_{m, prim} > 0,$$

hetgeen een liquiditeitsoverschot is, dat de deflatore invloed van de particuliere sector weergeeft (deze invloed kan het karakter van een reactie hebben). Het nationale liquiditeitsoverschot ondergaat in dit tweede voorbeeld geen wijziging.

Indien echter — derde voorbeeld — de particuliere sector opgepot geld op een termijndeposito stort, dalen $L_{v, prim}$ en $L_{m, prim}$ gelijktijdig en evenveel, hetgeen, zoals te verwachten was, een monetair neutrale handeling voorstelt.

4.3. — De methode-Koopmans

Ook Koopmans heeft bezwaren geopperd tegen Holtrops methode van analyseren van de Neder-

landse monetaire situatie in 1953, doch zijn bezwaren gaan een geheel andere kant uit dan die, welke ik zojuist heb ontwikkeld en, naar het mij voorkomt, sluiten zij veel minder aan op zijn theoretische analyse van 1933, welke laatste hij echter nog steeds volledig als juist aanvaardt.

Koopmans [16] zegt, dat de verbindingen, die tussen geld- en kapitaalmarkt bestaan (zie de laatste twee alinea's van § 2.3), medebrengen, dat ook tertiaire liquiditeiten kunnen worden gemonetiseerd. Stel, dat de ondernemingen nieuwe effecten emitteren. Zijn nu de investeringen groter dan de besparingen (beide *ex ante* opgevat,) m.a.w. is er een aanbodoverschot van effecten, dan treden geldschepping en ontpotting op. De geldschepping ontstaat, doordat de door de ondernemingen afgestoten effecten hetzij rechtstreeks worden gemonetiseerd doordat zij bij de banken worden beleend, hetzij indirect worden gemonetiseerd doordat de bezitters van secundaire liquiditeiten deze verkopen aan de banken om met de ontvangen geldmiddelen effecten te kopen. De impuls tot deze inflatore gang van zaken wordt gegeven door die economische subjecten, die nieuwe investeringen tot stand willen brengen en met het oog daarop effecten hebben afgestoten. De verichtingen op de kapitaalmarkt zijn derhalve volgens Koopmans stellig van belang voor de oplossing van ons vraagstuk, voor zover zij dienen ter financiering van een financieringstekort (negatief financieringsoverschot) van één of meer sectoren.

Dit betekent, dat Koopmans het *financieringsoverschot*, d.i. post (5) van tabel III, als het relevante criterium voor de oplossing van het probleem van de localisering van monetaire storingsverschijnselen beschouwt. Daarmede komt hij tot op zekere hoogte terecht op het standpunt, dat ook door het C.P.B. wordt ingenomen, nl. indien het gaat om het evenwicht van de volkshuishouding als geheel t.o.v. het buitenland (het « externe monetaire evenwicht »). Echter voegt Koopmans hieraan toe, dat z.i. voor het aantonen van uit het buitenland afkomstige inflatore of deflatore impulsen het *inkomenoverschot*, d.i. post (3) van tabel III, in beschouwing moet worden genomen, en wel tegen de achtergrond van de binnenlandse ontwikkeling van het algemene prijsniveau en de werkgelegenheid [16 : 514 = 24 : 36/38]. Aangezien er in 1953 een aanzienlijk overschot op de lopende rekening van de betalingsbalans was bij een nagenoeg constant binnenlands prijsniveau, is het volgens de door Meade in zijn reeds eerder aangehaalde boek uiteengezette theorie zo, dat er gelijktijdig buitenlandse inflatore en binnenlandse deflatore impulsen zijn opgetreden.

Voor de localisering van de *binnenlandse* deflatore impulsen wil Koopmans de *financieringsoverschotten* van de binnenlandse sectoren beschouwen, d.w.z. men moet de afhankelijke posten in de betalingsbalansen van de binnenlandse sectoren buiten beschouwing laten. Blijkens post (5) van tabel III

vertoont de overheidssector (Rijk en lagere publiek-rechtelijke lichamen te zamen) in 1953 een financieringstekort; omdat hier de « niet vooraf vaststaande » (derhalve, de « niet-voorgenomen ») vermogensoverdrachten buiten beschouwing zijn gelaten, kan men aan deze grootheid een *ex-ante*-karakter toekennen en mag men volgens Koopmans concluderen, dat de overheid een inflatore impuls de volkshuishouding heeft ingestuurd. De particuliere sector daarentegen vertoont een financieringsoverschot, zodat hier van een deflatore impuls sprake is.

Wat betreft de overheidssector, zijn de gevolgtrekkingen van Holtrop en Koopmans dus tegengesteld: Holtrop meent, dat de invloed van deze sector deflator, Koopmans daarentegen, dat deze inflator is geweest. Tinbergen en Links sluiten zich in dezen aan bij Koopmans [19 : 790 = 24 : 81].

Het onderscheid tussen de methoden van Holtrop en Koopmans wordt door laatstgenoemde schrijver aldus geformuleerd, dat de statistische gegevens van het monetaire overzicht, betrekking hebbende op het financieringsoverschot, de spanning op de geld- en kapitaalmarkt registreren vóórdat de Staatsemissies zijn geschied, terwijl het liquiditeitsoverschot (waarop Holtrop zich beroept) de toestand *na* het gelukken van deze emissies registreert, dus nadat de spanningen min of meer zijn opgeheven [16 : 515 = 24 : 41]. De « niet-voorgenomen » vermogensoverdrachten, belichaamd in de emissies, waarmede de Staat zijn financieringstekort achteraf heeft aangevuld, hebben in deze gedachtengang van Koopmans dus een salderingskarakter; daarom ontberen zij het karakter van een autonome impuls.

Holtrop heeft hiertegen aangevoerd [17 : 711 = 24 : 56], dat het niet aanvaardbaar is, te veronderstellen, dat de overheid — *in casu* de lagere publiek-rechtelijke lichamen — wel *ex-antedisposities* treffen voor investeringen voor woningbouw en voor schuldaflossing, maar dat zij geen disposities treffen voor de financiering dezer uitgaven. Daarom kan z.i. het financieringsoverschot niet als een zinvol *ex-ante*-begrip worden geïnterpreteerd. Het komt mij voor, dat Holtrop hier het gelijk aan zijn zijde heeft. Daarenboven acht ik het, evenals Goedhart, toch wel merkwaardig, dat Koopmans, die zich in zijn theorie van 1933 geheel en al op het primaire liquiditeitsoverschot (*ex ante*) baseert, op de voorstellen van Holtrop, welke op het brutoliquiditeitsoverschot berusten, niet ingaat door deze grootheid te « zuiveren » van haar secundaire elementen, doch juist door er bovendien nog tertiaire liquiditeiten aan toe te voegen!

Een scherpe en m.i. geheel afdoende bestrijding van Koopmans' voorstel is afkomstig van Goedhart [28 : 286]. Hij schrijft: « Het simpele argument, dat degenen, die het initiatief nemen tot emissies, aflossingen, beleggingen en verkopen op de kapitaalmarkt, niet kunnen worden belast met enige 'verantwoordelijkheid' voor het al of niet gepaard gaan met monetaire storingsverschijnselen door

geldschepping, oprotting, ontpotting of geldvernietiging aan de zijde van de wederpartij op de kapitaalmarkt, is voor mij voldoende om een analyse aan de hand van financieringsoverschotten en -tekorten nog minder aantrekkelijk te achten dan een analyse aan de hand van de liquiditeitsoverschotten en -tekorten in de zin van het Bankverslag ».

Een analogo argument bezigt hij ook tegen de opvatting van het C.P.B., dat een nationaal financieringstekort — zijnde een verstoring van het zg. externe monetaire evenwicht — zou mogen worden gezien als een indicator van binnenlandse inflatie. Dit toch is hetgeen uit het begrip « verstoring van het externe *monetaire evenwicht* » zou moeten volgen. Het nationale financieringstekort is volgens de definitie van het C.E.P. 1955 gelijk aan de daling van de goud- en deviezenvoorraad van het bankwezen, vermeerderd met de nettokapitaalimport. Goedhart schrijft nu [28 : 287]: « Dit betekent niets meer of minder, dan dat men de aantrekking van buitenlandse leningen beschouwt als inflatore financieringsmiddelen voor de betrokken volkshuishouding, hetgeen uit een oogpunt van internationale toerekening van monetaire verantwoordelijkheden niet alleen ondoelmatig, maar ook uitermate gevaarlijk en misleidend is. Tot volkomen absurde consequenties leidt deze analyse, wanneer een volkshuishouding, waar geen nettogeldschepping of netto-ontpotting (positief of negatief) plaats vindt — waar m.a.w. monetair evenwicht in de zin van Koopmans [1] bestaat —, zich meer bestedingen veroorlooft dan overeenkomt met het nationale inkomen en dat surplus aan bestedingen financiert met buitenlandse leningen, die in het buitenland uit geldschepping worden opgebracht. Men zou dan, uitgaande van de analyse aan de hand van financieringstekorten en -overschotten, moeten stellen, dat het leningontvangende land, waar van nettogeldschepping geen sprake is, zich aan inflatie te buiten gaat, terwijl in het buitenland de aldaar plaats vindende geldschepping zou moeten worden geacht te zijn gecompenseerd door 'deflatie' in de zin van kapitaalexport! » (1). Het onderscheid tussen vooraf vaststaande en niet vooraf vaststaande kapitaaltransacties redt ons naar Goedharts mening niet uit deze moeilijkheid, aangezien dit onderscheid geen enkele opheldering kan verschaffen

(1) Met deze gedachtengang van Goedhart is niet in strijd, dat in een open volkshuishouding onder bepaalde omstandigheden inflatie kan samengaan met *verkleining* van de geldhoeveelheid en deflatie met een vergroting van de geldhoeveelheid. Zie hierover *Jaarverslag D.N.B. 1951*, p. 51, alsmede J.J. Polak: « The Effect of Income Expansion on the Quantity of Money », *I.M.F. Staff Papers*, augustus 1955, p. 398/433. Het is duidelijk, dat men ook reeds om deze reden voorzichtig moet zijn met de « mechanische » versie van de kwantiteitstheorie (I. Fisher). Vermelding verdient nog, dat het C.P.B. in het monetaire overzicht in *C.E.P. 1955* geen onderscheid meer maakt tussen wel en niet vooraf vaststaande kapitaalmarkttransacties [14 : 270/275] (zie de laatste voetnoot van § 3.2). Het financieringsoverschot is aldaar enigszins anders gedefinieerd dan in de vorige uitgaven van het C.E.P. Ook het nettoliquiditeitsoverschot wordt in het *C.E.P. 1955* niet meer vermeld.

betreffende het spontane of geïnduceerde karakter van de monetaire verschijnselen, die gepaard gaan met de kapitaaltransacties.

4.4. — De methode-Witteveen

Witteveen heeft een poging tot oplossing van het vraagstuk van de monetaire diagnostiek gedaan, die een geheel andere opzet volgt. Hij gaat uit van de theorie van het inkomensevenwicht voor een open volkshuishouding en de daarmee samenhangende dynamische theorie van de inkomensvermenigvuldiger, zoals deze algemene bekendheid heeft verworven door het werk van F. Machlup : « *International Trade and the National Income Multiplier* » (Philadelphia 1943). Als autonome impulsen neemt hij aan : de toeneming van de investeringen ΔI , de toeneming van de overheidsuitgaven ΔE_g , de toeneming van de export ΔU_e en het autonome gedeelte van de stijging van de consumptie, ΔC_{au} ; dus in totaal :

$$\Delta I + \Delta E_g + \Delta U_e + \Delta C_{au}$$

De geïnduceerde export, waarover Machlup spreekt, laat hij buiten beschouwing, m.i. in het geval van een klein land als Nederland, dat nauwelijks een voelbare inflatore of deflatore invloed op het totale buitenland kan oefenen, terecht. Aan de hand van deze gedachtengang stelde hij een tabel voor de analyse van de stijging van het nationale inkomen van Nederland ΔY op [18 : 769 = 24 : 65], waarop Links en Tinbergen kritiek hebben geoefend [19]; naar aanleiding van deze kritiek stelde Witteveen later een nieuwe tabel op [20 : 874 = 24 : 97], waarvan hierbij een gedeelte is overgenomen in onze tabel VI.

Voor de beoordeling van de invloed, die van de Rijksoverheidshuishouding uitgaat, kijkt Witteveen naar de toeneming van de (Rijks-)overheidsuitgaven sedert het vorige jaar : ΔE_g . Echter moet men hierbij volgens Witteveen bedenken, dat een gedeelte van deze grootheid ΔE_g geen zuivere Staatsuitgaven vormen, doch inkomens- en vermogensoverdrachten naar de particuliere sector, die een stijging van de particuliere investeringen en van de consumptieve uitgaven zullen bewerkstelligen. Volgens Witteveen zou men dus in eerste aanleg kunnen zeggen, dat het beste uitgangspunt wordt gevormd door de totale Staatsuitgaven exclusief de aflossingen op de Staatsschuld.

De ontvangsten van de Staat exclusief die uit leningen zijn voor het grootste gedeelte belastingen en winsten uit overheidsbedrijven; deze hebben in beginsel een geïnduceerd karakter : zij zijn een functie van het nationale geldinkomen (1). Noemen we hen voor het gemak te zamen « belastingen ».

(1) In de autonome grootheid zijn dus aflossingen en leningen niet opgenomen. Witteveen meent nl., dat de omzetting van liquiditeiten in Staatsobligaties, waarom het hier gaat, geen effect van enig belang op de disposities in de particuliere sector zal hebben, en dit zeker niet in de toestand van grote liquiditeit, die in 1953 bestond [20 : 875 = 24 : 100].

Tabel VI.

WITTEVEENS ANALYSE VAN DE ONTWIKKELING VAN HET NATIONALE INKOMEN VAN NEDERLAND in miljarden guldens

Symbolen ¹ :

- ΔU_e = toeneming van de export
- ΔI = toeneming van de particuliere investeringen
- ΔE_g = toeneming van de overheidsuitgaven
- ΔC_{au} = toeneming van de autonome consumptie
($\Delta C_{au} \equiv \Delta C - c' \cdot \Delta Y$)
- c' = marginale consumptiequote
- ΔU_i = toeneming van de invoer ($\Delta U_i = m' \cdot \Delta Y$)
- m' = marginale importquote
- ΔC_{in} = toeneming van de geïnduceerde consumptie
($\Delta C_{in} \equiv c' \cdot \Delta Y$)

	1951	1952	1953
I. Autonome factoren uit het buitenland			
1) ΔU_e	3,1	0,7	0,2
II. Autonome factoren in het binnenland			
2) ΔI	-0,6	-1,7	1,1
3) ΔE_g	0,4	0,2	0,6
4) ΔC_{au}	0,1	-0,1	-0,4
5) Totaal der binnenlandse autonome factoren (2) + (3) + (4)	-0,1	-1,6	1,3
6) Totaal van alle autonome factoren (1) + (5)	3,0	-0,9	1,5
III. Geïnduceerde factoren			
7) ΔU_i	2,2	-1,2	0,7
8) ΔC_{in}	0,9	0,2	0,9
9) Toeneming nationaal inkomen $\Delta Y = (6) - (7) + (8)$ ² ...	1,8	0,5	1,8
De formule van de inkomensvermenigvuldiger [18 : 769 = 24 : 65] luidt in dit geval als volgt :			
$\frac{1}{1 - c' + m'}$			

¹ De hier gebezigde symbolen zijn niet in alle gevallen dezelfde als die, welke Witteveen gebruikt.

² Witteveen neemt in zijn tabel onder deze regel nog een nieuwe op, nl. (10) : Toeneming totale koopkrachtstroom, die naar binnen- en buitenland vloeit ($\Delta Y + \Delta U_i$) : 4,0; - 0,7; 2,5. Hij argumenteert dit als volgt [20 : 870 n = 24 : 85 n] : « In een gesprek met Drs. H.W.J. Bosman wees deze mij erop, dat men zich kan denken, dat een inflatore impuls (bijv. een voorraadinvestering) onmiddellijk in haar geheel naar het buitenland zou afvloeien en dus alleen in een stijging van U_i en niet in een stijging van Y tot uitdrukking zou komen. In dit geval zou de verandering van Y geen juiste maatstaf voor monetair evenwicht meer zijn. Men zou dan moeten uitgaan van de verandering in de totale uitgaven $C + I + E_g$, die zich weerspiegelt in $Y + U_i$. Deze definitie zou bezwaren geven, wanneer de invoer ook autonome veranderingen zou vertonen, die geen resultaat maar oorzaak van een verstoring van het monetaire evenwicht zijn. Wanneer zich geen autonome invoerveranderingen van belang voordoen, zou $Y + U_i$ inderdaad een juiste maatstaf voor de verstoringen van het monetaire evenwicht zijn. Zoals hierna zal blijken, heeft dit laatste geval zich in de naoorlogse jaren in ons land waarschijnlijk voorgedaan. Daarom is in de tabel als maatstaf voor de verstoringen van het monetaire evenwicht naast ΔY ook $\Delta Y + \Delta U_i$ gegeven ».

te schrijven als T , en schrijven we de marginale belastingquote als t' , dan geldt :

$$\Delta T = t' \cdot \Delta Y;$$

deze grootheid ΔT heeft dus niet het karakter van een autonome impuls, *althans* niet, zolang de belastingtarieven ongewijzigd blijven (1). De ontvangsten van de Staat minus die uit leningen moet men dus niet onder de autonome factoren opnemen.

Witteveen leidt uit zijn tabel af, dat de uit het buitenland afkomstige inflatore impuls in 1953 niet sterk is geweest; de inflatore impuls was z.i. voornamelijk van binnenlands karakter. Ook de overheid heeft hieraan medegewerkt. Hij staat hier dus tegenover Holtrop.

Deze methode van analyse maakt zonder twijfel een elegante indruk wegens haar betrekkelijke eenvoud. Niettemin kan men er ernstige bezwaren tegen aanvoeren.

1) Links en Tinbergen hebben er de aandacht op gevestigd, dat Witteveen werkt met perioden van een jaar [19 : 789 = 24 : 76], hetgeen niet in de lijn van de periodenanalyse van de theorie van het inkomensevenwicht ligt. Zoals Kreukniet — evenals Witteveen een aanhanger van de methode van het inkomensevenwicht — terecht opmerkt, vereist deze methode, dat men de tijd in perioden verdeelt, waarvan men veronderstelt, dat het inkomen, dat in een periode wordt verdiend, in de volgende periode voor besteding beschikbaar is [26 : 3]. Tinbergen zegt hierover, dat de vertraging, die er bestaat tussen het ogenblik van verdienen van het inkomen en het ogenblik van uitgeven, voor verschillende personen en instellingen zeer verschillend is; zij zal zelden een jaar bedragen. Hij stelt de gemiddelde inkomensperiode (2) op ongeveer 4 of 5 maanden, d.i. de geldhoeveelheid gedeeld door het nationale geldinkomen [21 : 951 = 24 : 112]. Dit komt dus neer op de gemiddelde kringlooperperiode van het geld. Ik voor mij geloof, dat de stelling van Zijlstra [5 : 195], dat de inkomensperiode moet worden gesteld op de gemiddelde kringlooperperiode van het *actieve* geld, d.w.z. actieve geldhoeveelheid gedeeld door nationaal geldinkomen, juist is; deze periode is korter dan die van Tinbergen (misschien ongeveer drie maanden; één jaar zou dus vier inkomensperioden in de zin van de theorie van het inkomensevenwicht omvatten).

2) Indien men het begrip monetair evenwicht niet als een norm wil opvatten doch als een denkinstrument, dan zal men bij het bepalen van de inflatore impuls, die via de inkomensvermenigvuldiger uitgaat van een stijging van de export, als vergelijkingsbasis een vroeger peil van de uitvoer, waarbij inkomens-

evenwicht aanwezig was, moeten nemen. Dit peil is echter moeilijk met enige exactheid te bepalen. Op deze kwestie heeft Kreukniet de aandacht gevestigd [26 : 7]. Ik meen, dat hetzelfde kan worden gezegd nopens de andere autonome factoren. Witteveen heeft met deze gehele kwestie geen rekening gehouden. De multiplicatoranalyse gaat steeds uit van een oorspronkelijke toestand van inkomensevenwicht, waarna men een of meer autonome impulsen dit evenwicht laat doorbreken; indien nu de gewijzigde (impulsieve) factoren *constant* blijven en ook de grootheden, die de inkomensvermenigvuldiger samenstellen, *constant* blijven, ontstaat na oneindig veel perioden een inkomensevenwicht op een nieuw niveau. Een juiste analyse zou dus, uitgaande van een situatie met inkomensevenwicht, inkomensperiode na inkomensperiode de ontwikkeling van het nationale inkomen, nadat zich impulsen hebben voorgedaan, moeten beschrijven, totdat een jaar is verstreken. Dit resultaat zou dan in de tabel moeten zijn neergelegd. Aangezien Witteveen dit niet doet, zijn zijn conclusies onvoldoende gefundeerd.

3) Holtrop heeft tenslotte nog het bezwaar aangevoerd, dat de zojuist sub 2) constant gestelde grootheden in de werkelijkheid lang niet altijd constant zijn; met name de marginale spaarquote ($1 - c'$) en de marginale importquote (m') zijn niet constant, omdat zij ook reageren op veranderingen der prijzen [22 : 993/994 = 24 : 127].

Mijn conclusie is, dat de methode-Witteveen wél bruikbaar is, mits men deze van de zojuist genoemde onjuistheden ontdoet. Men zal rekening moeten houden met de juiste lengte van de inkomensperiode en men zal het uitgangspunt van de analyse moeten kiezen in een punt in het verleden, waar inkomensevenwicht bestond. Dit laatste is echter *slechts dan* mogelijk, indien dit verleden geen *ver* verleden is, zodat men bij benadering kan aannemen, dat de grootheden, die in de theorie van de inkomensvermenigvuldiger constant worden voorondersteld, ook *in feite* constant zijn gebleven. M.a.w. deze methode is slechts over een korte spanne tijds bruikbaar.

Aangezien inkomensevenwicht een speciaal geval van monetair evenwicht in de zin van Koopmans [1] is, kan men stellen, dat de methode van het inkomensevenwicht en de methode-Goedhart elkan- der op fraaie wijze kunnen aanvullen en contro- leren. *Ook dit is echter slechts waar, indien de methode van het inkomensevenwicht over een korte spanne tijds wordt toegepast.* Zoals Tinbergen zegt, is de vertraging tussen verdiend en beschikbaar inkomen niet bij alle economische subjecten even groot. Indien men mag aannemen, dat bij sommige subjecten deze vertraging zeer klein is, kan door het optreden van hun huishoudingen het inkomenseven- wicht worden verbroken onder handhaving van het monetaire evenwicht. *Op den duur* kan dan het inkomen waarneembaar veranderen, zonder dat dit een toereikende grond biedt voor de conclusie, dat

(1) Is dit laatste wél het geval, dan kan men voor de berekening van de autonome impuls volgens Witteveen beter uitgaan van het begrotingsoverschot *minus* ΔT , berekend volgens het oude belastingtarief.

(2) In de terminologie van Machlup : *income propagation period*.

« dus » ook het monetaire evenwicht is verbroken. Men mag daarom de waarneming van inkomensevenwicht (resp. zijn verstoringen) uitsluitend *in de korte periode* beschouwen als een aanwijzing voor het bestaan van monetair evenwicht (resp. monetaire verstoringen). In de lange periode kan de methode van het inkomensevenwicht echter *niet*, zelfs niet approximatief, gelden als een methode om de monetaire situatie te diagnostiseren.

§ 5. — Samenvatting en conclusies

Goedhart heeft een overzichtelijke indeling van de verschillende methoden voor de empirische benadering van het monetaire evenwicht en zijn verstoringen gegeven [28 : 274/291]. Zijn schema zullen wij thans enigszins uitwerken.

1) *De methode van de werkhypothese.* Deze methode komt hierop neer, dat men begint met een statistisch onderzoek van de monetaire verschijnselen in de volkshuishouding en haar onderscheidene sectoren om vervolgens een of ander « overschot » aan te wijzen als formeel criterium voor de aanwezigheid van deflatore verschijnselen aldaar; vervolgens tracht men aan de hand van de algemene economische toestand van het land en de aard van zijn sectoren te komen tot een werkhypothese aangaande het autonome dan wel geïnduceerde karakter van de statistisch waargenomen « overschotten » (materieële interpretatie van de desbetreffende overschotten). Deze methode is ontworpen door Holtrop. Tussen hem en zijn navolgers bestaat echter verschil van mening aangaande het type « overschot », dat moet worden geacht als formeel criterium te kunnen dienstdoen. In dit opzicht kan men de volgende drie opvattingen onderscheiden.

a) Het brutoliquiditeitsoverschot dient als formeel criterium; dit is de opvatting, die door Holtrop zelf wordt gehuldigd. De secundaire liquiditeiten worden dan wèl, de tertiaire liquiditeiten niet in het formele criterium betrokken.

b) Het financieringsoverschot dient als formeel criterium; deze opvatting is in de eerste plaats door Koopmans verdedigd, omdat er verbanden bestaan tussen de geld- en de kapitaalmarkt, zodat het buitensluiten van alle tertiaire liquiditeiten hem een te straffe schematisering van de werkelijkheid toeschijnt. Dit formele criterium wenst Koopmans echter uitsluitend op de binnenlandse sectoren toe te passen; voor een beoordeling van het internationale evenwicht richt hij zijn aandacht op het nationale inkomenseverschot. Dit laatste geeft ons echter geen uitsluitel over het al dan niet bestaan van « materieel » evenwicht op de betalingsbalans; wat betreft de binnenlandse sectoren, kleeft aan het financieringsoverschot als formeel criterium het bezwaar, dat de grens tussen al dan niet voorgenomen vermogensoverdrachten te schematisch is gedacht.

In de tweede plaats heeft het Centraal Planbureau (Tinbergen) het financieringsoverschot verheven tot

formeel criterium, doch nu juist ter beoordeling van de internationale verhoudingen (« extern monetair evenwicht »), terwijl het « interne monetaire evenwicht » niet aan de hand van een « overschot » wordt beoordeeld, doch met behulp van een vergelijking tussen de feitelijke en de « trendmatige » (lees : wenselijk geachte) ontwikkeling van de actieve geldvoorraad. Dit laatste begrip moge economisch-politiek zijn verdiensten hebben, met het eigenlijke theoretisch-economische begrip « monetair evenwicht » heeft het niets te maken. Ook het « externe monetaire evenwicht » staat trouwens vrijwel los van dit theoretische begrip; niettemin kan het nationale financieringsoverschot een zeker nut hebben als empirische benadering van het materieële betalingsbalansevenwicht (dat eveneens een economisch-politiek begrip is), mits men de grootheid « niet vooraf vaststaande kapitaaloverdrachten » in dit verband zodanig weet te definiëren, dat deze het karakter aanneemt van « afhankelijke posten », d.w.z. als kapitaalbewegingen, die niet berusten op commerciële gronden, doch op overwegingen, ontleend aan de stand van de betalingsbalans zelf. Dit laatste is de opstellers van het *C.E.P.* echter niet op aanvaardbare wijze gelukt.

c) Het primaire liquiditeitsoverschot (door Goedhart « gezuiverd » of « zuiver liquiditeitsoverschot », door Holtrop « kasoverschot » genoemd) dient als formeel criterium voor het vaststellen van monetair evenwicht dan wel monetaire storingsverschijnselen. Deze opvatting wordt door schrijver dezes gehuldigd, die daarbij voortbouwt op opmerkingen van Goedhart. Dit formele criterium sluit het dichtst aan op het theoretische begrip monetair evenwicht, dat Koopmans in 1933 heeft opgesteld, en dat Goedhart en schrijver dezes het doelmatigste begrip monetair evenwicht achten. Bij deze methode moet men zich er van echter van bewust blijven, dat het statistische begrip primair liquiditeitsoverschot is opgesteld met behulp van een theoretisch niet geheel, doch praktisch wel aanvaardbare kunstgreep. De methode wordt aangevuld met het berekenen — zij het ook volgens een zeer grove maatstaf — van de « potentiële inflatie », d.i. de toename van de inactieve geldhoeveelheid (in enge zin « opgepot » geld) plus de secundaire liquiditeiten, zoals is voorgesteld door het Centraal Planbureau. Door dit alles wordt vermeden, wat Holtrop heeft gedaan, nl. geen scheiding aan te brengen tussen « actuele » en « potentiële » inflatie.

2) *De methode van het inkomensevenwicht;* deze is in Nederland voor het eerst praktisch toegepast door Witteveen. Uit de discussie is, naar het schrijver dezes voorkomt, komen vast te staan, dat Witteveen deze methode niet op de juiste wijze heeft aangewend, zodat de verwijten, die hij in monetair opzicht tot de regering heeft gericht — o.a. dat zij niet een anticyclische, doch juist een cyclusbetwonderende politiek voert —, niet op een voldoende hechte grondslag berusten. Indien men de methode van deze feilen bevrijdt, is zij echter naar de mening van

schrijver dezes bruikbaar om in de korte periode te worden gebruikt voor een empirische benadering van de monetaire situatie. In de lange periode (omvattend bv. een achttal inkomensperioden, om de gedachten te bepalen) is de methode voor ons doel niet meer bruikbaar, ten eerste, omdat de onderscheidene aangenomen constanten dan niet meer werkelijk constant behoeven te zijn, en ten tweede, omdat monetair evenwicht zich dan kan voordoen terwijl nochtans het nationale inkomen zich op waarneembare wijze wijzigt.

3) *De methode van de symptomatische benadering.* Deze methode is afkomstig van J.M. Keynes (« *Treatise* », 1930), die als symptomen van inflatie en deflatie het ontstaan van « toevallige winsten » en « toevallige verliezen » aanwees; bij monetair evenwicht zouden dan de toevallige winsten nul moeten zijn. In Keynes' versie is dit criterium m.i. echter praktisch niet bruikbaar, omdat toevallige winsten niet statistisch meetbaar zijn; bovendien is het criterium in theoretisch opzicht onvoldoende gegrondvest. Nochtans kunnen ondernemerswinsten, prijsbewegingen, wijzigingen van de werkgelegenheid en van de omvang van de voorraden en wijzigingen van de stand van de betalingsbalans op lopende rekening symptomatisch zijn voor de algemene economische toestand, waarover sub 1) bij de methode van de werkhypothese reeds is gesproken. Aldus opgevat, is deze methode 3) onmisbaar voor hen, die de methode van de werkhypothese willen toepassen; deze onderzoekers vatten methode 3) op als een integrerend bestanddeel van methode 1).

4) *De methode van de benaderende formule.* Deze methode houdt in, dat men een statistisch hanteerbare formule tracht te vinden, die de afwijkingen van het theoretisch zuivere criterium voor monetair evenwicht tot de kleinst mogelijke omvang beperkt. Goedhart deelt mede [28 : 276], dat Hawtrey de geestelijke vader van deze methode is (1); hij meende, dat een ontwikkeling van het nationale inkomen, die proportioneel verloopt met de omvang der ingeschakelde produktieve krachten, een aanvaardbare benaderende formule zou kunnen zijn, al moet men zich er dan van bewust blijven — aldus nog steeds Hawtrey — dat men dan steunt op de theoretisch niet geheel zuivere vooronderstelling, dat bij handhaving van het monetaire evenwicht de voet van beloning der produktiefactoren ongewijzigd blijft. Goedhart geeft blijk, wel voor deze methode te voelen [28 : 289/290]; hij stelt voor, de volgens Hawtrey's methode te berekenen ontwikkeling van het nationale inkomen plus de nettokapitaalimport te vergelijken met de feitelijke

totale nationale bestedingen (1). De theoretische onzuiverheid van deze methode, aldus Goedhart [28 : 290], schuilt niet alleen in de veronderstelling, dat bij monetair evenwicht de voeten van beloning der produktiefactoren constant blijven, maar ook in het veronachtzamen van wijzigingen in het zich bij monetair evenwicht ontwikkelende nationale geldinkomen, die voortvloeien uit wijzigingen van de produktiviteit.

Naar mijn mening heeft deze methode slechts zin, indien zich in de aanvangssituatie monetair evenwicht voordeed; op dit punt staat deze methode op één lijn met methode 2), die van het inkomens-evenwicht, welke men naar mijn mening (niet naar Goedharts mening) evenzeer in de categorie van « de benaderende formule » kan onderbrengen als de methode van Hawtrey en Goedhart, omdat het theoretisch niet juist is, dat verbreking van het inkomens-evenwicht tevens een verbreking van het monetaire evenwicht moet medebrengen; wèl geloof ik, dat men dit als « benaderende formule » in de korte periode mag aannemen.

Tenslotte heeft ook de methode (l.c.), de methode van de werkhypothese met het primaire liquiditeitsoverschot als formeel criterium, kenmerken van de methode van de benaderende formule. Immers, het statistische begrip « primair liquiditeitsoverschot » is zelf niet meer dan een theoretisch niet volledig te verantwoorden benaderende formule van een theoretisch begrip van Koopmans (*ex-ante* oppingting minus *ex-ante* geldschepping).

Moge deze uiteenzetting thans met twee conclusies worden besloten.

I) Het nettoliquiditeitsoverschot, dat het C.P.B. heeft berekend in zijn monetaire overzichten van 1953 en 1954, is geen object van discussie geweest bij de keuze van het relevante formele criterium. Het is blijkbaar geen erg belangrijk begrip. In het *C.E.P. 1955* is het dan ook in het monetaire overzicht niet meer vermeld.

II) Zoals Goedhart terecht concludeert [28 : 290/291], kan en moet men voor doeleinden van statistische benadering van de monetaire situatie verschillende methoden naast elkander gebruiken. Naar mijn mening vormen zij dikwijls zelfs slechts verschillende aspecten van één algemene methode. Mijn voorkeur gaat in eerste aanleg uit naar methode (l.c.), d.i. de methode van de werkhypothese met het primaire liquiditeitsoverschot als formeel criterium. Bij het vaststellen van de werkhypothese bedient men zich dan echter van de methode van de symptomatische benadering 3), terwijl het primaire liquiditeitsoverschot zelf een

(1) R. G. Hawtrey : « Money and Index Numbers », *Journal of the Royal Statistical Society*, XCIII (1930), p. 64/85, later herdrukt in zijn boek « *The Art of Central Banking* », London &c. 1932, en in de bundel « *Readings in Monetary Theory* » onder redactie van F.A. Lutz & L.W. Mints, Londen 1952, p. 129/155.

(2) D.w.z. : de « nationale middelen », berekend volgens de methode-Hawtrey. Het gaat er ook hier weer om, de *ex-post* identiteit tussen nationale bestedingen en nationale middelen te ontlopen door middel van een kunstgreep : « de ontwikkeling van de nationale middelen bij monetair evenwicht », te bepalen met de hulp van de benaderende formule van Hawtrey.

soort van benaderende formule 4) is. Men kan dan het resultaat, indien de omstandigheden dit toelaten, nog controleren met behulp van de methode van het inkomensevenwicht 2), die echter in wezen al evenzeer een benaderende formule 4) inhoudt. De benaderende methode van Hawtrey en Goedhart 4) tenslotte lijkt mij slechts als tweede

controlemiddel bruikbaar in tijden met stabiel peil van de beloning der produktiefactoren, waarin bovendien niet te veel technische vindingen worden toegepast, zodat de produktiviteit nagenoeg constant blijft — althans, indien men, evenals ik, aan het begrip monetair evenwicht geen normatieve inhoud toekent.

RENTENFONDS

VERSLAG OVER DE VERRICHTINGEN VAN HET JAAR 1955

I. — ALGEMENE BESCHOUWINGEN

In zijn verslag over de verrichtingen van het jaar 1954 had het Comité van het Rentenfonds laten opmerken dat « het wenselijk zou zijn de markt te sparen om het risico niet te lopen ze uit te putten en tenslotte een koersafbrokkeling te veroorzaken ». Het voegde eraan toe dat het respijt aan de markt gegeven na de Staatslening op lange termijn van de maand oktober 1954, het Rentenfonds in staat had gesteld, vanaf de eerste maanden van 1955, zijn portefeuille tot een normaal peil terug te brengen.

De nominale waarde van de door het Rentenfonds aangehouden effecten, die per 31 december 1954 fr. 5.022 miljoen beliep, bereikte nog slechts fr. 4.056 miljoen per 18 februari 1955, vooravond van de opnemng ter notering van de Staatslening 1954/1974, 2^e reeks. De koersen vertoonden een aanzienlijke hausse.

Om verschillende redenen veranderde nadien het uitzicht van de rentenmarkt tot in de maand augustus en werd zij van september tot december 1955 gunstiger.

Eerst en vooral deed, op 18 februari 1955, de notering van de Staatslening 1954/1974, 2^e reeks, die slecht geklasseerd was, een belangrijk bedrag naar het Rentenfonds terugvloeien.

Daarna wogen de binnenlandse politieke beroering, de toenemende aantrekkingskracht van de aandelenmarkt, welke bestendig een haussebeweging onderging, en vanaf april 1955 het hernemen van de openbare uitgiften, meer en meer op de rentenmarkt, die ten gevolge van de omvang van het beroep op de markt in de loop van de vorige jaren lusteloos en kwetsbaar was geworden.

Het plaatsen van de leningen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen en van de Staat in de maand april 1955 heeft geen grote moeilijkheden ondervonden. Maar de vernieuwingsleningen in mei en juni respectievelijk door de steden Luik en Antwerpen geëmitteerd, waren lastiger te plaatsen en de toestand werd ernstiger bij de uitgifte in de maand juli van de nieuwe lening van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen. Ondertussen nam de portefeuille van het Rentenfonds in omvang toe.

Tenslotte verhoogde de Nationale Bank op 4 augustus 1955 de discontovoet van 2 $\frac{3}{4}$ pct. tot 3 pct.

De noteringen van de renten ondervonden de weerslag van de wijziging van de discontovoet. In

enkele dagen veroorzaakte een zeer voelbare aangroei van de verkopen, een baisse, die voor de naoorlogse leningen op lange termijn 2 pct. tot 2 $\frac{1}{2}$ pct. bereikte, terwijl ze minder sterk was voor de oude uitgiften die op peil werden gehouden door de regelmatige aankopen voor delging.

De baisse was minder sterk voor de leningen op halflange termijn : zij ligt tussen 0,60 pct. en 1 pct.

Per 8 augustus 1955, d.i. vier dagen na de verhoging van de discontovoet, bereikte de portefeuille van het Rentenfonds het hoogste bedrag van het jaar : fr. 5.885 miljoen, zegge een aangroei van fr. 1.829 miljoen ten opzichte van 18 februari.

De koersdaling en het schorsen van de emissies van juli tot oktober 1955 zouden een ommekeer veroorzaken. Terwijl de koersen langzaam stegen, zoals uit de bij dit verslag gevoegde tabel blijkt, maakte het Rentenfonds zich progressief vrij, zodat ultimo 1955 de portefeuille nominaal fr. 4.533 miljoen beliep, zegge een vermindering van fr. 489 miljoen in vergelijking met ultimo 1954 en van fr. 1.352 miljoen in vergelijking met 8 augustus 1955.

De tijdelijke schorsing van de emissies van juli tot oktober 1955 en het gematigd beroep op de kapitaalmarkt van oktober tot december 1955 hebben dit herstel mogelijk gemaakt.

Slechts twee leningen werden — trouwens met groot succes — gedurende het tweede halfjaar geplaatst, nl. die van het Wegenfonds en die van Belgisch-Kongo. Samen gaat het slechts om fr. 4.600 miljoen, terwijl in het eerste halfjaar een bedrag van fr. 10.165 miljoen werd ontleend. Het totaal van fr. 14.765 miljoen blijft ver beneden dit van de vorige drie jaar.

Alles samen genomen, wordt het jaar 1955 gekenmerkt door een drievoudige ommekeer :

a) vermindering van de emissies op de markt door de openbare besturen en parastatale instellingen : fr. 14,7 miljard bruto en fr. 14,2 miljard netto in 1955, tegen fr. 38,2 miljard bruto en fr. 25,5 miljard netto in 1954;

b) vermindering van de duur der leningen : na trapsgewijze van 10 jaar in 1952 tot 20 jaar gekomen te zijn, is men voor het Wegenfonds in oktober 1955 teruggekeerd tot 10 jaar; voor de lening van Belgisch-Kongo werd de termijn op 12 jaar gebracht;

c) vermeerdering van de rendementsvoet : van juni 1952 tot april 1955, was het rendement op het tijdstip van de emissie van de Staatsleningen op

lange termijn progressief verminderd van 5 $\frac{1}{4}$ pct. tot 4 $\frac{1}{2}$ pct.; de lening van het Wegenfonds, die korter was, gaf 4,63 pct.

Wat de evolutie der noteringen betreft, zullen de volgende voorbeelden het mogelijk maken zich een denkbeeld hieromtrent te vormen :

	Maand-gemiddelden januari 1955	Uiterste noteringen				Maand-gemiddelden december 1955
		Laagste		Hoogste		
4 pct. Geünificeerde	95,655	95,20	31-12-54	97,—	6-4-55	95,859
4 pct. Bevrijding	92,525	92,10	31-12-54	94,45	1-7-55	93,767
4 $\frac{1}{2}$ pct. Belgische lening 1952/1962	101,192	100,50	5-8-54	102,30	23-6-55	101,921
4 $\frac{1}{4}$ pct. Belgische lening 1954/1974, 1 ^o reeks	97,092	95,15	26-9-55	97,90	25-3-55	95,589
4 pct. Schatkist 1947	105,14	104,95	31-12-54	105,90	21-6-55	105,659
2 pct. Loten 1953	1.016,80	1.012,—	31-12-54	1.031,—	12-12-55	1.030,66
4 pct. Preferente Nationale Maatschappij van Belg. Spoorwegen	498,55	490,—	5-8-55	500,—	18-1-55	494,809
4 pct. R.T.T. 1950	102,84	102,80	4-1-55	104,30	12-4-55	103,678
4 pct. Gemeentekrediet, 1 ^o reeks	93,85	93,80	4-1-55	95,65	28-4-55	94,311

II. — EMISSIES EN TERUGBETALINGEN VAN LENINGEN

De openbare machten en de parastatale instel-

lingen hebben in 1955 de in onderstaande tabel vermelde leningen bij openbare inschrijving geëmitteerd :

Leningen	Emissie-datum	Nominaal in miljoenen franken	Nominale rentevoet in pct.	Duur	Emissie-prijs	Gemiddeld rendement voor de inschrijver in pct.
Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen 1955/1975, 1 ^o reeks	5-4	950	4,—	20 jaar	95,50	4,498
Belgische Staat 1955/1975	18-4	6.565	4,—	20 jaar	95,50	4,498
Stad Luik	20-5	400	4,—	20 jaar	95,—	4,55
Stad Antwerpen 1955/1975	21-6	750	4,—	20 jaar	95,—	4,55
Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen 1955/1975, 2 ^o reeks	11-7	1.500	4,—	20 jaar	95,50	4,498
Wegenfonds 1955/1965	17-10	2.500	4,25	10 jaar	97,—	4,63
Belgisch-Kongo 1955/1967	5-12	2.100	4,25	12 jaar	97,50	4,59
		14.765				

Bij voormelde leningen kwamen op 4 augustus 1955 nog de effecten van de vierde reeks van de Muntsaneringslening, ter notering opgenomen voor een bedrag van fr. 2.241.427.000 en terugbetaalbaar voor de helft op 1 januari 1959 en voor de andere helft op 1 januari 1960.

Daarenboven werd een bedrag van fr. 1.786 miljoen, welk de effecten vertegenwoordigt van de tweede reeks obligaties door de Zelfstandige Kas voor Oorlogsschade tussen 1 oktober 1954 en 30 september 1955 aan de gesinistreerden afgeleverd, vanaf 14 februari 1955 genoteerd.

Tenslotte werd in bovenstaande tabel geen rekening gehouden met de plaatsingen in 1955 door de instellingen van openbaar nut gedaan aan hun loketten of door directe cessie.

Het nominaal bedrag van fr. 14,8 miljard, dat in de tabel van de openbare emissies voorkomt, dient met fr. 621 miljoen verminderd, welke som het totaal van de in 1955 terugbetaalde leningen voorstelt, afgezien van de contractuele delgingen op verschil-

lende leningen door inkoop ter beurse of periodieke uitlotingen.

In 1955 gedane terugbetalingen van leningen

		(in franken)
1-2 tot 28-2	4 pct. Spoorwegen 1950/1960, 1 ^o reeks	2.262.000
10-3 tot 9-4	4 pct. Regie van Telegraaf en Telefoon 1950/1960	181.000
28-3 tot 26-4	4 pct. Schatkist Kongo 1950/1960	220.000
15-4 tot 15-5	4 pct. Schatkist 1949	2.745.000
6-5 3	pct. Luiks-Limburgse spoorwegen	773.500
1-6	4 pct. Stad Luik 1946/1956, vervroegde terugbetaling	400.000.000
24-6	4 pct. Stad Antwerpen 1946/1956	180.000.000
15-7 tot 14-8	4 pct. Spoorwegen 1950/1960, 2 ^o reeks	848.000
27-10	3 pct. Borgerhout 1886, vervroegde terugbetaling	38.500
2-11	3 pct. Blankenberge 1892, vervroegde terugbetaling	237.000
2-11	3 pct. Lokeren 1891, vervroegde terugbetaling	73.500
5-12	Verschillende leningen van Belgisch-Kongo	33.597.000
		620.975.500

Het nettobedrag van het nieuwe beroep op de kapitaalmarkt is dus fr. 14,2 miljard tegen fr. 25,5 miljard in 1954.

Om een nettobedrag vast te stellen, dient rekening gehouden met de terugbetalingen en met het saldo van de schommelingen van de portefeuille van het Rentenfonds :

	1954	1955
	(in miljarden franken)	
Brutobedrag van de emissies	38,2	14,8
Terugbetalingen	— 12,7	— 0,6
	25,5	14,2
Saldo van de beursverrichtingen waarvan het Rentenfonds wederpartij was	— 1,5	+ 0,5
	24,0	14,7

III. — EVOLUTIE VAN DE RENTENMARKT

De volgende tabel resumeert de fluctuaties van de

portefeuille van het Rentenfonds gedurende het jaar 1955 :

	Algemeen boeksaldo	Saldo der verrichtingen met beding van wederinkoop	Werkelijk saldo	Fluctuatie	
				+	-
31-12-1954	4.022,5	1.000	5.022,5		
31- 1-1955	3.321,4	1.000	4.321,4		701,1
28- 2-1955	3.324,8	1.000	4.324,8	3,4	
31- 3-1955	3.481,6	1.000	4.481,6	156,8	
29- 4-1955	4.419,9	1.000	5.419,9	938,3	
31- 5-1955	4.509,8	1.000	5.509,8	89,9	
29- 6-1955	4.338,6	1.000	5.338,6		171,2
31- 7-1955	4.711,8	1.000	5.711,8	373,2	
31- 8-1955	4.757,3	1.000	5.757,3	45,5	
30- 9-1955	4.501,9	1.000	5.501,9		255,4
28-10-1955	4.123,6	1.000	5.123,6		378,3
30-11-1955	3.793,1	1.000	4.793,1		330,5
29-12-1955	3.533,3	1.000	4.533,3		259,8
				1.607,2	2.096,3
				— 489,2	

De fluctuaties van de portefeuille worden hoger gecommentarieerd. Wij herinneren er alleen aan dat het minimumbedrag bereikt werd op 18 februari 1955 (fr. 4.056 miljoen) en het maximumbedrag op 8 augustus 1955 (fr. 5.885 miljoen).

In de loop van de vorige jaren onderging het volume van de portefeuille van het Rentenfonds de volgende fluctuaties :

	(in miljoenen franken)
1949	— 761
1950	+ 1.353
1951	— 276
1952	— 824
1953	— 580
1954	+ 1.491
1955	— 489

Er wordt ook aan herinnerd dat de tabel van de middenkoersen in 1955 van de voornaamste soorten leningen in bijlage gepubliceerd wordt en dat de in de « algemene beschouwingen » opgenomen opgave de uiterste noteringen voor enkele renten aanduidt.

Indien men tot het jaar 1947 teruggaat, kan men een schier bestendige verbetering der koersen vast

stellen, zoals uit de middenkoers van de geünificeerde 4 pct. lening sinds dat tijdstip blijkt :

December 1947	84,57
» 1948	84,74
» 1949	89,31
» 1950	89,17
» 1951	86,91
» 1952	89,46
» 1953	92,16
» 1954	95,18
» 1955	95,86

IV. — VOLUME VAN DE OMZET

De markt is in beide richtingen levendiger geweest dan tijdens de vorige jaren. De vergelijking tussen de jaren 1954 en 1955 geeft de volgende uitslag :

Algemeen volume van de beursverrichtingen op de rentenmarkt

	(Nominale waarde in miljoenen franken)		
	1954	1955	Verskil
Aangeboden effecten	14.305	14.580	+ 275
Gevraagde effecten	13.052	15.291	+ 2.239
	27.357	29.871	+ 2.514

De algemene toestand van de portefeuille van het Rentenfonds is per 31 december 1955, vergeleken met die per 31 december 1954, de volgende :

	(Nominale waarde in franken)	
	31 december 1954	31 december 1955
Portefeuille A (1) ...	3.458.497.342,50	2.977.528.245,—
Portefeuille B (2) ...	1.564.045.264,—	1.555.753.539,—
	<u>5.022.542.606,50</u>	<u>4.533.281.784,—</u>
Afgestaan met beding van wederinkoop ...	1.000.000.000,—	1.000.000.000,—
	<u>4.022.542.606,50</u>	<u>3.533.281.784,—</u>

(1) Leningen ten laste van de Staat en sommige leningen van Belgisch-Kongo.

(2) Door de Staat gewaarborgde leningen; leningen van het Gemeentekrediet, van de provincies en de gemeenten; sommige leningen van Belgisch-Kongo.

Zoals hierboven gezegd, verminderde de nominale waarde van de portefeuille in 1955 met fr. 489 miljoen, tegen een verhoging van fr. 1.491 miljoen tijdens het vorige jaar. Het bedrag van de verrichtingen met beding van wederinkoop met de organismen van openbaar nut bleef in 1955 ongewijzigd.

Per 31 december 1955 controleerde het Rentenfonds op de beurzen van Brussel, Antwerpen, Gent en Luik, de notering van 213 leningen, met een totaal nominaal kapitaal van fr. 201,3 miljard.

De portefeuille van het Rentenfonds vertegenwoordigt 2,25 pct. van het kapitaal in omloop. In 1954 was deze verhouding 2,76 pct.

De door het Rentenfonds gedane effectenverhandelingen liepen gemiddeld per dag, alleen reeds voor de Beurs van Brussel, over ongeveer 15.400 effecten, zoals in 1954.

V. — FINANCIERING VAN DE VERRICHTINGEN

Zoals in 1954 werden de verrichtingen van het Rentenfonds op de markt van de overheidsfondsen in 1955 voornamelijk gefinancierd door daggeldleningen (call money) en in bijkomende orde door het disconteren van kasbons bij de Nationale Bank.

Volgende bedragen werden per einde kwartaal opgesteld.

	Call.	Kasbons
	(in miljoenen franken)	
31 december 1954	2.248	1.328
1 april 1955	2.715	198
1 juli 1955	2.375	1.448
30 september 1955	2.387	1.605
30 december 1955	2.235	730

*
**

VI. — **BALANS EN VERLIES- EN WINSTREKENING PER 31 DECEMBER 1955**

Balans per 31 december 1955

Resultaten per 31 december 1955

ACTIVA		Boekwaarde	CREDIT	
Overheidsfondsen :		—	Opbrengsten uit overheidsfondsen	174.421.626,90
In portefeuille		3.686.669.982,—	Saldi op volledig geliquideerde posten van effecten	7.660.853,90
Onder beding van wederinkoop afgestane effecten		917.930.000,—		<u>182.082.480,80</u>
	Totaal ...	4.604.599.982,—		
Verkoop van effecten te liquideren		34.582.730,—		
Renteprorata per 31 december 1955 op overheidsfondsen in portefeuille		63.707.934,45		
Renteprorata per 31 december 1955 op gediscconteerde kasbons		4.493.333,35		
		<u>4.707.383.979,80</u>		
	PASSIVA		DEBIT	
Op termijn te betalen bedrag — wederinkoop (verrichtingen onder beding van wederinkoop)		917.930.000,—	Interesten op kortlopende leningen :	
Kortlopende leningen		2.039.000.000,—	a) Daggeldverrichtingen	38.437.305,05
Verdisconteerde kasbons		920.000.000,—	b) Voorschottenrekening bij de Nationale Bank	160.985,—
Nationale Bank, voorschotrekening		3.953.260,62		38.598.290,05
Aankoop van effecten te liquideren		29.806.929,—	Interesten op verdisconteerde kasbons	25.163.235,55
Algemene reserve :			Min herdisconto	4.493.333,35
Per 31 december 1954 ...	694.518.710,03			20.669.902,20
Resultaat :			Courtages	20.443.413,80
Per 31 december 1955 ...	102.175.080,15	796.693.790,18	Algemene onkosten	195.794,60
		<u>4.707.383.979,80</u>		79.907.400,65
			Winstsaldo op de algemene reserve over te schrijven	102.175.080,15
				<u>182.082.480,80</u>

In de hierboven weergegeven balans komt een algemene reserve voor van fr. 797 miljoen.

Deze reserve steunt op de boekwaarde van de overheidsfondsen in portefeuille die fr. 141 miljoen hoger is dan de beurswaarde per 31 december 1955.

Rekening houdend met deze minderwaarde bedraagt de werkelijke reserve fr. 656 miljoen tegen fr. 584 miljoen per 31 december 1954, fr. 430 miljoen per 31 december 1953 en fr. 280 miljoen per 31 december 1952.

20 maart 1956.

De Voorzitter,
J. Vanheurck.

*
**

	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December
Portefeuille « A » :												
3 pct. Belgische, II	97.267	95.748	96.291	96.623	96.592	97.070	97.147	95.286	95.000	95.047	95.289	95.673
3 ½ pct. Belgische 1937	84.610	85.060	85.478	85.818	86.213	86.739	87.350	87.720	87.750	87.802	87.965	88.219
3 ½ pct. Belgische 1943	85.815	86.485	87.139	87.416	87.568	88.107	88.947	89.168	89.247	89.307	89.626	89.874
4 pct. Geünificeerde schuld	95.655	96.200	96.745	96.708	96.231	96.384	96.558	96.293	96.375	96.065	96.963	95.859
4 pct. Bevrijdingslening	92.525	93.250	93.663	93.539	93.497	94.057	94.405	93.981	93.400	93.837	93.878	93.767
4 ½ pct. Belgische 1951/1966	100.675	101.005	101.306	101.158	100.929	100.816	101.066	100.697	101.038	100.922	100.636	100.580
4 ½ pct. Belgische 1952/1962	101.192	101.335	101.715	101.405	101.713	102.082	101.713	100.579	101.113	101.300	101.560	101.921
4 ½ pct. Belgische 1952/1964	100.812	100.995	101.265	100.774	100.882	101.334	101.245	100.368	100.563	100.455	100.413	100.504
4 ½ pct. Belgische 1953/1973	99.918	100.313	100.385	100.032	99.894	100.091	99.884	98.488	98.213	98.125	98.497	99.228
4 ½ pct. Belgische 1953/1968	99.895	100.210	100.239	99.721	99.592	99.748	99.531	98.127	97.988	98.100	99.050	99.797
4 ½ pct. Belgische 1954/1972	99.802	100.183	100.117	99.547	99.308	99.623	99.305	97.606	97.563	97.597	98.342	99.502
4 ¼ pct. Belgische 1954/1974, I	97.092	97.370	97.709	99.339	97.208	97.218	97.392	95.890	95.250	97.150	95.234	95.589
3 ½ pct. Schatkistcertificaten 1942, I ...	113.500	113.628	113.739	113.703	114.316	114.216	114.271	113.963	113.900	113.892	113.978	114.345
4 pct. Schatkistcertificaten 1943	108.325	108.475	108.826	108.984	109.000	109.111	109.208	108.981	109.000	108.877	108.557	108.550
4 pct. Schatkistcertificaten 1947	105.140	105.300	105.424	105.405	105.508	105.811	105.876	105.431	105.384	105.390	105.621	105.659
4 pct. Schatkistcertificaten 1948	107.515	107.798	108.245	108.223	108.316	108.122	108.137	107.670	107.595	107.720	108.557	108.169
4 pct. Schatkistcertificaten 1949	102.082	103.125	104.006	103.676	103.542	103.884	103.955	103.461	103.486	103.632	104.478	103.971
4 pct. Schatkistcertificaten 1954/1959, I	100.482	100.615	101.000	101.147	101.005	100.966	100.959	100.593	100.402	100.275	100.289	100.288
4 pct. Belgische Lotenlening 1933	1.080.750	1.087.400	1.088.782	1.088.000	1.076.316	1.081.227	1.080.947	1.073.909	1.070.363	1.070.900	1.075.736	1.090.238
4 pct. Belgische Lotenlening 1941	999.050	1.003.700	1.009.391	1.004.052	1.004.474	1.005.818	1.002.688	994.818	991.045	993.050	998.894	1.001.333
2 pct. Belgische Lotenlening 1953	1.016.800	1.025.250	1.028.174	1.027.210	1.028.000	1.027.818	1.027.000	1.027.590	1.028.000	1.028.450	1.030.000	1.030.666
4 pct. Oorlogsschade 1923	533.650	535.450	538.000	537.684	537.579	536.545	531.210	524.409	521.000	521.250	523.105	524.476
2 pct. Wederopbouw, I	1.027.000	1.035.550	1.032.913	1.020.052	1.014.789	1.013.954	1.016.842	1.013.772	1.012.000	1.012.350	1.015.000	1.032.238
2 pct. Wederopbouw, III	1.057.150	1.065.950	1.064.783	1.054.105	1.048.789	1.051.000	1.046.684	1.039.090	1.035.181	1.034.751	1.041.263	1.049.285
4 pct. Pref. Belgische Spoorwegen	498.550	498.800	498.391	496.526	494.632	497.727	494.316	493.181	494.727	494.550	494.789	494.809
4 pct. Kongo 1936	93.750	93.783	94.365	95.042	95.100	95.100	95.105	94.827	94.800	94.800	94.800	94.800
Portefeuille « B » :												
3 pct. Buurtspoorwegen J.-J., IV°	68.250	68.913	69.510	69.919	69.912	69.900	70.107	69.972	69.868	69.825	69.757	69.872
3 ½ pct. Regie T. T. 1943	91.963	91.976	91.941	91.875	91.850	91.850	91.829	90.845	90.650	90.685	90.738	91.030
4 pct. Regie T. T. 1950	102.843	103.363	104.172	104.239	104.105	104.113	104.118	103.781	103.850	103.805	103.792	103.678
4 ½ pct. Regie T. T. 1952, I	101.908	102.093	102.552	103.084	102.581	102.634	102.736	102.204	102.150	102.200	102.244	102.388
4 ½ pct. Regie T. T. 1953, I	100.373	100.623	101.133	101.281	101.092	101.100	101.018	99.786	99.561	99.517	99.965	100.269
4 ¼ pct. Regie T. T. 1954/1974, I ...	97.123	97.458	97.739	97.489	97.116	97.063	97.058	95.379	94.929	94.850	95.107	95.457
4 pct. Regie T. T. 1954/1974, II	—	—	—	—	94.742	94.609	94.532	93.497	93.120	93.100	93.100	93.271
4 pct. Belgische Spoorwegen 1937	912.053	918.600	922.601	925.579	927.000	927.000	925.842	919.181	917.233	915.000	912.388	910.619
4 pct. Belgische Spoorwegen 1946	999.000	999.150	1.000.087	998.736	994.895	996.772	999.105	997.045	997.218	998.050	999.777	1.000.000
4 ½ pct. Belgische Spoorw. 1954/1972 ..	99.693	100.080	100.291	99.863	99.226	99.461	99.402	97.761	97.375	97.555	98.713	99.369
4 ½ pct. N.M.K.N. 1951	101.325	101.665	102.330	102.484	102.105	102.077	102.015	101.575	101.604	101.680	102.018	102.061
4 ½ pct. N.M.K.N. 1952, I	102.130	102.190	102.665	103.011	102.800	102.804	102.897	102.334	102.293	102.322	102.297	102.421
4 ½ pct. Waterbedeling 1953	99.840	100.183	100.919	101.000	100.953	101.041	101.050	99.797	99.570	99.562	99.818	99.923
4 pct. Tienjarige Kongo 1950, II	99.692	100.008	100.367	100.305	100.052	99.811	99.676	99.052	99.050	99.022	99.102	98.933
4 ¼ pct. Kongo 1954/1974	99.200	99.978	100.344	100.242	99.734	99.778	99.436	97.770	96.961	96.872	98.065	97.902
4 pct. Kongoschatkistcertificaten 1950, I	102.668	103.253	104.371	103.865	103.597	103.378	103.289	102.765	102.847	102.795	102.773	102.819
4 pct. Gemeentekrediet, I	93.850	94.508	94.913	95.526	95.600	95.502	95.271	94.652	94.468	94.402	94.407	94.311
4 pct. Gemeentekrediet, IV	94.305	94.738	95.261	95.400	95.431	95.636	95.578	94.838	94.672	94.582	94.555	94.780
4 ½ pct. Gemeentekrediet 1952	101.328	101.458	101.415	101.224	101.136	101.648	101.676	101.179	101.031	101.182	101.471	101.690
4 pct. Antwerpen 1919	96.300	96.450	96.570	96.650	96.650	96.650	96.700	96.700	96.700	96.700	96.700	96.700
4 pct. Antwerpen 1931	95.200	95.536	95.600	95.650	95.650	95.650	95.650	95.600	95.600	95.557	95.550	95.508
4 ½ pct. Antwerpen 1953/1968, I	99.985	100.193	100.528	100.516	100.316	100.300	100.305	99.668	99.545	99.462	99.586	99.740
4 pct. Brussel 1930	92.525	93.618	94.581	94.600	94.600	94.600	94.600	94.337	94.208	94.100	94.000	94.000
4 ½ pct. Brussel 1952, I	101.870	102.065	102.433	102.439	102.400	102.391	102.350	101.829	101.734	101.700	101.700	101.745
4 ¼ pct. Gent 1954/1974	96.535	96.578	96.787	96.621	96.500	96.500	96.500	95.568	95.338	95.272	95.250	95.250
4 ½ pct. Luik 1951	101.775	101.838	101.956	102.039	102.000	101.991	101.978	101.613	101.681	101.787	101.831	101.897
2 pct. Brussel 1905	75.156	73.813	74.425	73.375	73.437	74.194	72.892	71.138	71.333	71.093	70.178	71.111

LITERATUUR BETREFFENDE DE MONETAIRE EN FINANCIËLE TOESTAND VAN BELGIE

Onderstaande literatuuropgave sluit aan bij diegene die wij gepubliceerd hebben in ons maartnummer 1956 van het *Tijdschrift*. Er weze opgemerkt dat in deze literatuuropgave noch de verslagen van de verschillende instellingen, noch de statistische bronnen zijn overgenomen.

1. GELD- EN BANKWEZEN

DELMOTTE L., Instrumenten van kredietpolitiek. (*V.E.V.-Berichten, Antwerpen, n° 6, 31 maart 1956, blz. 625-632.*)

FEYERICK G., La Banque au Congo Belge. (*Commerce & Industrie, Brussel, n° 6, 1955, blz. 21-24.*)

KERVYN DE LETTENHOVE A., Les mécanismes monétaires belges. (*Bulletin de l'Institut de Recherches Economiques et Sociales, Université Catholique de Louvain, XXII, n° 1, februari 1956, blz. 3-40.*)

LISON F., A propos des crédits documentaires. (*Centre d'études bancaires, Bruylant, Brussel, n° 57, februari 1956, 43 blz.*)

2. BEURS- EN SPAARWEZEN

TIMMERMANS A., Le fonds des rentes (2e partie). (*Annales de sciences économiques appliquées, Leuven, XIV, n° 1, maart 1956, blz. 36-104.*)

3. PRIJZEN EN LONEN

La Belgique à la veille de la semaine de 45 heures. (*L'industrie, Parijs, n° 532, 15 maart 1956, blz. 5-6.*)

La semaine de 44 heures dans l'industrie sidérurgique luxembourgeoise. (*Agence industrielle et économique, 's-Gravenhage, n° 408, 11 april 1956, blz. 15-16.*)

4. BEGROTING EN OPENBARE FINANCIËN

Budgets du Congo belge et du Ruanda-Urundi pour l'exercice 1956. (*Banque du Congo Belge, Bulletin mensuel, n° 2, februari 1956, blz. 33-36.*)

LEEMAN A., Rol en betekenis van de overheidsfinanciën. (*Centre d'études bancaires, Bruylant, Brussel, n° 57, februari 1956, 43 blz.*)

Vergelijking tussen de Belgische en Nederlandse begrotingen voor het dienstjaar 1956. (*Ministerie van Economische Zaken, Maandschrift van de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie, Brussel, n° 2, februari 1956, blz. 45-65.*)

5. FINANCIËLE ORGANEN BEHEERST DOOR BIJZONDERE WETTELIJKE BESCHIKKINGEN OF GEPLAATST ONDER DE WAARBORG OF DE CONTROLE VAN DE STAAT

TIMMERMANS A., Le fonds des rentes (2e partie). (*Annales de sciences économiques appliquées, Leuven, XIV, n° 1, maart 1956, blz. 36-104.*)

7. INTERNATIONALE FINANCIËLE TRANSACTIES

Convertibility seems to be the only way out. (*The Statist, Londen, n° 4071, 17 maart 1956, blz. 298-300.*)

SCAMMEL W., Währungspolitische Probleme nach Einführung der Sterlingkonvertibilität. (*Wirtschaftsdienst, Hamburg, n° 2, februari 1956, blz. 77-82.*)

8. FINANCIËLE ASPECTEN VAN BENELUX

BRAUERS W., Nederlands optimisme nopens de toekomst. (*V.E.V.-Berichten, Antwerpen, n° 5, 15 maart 1956, blz. 499-506.*)

VAN HOUTTE J., Benelux en Europa. (*Streven, Brussel, n° 6, maart 1956, blz. 497-503.*)

9. SCHUMAN-PLAN

DELPEREE A., De gemeenschappelijke markt en het vrije arbeidskrachtenverkeer. (*Arbeidsblad, Brussel, n° 2, februari 1956, blz. 169-195.*)

10. ALGEMEEN

Overzicht van de Belgische economie in 1955. (*Ministerie van Economische Zaken, Maandschrift van de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie, Brussel, n° 3, maart 1956, div. blz.*)

VANES F., Problèmes de l'économie flamande. (*Industrie, Brussel, n° 3, maart 1956, blz. 135-141.*)

ECONOMISCHE WETGEVING

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officiële bekendmakingen die van bijzonder belang zijn voor 's lands algemene economie en via het Belgisch Staatsblad werden afgekondigd in de loop van de maand aan deze van de publikatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de gewichtigste wetten en besluiten hebben wij « in extenso » overgenomen. Voor de andere wetteksten volstaat een eenvoudige vermelding, desnoods door een verklarende nota verduidelijkt.

Om het naslaan ervan te vergemakkelijken, hebben wij bovenbedoelde documentatie in de volgende rubrieken ondergebracht :

- I. — *Algemene economische wetgeving*
- II. — *Overheidsfinanciën (incl. begrotingswetten), munt-, bank- en financiële wetgeving*
- III. — *Landbouw*
- IV. — *Nijverheid*
- V. — *Arbeid*
- VI. — *Binnenlandse handel*
- VII. — *Buitenlandse handel*
- VIII. — *Verkeerswezen*
- IX. — *Prijzen en lonen*
- X. — *Sociale wetgeving (pensioenen, sociale verzekeringen en diverse sociale voordelen)*
- XI. — *Oorlogsschade*

II — OVERHEIDSFINANCIËN (INCL. BEGROTINGSWETTEN), MUNT-, BANK- EN FINANCIËLE WETGEVING

Koninklijk besluit van 20 januari 1956

houdende instelling van een bijzonder recht te innen bij gelegenheid van de afgifte van de vergunningen voor invoer van ossen (Staatsblad, 9 maart 1956, blz. 1.477). (Zie tekst, rubriek VII.)

Koninklijk besluit van 30 januari 1956

betreffende de aflossing van de lening Koloniale Schuld 4 ¼ pct. 1955-1967, uitgegeven in België (Staatsblad, 3 maart 1956, blz. 1.328).

Wet van 10 februari 1956

houdende eindregeling van de begrotingen van de dienstjaren 1948, 1949, 1950 (Staatsblad, 21 maart 1956, blz. 1.782).

.....
Art. 10. — De algemene eindcijfers van de begroting van het dienstjaar 1948 worden definitief vastgesteld als volgt :

Ontvangsten bepaald onder art. 2 ... fr.	122.782.207.396,55
Uitgaven bepaald onder artikel 4	141.409.394.179,81
Meer aan uitgaven	18.627.186.783,26
Deze som komt in meerdering van het bedrag van de boven de budgetaire middelen bij de afsluiting van het dienstjaar 1947 geordonnanceerde uitgaven ...	
	104.421.883.472,23
	123.049.070.255,49

Deze laatste som werd op de rekening van het dienstjaar 1949 overgedragen.

.....
Art. 20. — De algemene eindcijfers van de begroting van het dienstjaar 1949 worden definitief vastgesteld als volgt :

Ontvangsten bepaald onder art. 12 ...fr.	76.342.388.745,02
Uitgaven bepaald onder artikel 14 ...	90.370.526.073,08
Meer aan uitgaven	14.028.137.328,06
Deze som komt in meerdering van het bedrag van de boven de budgetaire middelen bij de afsluiting van het dienstjaar 1948 geordonnanceerde uitgaven fr.	
	123.049.070.255,49
	137.077.207.583,55

Deze laatste som werd op de rekening van het dienstjaar 1950 overgedragen.

.....
Art. 30. — De algemene eindcijfers van de begroting van het dienstjaar 1950 werden definitief vastgesteld als volgt :

Ontvangsten bepaald onder art. 22 ...fr.	73.754.101.335,04
Uitgaven bepaald onder artikel 24	80.859.641.913,93
Meer aan uitgaven	7.105.540.578,89
Deze som komt in meerdering van het bedrag van de boven de budgetaire middelen bij de afsluiting van het dienstjaar 1949 geordonnanceerde uitgaven ...	
	137.077.207.583,55
	144.182.748.162,44

Deze laatste som werd op de rekening van het dienstjaar 1951 overgedragen.

Koninklijk besluit van 16 februari 1956

Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom. Wijzigingen aan de statuten (Staatsblad, 10 maart 1956, blz. 1.499).

Gelet op het koninklijk besluit van 27 februari 1935 waarbij een Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom wordt opgericht;

Gelet op de statuten van deze nationale maatschappij, goedgekeurd bij koninklijk besluit van 26 augustus 1935 en op de wijzigingen der statuten van 28 november 1935, 2 mei 1939, 6 mei 1947, 2 mei 1950, 8 mei 1951, 5 mei 1953 en 4 mei 1954, goedgekeurd bij de koninklijke besluiten van 15 januari 1936 en 14 juni 1939, bij het besluit van de Regent van 27 juni 1947, bij de koninklijke besluiten van 13 juli 1951, 8 juli 1953 en 28 augustus 1954;

Gelet op de beslissing van de buitengewone algemene vergadering van de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom van 10 november 1955, waarbij de hierna volgende wijzigingen aangebracht worden aan de statuten van de maatschappij :

1° Artikel 13 als volgt wijzigen :

« Art. 13. — Buiten de sommen door de Staat te harer beschikking gesteld, kan de Nationale Maatschappij zich de nodige geldmiddelen aanschaffen door leningen. Ter tegenwoordiging van de leningen kan de Maatschappij schuldbrieven uitgeven.

» De leningen voor meer dan tien dagen worden aan de Minister van Landbouw, de Minister van Financiën en de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin ter machtiging voorgelegd.

» De schuldbrieven zijn op naam of aan toonder; de waarde van deze schuldbrieven mag de kostprijs van de door de Maatschappij aangekochte onroerende goederen en het bedrag van de door haar toegestane leningen niet te boven gaan. »

2° Artikel 15 als volgt wijzigen :

« Art. 15. — De Maatschappij zal haar tegoeden en beschikbare gelden slechts mogen gebruiken voor verrichtingen en beleggingen, voorzien in haar organieke wet en statuten. De tegoeden en beschikbare gelden die niet voor deze doeleinden gebruikt zouden worden, zullen worden belegd in door de Staat uitgegeven effecten, alsmede in openbare fondsen waarvan de Koning de lijst vaststelt. De Minister van Financiën mag nochtans andere beleggingsmodaliteiten vastleggen voor het deel der beschikbare gelden dat niet wordt gebruikt voor verrichtingen en beleggingen bepaald door de organieke wet en de statuten van de Maatschappij. »

3° Artikel 15bis als volgt wijzigen :

« Art. 15bis. — De wiskundige reserves van de verzekeringskas, waarvan sprake in artikel 2bis, worden belegd onder de volgende voorwaarden :

» 1° in Belgische overheidsfondsen of andere waarden door de Staat gewaarborgd, naar rato van minimum 15 pct. van het totaal der wiskundige reserves;

» 2° in obligaties van de provincies, de steden en de gemeenten of van het Gemeentekrediet;

» 3° in onroerende goederen in België gelegen en in hypothecaire leningen op onroerende goederen eveneens in België gelegen, naar rato van maximum 65 pct. van het totaal der wiskundige reserves;

» 4° in obligaties van Belgische vennootschappen die sedert ten minste vijf opeenvolgende jaren hun verbintenissen gestand hebben gedaan door middel van hun gewone inkomsten, naar rato van maximum 50 pct. van het totaal der wiskundige reserves. »

4° Het 2° en het 3° lid van artikel 17 weglaten.

5° Lid 3 van artikel 21 als volgt wijzigen :

« Hij beslist over de leningen en de uitgaven van schuldbrieven, rekening houdend met de bepalingen van artikelen 13 en 14. »

6° Lid 9 van artikel 21 als volgt wijzigen :

« Hij beslist, rekening houdend met artikel 15, over de belegging der beschikbare gelden en beschikt over de fondsen à deposito gegeven of op rekening-courant geplaatst. »

7° Artikel 24 weglaten.

8° Een artikel 25bis inlassen :

« Art. 25bis. — De bepalingen van het koninklijk besluit van 14 oktober 1937 houdende vaststelling van de leeftijds-

grens voor elk persoon bij koninklijk of ministerieel besluit benoemd in de inrichtingen, organismen of actiëvennootschappen van het moederland of de kolonie, die bij de wet of een koninklijk besluit werden tot stand gebracht of opgericht of waarin Rijk of kolonie vertegenwoordigd zijn krachtens een wet, een concessie, een overeenkomst of statuten, getroffen bij toepassing van de wet van 10 juni 1937, gewijzigd en bekrachtigd door de wet van 16 juni 1947, zijn toepasselijk op de Maatschappij. »

9° Artikel 29 als volgt wijzigen :

« Art. 29. — De Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom staat onder de controle van de Minister van Landbouw, de Minister van Financiën en de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin.

» Deze controle wordt uitgeoefend door bemiddeling van drie Regeringscommissarissen benoemd door de Koning, op de respectieve voordracht van de Minister van Landbouw, de Minister van Financiën en de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin.

» De Regeringscommissaris kan binnen een termijn van drie vrije dagen beroep instellen tegen elke beslissing die hij met de wet, met de statuten of met het algemeen belang strijdig acht.

» Deze termijn gaat in de dag van de vergadering waarop de beslissing genomen werd, voor zover hij daarop regelmatig uitgenodigd werd. Daarenboven kan de Regeringscommissaris, op zijn verzoek, kennis nemen van de beslissingen getroffen in zijn afwezigheid, zonder dat de termijn verlengd mag worden. Het beroep is opschorsend.

» Heeft de Minister, binnen een termijn van vijftien vrije dagen ingaand dezelfde dag als de eerste termijn, geen uitspraak gedaan, dan wordt de beslissing definitief.

» De Regeringscommissaris woont de vergaderingen der organen van beheer en van controle bij en heeft er raadgevende stem. Hij beschikt voor het vervullen van zijn opdracht over de ruimste macht. »

10° Een artikel 29bis inlassen :

« Art. 29bis. — De Minister van Landbouw, de Minister van Financiën en de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin wijzen in onderlinge overeenstemming bij de Maatschappij drie revisoren aan; zij worden, in de mate van het mogelijke, gekozen onder de leden van het Instituut der bedrijfsrevisoren.

» De revisoren zijn gelast op de geschriften controle uit te oefenen en ze juist en echt te verklaren.

» Zij kunnen kennis nemen, zonder verplaatsing, van de boekhouding en de comptabiliteitsbescheiden, de briefwisseling, de notulen, de periodieke toestandsopgaven en, over het algemeen, van alle geschriften. Zij zien de samenstelling na van de goederen en van de waarden die aan de Maatschappij toebehoren of waarvan deze het gebruik heeft of waarover zij het beheer voert.

» Zij mogen zich niet met het beheer van de Maatschappij bemoeien.

» Zij sturen ten minste éénmaal 's jaars ter gelegenheid van het opmaken van de balans en van de verlies- en winstrekening, aan de Minister van Landbouw, de Minister van Financiën, de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin, en aan de organen van bestuur van de instelling, een verslag over het actief en het passief, evenals over de bedrijfsuitkomsten. Zij wijzen hen onverwijld op elk verzuim, op elke onregelmatigheid en, in het algemeen, op elke toestand die de solvabiliteit en de liquiditeit van het organisme in het gedrang kan brengen. »

11° Een nieuw artikel 29ter inlassen.

« Art. 29ter. — De Maatschappij betaalt aan de Schatkist de uitgaven terug die uit de controle van deze verrichtingen voortvloeien. »

12° Artikel 36 als volgt wijzigen :

« Art. 36. — Een algemene vergadering der aandeelhouders wordt telkenjare te Brussel gehouden, ten laatste op 31 maart. »

13° Artikel 44 als volgt wijzigen :

« Art. 44. — De rekeningen worden vastgesteld en het dienstjaar wordt gesloten telkenjare op 31 december, en voor de eerste maal op 31 december 1935. De Maatschappij maakt

jaarlijks, uiterlijk op 31 maart, haar rekeningen op. Zij maakt jaarlijks, en binnen dezelfde termijn, een balans en een resultatenrekening op. De balans en de resultatenrekening worden bekendgemaakt.

» De rekeningen van de Maatschappij worden overgemaakt aan de Minister van Landbouw, de Minister van Financiën en de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin.

» De Maatschappij legt aan deze ministers periodieke toestandsopgaven over alsmede een jaarverslag over haar werkzaamheden. »

14° Een artikel 44bis inlassen :

« Art. 44bis. — Op de voordracht van de Minister van Landbouw, de Minister van Financiën en de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin, kan de Koning de algemene en bijzondere regelen bepalen betreffende :

» 1° de comptabiliteit;

» 2° de overlegging van de rekeningen;

» 3° de periodieke toestandsopgaven en verslagen.

» De comptabiliteit van de Maatschappij wordt volgens handelsmethodes ingericht.

» Wat de werken en leveringen betreft is de instelling gehouden tot toepassing der administratieve en technische clausules en voorwaarden vervat in het algemeen lastkohier van de Staat. »

Gelet op artikel 41 van de statuten van de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom;

Overwegende dat de bovenstaande beslissingen bij eenparigheid werden genomen en dat de algemene vergadering rechtsgeldig samengesteld was;

Op de voordracht van Onze Minister van Landbouw, van Onze Minister van Financiën en van Onze Minister van Volksgezondheid en van het Gezin,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Artikel 1. — De wijzigingen aangebracht aan de statuten van de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom door de buitengewone algemene vergadering van deze maatschappij, op 10 november 1955, worden goedgekeurd.

Art. 2. — Onze Minister van Landbouw, Onze Minister van Financiën en onze Minister van Volksgezondheid en van het Gezin worden, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Wet van 22 februari 1956

houdende machtiging tot regularisatiën, verhoging en vermindering van sommige voor het dienstjaar 1955 uitgetrokken kredieten, zomede toekenning van bijkredieten voor de uitgaven met betrekking tot 1954 en de vorige dienstjaren - Erratum (Staatsblad, 8 maart 1956, blz. 1.451).

Wet van 23 februari 1956

houdende de begroting van de Rijkswacht voor het dienstjaar 1956 (Staatsblad, 5-6 maart 1956, blz. 1.394).

Wet van 23 februari 1956

houdende de begroting van het Ministerie van Koloniën voor het dienstjaar 1956 (Staatsblad, 22 maart 1956, blz. 1.831).

Voor de aan het dienstjaar 1956 verbonden uitgaven betreffende de begroting van het Ministerie van Koloniën zijn kredieten geopend die de som van 67.547.000 frank belopen.

Koninklijk besluit van 27 februari 1956

waarbij de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom ertoe gemachtigd wordt, onder Staatswaarborg, een lening van fr. 450 miljoen aan te gaan (Staatsblad, 2 maart 1956, blz. 1.301).

De Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom wordt gemachtigd om, per sneden, onder Staatswaarborg en tegen de voorwaarden die door de Minister van Financiën zullen goedgekeurd worden, een lening uit te schrijven voor een werkelijk bedrag van vierhonderdvijftig miljoen frank.

Koninklijk besluit van 27 februari 1956

tot regeling van de werking van de bij de wet van 2 augustus 1955 ingestelde Amortisatiekas (Staatsblad, 7 maart 1956, blz. 1.426).

Artikel 1. — De Amortisatiekas ingesteld bij het Ministerie van Financiën door de wet van 2 augustus 1955 wordt verbonden aan de Administratie der Thesaurie en Staatsschuld.

Art. 2. — De directeur-generaal van de Administratie der Thesaurie en Staatsschuld is rekenplichtig voor de gelden en waarden van de Amortisatiekas. Hij kan delegatie geven voor het tekenen van alle handelingen van dagelijks beheer.

Art. 3. — De rekeningen en registers van de Amortisatiekas worden afzonderlijk bijgehouden.

Art. 4. — De gewone aflossingsdotaties worden in de Amortisatiekas gestort op de tijdstippen vastgesteld door de wetten en contracten.

Art. 5. — De kosten met betrekking tot de aflossing van de diverse schulden worden door de Amortisatiekas bestreden met gelden die zij door aanrekening op de Staatsschuld-begroting onder haar beschikking heeft.

Art. 6. — Aflossing van effecten van de Staatsschuld heeft overeenkomstig de leenwetten en -contracten plaats door wederinkoop op de beurs of op buitenlandse markten, dan wel door uitloting.

Uitlotingen van effecten van af te lossen leningen worden te Brussel verricht door een gemachtigde van de Dienst der Staatsschuld, ten overstaan van een gemachtigde van de Amortisatiekas en van een gemachtigde van het Rekenhof, en in het buitenland volgens de met de leners gesloten overeenkomsten.

Een proces-verbaal van deze verrichtingen wordt opgemaakt; een uittreksel van deze akte met de nummers van de uitgelote stukken wordt in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

Art. 7. — De voor de aflossing wederingekochte stukken worden bij de inlevering aan de loketten van de Rijkskassier bij de Nationale Bank van België geannuleerd door perforatie en aanbrenging van het zegel met : « Delging — Amortissement ».

De bij uitloting aflosbare stukken worden in België aan de loketten van de Rijkskassier bij de Nationale Bank van België en in het buitenland door de contractueel met de financiële dienst van de leningen belaste banken terugbetaald.

De afgeloste stukken worden door de Rijkskassier in bewaring gehouden tot aan de vernietiging er van, waartoe dient overgegaan in de loop van het jaar dat volgt op de aankoop of op de terugbetaling.

Art. 8. — Vernietiging van afgeloste stukken wordt in het *Belgisch Staatsblad* aangekondigd; zij heeft in het openbaar plaats.

Wet van 29 februari 1956

houdende de begroting van de Diensten van de Eerste-Minister voor het dienstjaar 1956 (Staatsblad, 3 maart 1956, blz. 1.323).

Voor de aan het dienstjaar 1956 verbonden uitgaven betreffende de begroting van de Diensten van de Eerste-Minister, zijn kredieten geopend die de som van 41.879.000 frank belopen.

Bij afwijking van artikel 15 van de organieke wet op het Rekenhof van 29 oktober 1846, mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 400.000 frank verleend worden aan de buitengewone rekenplichtigen van de Diensten van de Eerste-Minister.

Ministerieel besluit van 1 maart 1956

houdende vaststelling van het bedrag der premïën toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen (Staatsblad, 10 maart 1956, blz. 1.498).

Koninklijk besluit van 5 maart 1956

betreffende de uitgifte, door de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, van de 4 ¼ pct. lening 1956-1971, nominaal groot fr. 800 miljoen, waarvan de Staat de rente- en aflossingslast op zich neemt (Staatsblad, 7 maart 1956, blz. 1.427).

De Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen wordt gemachtigd tot de uitgifte van een 4 ¼ pct. lening, groot achthonderd miljoen frank, in mindering van de leningsmachtigingen verleend bij de wetten van 28 juni 1955 en van 21 februari 1956.

Wet van 5 maart 1956

houdende de begroting van het Ministerie van Landsverdediging voor het dienstjaar 1956 (Staatsblad, 18 maart 1956, blz. 1.706).

Voor de aan het dienstjaar 1956 verbonden uitgaven betreffende het Ministerie van Landsverdediging, zijn kredieten geopend die de som van 11.510.226.000 frank belopen.

Wet van 8 maart 1956

houdende de begroting der kwade posten en terugbetalingen voor het dienstjaar 1956 (Staatsblad, 18 maart 1956, blz. 1.703).

Voor de aan het dienstjaar 1956 verbonden uitgaven betreffende de begroting der kwade posten en terugbetalingen, zijn kredieten geopend die de som van 506.634.000 frank belopen.

Wet van 10 maart 1956

houdende de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin voor het dienstjaar 1956 (Staatsblad, 23 maart 1956, blz. 1.862).

Artikel 1. — Voor de aan het dienstjaar 1956 verbonden uitgaven betreffende de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin zijn kredieten geopend die de som van 2.424.043.000 frank belopen.

Art. 2. — Bij afwijking van artikel 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 1.500.000 frank verleend worden aan de buitengewone rekenplichtigen van het Departement.

Art. 3. — Gelet op het spoedensend karakter der te voorzien uitgaven en bij afwijking van het gewijzigd artikel 15 van de wet dd. 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, mogen achtereenvolgende geldvoorschotten van hoogstens 500.000 frank, die later zullen verantwoord worden, toegestaan worden aan de rekenplichtige van de sociale dienst die belast is met de vereffening van de hulpgehden en toelagen van sociale aard.

Hetzelfde geldt voor de toelagen ten bate van de culturele en sportkringen onder het personeel van het Departement van Volksgezondheid en van het Gezin opgericht.

Koninklijk besluit en ministerieel besluit van 13 maart 1956

betreffende de omruiling der obligaties van de lotenlening in 1923 geëmitteerd door het Verbond der Samenwerkende Vennootschappen voor Oorlogsschade (Staatsblad, 15 maart 1956, blz. 1.609 en 1.613). (Zie tekst, rubriek XI.)

Vervroegde terugbetaling per 15 juni 1956

van de gestempelde 5 pct. obligaties van de lotenlening van 1923 uitgegeven door het Verbond der Samenwerkende Vennootschappen voor Oorlogsschade (Staatsblad, 15 maart 1956, blz. 1.614.)

Koninklijk besluit van 14 maart 1956

betreffende de uitgifte van de Lotenlening van de Tentoonstelling 1958, nominaal groot fr. 1.200 miljoen (Staatsblad, 16 maart 1956, blz. 1.631).

Artikel 1. — De Minister van Financiën wordt er toe gemachtigd een lotenlening nominaal groot een miljard tweehonderd miljoen frank, genaamd « Lotenlening van de Tentoonstelling 1958 », onder door hem te bepalen voorwaarden in België uit te geven.

Deze lening wordt vertegenwoordigd door 1.200.000 obligaties aan toonder van duizend frank ieder, genummerd van 0.000.001 tot 1.200.000.

Art. 2. — De obligaties renten tegen 2 pct. 's jaars met ingang van 1 april 1956 en worden voorzien van vier jaarlijkse rentecoupons betaalbaar op 1 april van de jaren 1957 tot 1960.

Art. 3. — De obligaties zijn aflosbaar bij uitloting, overeenkomstig het bij dit besluit gevoegde trekkingsplan; de bij deze uitlotingen niet tot aflossing aangewezen obligaties zijn terugbetaalbaar op 1 april 1960 a pari van de nominale waarde.

De uitgelote obligaties zijn terugbetaalbaar, volgens het geval, hetzij met het bedrag van het lot dat er aan toegevoegd wordt, hetzij a pari van de nominale waarde, en zulks met ingang van 1 april volgend op de trekkingen; zij geven recht op de coupon die op deze datum vervalt.

De obligaties, evenwel, die voor terugbetaling worden aangewezen door de uitlotingen verricht tijdens de eerste elf maanden van iedere jaarlijkse periode mogen zonder renteuitkering geïnd worden met ingang van de eerste dag der maand volgend op de uitlotingen.

Art. 4. — Over de ganse looptijd van de lening zijn de rentecoupons en de loten vrijgesteld van alle om het even welke tegenwoordige en toekomstige zakelijke belastingen en taksen ten bate van de Staat, de provincies en de gemeenten.

De loten zijn daarenboven ontheven van de aanvullende personele belasting.

Art. 5. — De uitlotingen voor de lotentoe wijzing geschieden op de in het trekkingsplan vastgestelde data.

Is de vastgestelde dag een feestdag, dan geschiedt de trekking daags te voren.

De aflossing geschiedt bij groepen van 100 obligaties; per groep wordt slechts één enkel lot toegewezen dat aan één obligatie ten deel valt; de obligaties die tot de uitgelote groepen behoren en die geen lot bekomen, zijn aflosbaar *a pari*.

Bij elke uitloting worden zoveel groepen van 100 obligaties uitlootbaar gesteld als er loten toegewezen zijn voor die uitloting.

Art. 6. — De uitkering van de rentecoupons en de terugbetaling van de *a pari* afgeloste obligaties geschieden aan de loketten van de Staatskassier, bij de Nationale Bank van België, te Brussel en buiten de hoofdstad.

De met een lot uitgekomen obligaties zijn enkel te Brussel terugbetaalbaar. Vóór de terugbetaling moeten zij bij het Ministerie van Financiën (Dienst der Schuld aan toonder) worden ingediend ten einde aldaar met een speciale machtiging tot betaling te worden bekleed.

Art. 7. — Dit besluit treedt in werking de dag waarop het in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt.

Art. 8. — Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit.

Wet van 16 maart 1956

houdende de begroting der dotatiën voor het dienstjaar 1956 (Staatsblad, 21 maart 1956, blz. 1.798).

Voor de aan het dienstjaar 1956 verbonden uitgaven betreffende de begroting van dotatiën zijn kredieten geopend die de som van 286.214.500 frank belopen.

Koninklijk besluit van 19 maart 1956

tot wijziging van het Wetboek en van de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen (Staatsblad, 29 maart 1956, blz. 2.085).

Ministerieel besluit van 20 maart 1956

tot inrichting van de tewerkstelling der werklozen door de provincies, de gemeenten en de openbare instellingen (Staatsblad, 22 maart 1956, blz. 1.834). (Zie tekst, rubriek X.)

III — LANDBOUW

Koninklijk besluit van 20 januari 1956

houdende instelling van een bijzonder recht te innen bij gelegenheid van de afgifte van de vergunningen voor invoer van ossen (Staatsblad, 9 maart 1956, blz. 1.477). (Zie tekst, rubriek VII.)

Koninklijk besluit van 16 februari 1956

Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigen dom. Wijzigingen aan de statuten (Staatsblad, 10 maart 1956, blz. 1.499). (Zie tekst, rubriek II.)

Ministerieel besluit van 1 maart 1956

houdende vaststelling van het bedrag der premies toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen (Staatsblad, 10 maart 1956, blz. 1.498).

Ministerieel besluit van 10 maart 1956

waarbij de telling van de vorstschade aan land- en tuinbouw wordt voorgeschreven (Staatsblad, 21 maart 1956, blz. 1.805).

IV — NIJVERHEID

Koninklijk besluit van 15 februari 1956

houdende inwilliging van een verzoekschrift betreffende de nijverheid van de stopverf, ingediend bij toepassing van het koninklijk besluit n° 62, van 13 januari 1935, waarbij toelating wordt verleend tot het instellen van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeling (Staatsblad, 9 maart 1956, blz. 1.474).

V — ARBEID

Koninklijk besluit van 21 februari 1956

tot wijziging van het koninklijk besluit van 31 maart 1936, houdende aanvulling en samenvoeging van de bepalingen op het in dienst hebben van vreemde arbeiders (Staatsblad, 3 maart 1956, blz. 1.326).

In het koninklijk besluit n° 285 van 31 maart 1936 wordt een artikel 10bis ingelast, dat luidt als volgt :

« Art. 10bis. — De bepalingen van de artikelen 1 tot 10 zijn niet van toepassing op arbeiders van Luxemburgse nationaliteit.

» Nochtans is de werkgever, die een arbeider van Luxemburgse nationaliteit in dienst heeft, er toe gehouden hiervan aangifte te doen op de wijze en binnen de termijn zoals bepaald door de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg.

Ministerieel besluit van 22 februari 1956

betreffende de aangifte van werknemers van Luxemburgse nationaliteit (Staatsblad, 3 maart 1956, blz. 1.326).

Degene die een werknemer van Luxemburgse nationaliteit tewerkstelt, is er toe gehouden, binnen acht en veertig uren van deze tewerkstelling, daarvan aangifte te doen bij het gewestelijk bureau van de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid, waaronder de plaats van tewerkstelling ressorteert.

VII — BUITENLANDSE HANDEL

Koninklijk besluit van 29 januari 1956

houdende instelling van een bijzonder recht te innen bij gelegenheid van de afgifte van de vergunningen voor invoer van ossen (Staatsblad, 9 maart 1956, blz. 1.477).

Artikel 1. — Bij gelegenheid van de afgifte van de vergunningen voor invoer van volwassen ossen en jonge ossen (posten 3 b5 en ex 3 b2 van het tarief van invoerrechten) wordt een bijzonder recht geheven van ten hoogste 15 frank per kilogram op voet, maar Onze Minister van Landbouw kan dit recht vaststellen naar rato van de schommelingen van het verschil tussen de prijzen van deze dieren op de buitenlandse markt en op de binnenlandse markt.

Overwegende dat, om te voldoen aan de door België onderschreven internationale verbintenissen de kwantitatieve beperkingen op de invoer te verminderen, de ossen onder bepaalde voorwaarden zullen mogen ingevoerd worden; dat het, namelijk, nodig is de Belgische producent te behoeden tegen een abnormale prijsdaling op de binnenlandse markt;

Art. 3. — In de behoorlijk vastgestelde gevallen van wederuitvoer van de ingevoerde dieren of van uitvoer van vlees of vleesconserven met behulp van die ingevoerde dieren verkregen, kan het bij toepassing van artikel 1 geheven bijzonder recht, op hun aanvraag, geheel of gedeeltelijk, aan de vergunninghouders of aan de wederuitvoerders terugbetaald worden. Het kan eveneens worden terugbetaald in de mate waarin de beoogde invoer niet tot stand is gekomen.

IX — PRIJZEN EN LONEN

Koninklijk besluit van 21 februari 1956

waarbij de beslissingen van 15 september 1955 van het Nationaal Paritair Comité van het huiden- en lederbedrijf, betreffende de vaststelling van de minimumlonen in de fabrieken van schoenen en pantoffels in het algemeen, alsook de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, bindend worden gemaakt (Staatsblad, 14 maart 1956, blz. 1.583).

Worden bindend gemaakt de beslissingen van 15 september 1955 van het Nationaal Paritair Comité van het huiden- en lederbedrijf, in bijlage overgenomen en betreffende de vaststelling van de minimumlonen der arbeiders en arbeidsters in de fabrieken van schoenen en pantoffels in het algemeen, alsook de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen.

Koninklijk besluit van 1 maart 1956

waarbij de beslissing van 28 september 1955 van het Nationaal Paritair Comité van de bosbouwondernemingen, betreffende de vaststelling van het minimumloon en de koppeling van dit loon aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, bindend wordt gemaakt (Staatsblad, 12-13 maart 1956, blz. 1.558).

Wordt bindend gemaakt de in bijlage overgenomen beslissing van 28 september 1955 van het Nationaal Paritair Comité van de bosbouwondernemingen, tot vaststelling van het minimumloon van de arbeiders tewerkgesteld in de bosbouwondernemingen.

Koninklijk besluit van 21 februari 1956

tot toekenning van aanvullende premies aan de Belgische arbeiders die zich laten aanwerven voor ondergrondse mijnarbeid (Staatsblad, 21 maart 1956, blz. 1.800).

De Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid verleent aan de Belgische arbeiders, die voor ondergrondse arbeid in de kolenmijnen zijn aangeworven en die voorheen nooit zodanige arbeid hebben verricht, boven de premies toegekend krachtens de besluitwet van 14 april 1945, gewijzigd bij de besluitwet van 29 november 1945, premies ten bedrage van :

a) 1.000 frank bij de aanwerving, indien zij een verbintenis van zes maanden aangaan;

b) 1.500 frank, indien zij, bij het verstrijken van de tweede verbintenis van zes maanden, een nieuwe verbintenis van twaalf maanden aangaan.

Overeenkomst.

A. Vaststelling van het minimumuurloon.

Artikel 1. — Het minimumuurloon van de arbeiders in de bosbouwondernemingen wordt vastgesteld op 20 frank.

Nochtans, voor de arbeiders van de ondernemingen in de provincies Antwerpen en Limburg gevestigd, wordt tot 30 april 1956 het minimumuurloon op 19 frank vastgesteld.

B. Koppeling van het loon aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen.

Art. 2. — Het in artikel 1 bepaald minimumuurloon wordt gekoppeld aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, om de maand vastgesteld door het Ministerie van Economische Zaken en bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

Art. 3. — Het in artikel 1 bepaald minimumuurloon is van toepassing zolang het bij artikel 2 bepaalde indexcijfer der kleinhandelsprijzen schommelt tussen 96 en 104 punten.

Art. 4. — Deze overeenkomst vervangt de overeenkomst van 24 april 1951, waaraan bij koninklijk besluit van 10 oktober 1951 bindende kracht verleend werd.

Art. 5. — Deze overeenkomst treedt in werking op 1 oktober 1955.

Koninklijk besluit van 1 maart 1956

waarbij bindend wordt gemaakt, de beslissing van 28 september 1955 van het Nationaal Paritair Comité van de bosbouwondernemingen, tot toekenning aan de arbeiders tewerkgesteld in de bosbouwondernemingen, van verlof wegens bijzondere gebeurtenissen (Staatsblad, 12-13 maart 1956, blz. 1.559).

Koninklijk besluit van 1 maart 1956

waarbij bindend wordt gemaakt de beslissing van 29 september 1955 van het Nationaal Paritair Comité van de bouwbedrijven, betreffende de kop-

pelings der lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen van het Rijk (Staatsblad, 24 maart 1956, blz. 1.913).

Koninklijk besluit van 17 maart 1956

waarbij bindend wordt gemaakt de beslissing van 28 november 1955 van het Nationaal Paritair Comité van de kleding en aanverwante bedrijven, betreffende de vaststelling der minimumuurlonen der arbeiders en arbeidsters tewerkgesteld door de meester-kleermakers en de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen van het Rijk (Staatsblad, 29 maart 1956, blz. 2.068).

X — SOCIALE WETGEVING

(PENSIOENEN, SOCIALE VERZEKERINGEN EN DIVERSE SOCIALE VOORDELEN)

Koninklijk besluit van 21 februari 1956

tot toekenning van aanvullende premies aan de Belgische arbeiders die zich laten aanwerven voor ondergrondse mijnarbeid (Staatsblad, 21 maart 1956, blz. 1.800). (Zie tekst, rubriek IX.)

Ministerieel besluit van 20 maart 1956

tot inrichting van de tewerkstelling der werklozen door de provincies, de gemeenten en de openbare instellingen (Staatsblad, 22 maart 1956, blz. 1.834).

Artikel 1. — De werken van openbaar nut, welke beoogd worden in artikel 155 van het besluit van de Regent van 26 mei 1945 betreffende de inrichting van de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid zijn : de toevallige dringende werken zoals het opruimen van openbare plaatsen en geteisterde wijken, het wegruimen van sneeuw, zand, enz.; de werken die de openbare macht of openbare instelling normaal niet gehouden is te verrichten en die bij ontstentenis der bepalingen van onderhavig besluit niet zouden ondernomen worden, op voorwaarde dat de Eerste-Minister ertoe machtiging heeft verleend.

Worden eveneens, in de zin van het voorgaand lid, als werken van openbaar nut beschouwd, de werken voortkomende van de door de oorlog aangerichte schade, evenals de bij het besluit van de Regent van 2 juli 1949 bedoelde werken. Nochtans moet de openbare macht of instelling, die voor zulke werken werklozen wenst te gebruiken, hiertoe het voorafgaand akkoord aanvragen van de Minister onder wie de openbare werken of de volksgezondheid en het gezin ressorteren.

Alle door de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid vergoede werklozen mogen voor de uitvoering van deze werken gebruikt worden.

Bovendien mogen de werklozen die een gedeeltelijke werk- onbekwaamheid gaande van 1/3 tot 2/3 ondergaan evenals die, welke door de commissie van advies van het gewestelijk bureau van de Dienst als moeilijk te plaatsen worden beschouwd, voor de uitvoering van alle welkdanige werken van openbaar nut, die van bepaalde duur zijn, gebruikt worden.

Art. 2. — De aanvragen worden bij het bevoegd gewestelijk bureau ingediend; zij vermelden namelijk de aard en de waarschijnlijke duur van de werken, alsmede het aantal te werk te stellen werklozen.

Art. 3. — De aanvragen worden onderzocht door de directeur van het gewestelijk bureau, die ze met zijn gemotiveerd advies overmaakt aan de Directeur-generaal van de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid, en indien het werken betreft van een zekere belangrijkheid, met het gemotiveerd advies van de commissie van advies.

Behoudens voor toevallige dringende werken, wordt de aanvraag slechts ingewilligd, wanneer de nodige kredieten voorzien zijn op de begroting van de openbare persoon van wie het verzoek uitgaat.

Art. 4. — De Directeur-generaal van de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid beslist over de door de provincies, de gemeenten en de openbare instellingen ingediende aanvragen.

Hij legt ter beslissing, aan de Eerste-Minister, de aanvragen voor betreffende de werken waartoe door hem machtiging moet worden verleend.

Wanneer het gaat om toevallige dringende werken of werken die niet langer dan drie dagen moeten duren, kan de bevoegde directeur van het gewestelijk bureau de tewerkstelling van vergoede werklozen machtigen. De aanvraag mag worden gedaan en de toelating mag worden verleend ingevolge telefonische berichten die binnen de acht en veertig uren schriftelijk moeten worden bevestigd.

Art. 5. — Wanneer de aanvraag ingewilligd wordt, dan wordt het dossier samen met de machtiging, teruggezonden aan de directeur van het bevoegd gewestelijk bureau.

Deze wijst de werklozen aan die moeten tewerkgesteld worden, met inachtneming van hun geschiktheid, mits de voorkeur te geven aan degenen die het langst werkloos zijn, aan de volledig werklozen, die woonachtig zijn in de gemeenten waar de werken dienen uitgevoerd en aan degenen die in de omliggende gemeenten woonachtig zijn.

Voor zover de aard en de duur van het werk dit toelaten, treft hij maatregelen om de werklozen bij beurtwisseling te werk te stellen.

Art. 6. — De ter beschikking van de provincies, de gemeenten en de openbare instellingen geplaatste werklozen arbeiden onder de verantwoordelijkheid derzelve.

Zij blijven ingeschreven op de lijst der werkzoekenden.

Er kan noch opzegging, noch opzeggingsvergoeding van betrokkenen geëist worden ten overstaan van de hierboven bedoelde openbare machten en instellingen noch van deze laatste ten overstaan van de werklozen.

De bij de toepassing van de bepalingen van dit besluit tewerkgestelde werklozen mogen afwezig zijn om op een verkaanbod in te gaan zonder hun recht op de in artikel 7 bedoelde uitkeringen te verliezen. De directeur van het gewestelijk bureau beslist omtrent de noodzakelijkheid en de duur van die afwezigheden.

Art. 7. — De Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid kent aan de door de openbare machten of instellingen gebezigde werklozen een vergoeding toe waarvan het bedrag bepaald wordt door de directeur van het gewestelijk bureau, op advies van de commissie van advies. Deze vergoeding moet overeenstemmen met het normaal betaald loon voor werken in de aard van die waarvoor de werkloze is tewerkgesteld, volgens de bezoldigingsregeling aangenomen door het paritair comité waaronder bedoeld beroep ressorteert, onder aftrek van de inhoudingen voor maatschappelijke zekerheid; 16 pct. van het bedrag dezer vergoeding vallen ten bezware van de openbare macht of instelling die de werkloze bezigt.

Bovendien wordt aan de betrokkenen, ten bezware van de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid, bij wijze van kinderbijslag en van toelage aan de moeder in het gezin, een toeslag toegekend van een gelijk bedrag als uitbetaald wordt krachtens de samengevatte wetten op de kindertoelagen voor de loonarbeiders.

De Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid verzekert de betrokkenen tegen de arbeidsongevallen. Hij verleent hun gelijke voordelen als toegekend aan de arbeiders door de wetgeving op het jaarlijks vacatieverlof.

Inzake verzekering tegen ziekte en invaliditeit en verzekering tegen de gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood worden de betrokkenen verder beschouwd als werklozen. Dit is ook het geval wat betreft de berekening van de prestaties als bedoeld bij artikel 57bis, 2°, b, van de wet van 4 augustus

1930, gewijzigd bij de wet van 27 maart 1951 betreffende de kindertoelagen voor de loonarbeiders. Wat evenwel als bedienden te werk gestelde werklozen betreft, betaalt de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid aan het bevoegd organisme bijdragen voor het pensioen die gelijk zijn aan die welke vereist zijn in geval van bediendencontract.

Art. 8. — De openbare machten en instellingen die de werklozen bezigen verstrekken aan de Rijksdienst alle inlichtingen welke hij dienstig acht hem te vragen om zijn opdracht te vervullen.

Art. 9. — De invordering van de sommen die ten bezware van de openbare macht of instelling vallen geschiedt door toedoen van het Gemeentekrediet of volgens de modaliteiten als overeengekomen tussen de Rijksdienst en de betrokken openbare macht of instelling.

Art. 10. — De werkloze die zonder wettige reden nalaat op een werkaanbod in te gaan of het werk verlaat, verliest het voordeel van de werkloosheidsuitkeringen overeenkomstig de inzake werkweigering of -verlating vigerende bepalingen.

Art. 11. — Het ministerieel besluit van 6 Mei 1949, tot inrichting van de tewerkstelling der werklozen door de provincies, de gemeenten en de openbare instellingen, wordt opgeheven.

Art. 12. — Dit besluit treedt in werking 1 April 1956.

XI — OORLOGSSCHADE

Koninklijk besluit en ministerieel besluit van 13 maart 1956

betreffende de omruiling der obligaties van de lotenlening in 1932 geëmitteerd door het Verbond der Samenwerkende Vennootschappen voor Oorlogsschade (Staatsblad, 15 maart 1956, blz. 1.609 en 1.613).

Artikel 1. — De omgevormde obligaties 4 pct., nominaal groot 525 frank van de lotenlening in 1923 geëmitteerd door het Verbond der Samenwerkende Vennootschappen voor Oorlogsschade die niet door uitloting voor aflossing werden aangeduid vóór 15 juni 1956, zullen omgeruild worden tegen nieuwe obligaties nominaal groot 1.050 frank, die aan de voorschriften van het Regentsbesluit dd. 17 januari 1949 voldoen.

Art. 2. — De omruiling, naar rato van twee huidige obligaties tegen een nieuwe obligatie, zal plaats hebben van 18 juni 1956 tot 15 januari 1957, met ingenottreding op 15 juni 1956.

Alleen de nieuwe obligaties van 1.050 frank zullen deelnemen aan de uitlotingen vastgelegd in de aflossingstabel en in het trekkingsplan die bij dit besluit gevoegd zijn.

Art. 3. — De houders die geen paar aantal huidige obligaties bezitten, zullen of wel een obligatie kunnen verkopen dan wel een obligatie kunnen kopen.

Deze kopen of deze verkopen worden gedaan zonder courtage van 18 juni 1956 tot 15 januari 1957 aan de loketten van de Staatskassier bij de Nationale Bank van België, te Brussel en buiten de hoofdstad, op grond van de laatste notering ter Beurze vóór de aankoop- of verkoopverrichting voor de nieuwe obligaties, verhoogd met de verworven interesten vanaf 15 juni 1956 tot en met de dag van de verrichting.

Art. 4. — De Minister van Financiën is gemachtigd ter Beurze of buiten de Beurs een nominaal kapitaal nieuwe obligaties te verkopen, dat overeenstemt met het overschot van de aankopen op de verkopen van obligaties die de Staatskassier naar luid van artikel 3 hierboven zal doen.

Art. 5. — De nieuwe obligaties nominaal groot 1.050 frank zijn genummerd van 000.001 tot 963.410. Zij renten tegen een voet van 4 pct. 's jaars met ingang van 15 juni 1956 en zijn voorzien van 27 jaarlijkse rentecoupons van 42 frank voor de vervaldagen van 15 juni 1957 tot 15 juni 1983.

Art. 6. — De obligaties zijn aflosbaar in 57 jaar door middel van uitlotingen, overeenkomstig het trekkingsplan en de aflossingstabel die bij dit besluit gevoegd zijn.

De uitgelote obligaties zijn terugbetaalbaar volgens het geval, of wel tegen het bedrag van het lot dat hun toegekend is geworden, dan wel tegen 1.150 frank, dat wil zeggen met een premie van 100 frank, met ingang van de 15° juni die volgt op de datum van de trekkingen.

Ze hebben recht op de rentecoupon die vervalt op de voor hun terugbetaling vastgestelde datum.

Art. 8. — De Staat behoudt zich het recht voor, door vervroegde terugbetaling, bij elke rentevervaldag en tegen een opzeggingstermijn van drie maanden in het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken, de door uitloting niet afgeloste obligaties terug te betalen.

In dat geval zijn alle effecten die nog niet voor aflossing werden aangewezen door de uitlotingen, terugbetaalbaar tegen een zelfde som welke de nominale waarde a pari vertegenwoordigt, zegge 1.050 frank, verhoogd met de gemiddelde waarde van de premies van 100 frank, tegen de rentevoet van 5 pct. 's jaars teruggebracht tot de datum vastgesteld voor de vervroegde terugbetaling.

Art. 9. — De fiscale vrijstellingen gehecht aan de huidige obligaties worden overgedragen op de nieuwe obligaties.

Art. 10. — De Staat neemt de betaling van de rente en de terugbetaling van de obligaties op zich.

De annuïteit nodig tot de dienst van de rente en van de aflossing, wordt ieder jaar op de Begroting van de Staatsschuld gebracht.

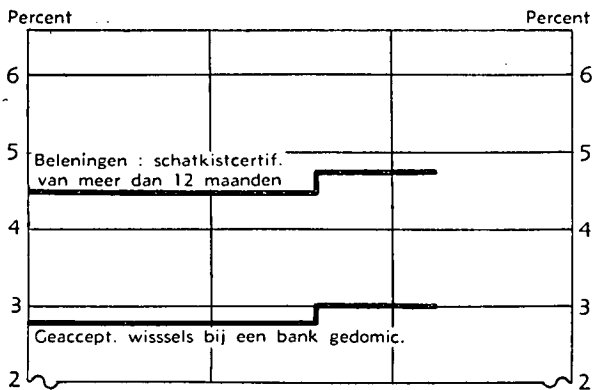
Vervroegde terugbetaling van de gestempelde obligaties.

Art. 12. — De 5 pct. obligaties van 500 frank van de lotenlening van 1923 die bekleed zijn met de stempel « niet geconverteerd » en die niet voor terugbetaling werden aangeduid door de uitlotingen vóór 15 juni 1956 gedaan of te doen, zullen vervroegd terugbetaalbaar zijn vanaf 15 juni 1956 tegen de som van fr. 509,25 welke de nominale waarde a pari vertegenwoordigt, verhoogd met de gemiddelde waarde van de premies van 50 frank, tegen de rentevoet van 5 pct. 's jaars herleid tot de datum van 15 juni 1956.

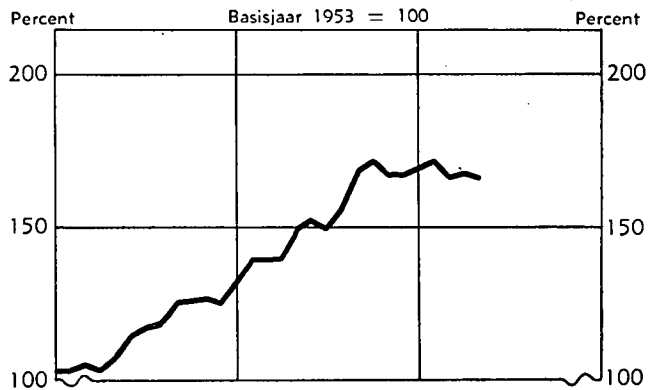
Deze obligaties renten niet meer met ingang van de voor hun terugbetaling vastgestelde datum.

GRAFIEKEN VAN DE ECONOMISCHE TOESTAND VAN BELGIE

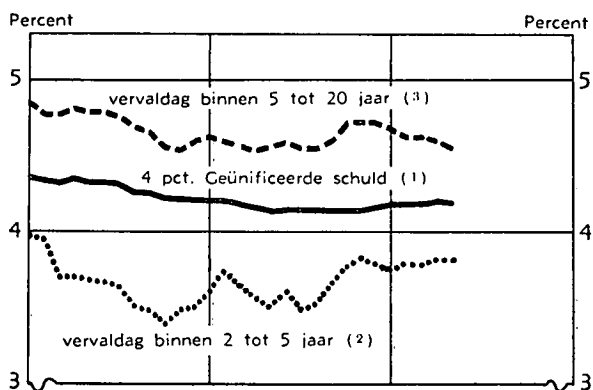
N.B.B. - RENTE VOOR DISCONTO EN BELENINGEN

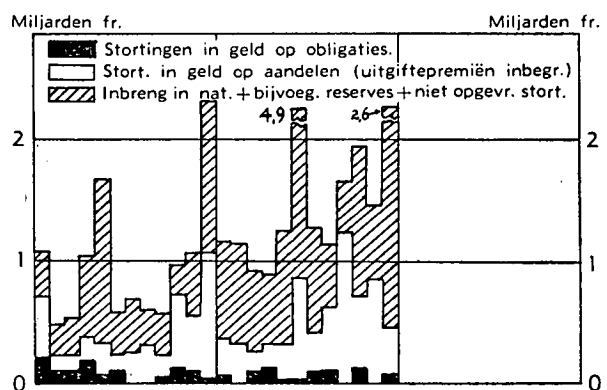
ALGEMEEN INDEXCIJFER DER AANDELEN

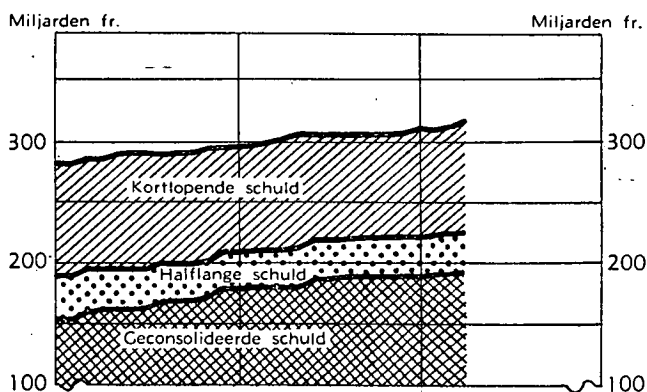
RENDEMENTEN VAN STAATSLENINGEN

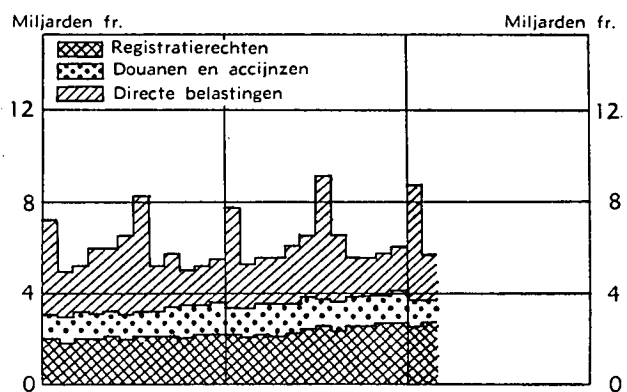
KAPITAALEMISSIES (4)

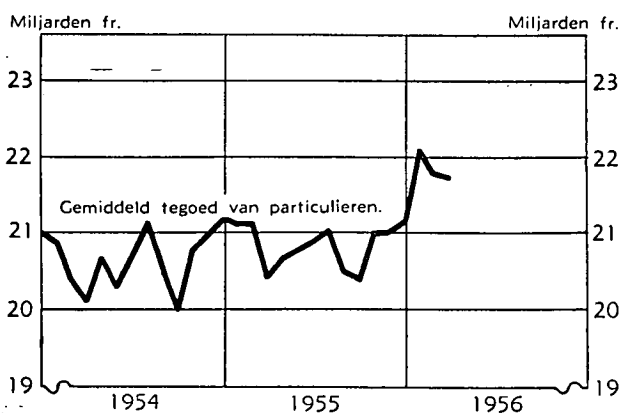
STAATSSCHULD (5)

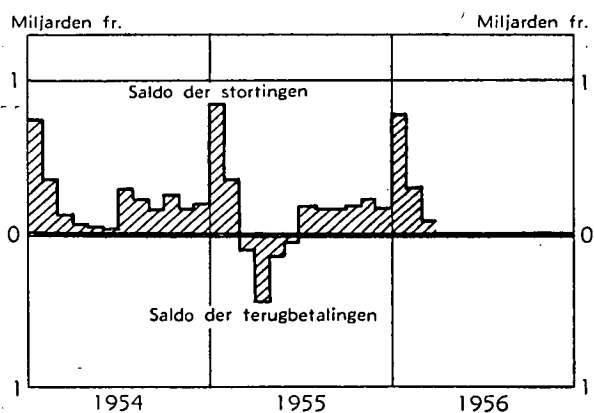
BELASTINGONTVANGSTEN

TEGOEDEN BIJ HET BESTUUR DER POSTCHEQUES

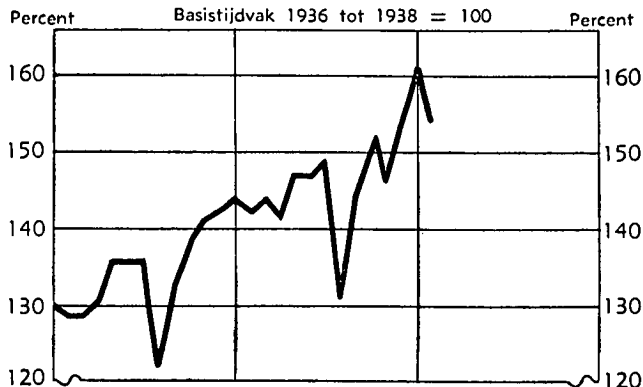
ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

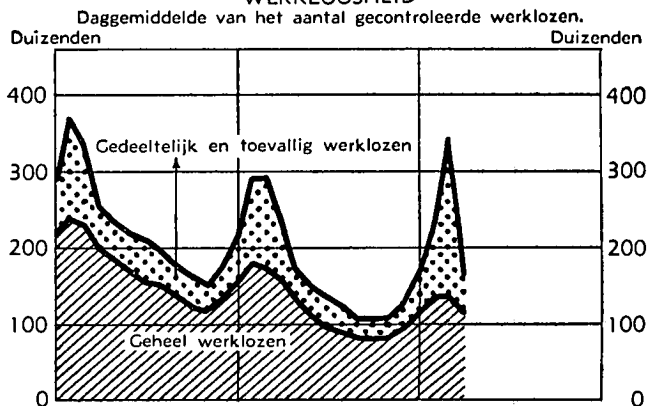
(1) Rendement alleen berekend volgens de notering.
 (2) Op vaste datum terugbetaalbaar (3,5 tot 4 % nominaal).
 (3) Terugbetaalbaar met veranderlijke annuïteiten (4,25 en 4,5 % nominaal).
 (4) Belgische naamloze vennootschappen, commanditaire op aandelen, P.V.B.A. en Kongolese vennootschappen.
 (5) Excl. de uit de oorlog 1914-1918 voortvloeiende intergouvernementele schulden.

GRAFIEKEN VAN DE ECONOMISCHE TOESTAND VAN BELGIE

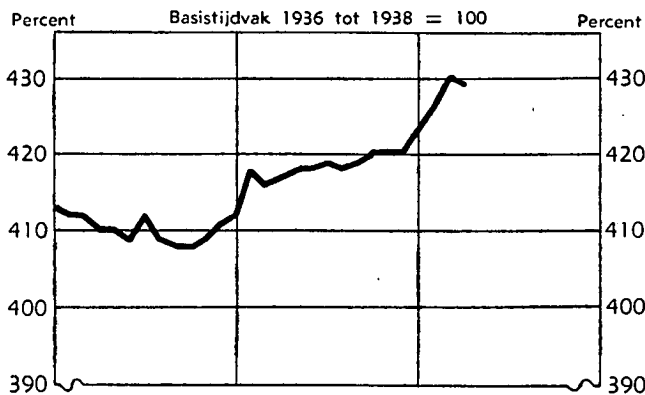
INDEXCIJFER DER INDUSTRIELE PRODUKTIE

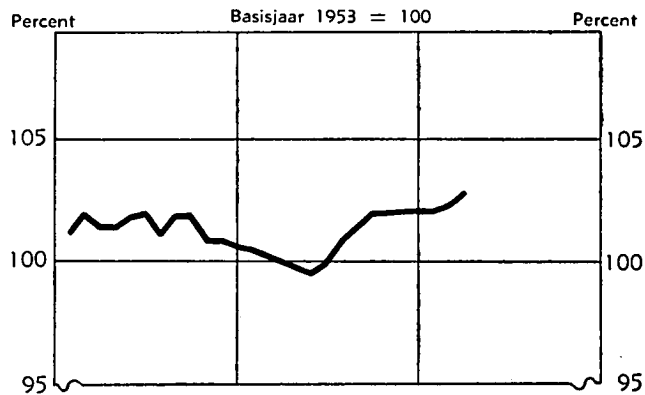
WERKLOOSHEID

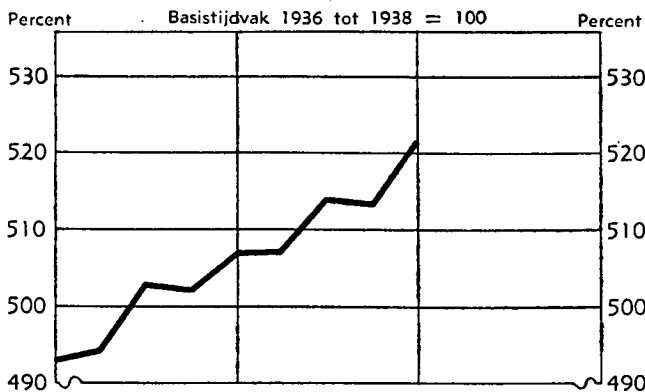
ALG. INDEXCIJFER DER GROOTHANDELSPRIJZEN

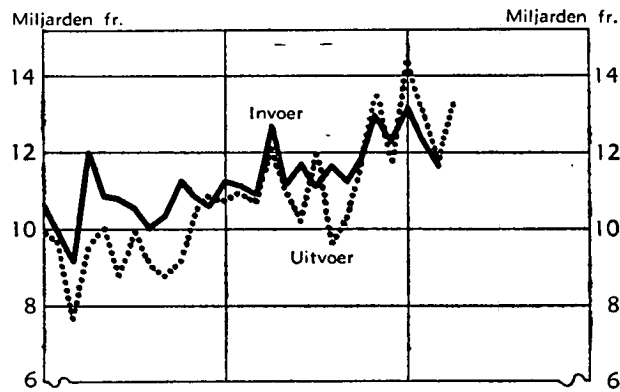
ALG. INDEXCIJFER DER KLEINHANDELSPRIJZEN

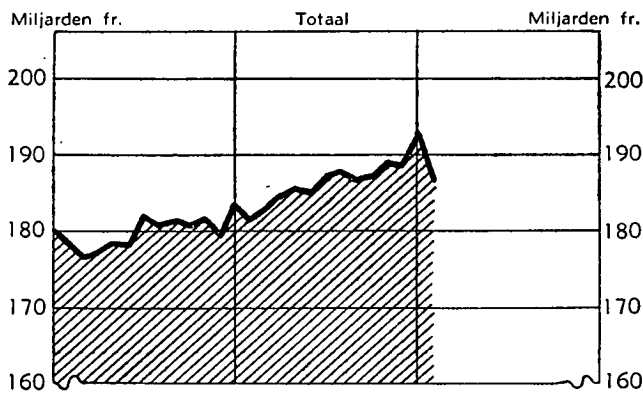
GEMIDDELD UURLOONINDEXCIJFER

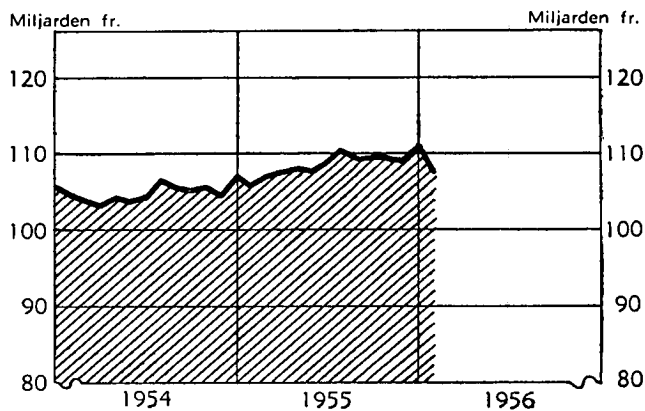
BUITENLANDSE HANDEL

GELDOORRAAD IN BELGISCHE FRANKEN

VOORRAAD CHARTAAL GELD

DOORLOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(Inhoud, zie laatste bladzijde van het Tijdschrift)

GELDMARKT

I. — RENTETARIEF VOOR DISCONTO EN BELENINGEN (in pct.)

2

Tijdvak	Officiële rentetarieven van de Nationale Bank van België										Callgeldrente 2		
	Disconto					Beleningen van en voorschotten op 1*					1 dag	5 dagen	10 dagen
	Geaccepteerd in een bank gedomic. papier, warrants en bankaccepten vooraf door de N.B.B. geïseerd	Geaccepteerd niet in een bank gedomicilieerd papier	Niet geaccepteerde bij een bank gedomicilieerde wissels	Niet geaccepteerde niet bij een bank gedomicilieerde wissels	Promessen	Schatkistcertificaten met ten hoogste 120 dagen looptijd	Schatkistcertificaten met ten hoogste 6 maanden looptijd	Schatkistcertificaten met ten hoogste 12 maanden looptijd	Schatkistcertificaten met een looptijd van meer dan 12 maanden en leningen op halflange termijn	Andere overheidsfondsen			
1954 Gemiddelde	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
1955 Gemiddelde	2,85	3,46	4,35	4,46	4,60	2,0781	2,1875	2,2969	4,60	4,60	1,35	—	—
1955 Januari	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
Februari	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
Maart	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
April	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
Mei	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
Juni	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
Juli	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
Aug. (vanaf 4)	3,—	3,75	4,50	4,75	4,75	2,1875	2,1875	2,1875	4,75	4,75	1,50	—	—
September	3,—	3,75	4,50	4,75	4,75	2,1875	2,1875	2,1875	4,75	4,75	1,50	—	—
Oktober	3,—	3,75	4,50	4,75	4,75	2,1875	2,1875	2,1875	4,75	4,75	1,50	—	—
November	3,—	3,75	4,50	4,75	4,75	2,1875	2,1875	2,1875	4,75	4,75	1,50	—	—
December	3,—	3,75	4,50	4,75	4,75	2,1875	2,1875	2,1875	4,75	4,75	1,50	—	—
1956 Januari	3,—	3,75	4,50	4,75	4,75	2,1875	2,1875	2,1875	4,75	4,75	1,50	—	—
Februari	3,—	3,75	4,50	4,75	4,75	2,1875	2,1875	2,1875	4,75	4,75	1,50	1,60 ³	1,70 ³
Maart	3,—	3,75	4,50	4,75	4,75	2,1875	2,1875	2,1875	4,75	4,75	1,50	1,60	1,70

1 De Nationale Bank van België aanvaardt de speciale E.B.U.-schatkistcertificaten tot onderpand van voorschotten in rekening-courant en van leningen op korte termijn. De rentevoet van deze verrichtingen bedraagt 3,50 pct. voor certificaten op 24 maanden.

2 In en buiten verrekening.

3 Vanaf 27 februari 1956.

* Quotiteit van het voorschot op 31 maart 1956 :

Schatkistcert. uitgegeven op korte termijn	max. 95 pct.
Schatkistcertificaten uitgegeven op 2 of 3 jaar	» 90 pct.
Obligaties 4 1/4 pct. Lening van 1951 op 10 of 15 jaar	» 90 pct.
Obligaties 4 1/4 pct. Lening van 1952-1952 op 10 jaar	» 90 pct.
Obligaties 4 1/4 pct. Lening van 1952-1954 op 12 jaar	» 90 pct.
8 1/4 pct. Schatkistc. met ten hoogste 15 jaar loopt. 1942	» 90 pct.
4 pct. Schatkistcertificaten 1948 met 5, 10 of 20 jaar loopt.	» 90 pct.
4 pct. Schatkistcert. met 5 of 10 jaar looptijd 1947	» 90 pct.
4 pct. Schatkistcert. met 5 of 10 jaar looptijd 1948	» 90 pct.

4 pct. Schatkistcertificaten met 5 of 10 jaar looptijd 1949	max. 90 pct.
4 pct. Schatkistcertificaten 1954 op 5 jaar	» 90 pct.
3,75 pct. Schatkistcertificaten 1954 op 5 jaar	» 90 pct.
4 pct. Schatkistcertificaten 1950 Belgisch Kongo	» 90 pct.
Obligaties 4 pct. 1950-1960 Belgisch Kongo	» 90 pct.
Obligaties 8 1/4 pct. Muntsaneringsl., 3e en 4e reeks	» 90 pct.
Ander overheidspapier	» 80 pct.
Speciale E.B.U.-schatkistcertificaten	» 50 pct.

II. — RENTETARIEF VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOEDEN BIJ DE ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

4

Tijdvak	Banken — Depositoreningen *					Algemene Spaarkas (inlagen op spaarboekjes)		
	onmiddellijk opvraagbaar	15 dagen vooropzegging	1 maand	3 maanden	6 maanden	tot fr. 100.000	fr. 100.001 tot 150.000	boven fr. 150.000
1954 Gemiddelde	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
1955 Gemiddelde	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
1955 Januari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Februari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Maart	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
April	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Mei	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Juni	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Juli	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Augustus	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
September	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Oktober	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
November	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
December	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
1956 Januari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Februari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Maart	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50

* Gemiddelde van vier banken.

1 Tot 31 december 1954 : 3 pct. tot fr 75.000; 1,50 pct. van fr 75.001 tot fr 150.000; 0,50 pct. boven fr 150.000.

III. — Callgeldmarkt ¹

(miljoenen franken)

Daggemiddelden	Gelden uitgeleend door de			Ontleende gelden		
	verrekenende instellingen			niet verrekenende instellingen ³	In verrekening ⁴	Buiten verrekening ⁵
	Depositobanken	Overige instellingen ²	Totaal			
1954	2.330	422	2.752	2.584	2.731	2.605
1955	2.325	338	2.663	2.976	2.663	2.976
1955 Augustus ..	2.292	411	2.703	3.699	2.703	3.699
September ..	2.355	220	2.575	2.855	2.575	2.855
Oktober ...	2.580	194	2.774	2.599	2.774	2.599
November ..	2.287	350	2.637	2.700	2.637	2.700
December ...	2.472	325	2.797	3.054	2.796	3.055
1956 Januari ...	2.362	376	2.738	2.675	2.738	2.675
Februari ...	1.971	340	2.311	2.908	2.311	2.908
Maart :	2.464	309	2.773	2.288	2.770	2.291
9 tot 15 ..	2.386	386	2.772	2.222	2.772	2.222
16 tot 22 ..	2.473	410	2.883	2.290	2.883	2.290
23 tot 29 ..	2.940	226	3.166	2.286	3.166	2.286
April :						
30/3 tot 5 ..	2.097	182	2.279	1.954	2.279	1.954
6 tot 12 ..	2.444	356	2.800	2.336	2.800	2.336
13 tot 19 ..	2.881	245	3.126	2.213	3.021	2.318

¹ Vanaf 27 februari 1956 bevatten de cijfers, desgevallend, de uitstaande callgelden op 5 en 10 dagen.
² Incl. het Gemeentekrediet van België en de Centrale Bank van Belgisch Kongo en Ruanda-Urundi.
³ Incl. de Algemene Spaar- en Lijfrentekas en de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.
⁴ Incl. het Herdiscontering- en Waarborginstituut en de Nationale Delcredereerdienst.
⁵ Incl. het Rentenfonds en het Centraal Bureau voor Hypotheekkrediet.

Notering der edele metalen ¹

Daggemiddelden	Londen ¹	Bombay ²	
	Goud in sh. en d. per oz. fijn	Goud Omrekening in sh. en d. per oz. fijn	Zilver Omrekening in pence per oz. fijn
1954	249/9½ ³	350/11	76
1955	250/11	376/5	79
1955 Januari ..	251/7	361/3	76
Februari ..	251/9½	371/6	79
Maart ...	251/2	373/3	80
April ...	250/8	383/8	80
Mei	250/8	375/0	79
Juni	251/2	374/3	76
Juli	251/8	377/3	77
Augustus ..	251/4¼	380/0	79
September ..	251/1½	379/6	80
Oktober ...	250/6¾	379/3	81
November ..	249/8¾	385/6	82
December ..	249/6¾	376/3	83
1956 Januari ...	249/4¼	382/4	85
Februari ..	249/3¼	391/0	84
Maart	249/5	412/0	85

¹ Prijs van een oz. fijn goud : 10) te New-York : 85 \$ vanaf 1 februari 1934; 20) te Londen : 248 sh. vanaf 18 september 1940 tot 10 maart 1954. — Heropening van de vrije goudmarkt op 22 maart 1954.
² Oorspronkelijke noteringen in roepiën en annas per fine tola en per 100 fine tolas resp.
³ Gemiddelde van de laatste 9 maanden.

VALUTAMARKT

I. — Officiële wisselkoersen vastgesteld door de in Verrekeningskamer te Brussel vergaderde bankiers

(Belgische franken)

10¹

Gemiddelden	1 Zwitserse frank	1 dollar U.S.A.	100 Franse frank	1 Canadese dollar	1 Pond Sterling	100 Escudos	1 Nederl. gulden	1 Zweedse kroon	1 Deense kroon	1 Deutsche Mark	1 Noorse kroon	\$ B.L.E.U. Akk. Argentinië	Italiaanse lire
1954	11,46	50,05	14,27	51,44	140,05	174,04	13,18	9,64	7,21	11,94	7,00	—	—
1955	11,41	50,23	14,27	50,94	139,56	174,04	13,15	9,64	7,21	11,89	6,98	49,29 ¹	7,97 ²
1955 Januari ..	11,38	50,10	14,28	51,87	139,35	174,03	13,17	9,60	7,19	11,86	6,96	—	—
Februari ..	11,37	50,16	14,28	51,37	139,30	174,04	13,15	9,60	7,19	11,84	6,96	—	—
Maart	11,38	50,36	14,29	51,18	139,66	174,04	13,14	9,60	7,20	11,84	6,98	49,99 ³	—
April	11,40	50,26	14,26	50,99	140,05	174,05	13,15	9,63	7,22	11,88	7,00	49,86	—
Mei	11,42	50,26	14,29	50,96	139,96	174,04	13,17	9,64	7,21	11,91	6,99	49,90	—
Juni	11,45	50,32	14,31	51,11	139,92	174,05	13,16	9,68	7,21	11,94	6,99	49,96	—
Juli	11,47	50,33	14,33	51,11	139,59	174,03	13,13	9,68	7,22	11,94	6,98	49,74	—
Augustus ..	11,44	50,31	14,29	51,08	139,07	174,02	13,11	9,67	7,19	11,89	6,96	48,69	—
September ..	11,43	50,31	14,27	50,94	139,10	174,04	13,14	9,66	7,19	11,90	6,96	48,63	7,99 ⁴
Oktober ...	11,42	50,22	14,19	50,48	139,40	174,04	13,14	9,66	7,21	11,89	6,97	48,58	7,95
November ..	11,41	50,10	14,22	50,12	139,67	174,05	13,14	9,63	7,23	11,89	6,98	48,51	7,94
December ..	11,41	50,03	14,22	50,05	139,77	174,05	13,15	9,63	7,23	11,91	6,98	49,19	7,95
1956 Januari ...	11,40	49,99	14,18	50,05	139,69	174,05	13,15	9,61	7,23	11,91	6,98	49,75	7,96
Februari ...	11,40	50,00	14,19	50,03	139,50	174,06	13,13	9,60	7,22	11,90	6,97	50,00	7,96
Maart	11,40	49,94	14,18	50,00	139,53	174,05	13,11	9,60	7,21	11,91	6,97	50,00	7,96

¹ Gemiddelde van 1 maart tot 31 december 1955. — ² Gemiddelde van 22 augustus tot 31 december 1955. — ³ Vanaf 1 maart 1955. — ⁴ Vanaf 22 augustus 1955.

II. — Officiële wisselkoersen per 31 maart 1956 vastgesteld door de Nationale Bank van België krachtens besluit n° 6 genomen door de Ministerraad te Londen op 1 mei 1944

(« Belgisch Staatsblad » van 5 september 1944, n° 22)

10²

(Belgische franken)

Valuta	Contractuele of gemiddelde koers	Transfers	
		Aankoopkoers	Verkoopkoers
100 Kongolese frank	—	100,—	100,—
100 Luxemburgse frank	—	100,—	100,—
100 Tsjechoslowaakse kroon	694,44225	692,50	696,50
100 Oostenrijkse schilling	192,30769	191,72	192,90

III. — OMZET TER BEURZE VAN BRUSSEL

15²

Bron : Bulletin mensuel des statistiques publié par la Commission de la Bourse de Bruxelles.

Tijdvak	Aantal beursdagen	Obligaties van vennootschappen		Aandelen ¹		Totaal ¹	
		Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (miljoenen fr.)	Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (miljoenen fr.)	Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (miljoenen fr.)
1954	249	129	127	20.654	27.191	20.783	27.318
1955	246	126	126	23.523	37.187	23.649	37.313
1950 Januari	20	10	10	2.607	3.239	2.617	3.249
Februari	20	11	11	1.963	2.779	1.974	2.790
Maart	23	12	12	2.085	3.217	2.097	3.229
April	19	11	11	2.166	3.625	2.176	3.635
Mei	19	9	9	1.649	2.635	1.658	2.644
Juni	22	9	9	1.771	2.798	1.780	2.807
Juli	19	9	9	1.818	3.199	1.827	3.208
Augustus ...	22	13	13	2.233	3.976	2.246	3.989
September ...	22	15	15	2.575	3.982	2.589	3.997
Oktober	20	10	10	1.801	3.029	1.810	3.039
November ...	19	9	9	1.588	2.618	1.597	2.627
December ...	21	9	9	1.269	2.090	1.278	2.099
1956 Januari	21	9	9	1.540	2.590	1.549	2.599
Februari ...	21	7	8	1.206	1.938	1.213	1.946
Maart	21	8	9	1.362	2.488	1.370	2.491

¹ Kontant- en termijmarkt.

IV. — RENDEMENT VAN VAST RENDERENDE WAARDEN OP DE BEURS TE BRUSSEL

(in procenten)

16

Begin der maand	Geïnfi- ceerde schuld (rende- ment alleen berekend volgens de notering)	Vervaldag binnen 2 tot 5 jaar		Vervaldag binnen 5 tot 10 jaar			Vervaldag binnen 5 tot 20 jaar		Vervaldag binnen meer dan 20 jaar		Rentevoet mediaan (excl. de Geïnfi- ceerde schuld)
		Staat	Parastat. en Steden	Parastat. en Steden (terugbe- taling op vaste datum) ¹	Vennootschaps- leningen uitgegeven		Staat	Gemeente- krediet	Staat Lotenleningen		
					van 1936 tot 1938	van 1948 tot 1948			(terugbetaling in veranderlijke annuïteiten)	Directe Schuld	
		4 pct. 1e r.	8,5 tot 4 pct.	4 en 4,5 pct.	4 en 4,5 pct.	4,5 en 5 pct.	4 en 4,5 pct.	4,25 en 4,5 pct.	4 pct.	4 pct.	
1955 Februari	4,17	g3,62	3,83	4,29	4,25	4,95	4,55	4,59	4,38	4,79	4,4
Maart	4,15	g3,54	3,83	4,24	4,23	4,81	4,53	4,54	4,36	4,79	4,4
April	4,13	g3,48	3,80	4,25	4,20	4,85	4,54	4,49	4,38	4,78	4,3
Mei	4,16	g3,59	3,83	4,28	4,43	4,76	4,58	4,48	4,41	4,82	4,4
Juni	4,16	g3,46	3,85	4,29	4,50	5,02	4,54	4,47	4,42	4,79	4,4
Juli	4,14	g3,52	3,82	4,26	4,30	4,95	4,54	4,47	4,41	4,83	4,3
Augustus	4,15	g3,65	3,88	4,30	4,30	5,01	4,60	4,49	4,44	4,86	4,4
September	4,15	g3,78	4,08	4,40	4,46	5,09	4,72	4,59	4,46	4,98	4,5
Oktober	4,15	g3,83	4,05	4,40	4,34	5,12	4,73	4,58	4,48	5,—	4,5
November	4,17	g3,78	3,99	4,39	4,41	5,18	4,73	4,59	4,45	4,98	4,5
December	4,17	g3,75	3,98	4,38	4,44	5,08	4,68	4,58	4,44	5,01	4,5
1956 Januari	4,18	g3,80	3,97	4,36	4,57	5,17	4,63	4,59	4,38	4,94	4,5
Februari	4,18	g3,79	3,95	4,35	4,37	5,07	4,63	4,60	4,36	4,89	4,4
Maart	4,19	3,82	4,00	4,36	4,51	5,10	4,60	4,61	4,37	4,86	4,5
April	4,18	3,81	4,00	4,37	4,41	5,10	4,56	4,61	4,35	4,90	4,5

¹ Incl. een met vaste annuïteiten aflosbare lening.

N. B. Voor de samenstelling : zie Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting van februari 1956, blz. 84.

g : gercificeerde cijfers.

Retrospectief overzicht

(miljoenen franken)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	Oprichting van vennootschappen			Kapitaalverhogingen				Obligatie-uitgiften		Gezamenlijke uitgiften	Uitgiftepremiën	Stortingen andere dan in geld		Netto uitgiften
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Nominaal bedrag		Inbreng in natura	Bijvoeging van reserves	
											1	2	3	4

A. — Belgische vennootschappen (naamloze en commanditaire op aandelen, personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)

1953	2.209	1.736	1.546	647	6.040	2.924	2.593	72	1.394	6.054	19,5	1.713	1.288	2.525
1954	2.181	1.835	1.628	756	12.113	5.711	5.083	82	1.794 ^b	9.340	537,7	1.672	2.456	4.861
1955	2.304	4.772	4.421	840	14.347	10.584	9.899	25	589	15.945	731,1	4.957	5.316	5.367
1955 Januari	222	260	173	49	1.172	363	258	3	31	654	—	162	99	201
Februari ...	215	163	116	41	211	556	554	—	—	719	—	80	521	69
Maart	236	181	155	65	625	518	446	4	88	786	25,2	379	122	213
April	195	157	120	62	739	407	396	5	113	676	—	165	246	218
Mei	165	171	124	85	1.478	843	707	1	15	1.029	18,9	126	511	228
Juni	201	3.006 ^c	2.973 ^c	83	2.084	1.551	1.511	1	20	4.577 ^c	31,0	3.009	823	703
Juli	183	155	142	53	278	301	233	3	60	516	24,6	121	119	270
Augustus ...	133	87	74	33	707	599	598	3	95	781	63,0	301	12	517
September ...	148	74	69	62	1.328	1.034	1.022	—	—	1.108	443,2	60	302	1.172
Oktober	184	167	162	80	1.217	1.431	1.238	2	110	1.708	76,8	128	844	615
November	141	148	126	73	3.283	1.155	1.083	—	—	1.303	48,4	82	362	815
December	281	202	188	154	1.225	1.828	1.803	3	57	2.087	—	345	1.355	348
1956 Januari		253	226			280	205		5	538	27,9	216	17	231
Februari ...		338	311			274	195		—	612	—	350	18	138
Maart		196	184			397	315		148	740	0,5	161	196	291

B. — Kongolese vennootschappen (aandelen- en personenvennootschappen)

1953	253	1.047	785	103	3.000	2.166	1.470	4	130	3.343	8,1	332	227	1.834
1954	301	1.354	879	87	1.604	1.218	1.121	5	260	2.832	9,0	706	182	1.381
1955	300	1.091	781	108	2.926	2.445	1.928	1	25	3.561	32,0	699	734	1.335
1954 Oktober	16	77	52	8	235	99	90	—	—	176	—	26	47	69
November ...	18	144	67	7	238	133	130	—	—	277	—	116	32	49
December ...	26	56	45	9	75	189	185	—	—	245	—	90	52	88
1955 Januari	16	42	40	8	516	410	129	1	25	477	18,0	21	24	167
Februari ...	26	175	117	8	191	240	187	—	—	415	—	66	2	236
Maart	32	89	59	7	33	38	21	—	—	127	0,3	35	—	45
April	25	102	80	11	192	121	104	—	—	223	—	65	13	106
Mei	21	52	49	13	239	145	112	—	—	197	12,1	45	24	104
Juni	29	57	40	9	313	216	204	—	—	273	—	17	79	148
Juli	32	168	84	12	508	560	551	—	—	728	0,1	40	425	170
Augustus ...	25	132	66	6	270	164	164	—	—	296	—	25	94	111
September ...	24	90	85	5	10	10	10	—	—	100	—	53	—	42
Oktober	20	41	35	14	179	146	98	—	—	187	—	73	5	55
November	22	37	30	4	19	27	27	—	—	64	—	11	2	44
December	28	105	96	11	455	368	322	—	—	473	1,0	247	64	108

1 In de gestorte bedragen niet begrepen.

2 In de oprichtingen en kapitaalverhogingen begrepen.

3 In de kapitaalverhogingen begrepen.

4 Omvatten de gestorte bedragen op aandelen, de obligatieuitgiften, de uitgiftepremiën, verminderd met de stortingen andere dan in geld, en de emissies tot terugbetaling van vroegere leningen.

5 Waarvan conversieleningen voor een totaal bedrag van fr 54 miljoen.

6 Incl. de oprichting van de vennootschap Cockerill-Ougrée voor een bedrag van fr 2.760 miljoen.

V. — EMISSIES VAN DE KONGOLESE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN

17²

(miljoenen franken)

OKTOBER 1955

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Rubriek	Oprichtingen van						Kapitaalverhogingen			Obligatie-uitgiffen			Stortingen andere dan in geld				Ontbindingen van aandelenvennootsch. en personenvennootschappen				Kapitaalverminderingen		
	aandelenvennootschappen			personenvennootschappen			Aandelenvennootschappen en personenvennootschappen			Aandelenvennootschappen en personenvennootschappen			Inbreng in natura				Bijvoeg. van reserves (begrepen in de kapitaalverhogingen)				Ven. op aand. en personenvennootsch.		
													Oprichtingen van		Kapitaalverhogingen								
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	waarvan conversie-leningen	Uitgiftepremies (niet in de gestorte bedragen begrepen)	Aandelenvennootschappen	Personenvennootschappen	Kapitaalverhogingen	Dijvoeg. van reserves (begrepen in de kapitaalverhogingen)	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal

Indeling der emissies

Banken, financ. maatsch. ...	—	—	1	1,0	1,0	4	33,1	39,9	13,6	—	—	—	—	—	—	1,0	—	—	—	—	—	—	—	—
Handelsvennootschappen ...	1	1,0	0,3	9	12,8	10,2	4	26,5	41,5	24,3	—	—	—	—	4,0	11,5	—	1	1,0	1	0,5	—	—	—
Nijverheidsvennootschappen	1	5,0	5,0	6	15,5	14,9	2	103,0	51,0	51,0	—	—	—	—	6,9	50,0	—	—	—	—	—	—	—	—
Mijnen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bouwbedrijf	—	—	—	2	6,0	3,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	0,4	—	—	—	—	—
Landbouwmaatschappijen	—	—	—	—	—	—	1	5,0	5,0	1,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vervoer	—	—	—	—	—	—	3	11,5	8,5	8,5	—	—	—	—	—	—	4,9	—	—	—	—	—	—	—
Openbare diensten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diversen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen ...	2	6,0	5,3	18	35,3	29,4	14	179,1	145,9	98,4	—	—	—	—	10,9	62,5	4,9	2	1,4	1	0,5	—	—	—

Groepering der vennootschappen naar de grootte van het uitgegeven of geannuleerd nominaal kapitaal

Van 1 miljoen en minder	1	1,0	0,3	7	5,2	5,2	1	3,0	1,0	1,0	—	—	—	—	1,4	—	—	2	1,4	1	0,5	—	—	—
Van 1 tot 5 miljoen ...	1	5,0	5,0	10	24,1	18,2	7	30,5	25,5	21,5	—	—	—	—	7,5	3,5	4,9	—	—	—	—	—	—	—
Van 5 tot 10 miljoen ...	—	—	—	1	6,0	6,0	2	4,0	15,0	15,0	—	—	—	—	2,0	9,0	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 10 tot 20 miljoen ...	—	—	—	—	—	—	1	11,6	11,9	2,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 20 tot 50 miljoen ...	—	—	—	—	—	—	3	130,0	92,5	58,5	—	—	—	—	—	50,0	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 50 tot 100 miljoen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meer dan 100 miljoen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen ...	2	6,0	5,3	18	35,3	29,4	14	179,1	145,9	98,4	—	—	—	—	10,9	62,5	4,9	2	1,4	1	0,5	—	—	—

Indeling der vennootschappen naar het recht, dat hen beheerst

Venn. van Belgisch recht	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Venn. van Kongolees recht	2	6,0	5,3	18	35,3	29,4	14	179,1	145,9	98,4	—	—	—	—	10,9	62,5	4,9	2	1,4	1	0,5	—	—	—
Totalen ...	2	6,0	5,3	18	35,3	29,4	14	179,1	145,9	98,4	—	—	—	—	10,9	62,5	4,9	2	1,4	1	0,5	—	—	—

V. — EMISSIES VAN DE KONGOLESE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN
(miljoenen franken)

17²

NOVEMBER 1955

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Rubriek	Oprichtingen van						Kapitaalverhogingen				Obligatie-			Uitgiftepremiën (niet in de gestorte bedragen begrepen)	Stortingen andere dan in geld			Ontbindingen van				Kapitaal-		
	aandelen- vennootschappen			personen- vennootschappen			Aandelenvennootschappen en personenvennootschappen				uitgiften				Inbreng in natura		aandelenvennootsch. en personenvennootschappen		vermindere-					
	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag	waarvan conversie- leningen		Aandelen- vennoot- schappen	Personen- vennoot- schappen	Kapitaalver- hogingen	Bijvoeg. van reserves (begrepen in de kapitaalverhogingen)	Liquidaties		Samensmelt.		Aantal	Bedrag
																			Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag		

Indeling der emissies

Banken, financ. maatsch. ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Handelsvennootschappen	—	—	—	12	12,9	12,4	1	0,7	0,4	0,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Nijverheidsvennootschappen	—	—	—	4	9,7	9,2	1	6,5	23,5	23,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Mijnen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Huizenbouw	—	—	—	3	5,4	3,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Landbouwmaatschappijen	—	—	—	2	4,5	2,7	1	10,0	2,0	2,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Vervoer	—	—	—	1	4,0	2,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Openbare diensten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Diversen	—	—	—	—	—	—	1	1,5	1,5	1,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Totalen ...	—	—	—	22	36,5	29,7	4	18,7	27,4	27,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Groepering der vennootschappen naar de grootte van het uitgegeven of geannuleerd nominaal kapitaal

Van 1 miljoen en minder	—	—	—	10	6,4	6,4	1	0,7	0,4	0,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Van 1 tot 5 miljoen ...	—	—	—	12	30,1	23,3	2	11,5	3,5	3,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Van 5 tot 10 miljoen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 10 tot 20 miljoen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 20 tot 50 miljoen ...	—	—	—	—	—	—	1	6,5	23,5	23,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Van 50 tot 100 miljoen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Meer dan 100 miljoen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Totalen ...	—	—	—	22	36,5	29,7	4	18,7	27,4	27,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Indeling der vennootschappen naar het recht, dat hen beheerst

Venn. van Belgisch recht	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Venn. van Congolees recht	—	—	—	22	36,5	29,7	4	18,7	27,4	27,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Totalen ...	—	—	—	22	36,5	29,7	4	18,7	27,4	27,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

V. — EMISSIES VAN DE KONGOLESE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN
(miljoenen franken)

17²

DECEMBER 1955

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Rubriek	Oprichtingen van						Kapitaalverhogingen			Obligatie-uitgiften			Uitgiftepremies (niet in de gestorte bedragen begrepen)	Stortingen andere dan in geld			Ontbindingen van aandelenvennootsch. en personenvennootschappen				Kapitaal- vermindere- ningen			
	aandelen- vennootschappen			personen- vennootschappen			Aandelenvennootschappen en personenvennootschappen							Inbreng in natura				Liquidaties		Samensmelt.		Ven. op aand. en personen- vennootsch.		
	Aantal	Nominiaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominiaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominiaal bedrag		waarvan conversie- leningen	Aandelen- vennoot- schappen	Personen- vennoot- schappen	Kapitaal- verhogingen	Bijvoeg. van reserves (begrepen in de kapitaalverhogingen)	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag

Indeling der emissies

Banken, financ. maatsch. ...	—	—	—	1	0,5	0,1	1	33,0	30,0	6,2	—	—	—	—	—	—	—	2	1,3	—	—	—	—
Handelsvennootschappen ...	—	—	—	17	47,1	39,7	1	1,0	1,0	1,0	—	—	—	—	—	—	—	4	5,7	—	—	—	—
Nijverheidsvennootschappen	—	—	—	2	5,0	5,0	7	389,5	264,5	242,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mijnen	—	—	—	1	1,2	1,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Huizenbouw	1	40,0	40,0	3	7,3	6,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Landbouwmaatschappijen	—	—	—	2	3,4	3,4	2	31,5	72,5	72,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vervoer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diversen	—	—	—	1	0,7	0,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen ...	1	40,0	40,0	27	65,2	56,4	11	455,0	368,0	322,0	—	—	—	1,5	40,0	31,4	176,0	64,5	7	47,0	—	—	—

Groepering der vennootschappen naar de grootte van het uitgegeven of geannuleerd nominaal kapitaal

Van 1 miljoen en minder .	—	—	—	13	6,0	4,3	2	2,0	2,0	2,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 1 tot 5 miljoen ...	—	—	—	12	32,2	31,1	2	2,5	6,5	6,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 5 tot 10 miljoen ...	—	—	—	1	7,5	1,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 10 tot 20 miljoen ...	—	—	—	1	19,5	19,5	3	199,5	42,5	20,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 20 tot 50 miljoen ...	1	40,0	40,0	—	—	—	2	83,0	80,0	56,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 50 tot 100 miljoen ...	—	—	—	—	—	—	1	18,0	62,0	62,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meer dan 100 miljoen	—	—	—	—	—	—	1	150,0	175,0	175,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen ...	1	40,0	40,0	27	65,2	56,4	11	455,0	368,0	322,0	—	—	—	1,5	40,0	31,4	176,0	64,5	7	47,0	—	—	—

Indeling der vennootschappen naar het recht, dat hen beheerst

Venn. van Belgisch recht	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Venn. van Kongolees recht	1	40,0	40,0	27	65,2	56,4	11	455,0	368,0	322,0	—	—	—	1,5	40,0	31,4	176,0	64,5	6	7,0	—	—	—
Totalen ...	1	40,0	40,0	27	62,5	56,4	11	455,0	368,0	322,0	—	—	—	1,5	40,0	31,4	176,0	64,5	7	47,0	—	—	—

V. — EMISSIES VAN DE BELGISCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN 174

Ingedeeld naar de ligging en naar de grootte van het uitgegeven of vernietigd nominaal kapitaal
(miljoenen franken)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Omschrijving	Oprichtingen van vennootschappen						Kapitaalverhogingen (naamloze vennootsch.) (comm. ven. op aand.) (personenvenn. met beperkte aansprakelijkh.)			Obligatie- uitgiften			Stortingen andere dan in geld		Ontbin- dingen		Kapitaalverminderingen Bedrag		
	naamloze en commanditaire op aandelen			personenvenn. met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag	waarvan conversielemingen	Uitgifteverminderen (in de gestorte bedragen niet begrepen)	Inbreng in natura	Bijvoeging van reserves		Liquidaties	Samensmeltingen
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde												Bedrag	Bedrag

1. — Naar hun geografische ligging

NOVEMBER 1955

België	37	100,7	82,5	104	47,4	43,3	72	3.093,5	1.044,8	973,2	—	—	—	48,4	80,7	252,1	34,1	20,0	27,4
Buitenland	—	—	—	—	—	—	1	190,0	110,0	110,0	—	—	—	—	—	110,0	40,0	—	—
Totalen ...	37	100,7	82,5	104	47,4	43,3	73	3.283,5	1.154,8	1.083,2	—	—	—	48,4	80,7	362,1	74,1	20,0	27,4

2. — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd nominaal kapitaal

1 milj. en minder ...	26	13,3	10,9	96	26,0	23,4	29	17,0	14,6	13,6	—	—	—	18,4	2,1	11,2	—	—	0,6
van 1 tot 5 milj.	7	14,0	14,0	7	12,4	10,9	27	284,7	64,4	57,6	—	—	—	33,0	26,5	22,9	—	—	15,5
van 5 tot 10 milj.	3	23,4	7,6	1	9,0	9,0	8	91,5	69,6	57,4	—	—	2,1	29,3	12,8	—	—	—	—
van 10 tot 20 milj.	—	—	—	—	—	—	1	18,0	12,0	2,4	—	—	—	—	—	—	—	—	20,0
van 20 tot 50 milj.	1	50,0	50,0	—	—	—	2	105,0	65,0	65,0	—	—	20,0	—	25,0	40,0	—	—	—
van 50 tot 100 milj.	—	—	—	—	—	—	3	974,3	238,2	196,2	—	—	26,3	—	185,7	—	—	—	—
meer dan 100 milj.	—	—	—	—	—	—	3	1.793,0	691,0	691,0	—	—	—	—	110,0	—	—	—	—
Totalen ...	37	100,7	82,5	104	47,4	43,3	73	3.283,5	1.154,8	1.083,2	—	—	—	48,4	80,7	362,1	74,1	20,0	27,4

1. — Naar hun geografische ligging

DECEMBER 1955

België	77	117,8	112,6	204	84,7	75,0	152	1.200,0	1.761,8	1.737,6	3	57,3	—	—	345,4	1.318,2	90,0	117,1	81,9
Buitenland	—	—	—	—	—	—	2	24,8	65,7	65,8	—	—	—	—	—	36,2	—	—	—
Totalen ...	77	117,8	112,6	204	84,7	75,0	154	1.224,8	1.827,5	1.803,4	3	57,3	—	—	345,4	1.354,4	90,0	117,1	81,9

2. — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd nominaal kapitaal

1 milj. en minder ...	56	23,7	22,4	185	44,9	41,7	62	60,6	30,5	27,2	3	57,3	—	—	37,1	6,7	30,1	4,6	4,2
van 1 tot 5 milj.	17	39,3	37,8	19	39,8	33,3	47	134,9	128,4	119,9	—	—	—	—	82,2	48,3	24,9	—	26,3
van 5 tot 10 milj.	3	29,8	27,4	—	—	—	16	220,2	115,9	103,6	—	—	—	—	24,8	84,1	—	—	15,4
van 10 tot 20 milj.	—	—	—	—	—	—	12	111,5	182,3	182,3	—	—	—	—	22,5	122,5	35,0	12,5	36,0
van 20 tot 50 milj.	1	25,0	25,0	—	—	—	9	145,3	345,2	345,2	—	—	—	—	78,8	267,6	—	—	—
van 50 tot 100 milj.	—	—	—	—	—	—	4	85,6	290,0	290,0	—	—	—	—	—	290,0	—	100,0	—
meer dan 100 milj.	—	—	—	—	—	—	4	466,7	735,2	735,2	—	—	—	—	100,0	535,2	—	—	—
Totalen ...	77	117,8	112,6	204	84,7	75,0	154	1.224,8	1.827,5	1.803,4	3	57,3	—	—	345,4	1.354,4	90,0	117,1	81,9

VI. — LENINGEN UITGE- 18 GEVEN DOOR DE OVER- HEID EN DOOR INSTELLINGEN VAN OPENBAAR NUT ¹

(op lange en halflange termijn)

Tijdvak	Openbare uitgiften in België	Leningen in het buitenland
	(miljoenen franken)	(miljoenen)
1954	38.221	Zw. fr. 129 Guldens 132,5
1955	14.765	§ 50 Guldens 100
1955 Maart	950	Guldens 100
April	6.565	—
Mei	—	—
Juni	400	—
Juli	2.250	—
Augustus .	—	—
September .	—	—
Oktober ...	2.500	—
November .	—	—
December .	2.100	—
1956 Januari ...	5.436	—
Februari ...	—	—
Maart	2.000	—

VII. — BANKOPERATIES 19 VAN HET GEMEENTEKREDIET

(Voorschotten en terugbetalingen op leningen
aan publiekrechtelijke lichamen en instellingen
van openbaar nut ter bestrijding der uitgaven.)

Tijdvak	Buitengewone uitgaven		Gewone uitgaven
	Beschik- kingen over rekeningen ²	Netto- terugbetaald	Netto- voor- schotten
	(miljoenen franken)		
1954 Gemiddelde	474	86	209
1955 Gemiddelde	503	87	217
1955 Maart	431	37	250
April	329	28	171
Mei	567	18	353
Juni	591	11	270
Juli	448	30	236
Augustus .	584	45	192
September .	608	22	187
Oktober ...	700	71	191
November .	557	38	123
December .	651	92	137
1956 Januari ...	606	644	113
Februari .	603	40	305
Maart	500	38	397

VIII. — HYPOTHEEK- INSCHRIJVINGEN ³

Tijdvak	Bedrag naar de geïnde inschrij- vingsrechten
	(miljoenen franken)
1954 Gemiddelde	1.652
1955 Gemiddelde	1.670
1955 Maart	1.624
April	1.585
Mei	1.497
Juni	1.732
Juli	2.006
Augustus .	1.531
September .	1.718
Oktober ...	1.705
November .	1.634
December .	2.018
1956 Januari ...	1.504
Februari ...	1.542
Maart	1.885

¹ Leningen van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten, instellingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz. (Excl. de voortdurend uitgegaven en de leningen van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid).

² Incl. de bedragen afgehaald op de door de provincie en de Staat verleende toelagen.

³ Incl. de hernieuwingen aan het einde van het vijftiende jaar deze belopen ongeveer 1 pct. van het totaal; excl. de wettelijke hypotheek.

RIJKSFINANCIEN
I. — STAND VAN DE STAATSSCHULD
(miljoenen franken)

25¹

Einde maand	Geconsolideerde schuld				Halfjarige schuld ²			Kortlopende schuld ⁴			Partic. tegoeden op post-chèque-rekening	Gezamenlijke schuld ¹
	binnenlandse			buitenlandse ¹	binnenlandse	buitenlandse ²	totale	binnenlandse ³	buitenlandse ³	totale		
	directe	indirecte	totale									
1955 Januari	153.914	9.896	163.810	16.393	26.020	2.787	28.807	64.193	4.234	68.427	20.560	297.997
Februari	153.533	10.039	163.572	16.387	26.028	2.789	28.817	66.515	4.233	70.748	20.647	300.171
Maart	153.429	10.332	163.761	17.045	26.036	2.795	28.831	67.734	4.232	71.966	19.830	301.433
April	155.431	10.323	165.754	17.663	26.042	2.794	28.836	67.461	4.228	71.582	20.282	304.224
Mei	159.640	10.316	169.956	17.692	26.049	2.802	28.851	64.353	3.869	68.222	20.411	305.132
Juni	159.107	10.304	169.411	17.520	26.057	2.809	28.866	64.518	3.197	67.715	20.710	304.222
Juli	158.843	11.702	170.545	17.477	26.061	2.557	28.618	64.083	3.514	67.597	20.140	304.377
Augustus	158.745	11.717	170.462	17.508	26.064	2.555	28.619	63.574	3.854	67.428	20.045	304.062
September	158.655	11.791	170.446	17.456	26.064	2.552	28.616	63.937	3.870	67.807	20.254	304.579
Oktober	158.285	14.243	172.528	17.455	26.046	2.060	28.106	63.849	5.049	68.898	20.956	307.943
November	157.650	14.237	171.887	17.426	25.944	2.057	28.001	66.482	5.044	71.526	20.630	309.470
December	157.235	14.231	171.466	17.372	25.850	2.056	27.906	66.800	4.870	71.670	22.849	311.263
1956 Januari	161.415	14.205	175.620	17.417	25.465	2.055	27.520	63.002	5.213	68.215	21.610	310.382
Februari	161.033	14.193	175.226	17.441	25.404	1.565	26.969	66.572	5.718	72.290	21.331	313.257
Maart	161.249	14.977	176.226	17.364	25.005	1.318	26.323	69.294	5.968	72.262	21.637	316.812

¹ Excl. de uit de oorlog 1914-1918 voortvloeiende intergouvernementele schulden. — ² Het bedrag der buitenlandse schulden is berekend naar de wisselkoers op de aangegeven datum. — ³ Schatkistcertificaten met meer dan één jaar looptijd. — ⁴ Certificaten met ten hoogste één jaar looptijd. — ⁵ Excl. de Dotatie der Oudstrijders.

II. — BEZIT AAN OVERHEIDSFONDSEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIE
(miljoenen franken)

25²

Einde maand	Ten hoogste 120 dagen looptijd	Met meer dan vijf jaar looptijd		Totaal
	Schatkistcertificaten ¹	Geconsolideerde vordering op de Staat ²	Nationale overheidsfondsen ³	
1952 September	8.953	34.763	1.475	45.191
December	6.260	34.763	1.478	42.501
1953 Maart	7.819	34.660	1.565	44.044
Juni	6.009	34.660	1.663	42.322
September	8.965	34.660	1.678	45.308
December	8.040	34.660	1.678	44.378
1954 Maart	5.449	34.660	1.781	41.890
Juni	7.983	34.660	1.790	44.433
September	8.681	34.660	1.792	45.133
December	7.939	34.660	1.792	44.391
1955 Maart	7.882	34.660	1.902	44.444
Juni	7.664	34.660	1.901	44.225
September	8.047	34.660	1.913	44.620
December	8.918	34.660	1.914	45.492
1956 Maart	7.517	34.660	2.069	44.246

¹ Overeenkomst van 14 september 1948 afgesloten krachtens art. 18 van de organieke wet der Nationale Bank van België. — ² Art. 3, § b), van de wet van 28 juli 1948 betreffende de sanering van de balans der Nationale Bank van België. — ³ Art. 14 van de organieke wet der Nationale Bank van België.

III. — OVERZICHT VAN DE UITVOERING DER BEGROTINGEN (miljoenen franken)

25³

Bron: Belgisch Staatsblad.

Ontvangsten	Van 1/I tot 29/II/1956		Uitgaven	Van 1/I tot 29/II/1956	
	Voor dienstjaar 1955	Voor dienstjaar 1956		Voor dienstjaar 1955	Voor dienstjaar 1956
Rijksmiddelen :			Gewone uitgaven :		
Belastingen	4.609	9.731	Rijksschuld	648	338
Taksen, tolgeden en cijzen	73	530	Pensioenen	460	2.582
Patrimoniumsinkomsten	280	85	Dotatiën	8	69
Terugbetalingen	45	75	Kwade posten en terugbetalingen	91	60
Diverse opbrengsten	20	310	Algemeen bestuur { bezoldigingen	111	3.810
Muntsaneringsbelastingen	73	1	{ materieel	623	394
Ontvangsten voortvloeiende uit de oorlog	13	125	Toelagen	1.528	4.625
			Werken	102	18
			Andere uitgaven	205	476
Totaal ...	5.073	10.857	Totaal ...	3.776	12.372
Buitengewone ontvangsten :			Buitengewone uitgaven :		
Opbrengsten van gevestigde leningen	108	5.304	Dienst van de Rijksschuld	—	—
Diversen	17	59	Kredieten betreffende voorschotten	55	375
			Kredieten betreffende participaties	—	5
			Kred. betreff. { nieuwe beleggingen	1.393	895
			{ herst. v. openb. dom.	140	1
			Andere uitgaven	—	—
			Opslorping van de werkloosheid	163	—
			Tegenwaardefondsen van E.R.P.-hulp 1950/1951	9	—
Totaal ...	125	5.363	Totaal ...	1.760	1.276
EINDTOTAAL ...	5.198	16.220	EINDTOTAAL ...	5.536	13.648
Mali ...	338		Boni ...		2.572

a) Ontvangsten zonder onderscheid van begrotingsjaar

(gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(miljoenen franken)

Bron : Belgisch Staatsblad.

Tijdvak	Directe belastingen 1	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Totale ontvangsten 1	Gecumuleerde ontvangsten sedert januari 1
1954 Maandgemiddelde	2.711	1.122	2.057	5.890	—
1955 Maandgemiddelde	2.678	1.301	2.335	6.314	—
1954 December	1.883	1.239	2.228	5.350	70.682
1955 Januari	4.698	1.039	2.158	7.895	7.895
Februari	2.079	1.171	2.081	5.331	13.226
Maart	2.100	1.309	2.186	5.595	18.821
April	2.281	1.279	2.061	5.621	24.442
Mei	2.698	1.244	2.162	6.104	30.546
Juni	2.707	1.489	2.377	6.573	37.119
Juli	5.549	1.290	2.472	9.311	46.430
Augustus	2.767	1.307	2.280	6.354	52.784
September	1.726	1.373	2.492	5.591	58.375
Oktober	1.677	1.327	2.530	5.534	63.909
November	1.888	1.308	2.596	5.792	69.701
December	1.964	1.485	2.621	6.070	75.771
1956 Januari	5.047	1.249	2.391	8.687	8.687
Februari	1.980	1.147	2.526	5.653	14.340

b) Totale ontvangsten van de begrotingsjaren 1955 en 1956 vóór 29 februari geïnd

(gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(miljoenen franken)

Bron : Belgisch Staatsblad.

	Begrotingsjaar 1955 2		Begrotingsjaar 1956		Februari 1956
	Opbrengsten	Budgettaire ramingen	Opbrengsten	Budgettaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van het begrotingsjaar 1956
I. Directe belastingen 1	31.406	32.781	2.716	2.664	1.083
II. Douanen en accijnzen	15.656	15.032	2.101	2.113	1.147
waarvan douanen	4.990	4.595	810	828	402
accijnzen	9.703	10.192	1.176	1.239	670
bijzondere verbruikstaksen	672		92		67
III. Registratie	28.011	25.374	4.914	4.839	2.525
waarvan registratie	2.752	2.600	420	379	208
erfenissen	1.404	1.150	234	180	103
zegel en gelijkgest. taksen	23.561	21.265	4.212	4.234	2.189
Totaal 1 ...	75.073	73.187	9.731	9.616	4.755
Verschil t.o.v. de budgettaire ramingen	+ 1.886		+ 115		— 11

1 Met inbegrip van de opbrengst der vooruitbetalingen aan te rekenen op de bedrijfsbelasting.

2 Het op 1 januari 1955 aangevangen dienstjaar 1955 wordt op 31 maart 1956 afgesloten.

NOTA. — De termijn van invordering der directe belastingen is langer dan het kalenderjaar. Voor deze belastingen zijn de cijfers dus maar definitief na het afsluiten van het begrotingsjaar.

INKOMEN EN SPAREN

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE EN KONGOLESE VENNOOTSCHAPPEN OP AANDELEN 30¹ Betaalbaar gestelde dividenden en obligatiecoupons in november 1955

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bedrijfsklasse	Aantal vennootschappen			Gestort kapitaal	Reserves	Netto-uitslagen		Betaalbaar gesteld bruto dividend	Obligatieschuld ¹	Bruto-obligatiecoupons ²
	getelde	met winst	met verlies			Winst	Verlies			

(miljoenen franken)

A. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in België

Bankwezen	2	1	1	180,0	204,9	11,1	1,1	—	229,3	6,2
Verzekeringen	1	1	—	1,6	— 0,5	0,1	—	—	—	—
Financiële en immobilaire verrichtingen	28	22	6	1.963,0	770,6	194,2	0,6	166,6	1.547,9	58,9
Kleinhandel	21	13	8	216,9	45,2	50,8	2,5	22,2	—	—
Groothandel en buitenlandse handel	82	58	24	97,7	118,7	14,8	3,5	4,4	12,4	0,8
Metaalverwerkende nijverheid	42	28	14	955,6	1.131,0	133,5	61,4	96,8	177,2	10,9
IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	6	4	2	1.424,7	664,0	266,3	0,7	108,6	267,7	14,1
Non-ferro metaalnijverheid	4	3	1	554,2	389,4	281,0	0,1	225,0	6,2	0,3
Textielnijverheid	26	21	5	216,0	159,2	19,3	2,3	7,1	8,8	0,5
Voedingsnijverheid	29	20	9	172,3	75,1	18,3	2,0	5,3	28,6	1,5
Houtnijverheid	8	5	3	3,5	4,4	1,3	1,9	0,1	5,0	0,3
Scheikundige nijverheid	19	16	3	1.406,3	728,0	147,6	11,7	69,6	13,0	0,9
Glasnijverheid	1	1	—	30,9	53,0	4,3	—	3,7	—	—
Elektriciteit	1	1	—	731,2	253,8	85,0	—	—	239,3	14,1
Gas	—	—	—	—	—	—	—	—	30,0	1,9
Water	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ledernijverheid	4	1	3	10,1	— 0,4	0,0	0,7	—	—	—
Papierenijverheid en grafische bedrijven	5	4	1	187,8	125,4	8,9	0,0	5,3	7,7	0,4
Verkeer	9	6	3	30,9	18,0	4,8	2,2	1,7	12,0	0,6
Toerisme	5	2	3	3,5	1,3	1,1	0,7	—	—	—
Tussenhandel	9	8	1	7,3	2,2	2,1	0,0	0,6	1,1	0,1
Oude en afvalgoederen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bouwbedrijf	6	6	—	75,8	39,5	6,3	—	3,8	47,8	2,8
Kolennijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	30,0	1,3
Kleiniijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cement- en aanverwante bedrijven	1	1	—	1,5	8,8	0,4	—	0,1	—	—
Groeven	5	5	—	55,5	103,7	4,1	—	2,8	—	—
Kalknijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Keramische nijverheid	1	—	1	1,3	0,7	—	0,0	—	—	—
Tabaksnijverheid	1	1	—	1,5	3,7	0,1	—	—	—	—
Diamantnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uitgeverij, boekhandel, pers	6	3	3	3,3	1,0	0,4	0,0	0,1	1,2	0,1
Film, schouwburgen	8	5	3	5,0	5,1	2,0	0,4	—	—	—
Ambachtswezen	11	8	3	5,1	10,0	1,0	0,2	0,2	2,0	0,2
Landbouw, tuinbouw, veeteelt, visserij ...	5	2	3	18,3	0,8	0,4	0,2	—	1,0	0,1
Diversen (niet genoemd)	13	7	6	12,8	— 0,3	1,1	2,1	0,1	5,0	0,2
TOTAAL...	359	253	106	8.373,6	4.916,3	1.260,3	94,3	724,1	2.673,2	116,2

B. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in Kongo

Banken, financiële vennootschappen	1	1	—	20,0	— 0,6	0,7	—	—	1,4	0,1
Handelsvennootschappen	3	2	1	7,5	4,1	1,0	0,3	0,1	—	—
Nijverheidsvennootschappen	10	8	2	773,5	143,9	172,7	0,4	117,6	143,4	9,0
Landbouwvennootschappen	6	4	2	212,1	196,0	56,6	0,2	42,8	—	—
Mijnen	1	1	—	100,0	41,4	17,0	—	14,2	—	—
Bouwnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vervoerwezen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diverse vennootschappen	1	1	—	2,5	6,3	0,7	—	—	—	—
TOTAAL...	22	17	5	1.115,6	391,1	248,7	0,9	174,7	144,8	9,1

C. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in het buitenland

Elektriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tramwegen	1	1	—	65,1	— 0,9	0,1	—	—	—	—
Plantages, koloniale vennootschappen ...	3	3	—	41,8	19,5	6,6	—	5,4	—	—
Diverse vennootschappen	4	4	—	194,7	687,7	57,5	—	49,8	5,5	0,3
TOTAAL...	8	8	—	301,6	706,3	64,2	—	55,2	5,5	0,3
ALGEMEEN TOTAAL...	389	278	111	9.790,8	6.013,7	1.573,2	95,2	954,0	2.823,5	125,6

¹ De getelde leningen slaan op andere vennootschappen dan die opgegeven in de vorige kolommen.

² Daarenboven werden er gedurende de maand november 1955 betaalbaar gesteld :

(miljoenen franken)

Coupons van Staatsleningen	1.010,8
Coupons van leningen van de Kolonie	—
Coupons van leningen van Provinciën en Gemeenten	57,2
Coupons van verscheidene leningen	7,0
	1.075,0
Coupons van buitenlandse leningen	81,8

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE EN KONGOLESE VENNOOTSCHAPPEN OP AANDELEN 30¹
 Betaalbaar gestelde dividenden en obligatiecoupons in december 1955

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bedrijfsklasse	Aantal vennootschappen			Gestort kapitaal	Reserves	Netto-uitslagen		Betaalbaar gesteld bruto dividend	Obligatieschuld ¹	Bruto-obligatiecoupons ²
	getelde	met winst	met verlies			Winst	Verlies			

(miljoenen franken)

A. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in België

Bankwezen	4	4	—	156,0	24,5	10,9	—	3,0	229,3	6,3
Verzekeringen	1	1	—	1,8	0,1	0,1	—	0,1	—	—
Financiële en immobilaire verrichtingen .	41	35	6	487,0	229,4	60,6	0,0	30,0	1.564,8	59,7
Kleinhandel	18	14	4	485,3	364,6	96,0	0,3	54,9	55,6	3,1
Groothandel en buitenlandse handel	69	48	21	111,6	197,3	23,2	3,8	11,0	86,6	5,9
Metaalverwerkende nijverheid	26	17	9	338,7	483,5	65,2	13,7	22,8	301,3	18,7
IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	4	4	—	139,2	193,8	12,7	—	7,8	88,8	4,9
Non-ferro metaalnijverheid	2	2	—	222,3	613,5	183,9	—	36,6	4,4	0,2
Textielnijverheid	25	13	12	716,5	466,2	12,0	35,8	5,6	135,5	8,5
Voedingsnijverheid	22	15	7	275,9	288,5	47,8	4,8	32,5	87,2	5,4
Houtnijverheid	6	4	2	20,4	15,8	0,7	1,5	0,2	3,9	0,3
Scheikundige nijverheid	13	11	2	396,8	89,4	37,4	0,5	23,0	154,9	7,3
Glasnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	15,1	0,9
Elektriciteit	1	1	—	1,0	2,4	0,2	—	0,1	254,6	14,2
Gas	—	—	—	—	—	—	—	—	51,2	3,2
Water	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ledernijverheid	2	1	1	2,5	8,2	0,1	0,1	—	7,1	0,4
Papiernijverheid en grafische bedrijven .	10	5	5	70,3	55,2	4,8	0,3	0,4	88,6	5,5
Verkeer	2	1	1	12,7	—3,1	1,0	0,8	—	243,7	12,6
Toerisme	12	9	3	6,1	28,9	0,7	0,7	0,0	5,7	0,3
Tussenhandel	13	7	6	8,3	3,2	2,0	1,1	1,2	3,7	0,2
Oude en afvalgoederen	4	2	2	3,6	—1,1	0,1	0,7	—	3,8	0,2
Bouwbedrijf	6	4	2	2,7	6,3	1,3	0,2	—	57,5	4,2
Kolennijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	68,2	3,6
Kleinnijverheid	3	2	1	6,5	10,1	1,3	0,5	—	6,2	0,3
Cement- en aanverwante bedrijven	1	—	1	0,2	1,6	—	0,1	—	49,4	3,0
Groeven	2	1	1	12,7	6,8	0,0	0,8	—	1,7	0,1
Kalknijverheid	1	1	—	4,9	0,4	0,1	—	0,1	11,3	0,9
Keramische nijverheid	4	4	—	72,6	76,5	10,0	—	3,9	4,1	0,3
Tabaksnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diamantnijverheid	2	1	1	1,7	1,6	0,2	0,4	—	—	—
Uitgeverij, boekhandel, pers	10	6	4	10,6	42,6	11,0	0,1	0,3	21,0	1,3
Film, schouwburgen	9	7	2	16,7	4,3	4,3	0,1	2,8	6,3	0,4
Ambachtswezen	19	15	4	16,2	13,4	4,6	0,1	0,5	8,3	0,5
Landbouw, tuinbouw, veeteelt, visserij ...	3	2	1	2,1	2,0	0,3	0,1	—	1,7	0,1
Diversen (niet genoemd)	11	8	3	10,3	11,3	1,3	0,1	—	14,5	0,8
TOTAAL...	346	245	101	3.613,2	3.237,2	593,8	66,6	236,3	3.636,0	173,3

B. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in Kongo

Banken, financiële vennootschappen	1	1	—	12,5	5,4	3,5	—	0,8	7,9	0,5
Handelsvennootschappen	1	1	—	2,0	0,4	0,5	—	0,1	—	—
Nijverheidsvennootschappen	8	6	2	1.758,0	35,3	29,4	8,0	20,1	89,8	3,6
Landbouwvennootschappen	4	2	2	46,0	65,0	21,5	0,8	10,6	2,8	0,2
Mijnen	6	4	2	916,0	426,9	34,7	2,8	27,7	30,0	1,9
Bouwnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vervoerwezen	—	—	—	—	—	—	—	—	214,1	10,7
Diverse vennootschappen	2	1	1	245,5	82,0	8,7	0,3	15,0	—	—
TOTAAL...	22	15	7	2.980,0	615,1	98,3	11,9	74,3	344,6	16,9

C. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in het buitenland

Elektriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	1,5	0,1
Tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Plantages, koloniale vennootschappen ...	1	1	—	60,0	21,0	8,9	—	6,5	—	—
Diverse vennootschappen	7	5	2	462,0	201,0	50,6	4,9	19,8	—	—
TOTAAL...	8	6	2	522,0	222,0	59,5	4,9	26,3	1,5	0,1
ALGEMEEN TOTAAL...	376	266	110	7.115,2	4.074,3	751,6	83,4	336,9	3.982,1	190,3

¹ De getelde leningen slaan op andere vennootschappen dan die opgegeven in de vorige kolommen.

² Daarenboven werden er gedurende de maand december 1955 betaalbaar gesteld :

(miljoenen franken)

Coupons van Staatsleningen	180,3
Coupons van leningen van de Kolonie	55,2
Coupons van leningen van Provinciën en Gemeenten	8,7
Coupons van verscheidene leningen	110,9
TOTAAL...	355,1
Coupons van buitenlandse leningen	87,0

Retrospectief overzicht

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	Aantal vennootschappen			Gestort kapitaal	Reserves	Netto-resultaat		Betaalbaar gestort brutodividend	Obligatieschuld ¹	Bruto-obligatiecoupons
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(miljoenen franken)										
1953 ²	12.805	9.046	3.759	136.107	86.053	23.561	2.078	19.128	32.271 ³	1.493
1954 ²	13.661	9.607	4.054	142.385	92.998	23.734	1.957	13.367	37.584 ³	1.627
1954 Oktober	595	434	161	11.398	7.270	1.090	158	652	2.568	123
November	362	261	101	11.050	5.661	1.364	91	904	2.431	116
December	302	212	90	5.317	3.610	519	68	271	2.991	144
1955 Januari	123	94	29	2.426	782	247	9	150	3.633	165
Februari	171	126	45	678	1.617	232	6	167	3.017	132
Maart	1.592	1.214	378	12.785	10.857	2.187	150	1.199	2.850	125
April	2.622	1.918	704	22.906	11.715	2.927	338	1.653	3.530	163
Mei	2.785	2.090	695	34.174	27.382	6.255	362	3.684	2.672	116
Juni	1.491	1.109	382	22.410	12.653	3.938	194	2.099	2.967	132
Juli	574	435	139	15.819	11.551	5.627	136	3.612	3.698	167
Augustus	176	125	51	1.762	1.727	359	47	228	2.518	102
September	310	228	82	1.783	1.556	287	45	121	2.828	123
Oktober	560	411	149	9.787	4.956	1.369	111	793	3.063	138
November	389	278	111	9.791	6.014	1.573	95	954	2.824	126
December	376	266	110	7.115	4.074	752	83	337	3.982	190

¹ Voor de maandelijkse resultaten, slaan de in aanmerking genomen leningen op andere vennootschappen dan die waarop de vorige kolommen betrekking hebben.

² Na aftrek van de dubbelstellingen.

³ Op 31 december.

II. — ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS

a) Inlagen op particuliere spaarboekjes bij de Spaarkas¹
(Netto-spaarbedrag)
(miljoenen franken)

Tijdvak	Inlagen	Uitbetaalingen	Saldi	Tegood der inleggers op het einde van het tijdvak
1953 Maandgem.	1.100	807	293	45.493 ²
1954 Maandgem.	1.115	897	218	49.459 ²
1955 Januari	1.579	733	846	50.305
Februari	1.135	788	347	50.652
Maart	1.015	1.117	-102	50.550
April	973	1.430	-457	50.093
Mei	993	1.135	-142	49.951
Juni	1.038	1.090	-52	49.899
Juli	1.219	1.019	200	50.099
Augustus	1.117	917	200	50.299
September	1.082	899	183	50.482
Oktober	1.131	941	190	50.672
November	1.040	809	231	50.903
December	1.301	1.196	5	52.354 ²
1956 Januari	1.638	838	800	53.154
Februari	1.032	726	306	53.460
Maart	1.109	1.023	86	53.546

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen bij de Lijfrentkas^{*}
(miljoenen franken)

Tijdvak	Wet van 1885	Gecoördineerde wetten van 1946		Bedienden (Wetten van 10-3-1925 en 18-6-1930)	Totaal
		Verplichte stortingen (arbeiders)	Vrijwillige stortingen		
1954 Maandgem.	4,7		12,3	26,3	
1954 Juni	5,1	2,6	12,5	25,6	45,8
Juli	3,4	2,4	12,5	27,0	45,8
Augustus	3,7	2,2	11,8	25,7	43,4
September	4,9	1,8	11,9	26,0	44,6
Oktober	4,8	1,7	11,1	27,1	44,7
November	4,6	1,7	11,0	25,1	42,4
December	6,6	1,9	12,0	27,7	48,2
1955 Januari	5,3	1,9	12,7	25,6	45,5
Februari	4,9	1,6	10,8	25,3	42,6
Maart	6,5	1,6	11,9	26,4	46,4
April	5,0	1,7	11,0	26,8	44,5
Mei	5,6	1,6	11,4	25,1	43,7
Juni	6,0	1,3	10,6	26,0	43,9
Juli	5,2	1,4	10,4	26,0	43,0
Augustus	3,6	1,6	10,4	25,8	41,4

* De stortingen ingeschreven op de rekeningen der « Mijnwerkers » (wetten samengesteld door koninklijk besluit van 25 augustus 1937 en besluit van 25 februari 1947) aangesloten bij het Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers bedroegen respectievelijk fr 229,0 miljoen in 1952, 227,6 miljoen in 1953 en 210,3 miljoen (voorlopig cijfer) in 1954. (Bron : Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.)

Het bedrag der stortingen bij de verzekeringsinstellingen erkend voor de uitvoering van de wet van 18 juni 1930 betreffende de verzekering tegen ouderdom en vroegtijdige dood der bedienden, bedroeg voor de jaren 1952, 1953 en 1954 met uitsluiting van de stortingen bij de Algemene Spaar- en Lijfrentkas, respectievelijk fr 1.225 miljoen, fr 1.236 miljoen en fr 1.239 miljoen.

¹ Incl. de spaarboekjes van de krijgsgevangenen. Aantal spaarboekjes op 31 december 1953 : 7.222.827 en op 31 december 1954 : 6.541.547.

² Incl. de gekapitaliseerde rente van het dienstjaar.

III. — DRIEMAANDELIJKS LOONINDEXCIJFER (Basisjdvak 1936 tot 1938 = 100)
 Voor de voorwaarden van gebruik en de wijze van berekening: zie meinummer 1949, blz. 234.

32

Tijdvak	Algemeen indexcijfer *	Indexcijfer per bedrijfsklasse																				Gas en elektriciteit				
		Cokesovens	Groeven, cementfabrieken, marmerbewerking	Metaalbedrijven					Aardewerfabrieken, steenbakkerijen	Glasbedrijven	Voedingsbedrijven	Textielbedrijven				Bouwnijverheid en openbare werken	Hout en meubelen	Huiden en leder	Tabak	Papier			Kunst- en precisiebedrijven	Vervoer		
				IJzer- en staalnijverheid	Niet-ijzerhoudende metalen	Gietijzen machinebouw en metaalverwerking	Samen	Vlas, katoen, hennep en jute				Wol, tapijten, breigood	Samen	Fabrieken	Drukkerij en verwerking					Havenwerkers, sleepers	Spoorwegen ¹			Samen ¹		

c) Indexcijfer van het gemiddeld uurloon

1940 Maart	113	117	110	123	115	114	118	107	114	110	112	113	112	113	109	118	110	119	106	106	112	104	106	114
1953 Juni	487	505	475	493	491	497	495	440	459	467	513	493	503	459	488	458	414	464	463	496	445	453	452	528
September	487	499	480	485	497	497	492	444	464	469	512	489	501	458	488	457	414	481	461	491	449	455	454	530
December	493	507	491	493	522	496	498	447	469	478	525	501	513	459	487	458	413	494	463	484	455	459	458	538
1954 Maart	494	501	485	494	513	498	498	445	478	479	524	506	515	462	485	466	428	511	495	479	450	458	457	533
Juni	503	523	495	509	533	499	507	468	486	486	530	513	521	480	494	472	440	514	497	496	459	460	460	556
September	502	516	505	499	519	507	507	465	477	480	531	508	519	496	487	473	429	516	499	493	461	461	461	554
December	507	531	507	509	529	510	512	468	497	489	536	516	526	499	485	475	428	516	503	493	472	463	465	558
1955 Maart	508	518	496	510	522	512	512	468	491	491	532	513	523	504	486	468	432	535	508	487	467	465	465	556
Juni	514	528	494	518	535	520	521	471	495	499	541	519	530	511	491	469	431	535	505	494	498	461	468	566
September ²	v513																							
December	v522																							

b) Indexcijfer der lonen van geschoolde of gespecialiseerde werklieden

1940 Maart	115	113	112	126	117	114	119	107	111	110	112	111	111	114	109	120	112	118	107	126	113	—	—	115
1953 Juni	470	448	448	445	471	472	462	413	449	449	496	499	498	458	446	466	419	472	493	470	410	—	—	529
September	470	445	448	440	478	472	461	411	457	453	490	506	498	458	442	459	419	472	491	458	410	—	—	531
December	475	446	454	447	483	472	464	406	458	458	511	518	515	458	446	461	419	489	493	462	410	—	—	531
1954 Maart	478	458	454	452	481	474	466	408	468	463	507	524	515	462	440	465	431	499	516	459	410	—	—	539
Juni	483	465	457	462	485	477	472	428	469	467	512	523	518	476	448	472	431	502	520	468	410	—	—	553
September	484	465	464	455	483	484	473	428	469	467	513	520	516	493	447	473	432	503	510	452	410	—	—	555
December	488	467	463	464	492	488	479	426	469	474	516	530	523	493	438	472	431	503	519	465	410	—	—	555
1955 Maart	490	469	464	464	488	488	479	423	469	474	509	546	528	497	441	467	431	527	528	448	410	—	—	560
Juni	496	470	465	468	489	492	483	424	474	482	516	557	537	505	442	465	432	527	522	458	431	—	—	562
September ²	v497																							
December	v503																							

c) Indexcijfer der lonen van niet geschoolde noch gespecialiseerde werklieden

1940 Maart	113	112	112	125	117	109	116	106	113	111	112	112	113	106	116	113	118	106	119	108	—	—	116	
1953 Juni	470	451	464	465	507	473	474	475	427	432	486	501	494	456	488	423	431	430	444	501	457	—	—	485
September	469	448	464	457	505	477	473	475	432	435	483	498	490	456	481	418	431	430	443	499	457	—	—	486
December	475	449	476	466	514	476	477	475	432	442	495	516	506	456	486	424	431	452	444	495	457	—	—	486
1954 Maart	475	452	473	470	515	479	480	475	444	446	493	513	503	456	485	429	442	462	467	487	457	—	—	495
Juni	479	457	473	477	524	481	485	495	444	448	492	514	503	475	471	433	442	465	476	495	457	—	—	510
September	483	457	479	476	512	494	490	495	444	449	491	514	503	496	477	435	442	466	480	509	457	—	—	510
December	489	460	481	483	523	496	495	500	466	449	515	527	521	497	482	433	442	466	505	520	457	—	—	511
1955 Maart	493	462	484	483	518	498	495	500	469	452	521	527	524	501	483	436	442	472	508	511	457	—	—	505
Juni	497	462	487	483	516	501	496	500	471	459	518	540	529	507	478	435	441	472	504	517	479	—	—	505
September ²	v498																							
December	v506																							

* Het algemeen indexcijfer houdt rekening met de lonen in de steenkolenmijnen en de scheikundige bedrijven.

¹ Wij beschikken niet over gegevens voor de berekening van de indexcijfers der lonen van de geschoold en ongeschoold arbeiders van de spoorwegen. Alleen het gemiddeld loon is ons bekend.

² Aangezien het Nationaal Instituut voor de Statistiek voor sommige sectoren een loonindexcijfer uitwerkt, zal onderhavige publicatie voortaan alleen nog de algemene indexcijfers vermelden.

LOOP DER ZAKEN

I. — BEDRIJVIGHEID DER VERREKENINGSKAMERS

35

Debetverrichtingen

Tijdvak	Aantal kamers einde tijdvak	Hoofdbank										Bijbanken en Agent-schappen			Totaal				
		Callgeld 1		Effecten, overheidspapier en coupons			Overschr., chq., wisselbr. prom., kwijtschr. enz.			Verrichtingen met het buitenland		Totaal		duizenden stukken	miljard. franken	duizenden stukken	miljard. franken	duizenden stukken	miljard. franken
		duizenden stukken	miljard. franken	duizenden stukken	miljard. franken	duizenden stukken	miljard. franken	duizenden stukken	miljard. franken	duizenden stukken	miljard. franken								
1954 Gemiddelde	38	2,4	138,1	1,6	8,5	169,8	79,8	2,6	3,3	176,5	229,7	199,6	55,2	376,1	285,0				
1955 Gemiddelde	38	2,4	133,2	1,5	7,6	182,9	83,9	2,9	3,9	189,7	228,6	210,2	56,0	399,9	284,5				
1955 Januari	38	2,4	131,5	1,5	7,7	177,9	87,2	2,8	3,4	184,5	229,8	205,2	54,4	389,7	284,3				
Februari	38	2,3	120,1	1,2	6,5	168,6	73,7	2,5	2,9	174,6	203,2	196,0	49,2	370,6	252,3				
Maart	38	2,9	149,3	1,6	10,2	185,7	80,8	3,2	4,1	193,4	244,4	216,7	56,4	410,0	300,8				
April	38	2,3	127,2	1,6	9,6	178,3	84,9	2,9	4,5	185,0	226,2	205,3	53,1	390,3	279,3				
Mei	38	2,2	130,7	1,8	8,7	175,4	80,9	2,8	4,0	182,1	224,3	199,3	52,6	381,4	276,9				
Juni	38	2,5	123,0	1,8	7,5	195,0	81,7	2,8	3,7	202,1	216,0	223,7	57,5	425,8	273,4				
Juli	38	2,5	134,5	2,0	7,7	175,0	90,3	2,9	4,2	182,3	236,7	195,4	56,2	377,8	292,9				
Augustus	38	2,5	141,2	1,4	4,5	183,1	82,7	2,9	3,7	189,9	232,2	210,4	56,9	400,3	289,1				
September	38	2,3	128,5	1,3	4,8	178,3	78,8	3,1	4,2	185,1	216,3	209,1	56,8	394,2	273,0				
Oktober	38	2,3	144,3	1,5	9,3	190,9	85,0	3,2	4,1	198,0	242,7	217,7	58,9	415,7	301,6				
November	38	2,1	121,2	1,2	6,7	179,8	84,8	2,8	3,6	186,0	216,4	208,4	53,9	394,3	270,2				
December	38	2,4	146,3	1,7	7,9	206,6	96,5	3,1	4,2	213,8	254,9	234,9	65,5	448,7	320,5				
1956 Januari	38	2,3	142,3	1,7	4,7	197,9	93,2	3,0	4,4	204,8	254,7	215,5	62,3	420,3	317,0				
Februari	38	2,3	114,6	1,3	5,7	184,1	80,7	2,9	3,7	190,6	204,7	204,3	54,4	395,0	259,0				
Maart	38	2,3	130,2	1,5	8,6	190,8	84,5	3,3	4,5	197,9	227,8	211,8	60,9	409,7	288,7				

1 Incl. de terugbetaalde kapitalen die de vorige dag als callgeld werden uitgeleend.

II. — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER

36

(miljarden franken)

Tijdvak	Duizenden rekeningen einde tijdvak	Totaal tegoed	Tegoed van particulieren	Credit		Debet		Algemene beweging	Verrichtingen zonder gebruik van chartaal-geld pct.	Omloop-snelheid 2
				Stortingen	Giro's	Chèques en diversen	Giro's			
1954 Gemiddelde ...	678 ¹	27,8	20,6	29,7	74,1	29,5	74,1	207,4	91	3,86
1955 Gemiddelde .	703 ¹	28,3	20,8	30,5	76,2	30,3	76,2	213,3	91	3,84
1955 Januari	680	29,6	21,1	31,6	82,8	34,5	82,8	231,7	90	4,13
Februari	681	28,3	21,1	27,1	68,6	27,1	68,6	191,4	91	3,67
Maart	680	27,3	20,4	28,9	74,5	29,1	74,5	206,9	91	3,66
April	682	27,4	20,7	30,8	73,6	29,9	73,6	207,9	90	3,94
Mei	683	29,2	20,8	27,8	71,7	29,2	71,7	200,4	91	3,75
Juni	683	28,5	20,9	30,7	74,9	28,7	74,9	209,2	91	3,64
Juli	684	30,1	21,0	34,2	84,0	35,8	84,0	238,1	91	4,13
Augustus ...	685	28,0	20,5	30,0	74,8	30,7	74,8	210,4	91	3,78
September ...	684	27,5	20,4	29,2	72,5	27,9	72,5	202,2	91	3,64
Oktober	690	27,9	21,0	30,5	77,8	31,4	77,8	217,4	91	3,90
November ...	696	27,5	21,0	30,2	76,8	30,4	76,8	214,2	92	4,21
December ...	703	28,0	21,2	34,6	82,6	29,5	82,6	229,4	92	3,84
1956 Januari	711	32,0	22,1	34,5	90,9	38,2	90,9	254,5	92	4,00
Februari ...	717	28,9	21,8	29,5	75,7	30,0	75,7	210,8	92	3,78
Maart	718	28,5	21,7	31,9	79,3	30,7	79,3	221,2	91	3,69

1 Op 31 december.

2 Verhouding van type maand van 25 dagen, van de debet-omzet tot het gemiddeld dagelijks tegoed.

* Deze tegoeden omvatten de vrije tegoeden en de effecten van de Muntsaneringslening, waarin de definitief geblokkeerde tegoeden werden omgezet.

PRIJZEN

c) INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN IN BELGIE

45¹

Basistijdvak 1936-1938 = 100

Bron : Ministerie van Economische Zaken — Dienst van het Indexcijfer.

Tijdvak	Algemeen indexcijfer	Dierlijke producten	Plant-aardige producten	Vetstoffen	Minerale producten						Scheikundige producten			Huiden en leder
					Algem. indexcijfer van de groep	Steenkool	Bijproducten uit steenkool	Petroleumproducten	Ertsen en ruwe metalen	Groevenproducten	Algem. indexcijfer van de groep	Scheikundige producten	Scheikundige meststoffen	
Aantal produkten	135	13	14	2	19	4	4	3	5	3	11	8	3	5
1954 Gemiddelde	410	384	458	334	422	550	438	278	410	450	304	317	271	341
1955 Gemiddelde	419	378	429	343	433	551	458	283	432	446	317	337	270	324
1955 Januari	418	390	439	341	429	550	443	281	429	448	314	327	282	323
Februari	416	378	427	338	428	550	443	284	429	438	315	328	282	322
Maart	417	370	418	330	434	550	468	287	431	441	320	336	282	324
April	418	370	415	334	434	550	468	287	430	443	318	336	274	328
Mei	418	373	429	340	434	550	468	280	433	446	320	339	274	325
Juni	419	366	450	348	432	551	456	279	434	446	315	339	257	324
Juli	418	366	429	349	432	551	456	279	432	447	316	339	260	321
Augustus	419	388	417	339	433	551	458	285	430	447	316	340	260	321
September	420	390	423	344	432	552	458	285	427	447	317	340	261	321
Oktober	420	392	434	345	433	552	458	285	428	448	319	340	269	320
November	420	382	429	349	434	552	459	285	434	447	320	340	270	328
December	423	374	440	364	439	552	459	285	452	447	321	342	271	330
1956 Januari	426	379	442	374	445	552	459	295	464	448	321	342	272	328
Februari	430	402	446	386	447	552	459	299	470	448	324	343	278	329
Maart	429	386	449	392	446	552	467	294	465	448	324	343	278	331

a) INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN IN BELGIE (vervolg)

45¹

Basistijdvak 1936-1938 = 100

Bron : Ministerie van Economische Zaken — Dienst van het Indexcijfer.

Tijdvak	Rubber	Hout	Papier en karton	Textielproducten						Bouwmaterialen	Metalen en metaalproducten			
				Algem. indexcijfer van de groep	Wol	Vlas	Katoen	Jute	Kunstmatige vezels		Algem. indexcijfer van de groep	Metaalnijverheid	Metaalfabrik.	Niet-ijzerhoudende
Aantal produkten	1	6	4	21	5	5	6	2	3	13	26	9	13	4
1954 Gemiddelde	233	629	465	379	436	325	483	347	252	464	427	471	392	450
1955 Gemiddelde	386	677	489	375	405	317	485	421	244	471	460	524	408	505
1955 Januari	351	677	483	385	412	322	496	461	250	469	441	504	395	465
Februari	336	681	484	388	416	322	493	488	249	470	445	505	397	483
Maart	310	682	486	386	420	319	491	476	250	470	453	520	402	488
April	312	682	486	386	420	322	487	473	246	470	459	524	409	492
Mei	317	682	486	380	415	316	486	444	244	470	456	518	409	488
Juni	380	682	486	378	416	314	487	432	242	470	456	517	409	491
Juli	450	682	487	380	410	331	489	405	244	470	459	521	410	502
Augustus	469	680	487	373	402	320	486	395	242	470	464	528	411	514
September	489	678	488	368	391	315	484	378	243	473	467	530	411	530
Oktober	421	669	497	363	385	313	479	361	242	473	467	530	415	521
November	430	668	500	362	384	310	472	381	240	473	472	536	417	533
December	433	668	500	359	390	299	472	384	236	473	481	551	417	563
1956 Januari	380	668	508	363	393	302	482	387	236	476	484	560	419	556
Februari	341	669	509	368	394	302	483	428	239	477	486	561	419	567
Maart	323	679	507	366	391	304	476	430	236	477	487	561	422	561

b) INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN **45²**
IN BELGIE EN IN HET BUITENLAND

Basistijdvak : 1953 = 100

Tijdvak	België (Ministerie van Economische Zaken)	Vere- nigde Staten (Depart- ment of Labor, Bureau Labor Statist- ics)	Frank- rijk (Statist- ique générale de la France)	Neder- land (Centr. Bureau voor de Statist- iek)	Vere- nigd Konink- rijk (Board of Trade)	Zweden (Hand- dels- dienst)	Zwitser- land (Office fédéral de l'In- dustrie, des Arts et Métiers et du Travail)	West- Duits- land (Statist- isches Bundes- amt)
1954 Gemiddelde	99	100	98	101	101	100	101	100
1955 Gemiddelde	101	101	98	102	v104	104	101	103
1955 Januari ...	101	100	98	103	103	101	102	102
Februari ...	100	100	98	102	103	101	101	101
Maart	101	100	98	102	102	102	101	101
April	101	100	97	102	102	102	101	100
Mei	101	100	99	102	102	103	101	101
Juni	101	100	96	102	103	103	101	102
Juli	101	100	97	102	105	105	101	103
Augustus .	101	105	98	102	105	104	101	103
September .	101	101	99	102	v105	105	101	103
Oktober ...	101	101	99	102	v105	105	101	104
November .	101	101	99	102	v106	107	101	105
December .	102	101	100	102	v106	107	101	106
1956 Januari ...	103	102	100	103		108	101	v105
Februari ...	104	102	v103	104		109	102	v106
Maart	103		v101				102	

c) INDEXCIJFERS DER KLEIN-
HANDELSPRIJZEN IN BELGIE **46**

Basistijdvak : 1953 = 100

Bron : Min. van Econ. Zak. (Dienst van het Indexcijfer).

Tijdvak	Alge- meen index- cijfer	Voe- dings- waren	Produk- ten excl. voe- dings- waren	Diensten
Aantal produkten	65	35	25	5
1954 Gemiddelde	100,3	102,7	99,2	100,0
1955 Gemiddelde	100,8	101,6	99,2	101,0
1955 Februari ...	100,2	101,3	98,6	100,0
Maart ...	100,0	101,0	98,4	100,0
April ...	99,6	99,8	98,2	100,5
Mai	99,2	99,0	98,8	100,5
Juni	99,8	99,9	98,8	100,5
Juli	100,9	101,6	99,0	100,5
Augustus .	101,4	102,3	99,4	101,0
September .	101,8	102,8	99,6	101,1
Oktober .	101,8	102,8	99,9	101,2
November .	102,1	103,0	99,8	101,3
December .	102,2	103,1	99,9	102,6
1956 Januari ...	102,2	103,0	100,0	102,7
Februari .	102,4	103,2	100,1	103,0
Maart	102,9	104,0	100,3	103,2
April	102,9	103,6	100,8	103,8

PRODUKTIE

I. — BRANDSTOFFEN EN METALLURGISCHE PRODUKTEN

55¹

Bron : Ministerie van Economische Zaken (Algemene Directie der Mijnen).

Tijdvak	Steenkolnmijnen									Gemiddeld aantal extractie- dagen	Voorraad einde tijdvak (duis- tonnen)
	Gemiddeld aantal aanwezige arbeiders (duizenden)		Netto-hoeveelheid opgedolven steenkool per bekken (duizenden tonnen)						Totaal		
	onder- grondse	onder- en bovengrondse	Bergen	Centrum	Charleroi	Luik	Kompen				
1936-1938 Gemiddelde	87	125	408	353	640	451	541	2.425 ¹	24,0	1.502	
1954 Gemiddelde	91	126	356	300	596	414	771	2.437	24,0	2.815	
1955 Gemiddelde	87	120	344	306	602	401	845	2.498	24,6	371	
1955 Januari	86	120	349	309	595	405	845	2.503	24,9	2.273	
Februari	86	119	312	278	549	385	809	2.333	23,3	1.898	
Maart	86	118	370	316	626	445	908	2.665	26,7	1.467	
April	86	120	339	300	592	414	848	2.493	24,7	1.367	
Mei	86	119	326	288	583	397	816	2.410	23,8	1.294	
Juni	87	119	357	316	630	414	878	2.595	25,7	1.233	
Juli	81	113	247	210	449	298	672	1.876	19,9	1.031	
Augustus	85	117	354	308	598	372	837	2.469	25,4	860	
September	86	119	360	325	626	417	861	2.590	25,7	721	
Oktober	89	121	373	346	649	426	897	2.691	25,8	593	
November	93	126	351	321	625	410	857	2.564	23,8	497	
December	94	127	383	351	703	435	914	2.786	25,5	371	
1956 Januari	95	127	358	320	632	418	880	2.608	23,9	281	
Februari	92	123	319	282	554	372	863	2.390	23,0	449	
Maart	v		382	351	666	448	998	2.845		378	

¹ Inbegrepen 32.000 ton voortkomende van het bekken van Namen. De kolnmijnen van dit bekken, werden in 1942 verdeeld tussen de bekkens van Luik en Charleroi.

Bronnen : *Minist. van Economische Zaken (Algemene Directie der Mijnen en Nationaal Instituut voor de Statistiek.) — Minist. van Financiën (Accijnzen).*

Tijdvak	Cokes		Briketten		Ruwe petroleum	Hoogovens in werking (einde tijdvak)	Voortbrenging der metaalnijverheid (duizenden tonnen)		
	Productie (duizenden tonnen)	Gemiddeld aantal arbeiders	Productie (duizenden tonnen)	Gemiddeld aantal arbeiders	(duizenden kiloliters)		Gietijzer	Ruw staal	Afgewerkt ijzer en staal
1936-1938 Gemiddelde	435	3.831	142	855	—	37	261	253	202
1954 Gemiddelde	512	4.592	115	560	365	47	385	413	302
1955 Gemiddelde	550	4.328	129	571	453	50	449	492	366
1954 December	558	4.482	140	578	478	47	427	462	354
1955 Januari	565	4.300	140	610	404	49	431	468	348
Februari	517	4.320	126	572	398	51	419	458	343
Maart	577	4.374	157	610	291	51	477	522	403
April	558	4.352	125	572	384	51	451	493	363
Mei	558	4.309	97	538	524	51	449	471	346
Juni	540	4.334	109	519	446	51	440	497	368
Juli	556	4.347	80	542	480	51	434	455	287
Augustus	570	4.336	116	538	520	50	440	481	359
September	541	4.364	135	574	533	51	460	512	395
Oktober	457	4.110	152	590	473	48	441	501	393
November	562	4.383	150	608	498	51	459	500	371
December	600	4.409	166	579	487	51	490	542	416
1956 Januari	600	4.444	156	609	536	v 51	v 489	v 542	v 416
Februari	561	4.451	119	600	502		v 442	v 493	v 379

II. — TEXTIELGOEDEREN

Bron : *Nationaal Instituut voor de Statistiek.*

Tijdvak	Spinnerij (tonnen)							Productie van rayon (tonnen)	Productie van ruwe weefsels van getouw gevallen (voor eigen rekening, voor openbare loondiensten en voor orders) (tonnen)				
	vlas-garen	jute-garen	hennep-garen	katoengaren		wollen garen			vlas	jute 1	katoen	wol 2	rayon
				fijn-spinnerij	kaard-spinnerij	kamwol	kaardwol						
1954 Gemiddelde	729	6.062	181	7.662	565	1.831	1.371	2.597	629	3.284	6.425	2.091	604
1955 Gemiddelde	731	6.504	193	7.378	511	1.996	1.474	2.655	592	3.513	6.176	2.371	586
1954 November	781	5.857	228	7.680	608	2.057	1.576	2.664	708	3.420	6.746	2.337	599
December	898	6.456	186	8.731	620	2.260	1.261	2.901	760	3.565	7.073	2.406	639
1955 Januari	823	6.328	223	7.783	576	1.984	1.367	2.766	662	3.191	6.213	2.203	609
Februari	813	6.316	215	7.727	524	1.876	1.385	2.555	678	3.287	6.203	2.301	563
Maart	886	7.170	202	8.629	590	1.999	1.495	2.761	697	3.667	6.964	2.437	598
April	823	6.221	225	6.952	515	1.810	1.466	2.705	580	3.262	6.034	2.369	559
Mei	709	6.324	174	6.552	455	1.683	g1.421	2.817	534	3.128	5.605	2.273	491
Juni	694	6.927	197	7.876	480	2.003	g1.578	2.645	615	3.881	6.319	2.469	617
Juli	514	5.179	192	4.077	341	1.078	g1.147	1.988	482	3.187	4.798	1.891	402
Augustus	555	5.847	205	6.896	423	2.155	1.418	2.723	423	3.192	5.396	2.217	520
September	676	6.762	159	8.602	512	2.216	1.561	2.653	504	3.889	6.370	2.555	631
Oktober	788	6.855	181	7.444	571	2.304	1.657	2.721	600	3.570	6.695	2.619	659
November	733	6.681	155	7.334	534	2.382	1.566	2.738	645	3.882	6.557	2.561	659
December	757	7.435	182	8.668	610	2.456	1.632	2.782	679	4.021	6.953	2.563	722
1956 Januari	...	7.002	...	7.702	566	2.245	1.521	2.753					

1 Incl. de jutetapijten.

2 Incl. wollen dekens en tapijten.

g gerectificeerde cijfers.

III. — DIVERSE PRODUKTEN

56²

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek en Bestuur der Douanen en Accijnzen.

Tijdvak	Cement	Kalk	Kalksteen	Synthetische ammoniak en derivaten			Papier		Baksteen		Suiker				Brouwerijen ⁴	Distilleerderijen (duizenden hectoliters)	Luceifers (miljoenen stukken)	Vissrij Verkoop van vis ⁵	
				Primaire stikstof	Stikstof in de afgevoerde meststoffen	Samengestelde meststoffen	Papier	Karton	Gewone baksteen	i./d. dag. komende steen	Productie		Voorraad (ruwe en gerat. suiker) ³	In consumptie gebracht				Hooveelh. (duizenden tonnen)	Waards (miljoenen franken)
											Ruwe suiker	Geraffineerde suiker							
	(duizenden tonnen)						(miljoen. stuks)		(duizenden tonnen)										
1936-1938 Gem. .	250 ¹	117 ²	154 ²	18,6	17,2	10,8	15,5 ¹	3,8	174	12,5	17,5	17,2	159	20,7	16,4	35,0	4.421	2,3	7,2
1954 Gemiddelde	365	130	146	17,4	16,3	10,9	21,6	4,0	174	12,7	26,6	14,5	254	20,8	12,6	19,7	4.757	3,4	34,0
1955 Gemiddelde	391	151	148	17,4	16,3	10,9	21,6	4,0	190	12,7	30,2	15,2	267	21,3	13,2	21,5	4.473	3,8	35,9
1954 December .	331	145	101	20,2	19,1	15,0	24,9	4,2	145	12,1	43,5	15,6	254	18,8	13,1	29,8	4.732	3,1	35,9
1955 Januari . . .	217	139	88	20,3	19,2	6,9	22,5	3,6	g118	g11,1	1,4	11,6	236	22,6	9,9	29,0	4.651	3,9	37,6
Februari . . .	255	141	102	18,1	17,1	12,5	22,5	4,0	.93	9,5	5,0	12,1	209	17,1	10,9	14,0	4.478	4,5	36,5
Maart	237	159	147	20,1	18,9	18,2	25,7	4,6	99	10,2	—	14,1	186	19,6	12,0	18,4	5.046	5,5	44,3
April	425	140	159	19,8	18,7	15,9	23,2	4,4	131	12,2	—	12,8	145	18,3	15,3	25,6	4.527	4,3	37,3
Mei	436	157	155	19,1	18,0	2,2	21,9	3,7	214	12,4	0,1	12,6	121	18,8	13,8	13,1	4.365	3,6	35,3
Juni	477	161	136	18,4	17,3	3,4	23,7	4,4	257	14,7	—	12,4	106	23,4	15,1	24,1	5.057	3,4	34,6
Juli	457	137	156	19,3	18,1	3,0	18,7	2,9	248	13,7	—	13,4	80	24,1	15,5	18,4	3.709	3,0	28,1
Augustus . . .	449	149	203	19,6	18,3	7,6	20,8	3,7	245	14,5	—	12,7	46	23,7	14,6	14,7	3.575	3,7	30,2
September . .	493	163	185	16,6	15,4	13,1	23,9	4,3	257	14,6	0,2	13,2	18	21,9	14,2	28,1	3.525	3,6	32,4
Oktober . . .	466	153	190	—	—	7,9	23,9	4,2	244	15,6	123,9	24,1	106	20,4	11,9	20,1	4.927	3,7	40,0
November . . .	403	150	126	17,0	15,8	17,5	21,9	4,1	204	12,6	181,1	28,4	234	24,6	12,2	20,8	4.750	3,8	38,0
December . . .	373	163	125	20,9	19,3	22,1	24,8	4,4	170	11,3	50,0	14,8	267	22,7	13,2	31,4	5.071	2,9	36,2
1956 Januari . .	283	v151	v 94	20,8	19,8	19,5	24,8	4,2	v131	v10,6	—	12,4	243	18,7	10,9	15,6	5.142	3,3	40,0
Februari . . .	92						v25,6	v4,1			2,7	13,2	225	17,1	9,3	18,7	4.726		

¹ Gemiddelde 1938.

² Gemiddelde 1937-1938-1939.

³ Einde tijdvak.

⁴ Aangegeven grondstoffen (hoeveelheid meel en suiker). Incl. het Groothertogdom Luxemburg.

⁵ In de vissmijnen te Oostende, Nieuwpoort, Zeebrugge en Blankenberghe; in 1936-1938 : enkel verkoop op de vissmijn te Oostende. Excl. haring, sprat en garnalen.

g : gerectificeerde cijfers.

IV. — ELEKTRISCHE ENERGIE *

58

(miljoenen kWh)

Bron : Ministerie van Economische Zaken — Bestuur van Energie.

Tijdvak	Voortbrenging 1				Invoer	Uitvoer	Totale stroomhoeveelheid opgenomen door het net
	Centralen van de voortbrengers-verdelers		Centralen van de industriële zelfvoortbrengers	Totaal voor België			
	Gemeentebedrijven (1)	Particuliere maatschappijen (2)					
1936-1938 Gemiddelde	20,4	190	228	438	5,5	2,2	441
1954 Gemiddelde	35,0	442	404	881	16,6	16,3	881
1955 Gemiddelde	33,1	464	436	933	21,7	10,7	944
1954 December	44,4	518	446	1.008	13,0	14,3	1.007
1955 Januari	42,4	503	434	979	22,8	4,6	997
Februari	40,1	451	401	892	23,7	1,7	914
Maart	42,1	478	468	988	20,3	5,9	1.003
April	33,6	432	430	896	30,8	6,9	920
Mei	30,6	415	456	871	27,5	2,3	896
Juni	30,8	423	421	875	30,9	1,8	904
Juli	20,9	391	386	798	22,0	10,0	810
Augustus	28,3	450	420	899	22,7	13,0	908
September	29,8	476	425	931	18,1	6,0	943
Oktober	29,7	480	463	962	12,3	26,6	948
November	29,9	513	471	1.014	12,6	25,8	1.001
December	39,5	559	494	1.093	17,0	24,9	1.085
1956 Januari	45,5	537	481	1.063	24,4	20,6	1.067
Februari	40,9	521	464	1.025	20,7	22,8	1.023

* Aantal centralen in werking in het begin van het jaar 1954 en 1955 : 213.

¹ Bruto-voortbrenging aan de klemmen der generatoren verminderd met het verbruik der hulpkringen in de centralen hebbende een totaal opgesteld vermogen van meer dan 100 kW.

V. — GAS
(Productie, Invoer en Uitvoer) ¹
(miljoenen kubieke meters)

59

Bron : Ministerie van Economische Zaken (Bestuur van Brandstof en Energie).

Tijdvak	Productie der gasfabrieken		Productie der cokesfabrieken			Productie van de steenkolenmijnen	Totaal in België geproduceerd gas (7) = (1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (6)	Invoer	Uitvoer	Saldo : invoer min uitvoer (10) = (8) - (9)	Totaal in België beschikbaar gas (11) = (7) + (10)
	Regie-bedrijven en verenigingen van gemeenten	Particul. vennootschappen	Regie-bedrijven	Private vennootsch.							
				Productie bestemd voor de openbare voorzien.	Productie bestemd voor de nijverheid						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(8)	(9)	(10)	(11)		
1954 Gemiddelde	0,05	1,05	3,87	65	84	8,94	162	0,07	3,62	-3,55	159
1955 Gemiddelde	0,05	0,57	2,27	65	92	12,77	172	0,31	3,94	-3,63	168
1954 November	0,04	0,73	2,91	66	91	9,58	171	0,08	4,09	-4,01	167
December	0,04	0,75	2,82	68	92	10,92	175	0,24	4,28	-4,04	171
1955 Januari	0,04	0,83	2,50	74	94	12,10	183	0,41	4,78	-4,37	179
Februari	0,03	0,71	2,29	66	89	11,34	170	0,03	0,29	-0,26	169
Maart	0,04	0,85	2,56	74	102	12,22	192	0,09	4,80	-4,71	187
April	0,04	0,76	2,26	63	95	11,20	173	0,05	4,14	-4,09	169
Mei	0,05	0,83	2,27	64	93	11,71	172	0,23	4,45	-4,22	167
Juni	0,06	0,84	2,25	62	93	12,26	170	0,33	4,10	-3,77	166
Juli	0,06	0,49	2,05	60	88	9,73	161	0,19	3,99	-3,80	157
Augustus	0,06	0,37	2,12	61	95	10,48	169	0,43	2,51	-2,08	167
September	0,05	0,35	2,21	63	91	12,60	168	0,38	4,31	-3,93	165
Oktober	0,05	0,31	2,20	58	66	17,64	144	0,75	4,15	-3,40	140
November	0,04	0,29	2,16	63	93	15,49	174	0,41	4,62	-4,21	170
December	0,04	0,22	2,32	69	102	16,43	190	0,43	5,19	-4,76	185
1956 Januari	0,04	0,23	2,35	72	104	18,28	197	0,44	5,71	-5,26	191

¹ Deze statistiek betreft de gasproductie verkregen door droge distillatie van de steenkolen in de gas- en cokesfabrieken, gas waarbij gebeurlijk watergas, luchtgas, restgas uit de scheikundige binding, gas uit de hoogovens en metaan worden gevoegd. Zij omvat eveneens de productie van metaan dat rechtstreeks uit de steenkolenmijnen komt, alsook het vloeibaar gemaakte petroleumgas dat in pijpleidingen wordt vervoerd; al die gassen dienen voor de openbare gasverdeling.

Onderhavige statistiek omvat niet de hoeveelheden watergas, luchtgas, restgas uit de hoogovens, metaangas of vloeibaar gemaakt gas, die buiten de producerende fabriek worden vermengd met gas voortkomend uit de droge distillatie van steenkolen met uitzondering van het gas dat rechtstreeks aan de openbare distributie wordt geleverd. Zij omvat niet het gas dat door de cokesfabrieken wordt geproduceerd of ontvangen, noch het kolengas of het andere gas, die voor de dekking van de eigen behoeften, voor het stoken der ovens, enz. worden gebruikt.

N. B. — a) De gasproductie vermeld in de kolommen (1) (2) (3) (4) (5) is voor de openbare voorziening bestemd.

b) De gasproductie vermeld in de kolom (5) is bestemd voor de rechtstreekse leveringen aan andere afdelingen van de vennootschappen waartoe de betrokken cokesfabrieken behoren of aan andere juridisch onafhankelijke nijverheidsvennootschappen.

c) Het gasvolume voortgebracht door de cokesfabrieken en steenkolenmijnen wordt herleid tot 4.250 kcal., 0° C., 760 mm Hg.

d) De cokesfabrieken welke gas zowel voor de openbare verdeling als voor het directe industriële verbruik voortbrengen, zijn begrepen in het aantal cokesfabrieken overeenstemmend met kolom 5. Het totaal aantal cokesfabrieken (particuliere maatschappijen die in 1954 en 1955 gas produceerden) bedraagt 18.

g gerectificeerde cijfers.

VERBRUIK *

I. — VERBRUIKSINDEXCIJFERS

65¹

A. — Maandelijks verkoopsindexcijfers : basis maandgemiddelde 1936-1938 = 100

Bron : Nationale Bank van België.

Maand	Grootwarenhuis						Winkels met bijhuizen		Coöperaties en patroonswinkels					
	Kleding 1		Meubilering 1		Huishoudelijke artikelen en diversen 1		Voedingswaren		Bakkerij		Voedingswaren		Kleding	
	1954	1955	1954	1955	1954	1955	1954	1955	1954	1955	1954	1955	1954	1955
Februari	356	366	537	550	550	604	420	423	217	220	610	647	456	527
Maart	496	460	629	626	644	661	402	446	244	247	618	698	588	574
April	548	565	641	636	683	742	415	445	240	241	625	664	549	582
Mei	533	518	599	624	655	718	403	424	229	234	620	659	471	521
Juni	467	551	537	575	642	716	411	430	236	241	620	658	404	475
Juli	578	586	621	572	793	813	438	444	241	231	667	671	403	440
Augustus	379	572	536	514	699	753	419	422	227	231	616	662	413	425
September	499	491	620	667	695	771	408	446	235	235	637	672	541	591
Oktober	602	639	574	629	701	794	427	445	244	244	650	696	595	674
November	572	566	544	583	995	1.124	433	429	226	224	638	670	515	564
December	629	662	605	637	1.160	1.290	505	525	256	256	781	828	533	603
	1955	1956	1955	1956	1955	1956	1955	1956	1955	1956	1955	1956	1955	1956
Januari	421	593	543	581	615	688	431	446	223	225	674	706	716	707
Februari	366	377	550	520	604	609	423	423	220	220	647	647	527	527

* Voor het verbruik van suiker, zie tabel nr 562.

¹ Gerectificeerde indexcijfers.

B. — Maandelijkse verkoopsindexcijfers : basis maandgemiddelde 1953 = 100

65²

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Maand	Algemeen indexcijfer	Grootwarenhuizen met menigvuldige afdelingen																				
		Voeding				Kleding					Meubilering			Huishouden			Tabak	Boek-papierhandel		Parf.		
		Bederfelijk	Niet bederfelijk	Restaurant	Totaal	Stoffen per meter	Bovenkleding heren	Bovenkleding dames	Linnen, ondergoed, hemden en hoeden	Totaal 1	Textiel	Meubelen, luchters	Totaal	Huishoud-artikelen	Huishoudtoestellen, elektriciteit	Totaal	Roegerief	Boekhandel	Papierhandel	Totaal	Toilet	Spelen, speelgoed, sport, reis
1955 Februari ...	90	117	109	96	112	81	50	58	79	73	91	105	97	94	117	98	96	76	81	80	91	42
Maart	105	131	125	111	127	113	93	88	91	94	114	108	111	107	111	108	107	88	90	90	101	48
April	118	131	127	121	129	116	166	139	115	122	113	114	113	110	125	113	109	99	91	92	114	74
Mei	109	117	110	113	114	102	135	119	112	111	104	119	111	110	129	113	99	87	88	88	110	68
Juni	107	112	102	106	108	103	124	110	132	115	94	116	104	107	108	107	111	80	79	79	111	80
Juli	118	105	110	114	108	102	138	123	169	133	107	118	112	115	125	116	114	99	89	85	131	115
Augustus ..	97	99	96	113	99	65	75	78	98	85	89	104	96	112	112	112	107	89	158	148	113	71
September ..	111	119	107	114	114	98	106	100	105	103	116	139	127	112	155	119	105	93	178	166	107	48
Oktober	120	126	113	123	121	108	168	147	126	131	106	108	107	114	182	125	109	111	103	105	107	84
November	131	120	129	126	123	99	131	106	126	119	102	100	101	99	160	109	120	256	139	156	106	378
December	158	158	186	147	166	91	139	119	165	146	108	115	111	140	206	151	248	264	219	225	161	226
1956 Januari ...	107	123	111	119	119	98	90	85	135	107	138	89	113	99	140	106	114	97	105	104	99	38
Februari	96	138	127	97	130	79	61	55	89	77	87	93	90	91	136	99	100	90	85	85	89	31

1 Dit totaal omvat daarenboven : mercerie, linten, patronen; schoenen, pantoffels; allerlei opschikartikelen.

65³

Maand	Grote ondernemingen gespecialiseerd in kleding			Coöperaties										Winkels met bijhuizen		Groot-handel	
	Heren	Dames	Ondergoed en bijkom. kledingstukken	Algemeen indexcijfer	Bakkerij	Voeding (behalve bakkerij)	Kleding	Meubilering	Huishouden	Tabak	Boekhandel, papierhandel	Parfumerie, weelde-artikelen	Restaurant tea-room	Verschillende	Onderg., bijkom. kledingstukken, opschikartikelen	Schoenen	Algemene voedingswaren
1955 Februari	73	41	41	107	96	113	101	97	97	86	50	85	72	109	78	74	100
Maart	109	91	90	117	108	122	111	130	108	96	68	105	108	118	84	70	115
April	176	145	104	111	106	116	117	134	98	94	74	90	94	81	109	118	107
Mei	137	114	94	112	103	115	106	122	104	95	107	111	116	113	105	127	108
Juni	112	80	115	114	106	115	96	105	92	99	116	95	124	160	121	102	v121
Juli	113	84	122	110	101	114	89	147	93	102	209	98	124	113	141	115	v108
Augustus	69	52	44	109	102	114	80	113	97	101	180	102	112	128	90	70	v119
September	93	89	57	116	104	118	111	179	98	96	136	80	108	124	87	95	v117
Oktober	140	144	87	121	108	122	131	139	106	100	126	77	109	119	102	100	v109
November	110	83	66	112	99	115	117	151	100	97	119	102	105	103	101	v 78	v109
December	114	86	110	v133	115	v143	v127	103	112	132	133	156	123	114	126	v104	v 75
1956 Januari	107	78	98												92	v 75	
Februari	64	39	48												v 70		

II. — TABAKSVERBRUIK

66

(Productie en invoer)

Bron : Administratio der Douanen en Accijnzen.

Tijdvak	Sigaren	Sigarillo's	Sigaretten	Rook-, snuif- en pruim-tabak
	(miljoenen stuks)			(tonnen)
1936-1938 Gemid.	16,2	49,4	430	1.097
1954 Gemiddelde	12,3	42,4	688	819
1955 Gemiddelde	13,1	44,7	720	788
1955 Maart	9,5	39,6	684	831
April	10,8	39,3	717	789
Mei	11,4	46,8	715	g 821
Juni	12,6	55,3	825	865
Juli	13,9	42,5	743	746
Augustus ..	12,0	40,5	820	821
September ..	15,9	51,4	735	800
Oktober ...	19,4	47,4	716	814
November ..	16,4	52,8	702	746
December ..	13,9	50,0	712	798
1956 Januari ..	12,2	55,5	947	980
Februari ...	10,2	31,4	348	471
Maart	9,6	31,2	626	678

(g) gerectificeerd cijfer.

III. — SLACHTINGEN IN DE 12 VOOR-

67

NAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND

Tijdvak	Grootvee (Ossen, stieren, koeien, varzen)	Paarden	Kulveren	Varkens, biggen	Schapen, lammeren, goiton
	(duizenden)				
1936-1938 Gemid.	16,5	0,7	12,2	26,7	6,5
1954 Gemiddelde	20,1	4,1	11,1	31,6	6,1
1955 Gemiddelde	21,0	3,7	10,9	31,3	5,6
1955 Februari ...	20,8	3,9	10,5	30,2	6,5
Maart	23,0	3,9	13,6	32,5	4,1
April 1	19,8	3,2	12,7	29,4	2,9
Mei 1	21,0	3,2	13,0	31,7	2,2
Juni 1	20,3	3,1	13,0	31,4	1,7
Juli	18,4	3,1	10,1	28,0	1,3
Augustus ..	21,8	3,6	11,5	34,0	1,8
September ..	21,7	3,6	9,5	29,6	3,8
Oktober ...	21,7	3,9	9,3	32,9	9,5
November ..	23,2	4,3	9,5	34,0	13,1
December ..	19,5	4,2	8,2	31,1	9,5
1956 Januari ...	20,5	4,2	8,5	33,7	9,1
Februari ...	20,2	3,8	10,1	34,7	8,6

1 Raming.

VERVOER

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ VAN BELGISCHE SPOORWEGEN 70¹

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven

(miljoenen franken)

Tijdvak	Ontvangsten				Uitgaven	Overschot der totale ontvangsten op de uitgaven	Bedrijfs-coëfficiënt
	Reizigers en bagage	Goederen	Diversen ²	Totaal			
1938 Gemiddelde ¹	74	147	5	226	239	— 13	106
1954 Gemiddelde	291	557	107	955	956	— 1	100
1955 Gemiddelde	319	604	111	1.034	996	38	96
1954 Oktober	283	612	113	1.008	963	45	96
November	258	602	114	974	933	41	96
December	266	631	123	1.020	991	29	97
1955 Januari	313	575	116	1.004	1.019	— 15	101
Februari	265	549	105	919	973	— 54	106
Maart	296	632	107	1.035	1.021	14	99
April	315	611	109	1.035	999	36	97
Mei	315	591	109	1.015	971	44	96
Juni	321	611	108	1.040	985	55	95
Juli	400	527	124	1.051	997	54	95
Augustus	369	597	109	1.075	1.011	64	94
September	331	625	108	1.064	1.006	58	94
Oktober	307	648	113	1.068	1.009	59	94
November	284	657	109	1.050	986	64	94
December	313	629	118	1.060	978	82	92

¹ Nord-Belge inbegrepen.

² Incl. de toelagen van de Staat als vergoeding voor de ontoereikende tarieven en de verhoging van de prijs der brandstoffen.

b) Aantal wagens aan de nijverheid geleverd ¹

c) Transportstatistiek 1° Algemeen spoorverkeer

70²

Tijdvak	A	B	C	A+C	Reizigers		Wagenladingen ²				
					Aantal	Reizigers-km.	Vervoerde tonnen	Ton-km.			Totaal
								Belgisch binnenl. vervoer	Internat. vervoer	Doorvoer	
(duizenden)				(miljoenen)	duizenden	(miljoenen)					
1938 Gemiddelde ³	389	115	91	480	16,8	535	6.169	186	154	88	428
1954 Gemiddelde	264	97	58	322	18,9	630	5.104	162	218	90	470
1955 Gemiddelde	279	100	67	346	19,4	654	5.745	175	261	111	547
1954 December	290	123	67	357	19,7	641	5.961	180	266	115	562
1955 Januari	261	117	60	321	19,8	634	5.393	160	248	110	518
Februari	251	106	60	311	19,1	602	5.163	148	255	98	501
Maart	285	118	70	355	19,8	627	5.866	162	280	110	551
April	280	101	68	348	19,4	643	5.760	179	255	109	543
Mei	260	90	67	327	19,7	641	5.486	166	254	107	527
Juni	283	96	68	351	19,1	657	5.857	181	257	111	549
Juli	242	78	64	306	17,3	701	4.953	149	241	94	484
Augustus	288	97	65	353	17,9	681	5.814	183	257	108	548
September	300	98	68	368	19,8	659	5.935	193	262	101	555
Oktober	302	95	69	371	19,8	647	6.210	197	268	106	571
November	297	97	71	368	20,6	670	6.224	197	268	129	594
December	298	106	76	374	21,0	683	6.276	184	286	146	617
1956 Januari	263	99	64	327			5.592				541
Februari	225	81	63	288			4.799				516

A. — Aantal wagens aan de nijverheid afgeleverd en belast bij het vertrek aan de Belgische stations (incl. deze voor het vervoer van kolen, cokes en briketten).

B. — Aantal wagens meer speciaal voor het vervoer van kolen, cokes en briketten afgeleverd.

C. — Aantal geladen wagens komend van vreemde netten en bestemd, hetzij voor stations van het net van de Maatschappij, hetzij voor stations van andere netten.

¹ Spoorwagens van de Nationale Maatschappij en van particulieren.

² Militair vervoer niet inbegrepen.

³ Nord-Belge inbegrepen, behalve wat de ton-km betreft.

1. — **BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ VAN BELGISCHE SPOORWEGEN** (vervolg)

c) **Transportstatistiek**

70⁸

2° **Vervoer der voornaamste zware goederen**

A. — **Gezamenlijk verkeer** ¹

Tijdvak	Tonnen-km.	Totaal	Landbouw- en voedings- produkten	Brand- stoffen, oliën en vetten	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materiaal, produkten der groef- bedrijven	Textiel	Schoikundige produkten	Diversen
	(miljoenen)									
1954 Gemiddelde ...	470	5.103	194	2.239	794	681	894	27	254	20
1955 Gemiddelde ...	547	5.745	185	2.504	946	792	1.011	27	259	21
1954 Oktober	518	5.811	428	2.431	837	780	1.028	32	253	22
November ...	514	5.832	613	2.524	815	711	901	20	229	19
December ...	562	5.961	263	2.877	863	805	854	19	259	21
1955 Januari	518	5.393	112	2.752	852	755	623	22	259	18
Februari ...	501	5.163	108	2.486	861	761	669	20	239	19
Maart	551	5.866	127	2.879	908	872	767	22	268	23
April	543	5.760	117	2.507	983	800	1.088	19	225	21
Mei	527	5.486	110	2.346	956	753	1.048	18	236	19
Juni	549	5.857	106	2.521	962	779	1.206	18	245	20
Juli	484	4.953	88	2.084	924	601	1.004	15	218	19
Augustus ...	548	5.814	83	2.509	976	767	1.154	43	264	18
September ...	555	5.935	94	2.499	961	767	1.232	81	281	20
Oktober	571	6.210	450	2.412	983	833	1.267	19	224	22
November ...	594	6.224	569	2.405	957	861	1.070	22	316	24
December	617	6.276	257	2.650	1.034	951	1.009	23	330	22

¹ Militair vervoer niet inbegrepen.

B. — **Belgisch binnenlands verkeer** ¹

70⁴

Tijdvak	Totaal	Landbouw- en voedings- produkten	Brand- stoffen, oliën en vetten	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materiaal, produkten der groef- bedrijven	Textiel	Schoikundige produkten	Diversen	II
										Nationale Maatsch. van Buurt- spoorweg. Vervoerde T.-km. (duizend.)
1954 Gemiddelde ...	2.867	100	1.546	171	268	636	8	135	3	1.423
1955 Gemiddelde ...	3.028	95	1.625	180	307	688	8	122	3	1.201
1954 Oktober	3.299	323	1.646	179	301	705	10	132	3	2.745
November ...	3.345	468	1.694	168	272	609	2	127	3	3.434
December ...	3.182	114	1.896	178	291	567	1	132	3	1.429
1955 Januari	2.833	32	1.834	162	279	391	2	180	3	791
Februari ...	2.636	30	1.626	146	287	417	1	127	3	716
Maart	2.956	32	1.796	151	343	487	2	141	4	691
April	3.124	28	1.692	182	318	773	2	126	3	898
Mei	2.889	25	1.504	190	304	749	1	114	2	884
Juni	3.135	26	1.587	197	312	871	2	137	3	929
Juli	2.515	29	1.264	180	238	696	1	105	2	781
Augustus ...	3.078	27	1.580	190	311	827	23	117	3	957
September ...	3.194	33	1.621	183	327	844	52	131	3	1.021
Oktober	3.399	330	1.594	191	325	867	3	87	2	2.744
November ...	3.371	419	1.629	190	299	710	1	120	3	2.453
December	3.206	131	1.771	198	341	629	2	133	1	1.552

¹ Militair vervoer niet inbegrepen.

* Het bedrag voor januari is 690.

III. — HAVENVERKEER

71¹

a) Haven van Antwerpen

Bronnen : Havendienst der stad Antwerpen en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	Zeevaart						Binnenvaart					
	Aangekomen			Vertrokken			Aangekomen			Vertrokken		
	Aantal schepen	Belgische netto-tonne-maat (duizend. register-tonnen)	Goederen (duizend. metrische tonnen) 1	Aantal schepen		Goederen (duizend. metrische tonnen) 1	Aantal schepen	Laad-vermogen (duizend. m ³)	Goederen (duizend. metrische tonnen) 2	Aantal schepen	Laad-vermogen (duizend. m ³)	Goederen (duizend. metrische tonnen) 2
geladen				op balast								
1954 Gemiddelde	1.075	2.634	1.276	924	150	1.091	3.563	1.561	679	3.575	1.570	853
1955 Gemiddelde	1.144	2.830	1.439	979	163	1.234	3.632	1.636	697	3.640	1.643	934
1955 Maart	1.232	2.926	1.348	1.081	150	1.331	3.953	1.795	794	3.701	1.652	868
April	1.162	2.790	1.201	1.025	144	1.391	3.719	1.662	827	3.850	1.727	863
Mei	1.145	2.926	1.663	941	164	1.193	3.665	1.644	701	3.671	1.671	948
Juni	1.069	2.650	1.397	930	159	1.322	3.609	1.636	726	3.569	1.606	923
Juli	770	1.989	1.088	587	147	673	3.006	1.333	508	3.012	1.344	793
Augustus	1.236	3.048	1.604	1.083	172	934	3.583	1.607	682	3.887	1.766	1.063
September	1.224	3.120	1.660	999	201	1.167	3.802	1.727	722	3.691	1.686	986
Oktober	1.183	2.895	1.540	984	189	1.425	3.967	1.797	741	3.833	1.717	1.009
November	1.263	3.144	1.593	1.091	185	1.036	3.749	1.688	654	3.775	1.703	993
December	1.257	3.165	1.644	1.081	187	1.782	3.744	1.676	617	3.941	1.786	1.109
1956 Januari	1.243	2.983		1.057	171		3.845	1.775	759	3.771	1.696	1.049
Februari	1.169	2.943		967	169		1.809	822	244	1.723	800	541
Maart	1.392	3.192		1.209	240		4.000	1.804	695	4.254	1.941	1.270

1 Internationaal verkeer. — 2 Internationaal en binnenlands verkeer.

b) Haven van Gent

71²

Bronnen : Havendienst van Gent en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	Zeevaart						Binnenvaart			
	Aangekomen			Vertrokken			Goederen 1			
	Aantal schepen	Tonnemaat (duizenden registerton.)	Goederen (duizenden metrische tonnen) 1	Aantal schepen	Tonnemaat (duizenden registerton.)	Goederen (duizenden metrische tonnen) 1	Gelost	Geladen		
									(duizenden metrische tonnen)	
1954 Gemiddelde	146	119	113	144	115	85	133	62		
1955 Gemiddelde	184	154	155	182	152	118	144	155		
1955 Maart	166	129	83	165	139	130	101	84		
April	175	140	126	182	137	98	144	169		
Mei	176	142	161	168	140	95	138	179		
Juni	225	157	148	218	137	143	194	211		
Juli	242	201	183	242	207	120	156	170		
Augustus	186	151	228	199	162	137	184	218		
September	179	164	150	171	157	103	152	196		
Oktober	166	144	189	165	151	88	185	212		
November	153	129	175	149	127	64	129	131		
December	216	180	162	208	166	106	112	97		
1956 Januari	208	183		203	170					
Februari	177	154		184	166					
Maart	205	182		198	189					

1 Internationaal verkeer.

IV. — ALGEMENE BEWEGING DER BINNENSCHIEPVAART

72

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	Geladen schepen																			
	Binnen-verkeer		Invoer		Uitvoer		Door-voer		Gehele verkeer		Binnen-verkeer		Invoer		Uitvoer		Door-voer		Gehele verkeer	
	(aantal)		(aantal)		(aantal)		(aantal)		(duizenden metrische tonnen)		(duizenden metrische tonnen)		(duizenden metrische tonnen)		(duizenden metrische tonnen)		(duizenden metrische tonnen)		(miljoenen ton-km.)	
1953 Gemiddelde	7.177	3.152	2.615	400	13.344	1.778	1.039	877	94	3.788	181,3	71,1	57,4	13,4	323,2					
1954 Gemiddelde	6.838	3.672	2.914	580	14.004	1.745	1.317	1.062	134	4.258	169,7	86,2	69,3	17,8	343,0					
1954 November	7.306	3.652	3.142	543	14.643	1.844	1.314	1.226	130	4.514	171,9	87,0	76,7	17,8	353,4					
December	6.820	3.203	3.180	607	13.810	1.757	1.225	1.307	141	4.430	177,2	81,8	85,9	18,6	363,5					
1955 Januari	6.011	2.757	2.622	469	11.859	1.653	1.094	1.138	109	3.994	165,3	67,2	75,2	15,6	323,3					
Februari	5.936	3.118	2.769	536	12.359	1.599	1.177	1.140	128	4.044	166,2	73,3	75,0	17,2	331,7					
Maart	6.417	3.578	3.036	596	13.627	1.792	1.283	1.276	143	4.494	178,7	83,7	81,8	19,4	363,6					
April	7.070	3.996	3.504	644	15.214	1.842	1.417	1.352	156	4.767	183,4	99,1	85,6	20,6	388,7					
Mei	7.584	4.205	3.710	699	16.198	1.938	1.478	1.369	163	4.948	196,1	102,2	90,5	22,6	411,4					
Juni	7.200	4.534	3.928	768	16.430	1.869	1.629	1.524	182	5.204	186,4	111,4	93,3	25,3	416,4					
Juli	6.870	4.224	3.672	824	15.590	1.738	1.459	1.428	197	4.822	171,3	104,6	91,1	27,3	394,3					
Augustus	7.583	4.285	3.811	732	16.411	1.929	1.434	1.496	180	5.039	191,6	94,4	94,9	24,4	405,3					
September	8.024	4.013	3.723	738	16.498	2.111	1.377	1.409	177	5.074	197,5	93,4	89,8	24,9	405,6					
Oktober	8.187	4.216	3.583	742	16.728	2.129	1.607	1.398	182	5.216	206,3	100,6	89,9	26,0	422,8					
November	7.394	3.728	3.118	747	14.987	1.934	1.322	1.130	180	4.566	180,5	91,8	70,9	25,7	368,9					

BUITENLANDSE HANDEL

VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE

NOMENCLATUUR DER AFDELINGEN VAN DE BIJZONDERE HANDEL VOLGENS DE TYPE-CLASSIFICATIE VAN DE INTERNATIONALE HANDEL (T.C.I.H.)

75

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	(0) Voedings- waren	(1) Dran- ken en tabak	(2) Niet eetbare grond- stoffen behalve brand- stoffen	(3) Mine- rale brand- stoffen, smeer- middel, en der- gelijke prod.	(4) Olien en vetten van dierlijke of plant- aardige oorsprong	(5) Schei- kundige produk- ten	(6) Fabri- katen hoofdza- kelijk gerang- schikt volgens grond- stof	(7) Ma- chines en vervoer- mate- riaal	(8) Diverse fabri- katen	(9) Niet elders genoem- de goe- deren	Totaal	Gemid- delde prijs per ton (frank- en)	Uitvoer-(+) of invoersaldo (-) van de hand- elsbalans (miljoenen franken)	Verhou- ding van uitvoer tot invoer in pct.
Invoer.														
Waarde (miljoenen franken)														
1955 Februari	1.599	154	2.539	1.041	169	570	2.556	1.735	455	68	10.881	3.184		
Maart	1.731	173	2.762	1.234	215	681	2.965	2.198	591	128	12.678	3.308		
April	1.338	172	2.495	1.092	233	668	2.485	1.990	546	115	11.134	2.872		
Mei	1.448	174	2.368	1.314	208	586	3.052	2.011	504	67	11.732	2.815		
Juni	1.548	197	2.354	1.127	165	609	2.470	1.987	510	107	11.074	2.602		
Juli	1.265	165	2.701	1.183	149	595	2.918	1.990	477	90	11.533	2.818		
Augustus ...	1.473	148	2.959	1.183	143	608	2.510	1.608	523	97	11.252	2.560		
September ...	1.619	182	2.667	1.278	140	606	2.791	1.778	620	109	11.790	2.655		
Oktober	1.919	181	2.805	1.257	150	715	3.524	1.782	624	97	13.054	2.858		
November	1.764	198	2.974	1.262	110	746	2.834	1.772	548	107	12.315	2.847		
December ...	1.708	227	3.057	1.362	114	744	3.021	2.336	537	127	13.233	3.091		
1956 Januari											12.347	3.074		
Februari ... v											11.670	3.548		
Uitvoer.														
1955 Februari	352	20	861	708	101	811	6.295	1.058	391	88	10.685	4.774	— 196	98,2
Maart	384	15	981	784	115	894	7.017	1.426	430	75	12.121	4.628	— 557	95,6
April	376	19	840	617	150	806	6.388	1.333	406	149	11.084	4.715	— 50	99,6
Mei	321	19	795	568	103	795	5.904	1.136	390	144	10.175	4.674	— 1.557	86,7
Juni	416	20	932	862	94	760	7.114	1.222	401	155	11.976	4.244	+ 902	108,1
Juli	384	23	764	733	96	574	5.364	1.046	364	106	9.454	4.132	— 2.079	82,0
Augustus ...	336	29	825	716	63	730	5.828	1.232	441	119	10.319	4.166	— 933	91,7
September ...	341	22	797	914	71	848	6.853	1.198	538	132	11.714	4.324	— 76	99,4
Oktober	513	19	905	922	75	818	8.103	1.457	567	160	13.539	4.746	+ 485	103,7
November ...	548	18	846	751	66	570	6.922	1.439	533	120	11.813	5.087	— 502	95,9
December ...	634	20	1.014	892	87	1.124	8.525	1.333	605	190	14.424	4.671	+ 1.191	109,0
1956 Januari	493	18	928	913	85	893	7.791	1.334	471	149	13.075	5.064	+ 728	105,9
Februari ... v											11.741	6.272	+ 71	100,6
Invoer.														
Gewicht (duizenden tonnen)														
1955 Februari	234	8,4	1.828	1.060	13,6	97	137	33,7	4,1	1,4	3.417			
Maart	242	9,8	2.033	1.211	17,6	125	149	36,4	5,4	2,4	3.832			
April	188	9,9	2.199	1.127	19,0	141	150	36,6	5,2	1,6	3.877			
Mei	240	9,9	2.259	1.348	16,8	109	145	32,7	5,2	1,1	4.167			
Juni	258	10,6	2.463	1.183	13,2	117	172	32,8	5,5	1,6	4.256			
Juli	191	9,4	2.345	1.226	11,8	112	150	40,1	5,1	0,9	4.092			
Augustus ...	231	8,7	2.562	1.275	11,9	106	152	42,1	5,1	1,8	4.396			
September ...	257	9,9	2.499	1.358	11,2	108	163	26,9	6,1	1,7	4.441			
Oktober	364	9,9	2.550	1.272	12,4	143	165	42,8	5,9	2,2	4.567			
November ...	355	10,3	2.324	1.294	9,4	147	149	27,4	5,6	3,0	4.325			
December ...	260	11,5	2.248	1.389	9,5	148	170	36,5	5,5	3,1	4.281			
1956 Januari											4.016			
Februari ... v											3.289			
Uitvoer.														
1955 Februari	62	0,7	236	888	7,2	292	684	22,6	4,7	40,6	2.238			
Maart	56	0,6	343	977	8,6	307	839	33,0	4,6	50,2	2.619			
April	57	0,8	401	695	10,6	304	791	37,3	4,7	49,3	2.351			
Mei	56	1,2	400	592	7,4	303	739	29,6	4,4	44,2	2.177			
Juni	99	1,9	514	950	6,6	308	850	25,5	5,3	61,2	2.822			
Juli	71	2,2	460	797	6,7	209	664	33,4	4,0	40,6	2.288			
Augustus ...	53	3,0	464	759	4,6	346	777	26,3	4,8	39,9	2.477			
September ...	51	2,1	489	904	5,3	356	814	27,0	5,1	55,3	2.709			
Oktober	85	1,0	459	957	5,4	303	941	29,4	6,0	66,4	2.853			
November ...	100	5,8	402	746	4,9	208	772	28,3	5,0	49,9	2.322			
December ...	111	1,7	453	894	6,2	448	1.054	26,3	6,5	87,6	3.088			
1956 Januari	83	1,4	380	857	5,9	341	815	24,7	5,3	68,8	2.582			
Februari ... v											1.872			

WERKLOOSHEID

I. — GEHELE EN GEDEELTELIJKE WERKLOOSHEID

81¹

Bron : Rijkdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

Tijdvak	Aantal gecontroleerde werklozen						Verloren werkdagen		
	Ingeschreven tijdens de maand			Daggemiddelden			geheel werklozen	gedeeltelijk en toevallig werklozen	Totaal
	geheel werklozen	gedeeltelijk en toevallig werklozen	Totaal	geheel werklozen	gedeeltelijk en toevallig werklozen	Totaal			
(duizenden)						(duizenden)			
1955 Maart	191	231	422	156	86	242	3.750	2.051	5.801
April	161	127	288	130	41	171	2.987	933	3.920
Mei	147	137	284	112	39	151	3.135	1.087	4.222
Juni	125	122	247	98	39	137	2.351	937	3.288
Juli	121	134	255	90	36	126	2.618	1.031	3.649
Augustus	109	99	208	83	28	111	1.905	646	2.551
September	109	105	214	81	29	110	1.878	658	2.536
Oktober	116	125	241	82	31	113	2.383	894	3.277
November	124	116	240	97	33	130	2.228	764	2.992
December	141	172	313	115	57	172	2.761	1.378	4.139
1956 Januari	166	298	464	136	100	236	4.081	3.007	7.088
Februari				136	206	342			
Maart				116	50	166			

II. — INDELING DER GECONTROLEERDE WERKLOZEN PER PROVINCIE

81²

Bron : Rijkdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

Tijdvak	Week		Aantal werkdagen	Het Rijk	Antwerpen	Brabant	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Hennegouwen	Luik	Limburg	Luxemburg	Namen
	van	tot											
(duizenden)													
Daggemiddelde der maand													
1955 Maart	—	—	24	242,4	50,5	37,9	43,9	54,0	20,8	16,4	10,2	3,8	4,9
April	—	—	23	170,6	37,0	26,3	32,7	42,4	14,7	9,9	4,8	0,5	2,3
Mei	—	—	28	151,0	31,7	22,9	29,3	38,9	13,0	9,2	3,7	0,3	2,0
Juni	—	—	24	136,9	28,2	21,1	25,1	36,5	12,3	8,6	3,0	0,3	1,8
Juli	—	—	29	125,8	24,5	19,8	22,4	34,4	11,9	8,4	2,4	0,3	1,7
Augustus	—	—	23	110,9	21,8	17,6	18,8	30,4	10,4	7,4	2,5	0,3	1,7
September	—	—	23	109,9	23,1	17,0	19,2	29,4	9,5	7,4	2,3	0,3	1,7
Oktober	—	—	29	113,0	24,0	16,5	21,5	28,7	9,6	7,9	2,6	0,4	1,8
November	—	—	23	129,9	27,5	19,4	25,7	32,6	10,3	8,4	3,4	0,6	2,0
December	—	—	24	172,5	34,8	25,4	33,5	43,6	13,7	10,8	5,7	2,1	2,9
1956 Januari	—	—	30	236,2	45,0	35,6	44,2	55,7	20,6	15,5	10,4	3,9	5,3
Februari	—	—	24	341,6	60,5	51,4	62,5	78,5	34,8	22,3	15,7	6,5	9,4
Maart	—	—	24	166,0	32,7	26,3	30,4	40,7	13,1	10,5	7,2	1,9	3,2

Daggemiddelde der week

1956 Maart	4	10	6	196,7	36,0	31,2	36,1	46,5	15,8	13,3	10,0	3,4	4,4
	11	17	6	176,7	36,1	28,1	31,6	42,1	13,6	11,2	8,1	2,3	3,6
	18	24	6	150,1	30,1	23,7	28,0	38,0	11,6	9,1	5,8	1,2	2,6
	25	31	6	140,6	28,6	22,3	25,8	36,2	11,3	8,3	5,1	0,7	2,3
April	1	7	5	144,8	30,0	23,3	26,3	36,6	11,7	8,5	5,0	1,0	2,4
	8	14	6	135,7	28,6	21,8	24,7	34,8	10,7	7,9	4,6	0,5	2,1

III. — DAGGEMIDDELDE DER GECONTROLEERDE WERKLOZEN

81³

Bron : Rijkdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

Tijdvak	Totaal			Volledig werklozen			Gedeeltelijk werklozen		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
	(duizenden)								
1954 Gemiddelde	147,7	77,1	224,8	107,4	59,5	166,9	40,3	17,6	57,9
1955 Gemiddelde	114,2	58,2	172,4	75,1	41,4	116,5	39,1	16,8	55,9
1955 Maart	177,9	64,5	242,4	108,7	47,7	156,4	69,2	16,8	86,0
April	107,6	63,0	170,6	84,7	45,1	129,8	22,9	17,9	40,8
Mei	90,6	60,4	151,0	69,1	42,8	111,9	21,5	17,6	39,1
Juni	79,4	57,5	136,9	58,4	39,4	97,8	21,0	18,1	39,1
Juli	72,9	52,9	125,8	54,5	35,8	90,3	18,4	17,1	35,5
Augustus	63,0	47,9	110,9	48,3	34,5	82,8	14,7	13,4	28,1
September	63,9	46,0	109,9	47,2	34,2	81,4	16,7	11,8	28,5
Oktober	66,4	46,6	113,0	48,1	34,0	82,1	18,3	12,6	30,9
November	79,8	50,1	129,9	60,5	36,1	96,6	19,3	14,0	33,3
December	114,0	58,5	172,5	76,9	38,1	115,0	37,1	20,4	57,5
1956 Januari	174,8	61,4	236,2	95,6	40,4	136,0	79,2	21,0	100,2
Februari	279,4	62,2	341,6	96,7	39,5	136,2	182,7	22,7	205,4
Maart	115,6	50,4	166,0	80,5	35,7	116,2	35,1	14,7	49,8

IV. — INDELING DER INGESCHREVEN WERKLOZEN NAAR BEDRIJFSGROEP
(Daggemiddelde van het aantal gecontroleerde werklozen) (duizenden)

81⁴

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

Tijdvak	Landbouw	Bosbouw, jacht, visvangst	Mijnen	Steen	Aardewerk, glas	Diamant	Bouw-nijverheid	Hout, ameublement	Metaal	Chemie	Papier	Boek	Textiel	Kleding	Leder, huiden, schoen-nijverheid	Voeding, tabak	Verkeer	Haven-arbeiders	Scheeps-horstellers	Hotels-epijnhuizen	Huis-personeel	Verzorging	Bedienden	Kunstenaars	Totaal
Volledig werklozen																									
1955 Januari	14,7	0,7	1,4	1,6	6,9	2,1	34,4	8,4	19,2	2,0	1,3	1,1	23,0	13,0	4,1	9,3	13,3	—	—	5,4	4,4	0,4	10,9	0,8	178,4
Februari ...	14,3	0,7	1,3	1,4	6,6	2,1	33,1	7,8	18,2	1,8	1,3	1,1	22,5	10,9	3,5	9,2	12,8	—	—	5,3	4,3	0,4	10,5	0,8	169,9
Maart	13,2	0,7	1,3	1,3	5,5	2,1	29,1	7,3	16,9	1,8	1,2	1,0	21,6	9,1	3,2	9,1	11,9	—	—	5,0	4,0	0,3	10,0	0,8	156,4
April	10,4	0,5	1,1	1,0	3,0	1,9	18,4	5,8	14,8	1,6	1,1	1,0	20,4	7,9	2,9	8,5	10,8	—	—	4,1	3,8	0,3	9,5	1,0	129,8
Mei	6,7	0,4	1,0	0,9	2,2	1,5	13,5	4,8	12,8	1,4	1,1	0,9	19,6	7,3	2,6	7,4	9,8	—	—	4,1	3,6	0,3	9,0	1,0	111,9
Juni	5,4	0,4	0,9	0,8	1,8	1,3	10,9	3,9	10,8	1,3	0,9	0,8	18,1	7,1	2,6	5,8	8,6	—	—	3,3	3,4	0,2	8,6	1,0	97,9
Juli	4,8	0,4	0,9	0,7	1,8	1,2	9,8	3,6	10,1	1,2	0,9	0,7	17,2	6,6	2,4	5,1	8,1	—	—	2,1	3,3	0,2	8,3	0,9	90,3
Augustus ...	4,0	0,4	0,7	0,6	1,6	1,0	8,8	3,3	9,2	1,2	0,8	0,7	15,3	7,1	2,1	4,5	7,4	—	—	2,1	3,2	0,2	7,8	0,8	82,8
September ...	4,1	0,4	0,7	0,6	1,9	1,1	8,5	3,1	8,7	1,1	0,7	0,7	14,7	6,1	1,8	4,5	7,0	—	—	3,4	3,3	0,2	7,9	0,9	81,4
Oktober	3,1	0,4	0,7	0,6	2,7	1,1	9,5	3,2	8,8	1,1	0,7	0,7	14,1	5,5	1,9	4,3	7,0	—	—	4,5	3,3	0,3	8,0	0,7	82,2
November ...	7,4	0,4	0,8	0,7	3,7	1,2	13,3	3,9	9,6	1,2	0,7	0,7	15,0	6,3	2,1	4,8	7,4	—	—	4,9	3,4	0,3	8,0	0,8	96,6
December ...	10,3	0,5	0,8	0,9	4,6	1,3	19,9	5,0	10,9	1,3	0,8	0,7	16,2	8,0	2,4	5,7	8,2	—	—	4,8	3,4	0,3	8,2	0,8	115,0
1956 Januari	12,2	0,6	0,9	1,2	5,6	1,4	28,8	5,9	12,2	1,5	0,8	0,8	17,7	9,0	2,6	6,8	9,7	—	—	5,0	3,5	0,3	8,6	0,9	136,0
Gedeeltelijk en toevallig werklozen																									
1955 Januari	2,5	0,8	0,3	2,5	1,3	0,4	54,3	6,0	6,6	0,7	0,5	0,2	14,1	9,7	2,6	3,1	4,8	3,4	1,1	0,4	0,4	0,1	0,6	0,0	117,4
Februari ...	3,2	1,9	0,2	5,2	1,6	0,3	64,0	7,1	6,5	0,5	0,4	0,2	13,6	6,7	1,9	2,8	5,0	3,6	0,5	0,4	0,4	0,1	0,6	0,0	127,7
Maart	1,7	2,6	0,1	1,8	1,0	0,4	35,9	4,7	4,7	0,5	0,3	0,2	12,8	5,6	2,4	2,5	3,6	4,3	0,4	0,4	0,4	0,1	0,6	0,0	86,0
April	0,4	1,2	0,1	0,2	0,5	0,5	1,7	1,2	3,0	0,4	0,3	0,2	14,7	4,9	2,4	2,3	2,1	4,2	0,1	0,4	0,4	0,1	0,5	0,0	40,8
Mei	0,7	0,3	0,1	0,1	0,3	0,3	1,6	0,9	2,7	0,5	0,4	0,2	14,9	4,3	2,9	1,9	1,9	4,0	0,0	0,3	0,3	0,0	0,5	0,0	39,1
Juni	1,3	0,2	0,2	0,1	0,4	0,3	1,5	0,8	2,4	0,4	0,3	0,2	12,7	5,3	4,6	1,6	1,7	3,9	0,0	0,3	0,4	0,0	0,4	0,0	39,0
Juli	1,0	0,2	0,1	0,1	0,4	0,3	1,3	0,8	2,2	0,4	0,3	0,2	12,7	5,2	4,0	1,6	1,7	2,0	0,0	0,3	0,3	0,0	0,4	0,0	35,5
Augustus ...	0,7	0,2	0,1	0,1	0,3	0,3	1,3	0,8	1,8	0,4	0,2	0,2	10,3	4,3	1,8	1,3	1,4	1,8	0,0	0,2	0,3	0,0	0,3	0,0	28,1
September ...	0,8	0,3	0,1	0,1	0,4	0,3	1,9	0,7	1,9	0,3	0,2	0,1	9,0	3,8	1,4	1,3	1,4	3,3	0,2	0,3	0,3	0,0	0,4	0,0	28,5
Oktober	0,7	0,4	0,1	0,1	0,4	0,2	2,2	0,8	2,4	0,4	0,2	0,1	8,4	4,2	2,3	1,5	1,5	3,8	0,1	0,3	0,3	0,1	0,4	0,0	30,9
November ...	0,8	0,3	0,1	0,1	0,3	0,2	2,9	1,2	2,1	0,3	0,2	0,1	8,4	5,6	3,0	1,6	1,6	3,5	0,0	0,3	0,3	0,0	0,4	0,0	33,3
December ...	1,3	0,9	0,1	0,4	0,4	0,2	14,8	2,3	3,0	0,5	0,3	0,1	10,7	9,4	4,3	2,2	2,5	2,8	0,1	0,4	0,4	0,0	0,4	0,0	57,5
1956 Januari	2,3	1,8	0,1	2,2	0,9	0,2	45,2	5,1	4,7	0,7	0,3	0,2	12,4	9,8	2,7	2,6	4,4	3,3	0,0	0,3	0,4	0,1	0,5	0,0	100,2
Totaal gecontroleerde werklozen																									
1955 Januari	17,2	2,5	1,6	4,2	8,2	2,4	88,7	14,5	25,8	2,7	1,7	1,3	37,1	22,7	6,7	12,4	18,1	3,4	1,1	5,8	4,8	0,5	11,5	0,9	295,8
Februari ...	17,5	3,6	1,5	6,6	8,2	2,3	97,1	14,9	24,7	2,4	1,6	1,3	36,1	17,6	5,4	12,0	17,8	3,6	0,5	5,7	4,6	0,5	11,1	0,8	297,5
Maart	14,9	2,3	1,4	3,1	6,5	2,5	65,0	12,0	21,6	2,3	1,5	1,2	34,4	14,7	5,6	11,6	15,5	4,3	0,4	5,4	4,4	0,4	10,6	0,8	242,4
April	10,8	0,7	1,2	1,2	3,4	2,4	20,1	7,1	17,8	2,0	1,4	1,2	35,0	12,8	5,3	10,8	12,9	4,2	0,1	4,5	4,3	0,4	10,0	1,0	170,6
Mei	7,4	0,7	1,1	1,0	2,5	1,7	15,1	5,7	15,6	1,9	1,4	1,1	34,5	11,6	5,4	9,3	11,7	4,0	0,0	4,4	4,0	0,3	9,5	1,1	151,0
Juni	6,7	0,7	1,1	0,8	2,2	1,6	12,4	4,6	13,3	1,7	1,2	1,0	30,8	12,4	7,2	7,4	10,4	3,9	0,0	3,6	3,7	0,3	8,9	1,0	136,9
Juli	5,9	0,6	1,0	0,8	2,0	1,5	11,1	4,4	12,3	1,6	1,2	0,9	29,8	11,8	6,4	6,7	9,8	2,0	0,0	2,4	3,6	0,3	8,7	1,0	125,8
Augustus ...	4,7	0,6	0,8	0,8	1,9	1,2	10,0	4,1	11,1	1,6	1,0	0,8	25,6	11,3	3,9	5,8	8,8	1,8	0,0	2,3	3,6	0,2	8,2	0,8	110,9
September ...	4,9	0,7	0,9	0,7	2,3	1,4	10,4	3,8	10,6	1,4	0,9	0,8	23,6	9,9	3,2	5,8	8,4	3,3	0,2	3,7	3,5	0,3	8,3	0,9	109,9
Oktober	3,8	0,7	0,8	0,7	3,1	1,3	11,7	4,1	11,2	1,5	0,9	0,8	22,6	9,8	4,2	5,7	8,5	3,8	0,1	4,8	3,6	0,3	8,4	0,7	113,1
November ...	8,2	0,7	0,8	0,8	4,0	1,4	16,2	5,0	11,7	1,5	0,9	0,8	23,4	12,0	5,1	6,3	9,1	3,5	0,0	5,3	3,7	0,3	8,4	0,8	129,9
December ...	11,6	1,4	0,9	1,3	5,0	1,5	34,7	7,3	13,8	1,8	1,1	0,9	26,9	17,3	6,7	8,0	10,7	2,8	0,1	5,2	3,8	0,3	8,6	0,8	172,5
1956 Januari	14,6	2,3	1,1	3,4	6,5	1,6	73,9	11,0	17,0	2,1	1,1	1,0	30,1	18,8	5,3	9,4	14,1	3,3	0,0	5,4	3,8	0,4	9,1	0,9	236,2

BANK- EN GELDSTATISTIEKEN

I. — BELGIE EN BELGISCH-KONGO ALGEMENE STATEN DER BANKEN ¹

85¹

(miljoenen franken)

Posten	1955 30 juni	1955 31 juli	1955 31 augustus	1955 30 september	1955 31 oktober	1955 30 november	1955 31 december	1956 31 januari
ACTIVA								
A. Spaargelden (art. 15, koninkl. besl. 42)	—	—	—	—	—	—	—	—
B. Beschikbare en vlottende middelen :								
Kas, Nationale Bank, Postrekening ...	3.035	2.742	2.696	2.585	2.685	2.769	5.739	2.734
Daggeld	2.164	2.556	1.786	2.229	2.356	2.276	1.297	1.290
Bankiers	3.926	4.115	4.051	4.049	3.933	4.213	4.119	3.972
Moedermaatsch., filialen en dochterm.	933	659	526	541	584	564	626	882
Andere te innen waard. op korte term.	3.948	4.122	3.799	3.777	3.945	4.144	4.023	3.916
Wissels	43.914	41.421	42.461	43.624	44.598	46.194	45.029	45.421
a) Handelswissels ²	13.095	11.171	12.296	12.778	13.135	14.635	15.696	14.586
b) Overheidsf. herdiscont. bij N.B.B.	8.695	7.465	9.436	10.546	10.752	11.568	9.560	9.651
c) Overheidsf. mob. bij N.B.B. tot beloop van 95 pct.	22.124	22.785	20.729	20.300	20.711	19.991	19.773	21.184
Prolongaties en voorschot. op effecten	1.466	1.433	1.382	1.489	1.400	1.239	1.290	1.292
Debiteuren wegens verstrekte accept.	9.060	8.869	8.782	8.707	8.888	9.132	9.628	9.486
Diverse debiteuren	18.932	19.181	19.257	19.210	18.816	18.854	19.080	19.325
Effecten	22.094	21.929	21.931	21.925	22.129	22.559	22.810	23.493
a) Belegde wettelijke reserve	279	279	279	279	279	279	280	280
b) Belgische overheidsfondsen	19.513	19.350	19.305	19.391	19.435	19.706	20.090	20.721
c) Buitenlandse overheidsfondsen ..	64	64	64	86	86	64	82	82
d) Bank aandelen	1.075	1.075	1.077	1.077	1.078	1.079	1.077	1.078
e) Andere fondsen	1.163	1.161	1.206	1.092	1.251	1.431	1.281	1.332
Diversen	912	806	852	946	819	750	874	1.027
Niet gestort kapitaal	5	5	5	5	5	5	5	5
Totaal beschikbare en vlottende middelen	110.389	107.838	107.528	109.087	110.158	112.699	114.520	112.843
C. Vastgelegde middelen :								
Oprichtings- en eerste inrichtingskost.	7	7	7	6	7	7	7	7
Gebouwen	946	954	957	947	957	955	969	938
Part. in dochtermaatsch. voor immobil.	257	257	265	265	265	265	270	270
Vord. op dochtermaatsch. voor immob.	290	295	294	296	295	297	304	298
Materieel en meubilair	124	128	127	128	129	132	124	118
Totaal vastgelegde middelen ...	1.624	1.641	1.650	1.642	1.653	1.656	1.674	1.631
Totaal der activa ...	112.013	109.479	109.178	110.729	111.811	114.355	116.194	114.474
PASSIVA								
A. Spaargelden (art. 15, koninkl. besl. 42)	—	—	—	—	—	—	—	—
B. Opvraagbaar :								
Bevoorr. of gewaarborgde schuldeisers	602	439	453	464	372	393	343	384
Daggeld	20	12	26	30	33	42	33	19
Bankiers	7.637	7.471	7.489	7.981	7.552	7.769	7.859	8.332
Moedermaatsch., filialen en dochterm.	1.823	1.768	1.544	1.702	1.747	2.047	2.254	2.250
Geaccepteerde wissels	9.060	8.869	8.782	8.706	8.888	9.132	9.628	9.486
Andere te bet. waarden op korte term.	2.819	2.490	2.254	2.132	1.986	1.969	1.710	2.303
Crediteuren wegens wissels ter incasso	778	787	754	778	814	859	825	787
Deposito's en crediteuren	75.585	73.555	74.006	74.818	75.903	77.493	79.028	76.087
a) Dad. opvr. en op ten h. 30 d. ³	64.541	63.849	63.657	64.045	65.004	66.087	67.260	65.079
b) Op meer dan 30 dagen	11.044	9.706	10.349	10.773	10.899	11.406	11.768	11.008
Obligaties en kasbons	3.356	3.408	3.472	3.543	3.607	3.712	3.816	3.870
Nog te storten bedr. op fonds. en part.	706	634	638	642	655	642	633	658
Diversen	2.672	3.093	2.808	2.971	3.246	3.292	3.017	3.118
Totaal opvraagbaar ...	105.058	102.526	102.226	103.767	104.813	107.350	109.146	107.294
C. Niet opvraagbaar :								
Kapitaal	4.003	4.003	4.003	4.014	4.049	4.065	4.073	4.214
Niet beschikb. res. wegens uitgiftpr.	179	179	179	178	180	177	173	173
Wettelijke res. (art. 13, kon. besl. 185)	283	283	283	283	283	283	283	283
Beschikbare reserve	2.411	2.411	2.411	2.411	2.412	2.406	2.449	2.432
Reservefondsen	79	77	76	76	74	74	70	78
Totaal niet opvraagbaar...	6.955	6.953	6.952	6.962	6.998	7.005	7.048	7.180
Totaal der passiva ...	112.013	109.479	109.178	110.729	111.811	114.355	116.194	114.474

¹ De globale staat bevat, wat betreft de banken, welke hun bedrijvigheid gedeeltelijk in het buitenland of in de kolonie uitoefenen, slechts de bestanddelen der activa en passiva van de Belgische zetels. De saldi van de rekeningen geopend door deze laatste op naam van de in het buitenland of in de kolonie gevestigde zetels zijn opgenomen onder de rubriek « Moedermaatschappij, Filialen en Dochtermaatschappijen ».

² De portefeuille van de Nationale Bank van België en de parastatale instellingen aan wissels door de banken herdisconteerd, beliep op 30 juni, 31 juli, 31 augustus, 30 september, 31 oktober, 30 november, 31 december 1955 en 31 januari 1956 respectievelijk fr 7.929, 9.380, 7.285, 6.591, 6.593, 6.707, 6.254 en 6.570 miljoen die niet bevat zijn in de handelswissels.

³ Incl. de deposito's ingeschreven in boekjes waarover slechts kan beschikt worden ten belope van 5.000 frank per periode van veertien dagen en ten belopen van ten hoogste 50.000 frank per periode van veertien dagen, mits een vooropzeg van ten minste veertien dagen. Voor de maanden juni, juli, augustus, september, oktober, november, december 1955 en januari 1956 beliepen deze deposito's respectievelijk fr 10.005, 10.051, 10.066, 10.098, 10.117, 10.147, 10.258 en 10.499 miljoen.

WEEKSTATEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIE

85²

(miljoenen franken)

Posten	1956 23 februari	1956 1 maart	1956 8 maart	1956 15 maart	1956 22 maart	1956 29 maart	1956 5 april	1956 12 april
ACTIVA								
Goudvoorraad	47.749	47.753	47.753	47.920	47.752	47.638	47.643	47.614
Tegoed op het buitenland	272	196	85	197	189	190	76	103
Te ontvangen deviezen en goud	—	253	253	253	253	168	168	168
Vorderingen op het buitenland in het kader van betalingsakkoorden :								
a) E.B.U.	9.614	9.572	9.572	9.697	9.697	9.697	9.604	9.604
b) landen, leden van de E.B.U.	605	926	1.398	989	1.421	1.449	1.683	2.130
c) andere landen	615	624	644	633	650	657	700	674
Deb. weg. termijnverk. v. dev. en goud	1	1	1	—	—	—	—	—
Handelspapier op België	4.793	4.705	4.426	4.008	3.882	3.881	4.560	3.614
Voorschotten op overheidsfondsen	193	572	223	231	182	338	380	198
Overheidseffecten (art. 20 der statuten. Overeenkomsten van 14 september 1948 en 15 april 1952) :								
a) schatkistcertificaten	6.910	7.415	8.115	8.450	6.130	7.240	6.090	7.420
b) papier uitgegeven door instellingen waarvan de verbintenissen door de Staat gewaarborgd zijn	55	112	85	30	30	30	740	87
c) andere Belgische overheidseffecten .	282	269	252	250	231	228	477	372
Deel- en pasmunt	718	704	710	741	759	699	680	699
Tegoed bij de Dienst der Postchecks	2	2	1	2	2	2	2	2
Geconsolideerde vordering op de Staat (art. 3, § b van de wet v. 28 juli 1948)	34.660	34.660	34.660	34.660	34.660	34.660	34.660	34.660
Overheidsfondsen (art. 18 en 21 der stat.)	2.059	2.069	2.069	2.069	2.069	2.069	2.069	2.069
Gebouwen, materieel en meubelen	1.179	1.179	1.179	1.179	1.179	1.179	1.179	1.179
Waarden van de Pensioenkas van het Personeel	845	845	845	845	846	846	846	846
Diversen	319	410	454	436	499	516	691	587
	110.871	112.267	112.725	112.590	110.431	111.487	112.248	112.026

PASSIVA

Bankbiljetten in omloop	104.248	106.573	106.450	105.544	104.695	105.005	106.574	105.718
Rekeningen-courant :								
Schatkist { gewone rekening	2	3	6	5	7	3	7	3
{ rekeningen Akkoord voor Econ. Samenwerking .	49	49	49	49	49	49	49	49
Banken in het buitenl. : gew. rekening.	141	140	135	171	162	163	197	262
Diverse rekeningen-courant	2.107	1.175	1.740	2.527	1.153	1.866	1.084	1.298
Verbintenissen tegenover het buitenland in het kader van betalingsakkoorden :								
Landen, leden van de E.B.U.	168	175	186	127	131	163	220	602
Andere landen	490	460	459	444	448	471	447	428
Totaal der verbintenissen op zicht	107.205	108.575	109.025	108.867	106.645	107.720	108.578	108.860
Speciale provisie (overeenk. v. 14-9-1954) : N.M.K.N.	300	200	200	200	200	200	200	200
Te leveren deviezen en goud	149	278	272	289	348	311	207	193
Pensioenkas van het Personeel	845	845	845	845	846	846	846	846
Diversen	298	295	309	315	318	336	343	353
Kapitaal	400	400	400	400	400	400	400	400
Reserves en afschrijvingsrekeningen	1.674	1.674	1.674	1.674	1.674	1.674	1.674	1.674
	110.871	112.267	112.725	112.590	110.431	111.487	112.248	112.026

VAN DE CENTRALE BANK VAN BELGISCH-CONGO EN RUANDA-URUNDI

(miljoenen franken)

Posten	1955 31 juli	1955 31 augustus	1955 30 september	1955 31 oktober	1955 30 november	1955 31 december	1956 31 januari	1956 29 februari
ACTIVA								
Goudvoorraad	5.769	5.776	5.781	5.786	5.791	5.794	5.799	5.804
Tegoed in deviezen omzetbaar in goud ...	3.844	3.968	3.863	3.797	3.843	3.802	3.784	3.734
Tegoed in Belgische franken :								
Banken en diverse organismen	82	21	8	32	1	39	152	90
Certificaten der Belgische Schatkist ...	887	630	525	525	525	1.740	1.783	1.783
Andere tegoeden	819	1.169	988	550	354	618	1.309	1.252
Tegoed in andere deviezen	28	28	17	32	25	30	29	59
Te ontvangen buitenlandse deviezen en goud	—	35	41	41	13	7	37	—
Deb. wegens termijnverk. v. dev. en goud	—	—	—	—	—	—	—	—
Handelspapier op Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi	99	76	53	69	84	109	110	106
Voorsch. op overheidsf. en edele stoffen	199	22	2	24	12	52	75	77
Tegoed bij de diensten der Postchecks ...	20	8	9	6	8	8	10	8
Overheidseffecten (art. 6, § 1, litt. 3a der statuten) uitgegeven door Belg.-Kongo	—	—	—	—	—	—	—	—
Belgische overheidseff. uitgeg. in Kong. fr.	3.993	3.993	3.993	3.993	3.993	3.993	3.993	3.993
Overheidsfondsen (art. 6, § 1, litt. 12 en 13 der Statuten)	790	790	795	796	807	798	783	779
Gebouwen, materieel, meubelen	161	161	164	167	172	177	181	184
Diversen	89	111	140	117	128	72	67	66
	16.780	16.788	16.379	15.935	15.756	17.239	18.112	17.935

PASSIVA

Biljetten en metalen in omloop	4.977	4.936	4.873	4.757	4.741	5.017	4.965	4.969
Rekeningen-courant en div. crediteuren :								
Belgisch-Kongo	7.469	6.428	6.171	5.812	5.529	5.618	5.294	6.053
Ruanda-Urundi	393	929	916	873	883	842	820	1.011
Diverse rekeningen-courant	2.231	2.386	2.417	3.008	2.839	2.787	3.004	2.341
Te betalen waarden	152	140	104	124	277	219	207	161
Totaal der verbintenissen op zicht	15.222	14.819	14.481	14.574	14.269	14.483	14.290	14.535
Crediteuren wegens termijnaankopen van deviezen en goud	—	34	40	40	13	7	7	—
Verbindenissen in Belgische franken :								
Op zicht	796	1.056	952	520	764	703	1.756	929
Op termijn	63	33	38	18	23	1.443	1.423	1.823
Verbindenissen in buitenlandse deviezen :								
In omzetbare deviezen	8	8	8	8	7	10	10	10
In andere deviezen	7	7	20	6	10	9	7	6
Te leveren buitenlandse deviezen en goud	129	259	249	161	45	7	25	18
Diversen	287	303	322	339	356	308	325	345
Kapitaal	150	150	150	150	150	150	150	150
Reserve- en afschrijvingsfonds	119	119	119	119	119	119	119	119
	16.780	16.788	16.379	15.935	15.756	17.239	18.112	17.935

Maand	Postrekeningen 1	Maand	Dadelijk opvraagbare deposito's bij de banken 2 3
1954 December	3,94	1954 December	2,07
1955 Januari	4,13	1955 Januari	1,90
Februari	3,67	Februari	1,82
Maart	3,66	Maart	1,79
April	3,94	April	2,04
Mei	3,75	Mei	2,04
Juni	3,64	Juni	1,93
Juli	4,13	Juli	2,02
Augustus	3,78	Augustus	1,83
September	3,64	September	1,83
Oktober	3,90	Oktober	1,88
November	4,21	November	2,02
December	3,84	December	2,12
1956 Januari	4,00	1956 Januari	1,93
Februari	3,78	Februari	1,82

1 Zie tabel nr 86.

2 Voor de samenstelling : zie *Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting* oktobernummer 1950, blz. 222.

3 Nieuwe reeks : cijfers herleid tot type-maand van 25 dagen.

N. B. — De coëfficiënten van omloopsnelheid der postrekeningen en der dadelijk opvraagbare deposito's bij de banken kunnen niet met elkaar vergeleken worden daar zij niet op dezelfde grondslagen berekend worden. De coëfficiënten betreffende de bankrekeningen zijn nauwkeuriger.

BINNENLANDSE GELDHOEVEELHEID

(in miljarden franken)

Data	Chartaal geld			Giraal geld in handen van						Totale geldhoeveelheid	Procent chartaal geld	Veranderingen van de totale geldhoeveelheid
	Biljetten en munten van de Schatkist	Biljetten van de Nationale Bank van België	Chartale geldhoeveelheid *	de Schatkist en de lagere publiekrechtelijke lichamen	de bedrijven en particulieren **				Girale geldhoeveelheid			
					Rekeningen-courant bij de Nationale Bank van België *	Tegoeden op postrekening *	Direct opeisbare deposito's en op ten hoogste 90 dagen bij de banken en parastatale instellingen	Totaal				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)=(4)+(8)	10=(8)+(9)	(11)=(8)/(10)	(12)	
1950 30-6	4,8	87,3	90,7	5,8	0,7	17,0	39,4	57,1	62,9	153,6	59,0	
31-12	5,1	88,6	92,3	6,5	1,0	17,6	38,7	57,3	63,8	156,1	59,1	+ 2,5
1951 31-3	5,2	86,0	89,6	6,9	0,5	17,0	40,3	57,8	64,7	154,3	58,1	— 1,8
30-6	5,4	88,2	92,2	6,6	0,5	17,4	40,4	58,3	64,9	157,1	58,7	+ 2,8
30-9	5,7	91,6	96,0	6,9	0,6	17,4	41,7	59,7	66,6	162,6	59,0	+ 5,5
31-12	5,6	95,0	99,1	7,4	0,7	18,2	43,1	62,0	69,4	168,5	58,8	+ 5,9
1952 31-3	5,7	94,8	99,0	7,3	0,5	18,3	44,8	63,6	70,9	169,9	58,3	+ 1,4
30-6	5,8	96,3	100,6	6,8	0,5	18,8	44,9	64,2	71,0	171,6	58,6	+ 1,7
30-9	5,9	96,0	100,3	7,0	0,5	19,1	45,4	65,0	72,0	172,3	58,2	+ 0,7
31-12	5,9	97,8	102,0	7,4	0,7	18,0	46,4	65,1	72,5	174,5	58,5	+ 2,2
1953 31-3	5,9	97,3	101,4	6,9	0,5	18,7	45,8	65,0	71,9	173,3	58,5	— 1,2
30-6	5,8	98,4	102,6	6,9	0,6	19,6	46,1	66,3	73,2	175,8	58,4	+ 2,5
30-9	5,9	100,1	104,4	7,3	0,5	19,7	46,3	66,5	73,8	178,2	58,6	+ 2,4
31-12	5,9	101,6	105,9	7,1	0,6	19,9	46,8	67,3	74,4	180,3	58,7	+ 2,1
1954 31-3	5,9	98,8	102,9	7,5	0,5	19,6	46,4	66,5	74,0	176,9	58,2	— 3,4
30-6	5,9	100,2	104,3	8,1	0,7	20,2	49,0	69,9	78,0	182,3	57,2	+ 5,4
30-9	5,9	101,2	105,2	7,9	0,5	19,1	47,5	67,1	75,0	180,2	58,4	— 2,1
31-12	5,9	102,7	106,7	7,4	0,5	20,6	48,4	69,5	76,9	183,6	58,1	+ 3,4
1955 31-3	5,9	104,0	107,5	7,1	0,4	19,0	50,7	70,1	77,2	184,7	58,2	+ 1,1
30-6	5,8	105,3	108,6	7,3	0,6	20,4	50,7	71,7	79,0	187,6	57,9	+ 2,9
30-9	5,7	106,4	109,7	7,4	0,3	20,0	50,0	70,3	77,7	187,4	58,5	— 0,2
31-10	5,6	106,3	109,5	7,7	0,4	20,7	50,8	71,9	79,6	189,1	57,9	+ 1,7
30-11	5,6	105,8	108,8	7,3	0,4	20,3	51,8	72,5	79,8	188,6	57,7	— 0,5
31-12	5,6	107,6	110,7	7,9	0,6	21,0	52,5	74,1	82,0	192,7	57,5	+ 4,1
1956 31-1	5,6	104,7	107,8	7,3	0,4	21,3	49,7	71,4	78,7	186,5	57,8	— 6,2

* Onder aftrek van de kasvoorraden der geldscheppende instellingen.

** Incl. administratieve parastatale instellingen.

GEZAMENLIJKE BALANSEN DER GELDSCHEPPENDE INSTELLINGEN
(in miljarden franken)

85⁴

Data	Geldhoeveelheid				Netto goud- en deviezenvoorraad			Vorderingen op de Schatkist en obligatievorderingen op andere openbare ontleners			Discontokredieten, voorschotten en acceptiekredieten aan bedrijven en particulieren in België		Diversen			Salde- ringen- posten	Totaal	Onder aftrek van					Verschil (20) — (21) à (25)				
	Char- taal geld	Giraal geld			Totaal	Direct opeisbare activa en verplichtingen (netto bedragen)		Andere netto tegoe- den en ver- plich- tingen (netto bedra- gen)	Totaal	Staats- schul- den	Voor- schot- ten aan het Rea- ten fonds	Totaal	bij de geldscheppende instellingen	pro memore bij de niet geldscheppende instellingen	Saldo der niet kortlopende verbindings van het Gemeentekrediet, de Nationale Kas voor Beroepskrediet en het Muntfonds			Specifieke leningen en ontleningen der niet geldscheppende financiële instellingen	Saldo der niet elders vermelde vorderingen tegenover Belgische ingezetenen	Totaal	Quasi-monetaire verplichtingen der geldscheppende instellingen tegenover de binnen- landse economie			in handen van de bedrijven en particulieren	in handen van de Schat- kist	Verschil tussen de eigen middelen en de vastgelegde middelen en participaties (Nationale Bank, Her- discountinginstuut en depositobanken)	Obliga- tiele- ningen (depo- sito- banken)
		in handen van de bedrijven en particulieren	in handen van de overheid	Totaal		N.B.B.	Particu- liere banken														in handen van de bedrijven en particulieren	depo- sito's in buitenlandse geld- soorten in handen van de bedrijven en particu- lieren					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)		
1950 31 december .	92,3	57,3	6,5	63,8	156,1	+35,3	- 6,5	+1,9	30,7	105,6	0,8	4,1	110,5	33,2	36,6	+1,2	+0,9	-2,2	+2,4	176,7	-13,7	-1,9	—	-4,7	-0,3	156,1	
In pct. v. (20)	52,2	32,4	3,7	36,1	88,3	20,0	3,7	1,1	17,4	59,7	0,5	2,3	62,5	18,8	36,6	0,7	0,5	1,2	1,3	100,0	7,8	1,1	—	2,6	0,2	88,3	
1951 30 juni	92,2	58,3	6,6	64,9	157,1	+39,7	-10,8	+1,2	30,1	107,7	0,9	1,8	110,4	34,6	39,5	+1,2	+1,1	-1,8	+1,6	177,2	-12,9	-1,5	-0,3	-5,0	-0,4	157,1	
In pct. v. (20)	52,0	32,9	3,7	36,6	88,6	22,4	6,1	0,7	17,0	60,8	0,5	1,0	62,3	19,5	39,5	0,7	0,6	1,0	0,9	100,0	7,3	0,9	0,2	2,8	0,2	88,6	
31 december .	99,1	62,0	7,4	69,4	168,5	+50,2	-13,4	+1,7	38,5	113,1	1,0	1,6	115,7	36,2	42,1	+1,4	+0,7	-2,0	+2,1	192,6	-14,6	-2,4	-1,1	-5,4	-0,6	168,5	
In pct. v. (20)	51,5	32,2	3,8	36,0	87,5	26,1	7,0	0,9	20,0	58,7	0,5	0,8	60,0	18,8	42,1	0,7	0,4	1,0	1,1	100,0	7,6	1,2	0,6	2,8	0,3	87,5	
1952 30 juni	100,6	64,2	6,8	71,0	171,6	+56,2	-11,4	+2,7	47,5	115,7	1,0	0,8	117,5	33,7	40,3	+0,1	+0,1	-1,2	+1,0	198,8	-18,3	-1,5	-1,3	-5,3	-0,8	171,6	
In pct. v. (20)	50,6	32,3	3,4	35,7	86,3	28,3	5,7	1,3	23,9	58,2	0,5	0,4	59,1	16,9	40,3	0,1	0,1	0,6	0,5	100,0	9,2	0,7	0,7	2,7	0,4	86,3	
31 december .	102,0	65,1	7,4	72,5	174,5	+51,0	- 4,3	+3,7	50,4	115,2	1,0	0,3	116,5	36,5	43,3	+0,4	-0,1	-1,6	+0,2	202,3	-18,6	-1,6	-1,4	-5,2	-1,0	174,5	
In pct. v. (20)	50,4	32,2	3,7	35,9	86,3	25,2	2,1	1,8	24,9	56,9	0,5	0,2	57,6	18,0	43,3	0,2	—	0,8	0,1	100,0	9,2	0,8	0,7	2,5	0,5	86,3	
1953 30 juni	102,6	66,3	6,9	73,2	175,8	+48,8	- 4,0	+2,7	47,5	118,5	1,0	0,7	120,2	36,1	43,7	-0,9	+0,6	-1,4	+1,5	203,6	-19,3	-1,6	-0,5	-5,2	-1,2	175,8	
In pct. v. (20)	50,4	32,5	3,4	35,9	86,3	24,0	2,0	1,3	23,3	58,2	0,5	0,3	59,0	17,7	43,7	0,4	0,3	0,7	0,8	100,0	9,5	0,8	0,2	2,6	0,6	86,3	
31 december .	105,9	67,3	7,1	74,4	180,3	+52,4	- 4,8	+2,7	50,3	120,4	1,1	—	121,5	38,7	45,4	+0,1	+0,1	-1,9	+1,0	209,8	-20,6	-1,5	-0,2	-5,3	-1,9	180,3	
In pct. v. (20)	50,5	32,0	3,4	35,4	85,9	25,0	2,3	1,3	24,0	57,4	0,5	—	57,9	18,5	45,4	—	—	0,9	0,5	100,0	9,8	0,7	0,1	2,6	0,9	85,9	
1954 30 juni	104,3	69,9	8,1	78,0	182,3	+49,7	- 4,8	+2,9	47,8	121,9	1,2	0,2	123,3	38,2	46,2	+0,6	+1,0	-1,9	+2,6	211,6	-19,6	-1,6	-0,1	-5,5	-2,5	182,3	
In pct. v. (20)	49,3	33,1	3,8	36,9	86,2	23,5	2,3	1,4	22,6	57,6	0,6	0,1	58,3	18,0	46,2	0,3	0,5	0,9	1,2	100,0	9,3	0,7	—	2,6	1,2	86,2	
31 december .	106,7	69,5	7,4	76,9	183,6	+50,5	- 3,7	+1,5	48,3	119,9	1,4	1,2	122,5	41,7	49,8	+2,0	+1,0	-1,2	+1,6	215,9	-21,3	-2,0	-0,1	-6,0	-2,9	183,6	
In pct. v. (20)	49,4	32,2	3,4	35,6	85,0	23,4	1,7	0,7	22,4	55,5	0,6	0,6	56,7	19,3	49,8	0,9	0,5	0,5	0,7	100,0	9,9	0,9	—	2,8	1,4	85,0	
1955 30 juni	108,6	71,7	7,3	79,0	187,6	+52,9	- 4,8	+2,7	50,8	121,1	1,9	0,9	123,9	43,0	50,1	+2,1	+1,3	-2,0	+2,2	221,3	-22,4	-1,7	-0,1	-6,1	-3,4	187,6	
In pct. v. (20)	49,0	32,4	3,3	35,7	84,7	23,9	2,1	1,2	23,0	54,7	0,9	0,4	56,0	19,4	50,1	0,9	0,6	0,9	1,0	100,0	10,2	0,8	—	2,8	1,5	84,7	
30 september .	109,7	70,3	7,4	77,7	187,4	+54,4	- 4,8	+2,8	52,4	120,9	1,9	1,4	124,2	41,4	49,5	+3,0	+1,4	-2,0	+1,0	221,4	-22,2	-2,0	-0,1	-6,2	-3,5	187,4	
In pct. v. (20)	49,5	31,8	3,3	35,1	84,6	24,6	2,2	1,3	23,7	54,6	0,8	0,6	56,0	18,7	49,5	1,3	0,7	0,9	0,5	100,0	10,1	0,9	—	2,8	1,6	84,6	
31 december .	110,7	74,1	7,9	82,0	192,7	+56,1	- 4,8	+3,4	54,7	122,4	2,1	0,7	125,2	44,4	52,0	+3,7	+1,3	-1,8	+0,9	228,4	-23,4	-2,4	-0,1	-6,0	-3,8	192,7	
In pct. v. (20)	48,5	32,4	3,5	35,9	84,4	24,6	2,1	1,4	23,9	53,6	0,9	0,3	54,8	19,4	52,0	1,6	0,6	0,8	0,5	100,0	10,2	1,1	—	2,6	1,7	84,4	

* Incl. de rekeningen van de administratieve parastatale instellingen.

OORZAKEN VAN DE VERANDERINGEN IN DE GELDHOEVEELHEID

(Bewegingen in miljarden franken)

85⁴

Tijdvak	Veranderingen in de geldhoeveelheid (1)	Veranderingen in de quasi-monetaire liquiditeiten				Totaal van de geldhoeveelheid en van de quasi-monetaire liquiditeiten (6) = (1) + (5)	Saldo der transacties met het buitenland (excl. de kapitaaltransacties van de overheid en de officiële schenkingen) (7)	Monetaire financiering van de overheid * (8)	Tegeldekking van de Staatsschuld en van andere overheidsfondsen (9)	Bewegingen der discontokredieten, voorschotten en acceptakredieten aan binnenlandse bedrijven en participaties bij de geldscheppende instellingen (10)	Veranderingen in het verschil tussen eigen middelen en vastgelegde middelen + participaties der geldscheppende instellingen (11)	Obligatieleningen der depositobanken (12)	Saldi der niet kortlopende verrichtingen van het Muntfonds, het Gemeentekrediet en de Nationale Kas voor Beroepskrediet (13)	Diversen		Salderingsposten (16)	Totaal (17) = van (7) tot (16)
		Termijn-deposito's en speciale rekeningen der uitvoerders naar de E.B.U. (2)	Deposito's in buitenlandse geldsoorten van Belgische ingezetenen (3)	Tegoeden van de Schatkist (4)	Totaal (5)									Specifieke leningen en ontleningen der niet geldscheppende financiële instellingen (14)	Saldi der niet elders vermelde vorderingen op en verplichtingen tegenover Belgische ingezetenen (15)		
1950 2 ^o halfjaar	+ 2,5	- 0,2	+ 0,4	—	+ 0,2	+ 2,7	-12,3	+ 5,5	+ 1,8	+ 5,9	- 0,2	- 0,1	+ 1,8	- 0,6	- 0,1	+ 1,0	+ 2,7
1951 1 ^o halfjaar	+ 1,0	- 0,8	- 0,4	+ 0,3	- 0,9	+ 0,1	+ 1,3	+ 0,1	- 2,1	+ 1,4	- 0,3	- 0,1	—	+ 0,2	+ 0,4	- 0,8	+ 0,1
2 ^o halfjaar	+11,4	+ 1,7	+ 0,9	+ 0,8	+ 3,4	+14,8	+ 9,2	+ 4,5	+ 0,4	+ 1,6	- 0,4	- 0,2	+ 0,2	- 0,4	- 0,2	+ 0,1	+14,8
Totaal ...	+12,4	+ 0,9	+ 0,5	+ 1,1	+ 2,5	+14,9	+10,5	+ 4,6	- 1,7	+ 3,0	- 0,7	- 0,3	+ 0,2	- 0,2	+ 0,2	- 0,7	+14,9
1952 1 ^o halfjaar	+ 3,1	+ 3,7	- 0,9	+ 0,2	+ 3,0	+ 6,1	+ 7,0	+ 3,7	- 0,3	- 2,5	+ 0,1	- 0,2	- 1,3	- 0,6	+ 0,8	- 0,6	+ 6,1
2 ^o halfjaar	+ 2,9	+ 0,3	+ 0,1	+ 0,1	+ 0,5	+ 3,4	- 0,6	+ 1,5	+ 0,7	+ 2,8	+ 0,1	- 0,2	+ 0,3	- 0,2	- 0,4	- 0,6	+ 3,4
Totaal ...	+ 6,0	+ 4,0	- 0,8	+ 0,3	+ 3,5	+ 9,5	+ 6,4	+ 5,2	+ 0,4	+ 0,3	+ 0,2	- 0,4	- 1,0	- 0,8	+ 0,4	- 1,2	+ 9,5
1953 1 ^o halfjaar	+ 1,3	+ 0,7	—	- 0,9	- 0,2	+ 1,1	- 1,1	+ 1,7	+ 0,9	- 0,4	—	- 0,2	- 1,3	+ 0,7	+ 0,2	+ 0,6	+ 1,1
2 ^o halfjaar	+ 4,5	+ 1,3	- 0,1	- 0,3	+ 0,9	+ 5,4	+ 0,1	+ 4,2	—	+ 2,6	- 0,1	- 0,7	+ 1,0	- 0,5	- 0,5	- 0,7	+ 5,4
Totaal ...	+ 5,8	+ 2,0	- 0,1	- 1,2	+ 0,7	+ 6,5	- 1,0	+ 5,9	+ 0,9	+ 2,2	- 0,1	- 0,9	- 0,3	+ 0,2	- 0,3	- 0,1	+ 6,5
1954 1 ^o halfjaar	+ 2,0	- 1,0	+ 0,1	- 0,1	- 1,0	+ 1,0	- 3,8	+ 1,5	+ 1,2	- 0,5	- 0,2	- 0,6	+ 0,5	+ 0,9	—	+ 2,0	+ 1,0
2 ^o halfjaar	+ 1,3	+ 1,7	+ 0,4	—	+ 2,1	+ 3,4	- 0,9	- 1,2	+ 2,0	+ 3,5	- 0,5	- 0,4	+ 1,4	—	+ 0,7	- 1,2	+ 3,4
Totaal ...	+ 3,3	+ 0,7	+ 0,5	- 0,1	+ 1,1	+ 4,4	- 4,7	+ 0,3	+ 3,2	+ 3,0	- 0,7	- 1,0	+ 1,9	+ 0,9	+ 0,7	+ 0,8	+ 4,4
1955 1 ^o halfjaar	+ 4,0	+ 1,1	- 0,3	—	+ 0,8	+ 4,8	+ 1,9	+ 1,2	+ 1,0	+ 1,3	- 0,1	- 0,5	+ 0,1	+ 0,3	- 0,8	+ 0,4	+ 4,8
3 ^o trimester	- 0,2	- 0,2	+ 0,2	—	—	- 0,2	+ 1,7	- 0,3	+ 0,5	- 1,5	- 0,1	- 0,2	+ 0,8	—	+ 0,1	- 1,2	- 0,2
4 ^o trimester	+ 5,3	+ 1,2	+ 0,4	—	+ 1,6	+ 6,9	+ 0,5	+ 2,3	+ 0,5	+ 2,9	+ 0,2	- 0,2	+ 0,8	- 0,1	+ 0,1	- 0,1	+ 6,9
Totaal ...	+ 9,1	+ 2,1	+ 0,3	—	+ 2,4	+11,5	+ 4,1	+ 3,2	+ 2,0	+ 2,7	—	- 0,9	+ 1,7	+ 0,2	- 0,6	- 0,9	+11,5

* Beweging der directe kredieten aan de Schatkist + saldo der kapitaaltransacties van de overheid met het buitenland.

II. — BUITENLANDSE EMISSIEBANKEN

BANQUE DE FRANCE
(miljarden Franse franken)

86¹

Posten	1955 4 augustus	1955 8 september	1955 6 oktober	1955 10 november	1955 8 december	1956 5 januari	1956 9 februari	1956 5 april
ACTIVA								
Goudvoorraad	201	201	201	201	201	301	301	301
Dadelijk opeisbare tegoeden in het buitenl.	200	200	200	200	200	200	198	178
Deelmunten	15	15	15	17	16	17	18	18
Postrekeningen	24	27	32	33	35	41	32	45
Voorsch. a/h Fonds v. stab. der Wisselk. ¹	229	267	273	295	293	191	191	182
Verhandelbare Schatkistbon : Verplichting v.d. Staat betreffende het gouddeposito van de Nationale Bank van België ...	4	4	4	4	4	4	4	4
Renteloze leningen aan de Staat ²	50	50	50	50	50	50	50	50
Voorlopige buitengewone voorschotten a.d. Staat van 25-8-1940 tot 20-7-1944 ³ ...	426	426	426	426	426	426	426	426
Voorlopige voorschotten aan de Staat ⁴ ...	190	190	190	190	190	190	183	183
Bijzondere voorschotten aan de Staat ⁵ .	95	98	76	51	79	60	59	23
Discontoportefeuille	1.098	1.138	1.129	1.082	1.120	1.260	1.278	1.381
<i>Gedisconteerde binnenlandse wissels ...</i>	593	635	624	554	565	614	632	625
<i>Gedisconteerde buitenlandse wissels ...</i>	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
<i>Wissels door het « Office des Céréales » gewaarborgd ⁶ .....</i>	9	7	25	43	43	45	33	20
<i>Wissels ter mobilis. van halflange kred.</i>	496	496	480	485	512	601	613	736
In het binnenl. aangek. verhandelb. pap. ⁷	233	162	234	256	221	196	186	194
Voorsch. met 30 d. loopt. op overheidsafsen	13	9	12	13	9	8	8	16
Voorschotten op effecten	10	8	9	10	9	8	8	9
Voorschotten op goud	—	—	—	—	—	—	—	—
Bankgebouwen en meubelen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Renten met bijzondere bestemming ⁸ ...	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Wissels welke worden geïncasseerd	28	15	17	22	16	43	15	46
Diversen	47	47	48	49	49	49	49	49
Totaal	2.863	2.857	2.916	2.899	2.918	3.044	3.006	3.105

PASSIVA

Dadelijk opeisbare verbintenissen :								
Bankbiljetten in omloop	2.657	2.669	2.733	2.705	2.735	2.837	2.802	2.879
Rekeningen-courant	131	121	115	119	115	128	136	150
<i>Rekening-courant van de Schatkist .....</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
<i>Rekeningen-courant akkoorden voor eco- nomische samenwerking .....</i>	9	7	4	1	0,0	0,2	0,3	0,1
<i>Rekeningen-courant der Franse en buitenlandse banken en financiële instellingen .....</i>	50	49	47	55	47	57	67	83
<i>Andere rekeningen-courant en gelddepo- sito's; andere dadelijk opeisbare ver- plichtingen .....</i>	72	65	64	63	68	71	69	67
Kapitaal	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Bij het kapitaal gevoegde winsten ⁹	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Wettelijke reserves van roerende goederen ⁸	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reserve van onroerende goederen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diversen	75	67	68	75	68	79	68	76
Totaal	2.863	2.857	2.916	2.899	2.918	3.044	3.006	3.105

¹ Overeenkomst van 27 juni 1949.

² Wet van 9 juni 1857, overeenkomst van 29 maart 1878, wet van 18 juni 1878, verlengd, wetten van 17 november 1897, 29 december 1911, 20 decem-
ber 1918 en 25 juni 1928, overeenkomst van 12 november 1938, decreet van 12 november 1938, overeenkomst van 27 maart 1947, wet van 29 maart 1947.

³ Overeenkomsten van 25 augustus, 29 oktober, 12 december, 30 december 1940, 20 februari, 30 april, 10 mei, 11 juni, 11 september, 27 november,
26 december 1941, 5 maart, 30 april, 11 juni, 17 september, 19 november 1942, 21 januari, 31 maart, 8 juli, 30 september, 16 december 1943, 23 maart,
17 mei en 20 juli 1944.

⁴ Overeenkomst van 29 september 1938 goedgekeurd bij decreet van 1 september 1939, overeenkomst van 29 februari 1940 goedgekeurd bij decreet van
29 februari 1940, overeenkomst van 9 juni 1940 goedgekeurd bij decreet van 9 juni 1940, overeenkomst van 8 juni 1944 goedgekeurd bij de wet van
15 juli 1944, overeenkomst van 24 juni 1947 goedgekeurd bij de wet van 20 juni 1947, overeenkomst van 25 september 1947 goedgekeurd bij decreet van
1 oktober 1947, overeenkomst van 22 januari 1953 goedgekeurd bij de wet van 23 januari 1953.

⁵ Overeenkomst van 11 juli 1953 goedgekeurd bij de wet van dezelfde dag.

⁶ Wet van 15 augustus 1936, decreet van 29 juli 1939, wet van 19 mei 1941.

⁷ Decreet van 17 juni 1938.

⁸ Wet van 17 mei 1834, decreten van 27 april en 2 mei 1848, wet van 9 juni 1857.

⁹ Wetten van 9 juni 1857 en 17 november 1897.

BANK OF ENGLAND

(miljoenen £)

86²

Posten	1955 7 september	1955 5 oktober	1955 9 november	1955 7 december	1956 4 januari	1956 8 februari	1956 7 maart	1956 4 april
--------	---------------------	-------------------	--------------------	--------------------	-------------------	--------------------	-----------------	-----------------

Issue department

ACTIVA

Rijksschuld	11	11	11	11	11	11	11	11
Andere overheidsfondsen	1.785	1.785	1.785	1.835	1.885	1.810	1.810	1.860
Andere effecten	1	1	1	1	1	1	1	1
Munten andere dan goudmunten	3	3	3	3	3	3	3	3
Bedrag der uitgifte van chartaalgeld	1.800	1.800	1.800	1.850	1.900	1.825	1.825	1.875
Gouden munten en baren	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
	1.800	1.800	1.800	1.850	1.900	1.825	1.825	1.875

PASSIVA

Uitgegeven bankbiljetten :								
in omloop	1.781	1.769	1.772	1.828	1.848	1.777	1.801	1.852
bij het Banking department	19	31	28	22	52	48	24	23
	1.800	1.800	1.800	1.850	1.900	1.825	1.825	1.875

Banking department

ACTIVA

Overheidsfondsen	287	271	262	288	205	237	257	277
Andere effecten :								
Disconto en voorschotten	26	37	40	22	72	32	29	23
Effecten	17	16	17	17	17	17	17	17
Bankbiljetten	19	31	28	22	52	48	24	23
Munten	2	2	2	2	2	2	2	2
	351	357	349	351	348	336	329	342

PASSIVA

Kapitaal	15	15	15	15	15	15	15	15
Reserves	4	3	3	3	3	4	4	4
Overheidsdeposito's :								
Overheidsrekeningen (incl. Schatkist, Spaarbanken, Commissarissen van de Rijkschuld en de Dividendreke- ningen, ...	10	19	16	11	23	9	11	16
Bijzondere rekening van de Schatkist ...	3	2	3	3	3	3	3	3
Andere deposito's :								
Banken	253	251	247	249	232	234	227	225
Andere rekeningen	66	67	65	70	72	71	69	79
	351	357	349	351	348	336	329	342

FEDERAL RESERVE BANKS ¹

86³

(miljoenen \$)

Posten	1955 7 september	1955 5 oktober	1955 9 november	1955 7 december	1956 4 januari	1956 8 februari	1956 7 maart	1956 4 april
ACTIVA								
Goudcertificaten	20.145	20.153	20.172	20.137	20.141	20.156	20.166	20.191
Fonds tot terugbetaling van F.R.-biljetten	848	841	832	863	868	857	848	845
Totaal reserves goudcertificaten	20.993	20.994	21.004	21.000	21.009	21.013	21.014	21.036
F.R.-biljetten van andere banken	205	239	221	237	351	361	311	293
Andere kasmiddelen	330	353	318	299	332	444	422	382
Disconto en voorschotten	598	650	1.201	978	398	827	650	644
Leningen aan het bedrijfsleven	1	1	1	1	1	1	1	1
Accepten rechtstreeks aangekocht	16	18	17	17	23	16	16	15
Accepten aangehouden krachtens een wederaankoopovereenkomst	—	2	—	—	1	—	—	—
Overheidsfondsen :								
Rechtstreeks aangekocht								
Wissels	1.039	1.007	1.302	1.355	1.502	555	538	699
Certificaten	2.520	2.520	2.520	2.520	5.921	5.921	5.920	10.932
Biljetten	17.399	17.399	17.400	17.400	14.166	14.166	14.166	9.154
Obligaties	2.802	2.802	2.802	2.802	2.802	2.802	2.802	2.802
Totaal rechtstreeks aangekocht ...	23.760	23.728	24.024	24.077	24.391	23.444	23.426	23.587
Aangehouden krachtens een wederaankoopovereenkomst	—	104	—	296	272	—	91	21
Totaal der nationale overheidsfondsen ...	23.760	23.832	24.024	24.373	24.663	23.444	23.517	23.608
Totaal der leningen en overheidsfondsen	24.375	24.503	25.243	25.369	25.086	24.288	24.184	24.268
Tegoeden op buitenlandse banken	—	—	—	—	—	—	—	—
Niet-geïnde kasmiddelen	3.600	4.184	3.949	4.164	5.212	3.936	4.113	4.205
Onroerende goederen	59	59	60	60	61	62	63	65
Andere tegoeden	176	135	175	210	168	211	140	115
Totaal activa	49.738	50.467	50.970	51.339	52.219	50.315	50.247	50.364

OPEISBAAR

F.R.-bankbiljetten in omloop	26.187	26.131	26.413	26.781	26.838	26.122	26.044	26.046
Deposito's :								
Aangesloten banken — reservereken. .	18.207	18.507	18.554	18.647	19.418	18.675	18.518	18.586
U.S.-Schatkist — algemene rekening	475	481	616	469	265	305	452	503
Buitenlandse	377	389	400	442	451	369	357	327
Andere	374	388	388	427	424	315	347	302
Totaal deposito's	19.433	19.765	19.958	19.985	20.558	19.664	19.674	19.718
Niet onmiddellijk beschikbare kasmiddelen	2.941	3.367	3.425	3.372	3.672	3.338	3.805	3.339
Andere verplichtingen en dividenden	15	18	21	22	14	14	16	18
Totaal opeisbaar ...	48.576	49.281	49.817	50.160	51.082	49.138	49.039	49.121

KAPITAALREKENINGEN

Volstort kapitaal	297	298	300	300	303	306	309	310
Overschot (sectie 7)	661	661	661	661	694	694	694	694
Overschot (sectie 13b)	27	27	27	27	27	28	27	27
Andere kapitaalrekeningen	177	200	165	191	113	149	178	212
Totaal passiva	49.738	50.467	50.970	51.339	52.219	50.315	50.247	50.364
Eventuele verplichtingen wegens accepten voor buitenl. correspondent. aangekocht	27	27	29	27	33	32	39	42
Verpl. wegens len. a/h. part. bedrijfsleven	3	3	3	2	2	3	2	2
Verhouding der reserves goudcertificaten tot de deposito's en de F.R.-bankbilj.	46,0 %	45,7 %	45,3 %	44,9 %	44,3 %	45,9 %	46,0 %	46,0 %

¹ Algemene staat van de twaalf federal-reservebanken.

(miljoenen guldens)

Posten	1955 5 september	1955 10 oktober	1955 7 november	1955 5 december	1956 9 januari	1956 6 februari	1956 5 maart	1956 9 april
ACTIVA								
Wissels, promessen en schuldbr. in disc. ¹	—	—	—	—	—	—	—	—
Wissels, schatkistpapier en schuldbrieven, door de Bank gekocht (art. 15, onder 4 ^o , van de Bankwet 1948)	—	—	—	—	—	—	—	—
Schatkistpapier, door de Bank overgen. v. de Staat ingev. overeenk. v. 26-2-1947	322	322	322	322	322	242	217	240
Voorschotten in rekening-courant op onderpand (incl. beleningen)	26	27	29	30	307	81	27	173
<i>op effecten, enz.</i> ²	25	25	26	28	305	79	25	172
<i>op goederen en celen</i>	1	2	3	2	2	2	2	1
Voorschotten aan het Rijk (art. 20 van de Bankwet 1948)	—	—	—	—	—	—	—	—
Boekvordering op de Staat ingevolge overeenkomst van 26-2-1947	300	300	300	300	200	200	200	200
Munt en muntmateriaal	3.077	3.090	3.207	3.282	3.320	3.314	3.345	3.334
<i>Gouden munt en gouden muntmateriaal</i>	3.046	3.057	3.171	3.241	3.275	3.275	3.315	3.315
<i>Zilveren munt, enz.</i>	31	33	36	41	45	39	30	19
Vorderingen en geldwaardige papieren luidende in buitenlandse geldsoorten ...	1.472	1.471	1.405	1.366	1.426	1.511	1.458	1.414
Buitenlandse betaalmiddelen	0,4	0,1	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2
Vorderingen in guldens voortvloeiende uit betalingsaccorden ³	218	251	214	223	218	168	193	192
Belegging van kapitaal, reserves, en voorzieningsfonds personeel in tijdelijke dienst	150	150	151	150	151	151	151	150
Gebouwen en inventaris	1	1	1	1	1	1	1	1
Diverse rekeningen	36	37	39	45	56	59	71	73
	5.602	5.649	5.668	5.719	6.001	5.727	5.663	5.777
PASSIVA								
Kapitaal	20	20	20	20	20	20	20	20
Reservefonds	26	26	26	26	26	26	26	26
Bijzondere reserves	103	103	103	103	103	103	103	103
Pensioenfondsen	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorzieningsfonds personeel in tijdelijke dienst	2	1	1	2	2	2	2	2
Bankbiljetten in omloop (oude uitgiften)	28	28	28	28	3.851	3.838	3.879	3.857
Bankbiljetten in omloop (nieuwe uitg.)	3.772	3.752	3.786	3.831				
Bankassignaties in omloop	—	—	6	—	—	—	1	—
Rekening-courant saldo's	1.552	1.631	1.608	1.626	1.894	1.624	1.530	1.665
<i>'s Rijks Schatkist</i>	357	345	196	338	571	421	251	400
<i>'s Rijks Schatkist, bijzondere rekening</i>	514	514	514	490	490	490	490	490
<i>Saldo's van banken in Nederland</i>	499	574	725	595	636	510	576	549
<i>Saldo's voortvloeiende uit betalingsacc.</i>	112	125	96	109	112	113	110	127
<i>Andere saldo's van niet-ingezctenen</i> ...	22	21	20	19	18	20	16	15
<i>Andere saldo's</i>	48	52	57	72	67	70	87	84
Saldo's luidende in buitenl. geldsoorten ...	46	31	32	24	45	45	30	39
Diverse rekeningen	53	57	58	59	60	69	72	65
	5.602	5.649	5.668	5.719	6.001	5.727	5.663	5.777
¹ Waarvan schatkistpapier (rechtstreeks door de Bank in disconto genomen)	—	—	—	—	—	—	—	—
² Waarvan aan Indonesië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad nr 99)	18	18	18	18	18	18	18	18
³ Waarvan vorderingen, welke ingevolge overeenkomsten met enkele debiteurlanden zijn geconsolideerd.	—	32	30	29	27	26	24	23
N. B. — Totaal aan Nederlands schatkistpapier, waarin gulden saldo's voortvloeiende uit betalingsaccorden zijn belegd	30	25	27	31	34	42	43	65
— Circulatie der door de Bank namens de Staat in het verkeer gebrachte muntbilj.	164	166	168	170	169	160	152	146

SVERIGES RIKSBANK

(miljoenen Kr.)

86⁵

Posten	1955 31 augustus	1955 30 september	1955 31 oktober	1955 30 november	1955 31 december	1956 31 januari	1956 29 februari	1956 29 maart
ACTIVA								
Gouden munten en -baren	582	582	594	612	607	612	599	601
Meerwaarde van het goud	784	784	801	825	819	825	806	810
Buitenlandse overheidsfondsen *	584	627	625	628	631	600	590	624
Buitenlandse wissels *	74	75	76	75	78	75	78	65
Netto-vorderingen op buitenlandse banken en bankiers *	388	384	395	294	295	253	292	245
Andere buitenlandse tegoeden	1	1	1	1	1	1	1	1
Zweedse schatkistwissels en -obligaties *	2.866	2.839	3.210	3.282	4.023	3.693	3.627	3.603
Binnenlandse wissels *	13	15	15	15	15	15	14	15
Leningen op onderpand *	55	144	14	66	10	9	9	29
Voorschotten in rekening-courant *	—	—	—	—	—	—	—	—
Leningen op afbetaling	53	53	53	53	53	54	53	53
Pensioenfonds gedeponeed bij het Bestuur der Overheidsschuld	7	7	7	7	7	7	7	7
Munten (andere dan gouden)	28	29	27	24	21	26	28	28
Binnenlandse cheques en bankwissels ..	8	8	3	7	10	9	10	13
Andere binnenlandse activa	32	34	31	32	82	72	55	31
Aandeel van Zweden in het I.M.F.	517	517	517	517	517	517	517	517
Aandeel van Zweden in het kapitaal van de I.B.H.O. volstort gedeelte	103	103	103	103	103	103	103	103
Totaal.....	6.095	6.202	6.472	6.541	7.272	6.871	6.789	6.745
PASSIVA								
Bankbiljetten in omloop ¹	4.775	4.861	4.925	5.029	5.318	5.047	5.014	5.073
Bankwissels	6	6	3	5	4	4	4	2
Rekening-courantsaldi	237	193	391	295	747	565	514	325
<i>Staatsinstellingen</i>	106	97	106	142	320	288	333	213
<i>Handelsbanken</i>	126	89	281	149	418	272	172	108
<i>Andere depositohouders</i>	5	7	4	4	9	5	9	4
Deposito's	95	150	149	203	210	265	266	345
Koersverschilrekening	339	339	339	339	341	341	341	341
Andere verplichtingen	35	45	57	61	43	13	14	23
Kapitaal	50	50	50	50	50	50	50	50
Fonds voor leningen op afbetaling	65	65	65	65	65	65	65	65
Reservfonds	20	20	20	20	20	20	20	20
Pensioenfonds	7	7	7	7	7	7	7	7
Overgedragen winsten	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Winst voor 1955	—	—	—	—	—	28	28	28
Internationaal Monetair Fonds	388	388	388	388	388	388	388	388
Internationale Bank voor Herstel en Ont- wikkeling	78	78	78	79	79	78	78	78
Totaal.....	6.095	6.202	6.472	6.541	7.272	6.871	6.789	6.745

N. B. De bijkomende dekking der bankbiljetten, (artikel 10 van de wet op de Rijksbank) omvat de met een * aangeduide activa-rubrieken.

¹ Het maximum-bedrag der uitgifte van chartaalgeld krachtens de wet nr 326 van 4 juni 1954 bedraagt 5.500 miljoenen Kr.; vanaf 3 juni 1955 werd dit bedrag door de wet nr 810 op 5.800 miljoenen Kr. gebracht.

BANCA D'ITALIA
(miljarden lire)

86⁶

Posten	1955 30 juni	1955 31 juli	1955 31 augustus	1955 30 september	1955 31 oktober	1955 30 november	1955 31 december	1956 31 januari
ACTIVA								
Goudvoorraad	4	4	4	4	4	4	4	4
Goud in het buitenland, door de Staat verschuldigd	2	2	2	2	2	2	2	2
Kas ¹	8	8	8	7	6	7	7	8
Discontoportefeuille	263	270	291	296	303	309	335	329
Wissels ter incasso	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Voorschotten op effecten en op goederen en rekening-courantsaldi	121	93	90	78	93	77	83	74
Deviezen in het buitenland	71	74	76	76	76	69	70	70
Effecten uitgegeven of gewaarborgd door de Staat	47	46	46	46	46	54	60	58
Onroerende goederen	—	—	—	—	—	—	—	—
Diverse debiteuren	706	727	753	776	790	772	764	774
Diverse vorderingen	4	4	4	4	4	4	3	4
Voorlopige voorschotten aan de Staat	77	77	77	77	77	77	77	77
Buitengewone voorschotten aan de Staat	343	343	343	343	343	343	343	343
Uitgiften door de geallieerde militaire overheid of voor hun rekening	145	145	145	145	145	145	145	145
Rekening-courant der Schatkist ²	41	95	67	118	92	143	176	175
Beleggingen in effecten voor rekening van de Schatkist	315	330	320	335	330	345	355	360
Diverse diensten voor rekening van de Staat	14	13	7	10	4	5	11	13
Diverse uitgaven	16	17	19	20	22	23	30	1
Totaal activa	2.177	2.248	2.252	2.337	2.337	2.379	2.465	2.437
PASSIVA								
Biljettenomloop	1.428	1.508	1.481	1.506	1.496	1.504	1.672	1.547
Cheques en andere schulden op zicht ³ ...	20	19	18	16	15	16	21	13
Rekeningen-courant op zicht	57	64	66	67	59	72	81	71
Rekeningen-courant op termijn en ver- plichte reserves der banken	474	486	510	566	587	608	513	645
Diverse crediteuren	127	120	121	130	127	127	124	134
Rekeningen-courant van de Openbare Schatkist :								
gewone	—	—	—	—	—	—	—	—
bijzondere	—	—	—	—	—	—	—	—
Rekeningen-courant der akkoorden voor economische samenwerking	53	32	35	29	29	27	22	23
Kapitaal	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Gewoon reservefonds	1	1	1	1	1	1	1	1
Buitengewoon reservefonds	1	1	1	1	1	1	1	1
Winsten van het lopende dienstjaar	16	17	19	21	22	23	30	2
Totaal passiva en eigen middelen ...	2.177	2.248	2.252	2.337	2.337	2.379	2.465	2.437
Deponenten van effecten en waarden (orderekening)	3.349	4.289	4.179	3.822	3.706	3.669	3.684	3.478
Gedane disconteringen	31	98	143	41	38	115	161	41
Gedane voorschotten	353	337	349	276	342	254	486	287
Contantverrichtingen door de Verreke- ningskamers vereffend	5.133	5.563	5.022	5.101	5.779	4.891	6.508	5.928
¹ Omvat de biljetten en munten voor rekening van de Schatkist	6	6	6	5	5	6	5	6
² Saldo van het speciaal fonds	2	2	2	2	2	2	2	2
³ Omvat waarden en assignaties	14	16	14	14	13	12	14	11

* Voorlopige cijfers.

BANK DEUTSCHER LÄNDER

(miljoenen D.M.)

867

Posten	1955 7 september	1955 7 oktober	1955 7 november	1955 7 december	1956 7 januari	1956 7 februari	1956 7 maart	1956 7 april
ACTIVA								
Goud	3.370	3.463	3.587	3.665	3.853	3.992	4.155	4.202
Tegoeden bij buitenlandse banken	8.324	8.424	8.542	8.520	8.626	8.641	8.623	8.878
Vreemde deviezen, buitenlandse wissels en cheques	635	591	523	607	631	651	695	703
Tegoeden in postrekening	87	76	78	81	80	83	77	94
Binnenlandse wissels	1.147	1.358	1.708	2.188	2.112	2.337	2.885	2.708
Schatkistwissels en renteloze Schatkist- bons der Staatsbesturen	85	88	54	147	181	89	292	170
Duitse rekenmunten	61	51	50	36	53	60	62	55
Leningen tegen compensatievorderingen .	15	27	29	36	—	—	—	—
Voorschotten en kredieten op korte termijn	108	106	114	108	131	129	115	122
Effecten	23	24	24	23	19	18	19	21
Vorderingen op de overheid	1.530	1.532	1.533	1.533	1.534	1.534	1.534	1.534
a) compensatievorderingen	908	910	911	911	912	912	912	912
b) renteloze obligaties	622	622	622	622	622	622	622	622
Kredieten aan de Staat wegens deelne- ming aan het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank	391	391	391	391	391	391	391	391
Andere activa	122	58	65	84	44	64	60	78
	15.898	16.189	16.698	17.419	17.655	17.989	18.908	18.956

PASSIVA

Bankbiljetten in omloop	12.343	12.785	12.590	13.036	12.942	12.630	12.866	13.039
Deposito's :								
a) der Landescentralbanken	934	442	858	804	792	713	765	879
b) der Staatsbesturen	1.299	1.816	2.085	2.421	2.660	3.466	4.061	3.835
<i>tegenwaarderekeningen van de Staat</i>	291	309	269	261	245	255	213	222
<i>andere tegoeden</i>	1.008	1.507	1.816	2.160	2.415	3.211	3.848	3.613
c) geallieerde overheid	297	275	260	244	254	234	238	226
d) andere	34	29	48	17	82	44	43	44
Verplichtingen uit transacties met het buitenland	266	206	210	243	261	198	227	228
Andere passiva	383	294	305	312	322	362	366	363
a) reserves	181	181	182	181	180	180	180	180
b) andere	202	113	123	131	142	182	186	183
Maatschappelijk kapitaal	100	100	100	100	100	100	100	100
Wettelijke en andere reserves	242	242	242	242	242	242	242	242
	15.898	16.189	16.698	17.419	17.655	17.989	18.908	18.956

BANQUE NATIONALE SUISSE

(miljoenen Zwitserse franken)

 86⁸

Posten	1955 7 september	1955 7 oktober	1955 7 november	1955 7 december	1956 7 januari	1956 7 februari	1956 7 maart	1956 7 april
ACTIVA								
Goudvoorraad	6.268	6.366	6.416	6.561	6.689	6.667	6.729	6.753
Deviezen	562	580	577	580	570	580	603	580
<i>kunnende dienen tot dekking</i>	562	580	577	580	570	580	603	580
<i>andere</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
Binnenlandse wissels	118	118	101	116	137	114	98	91
<i>Wissels</i>	101	113	101	115	135	114	98	91
<i>Schatkistb. v. het Zwits. Eedgenootsch.</i>	17	5	—	1	2	—	—	—
Voorschotten op onderpand	50	58	64	66	50	24	27	34
Effecten	46	46	46	46	46	46	46	45
<i>kunnende dienen tot dekking</i>	—	—	—	—	—	1	1	—
<i>andere</i>	46	46	46	46	46	45	45	45
Binnenlandse correspondenten	11	10	11	16	12	9	12	11
Andere actiefposten	31	35	46	41	32	27	31	27
Totaal.....	7.086	7.213	7.261	7.426	7.536	7.467	7.546	7.541

PASSIVA								
Eigen middelen	47	47	47	47	47	47	47	48
Bankbiljetten in omloop	5.069	5.136	5.142	5.231	5.287	5.028	5.060	5.120
Andere dadelijk opvraagbare verbintenis.	1.813	1.867	1.907	1.985	2.034	2.230	2.275	2.214
<i>Girorekeningen van handels- en indus-</i>								
<i>triële banken</i>	1.353	1.394	1.487	1.506	1.655	1.859	1.896	1.749
<i>Andere dadelijk opvraagbare verbinte-</i>								
<i>nissen</i>	460	473	420	479	379	371	379	465
Andere passiefposten	157	163	165	163	168	162	164	159
Totaal.....	7.086	7.213	7.261	7.426	7.536	7.467	7.546	7.541

DISCONTOVOET DER VOORNAAMSTE CIRCULATIEBANKEN

(op 31 maart 1956)

(in pct. vanaf de aangeduide datum)

 86⁹

België	4 august. 1955	3,— ¹	Nederland	7 februari 1956	3,—
Belg. Kongo en Ruanda-Urundi	6 april 1953	3,50 ²	Noorwegen	14 februari 1955	3,50
Canada	19 novemb. 1955	2,75 ³	Oostenrijk	17 novemb. 1955	5,—
Denemarken	25 mei 1955	6,—	Portugal	12 januari 1944	2,50
Duitsland	8 maart 1956	4,50	Spanje	1 juli 1954	3,75
Finland	1 decemb. 1954	5,—	Turkije	28 juni 1955	4,50
Frankrijk	2 decemb. 1954	3,—	Verenigde Staten (Federal Reserve Bank of New-York) ...	18 novemb. 1955	2,50 ⁴
Griekenland	1 januari 1955	9,—	Zweden	19 april 1955	3,75
Groot-Brittannië	16 februari 1956	5,50	Zwitserland	26 novemb. 1936	1,50
Ierland	25 mei 1954	3,—			
Italië	6 april 1950	4,—			

¹ Discontovoet der bij een bank gedomicilieerde accepten en warrants. Voor de andere discontovoeten, zie tabel 2.

² Discontovoet der bij een bank gedomicilieerde accepten.

³ Vanaf 5 april 1956 : 3 pct.

⁴ Vanaf 18 april 1956 : 2,75 pct.

Staten in duizenden Zwitserse goudfranken
[eenheden van 0,29032258... g. fijn goud (art. 5 der statuten)]

ACTIVA	31 januari 1956		29 februari 1956		31 maart 1956		PASSIVA	31 januari 1956		29 februari 1956		31 maart 1956	
		pct.		pct.		pct.			pct.		pct.		pct.
I. Gouden baren en munten	592.280	35,7	560.966	33,1	602.341	34,3	I. Kapitaal :						
II. Kasmiddelen en banktegoeden op zicht	53.162	3,2	54.914	3,2	56.973	3,2	Aandelen waarvan 25 pct. gestort	125.000	7,5	125.000	7,4	125.000	7,1
III. Herdiscontopapier :	388.536		465.145		480.882		II. Reserves :	20.949	1,3	20.949	1,2	20.949	1,2
1. Handelswissels en bankaccepten	38.417	2,3	38.553	2,3	40.281	2,3	1. Wettelijke Reserve	7.606		7.606		7.606	
2. Schatkistpapier	350.119	21,1	426.592	25,1	440.601	25,1	2. Algemeen Reservefonds	13.343		13.343		13.343	
IV. Diverse wissels mobiliseerbaar op aanvraag	102.023	6,2	101.632	6,0	106.618	6,1	III. Deposito's (goud) :	466.516		485.257		552.044	
V. Termijngelden, voorschotten en deposito's :	125.459		102.336		98.755		1. Circulatiebanken voor eig. rek. :						
1. op ten hoogste 3 maanden	59.048	3,6	35.927	2,1	38.790	2,2	a) van 3 tot 6 maanden	6.890	0,4	—	—	31.035	1,8
2. van 3 tot 6 maanden	6.442	0,4	6.442	0,4	—	—	b) op ten hoogste 3 maanden ...	188.236	11,4	195.144	11,5	146.898	8,4
3. van 6 tot 9 maanden	—	—	—	—	12.867	0,7	c) dadelijk opvraagbaar	207.222	12,5	195.335	11,5	279.333	15,9
4. van 9 tot 12 maanden	12.867	0,8	12.867	0,7	—	—	2. Andere depositanten :						
5. op meer dan één jaar	47.102	2,8	47.100	2,8	47.098	2,7	a) van 3 tot 6 maanden	30.606	1,8	30.610	1,8	—	—
VI. Effecten en diverse beleggingen :	325.542		341.634		340.976		b) op ten hoogste 3 maanden ...	31.003	1,9	61.609	3,6	92.219	5,2
1. Schatkistpapier :							c) dadelijk opvraagbaar	2.559	0,2	2.559	0,1	2.559	0,1
a) op ten hoogste 3 maanden ...	117.833	7,1	133.885	7,9	118.740	6,8	IV. Deposito's (munt) :	898.895		919.061		911.014	
b) van 3 tot 6 maanden	59.219	3,6	15.285	0,9	58.280	3,3	1. Circulatiebanken :						
c) van 6 tot 9 maanden	—	—	28.292	1,7	15.356	0,9	a) op meer dan één jaar	62.391	3,8	63.967	3,8	62.654	3,6
d) van 9 tot 12 maanden	15.387	0,9	15.317	0,9	—	—	b) van 9 tot 12 maanden	13.273	0,8	13.298	0,8	1.427	0,1
e) op meer dan één jaar	30.775	1,9	30.748	1,8	30.714	1,7	c) van 6 tot 9 maanden	—	—	—	—	13.323	0,8
2. Ander papier en div. belegg. :							d) van 3 tot 6 maanden	45.410	2,7	45.408	2,7	41.804	2,4
a) op ten hoogste 3 maanden ...	82.239	5,0	97.883	5,8	97.540	5,5	e) op ten hoogste 3 maanden ...	667.176	40,3	683.470	40,3	694.060	39,5
b) van 3 tot 6 maanden	2.829	0,2	2.837	0,2	2.832	0,2	f) dadelijk opvraagbaar	60.770	3,7	58.873	3,5	55.708	3,2
c) met meer dan één jaar loopt	17.260	1,0	17.387	1,0	17.514	1,0	2. Andere depositanten :						
VII. Diverse activa	1.392	0,1	1.922	0,1	1.871	0,1	a) van 3 tot 6 maanden	15	0,0	3	0,0	—	—
VIII. Eigen middelen aangewend in uitvoering der overeenk. v. Den Haag van 1930 voor belegg. in Duitsland	68.291	4,1	68.291	4,0	68.291	3,9	b) op ten hoogste 3 maanden ...	48.433	2,9	37.778	2,2	37.851	2,1
Totaal activa...	1.656.685	100,0	1.696.840	100,0	1.756.707	100,0	c) dadelijk opvraagbaar	1.427	0,1	16.264	1,0	4.187	0,2
							V. Diversen	20.389	1,2	21.637	1,3	22.764	1,3
							VI. Verlies- en Winstrekening :	3.987	0,2	3.987	0,2	3.987	0,2
							Overdracht	3.987		3.987		3.987	
							VII. Fonds voor eventuele lasten	120.949	7,3	120.949	7,1	120.949	6,9
							Totaal passiva...	1.656.685	100,0	1.696.840	100,0	1.756.707	100,0

Uitvoering van de accoorden van Den Haag van 1930 :

In Duitsland belegde gelden : (zie noot 2)					Deposito's op lange termijn :			
1. Vord. op de Reichsbank en de Golddiskontbank; wissels v. de Golddiskontbank en v. het best. der Spoorw.; bons van het best. van het Postwezen (vervallen) ..	221.019		221.019		1. Deposito's van de Regeringen schuldeisers op rekening van de Annuiteiten-Trust (zie noot 3)	152.606		152.606
2. Schatkistwissels en -bons van de Duitse Regering (vervallen) ...	76.181		76.181		2. Deposito van de Duitse Regering	76.303		76.303
Totaal ...	297.200		297.200		Eigen middelen aangewend in uitvoering der overeenk. (zie hierboven)	68.291		68.291
					Totaal...	297.200		297.200

Noot 1. — Zijn in deze staat niet begrepen, het « earmarked » goud en de waarden die voor rekening der circulatiebanken en andere depositanten worden bewaard. Zijn hierin niet begrepen de gelden en waarden aangehouden door de Bank in hoedanigheid van Agent van de Europese Organisatie voor Economische Samenwerking (Europese Betalingsunie), van Overeengekomen Derde luidens het contract van inspanning afgesloten met het Hoge Gezagsorgaan van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, alsook van lasthebber-trustee of financieel Agent voor internationale leningen.

Noot 2. — Luidens een Overeenkomst van 9 januari 1953, afgesloten tussen de regering van de Duitse Bondsrepubliek en de Bank, en die deel uitmaakt van het Akkoord over de Duitse buitenlandse schulden van 27 februari 1953, werd overeengekomen dat de Bank, niet vóór 1 april 1960 de terugbetaling zou eisen van de hoofdsom harer beleggingen in Duitsland, die hierboven aangegeven zijn, met inbegrip van de desbetreffende achterstallige interesten per 31 december 1952.

Noot 3. — Op het totaal der deposito's van de Regeringen, die een vordering bezitten in de Rekening van de Annuiteiten-Trust, gelijkwaardig aan 152.606.250,— Zwitserse goudfranken, ontving de Bank van de Regeringen wier deposito's gelijk zijn aan de tegenwaarde van 149.920.380,— Zwitserse goudfranken, bevestiging dat zij haar niet uit hoofde van deze deposito's de transfers mogen vragen van hogere bedragen dan die waarvan zij zelf de terugbetaling en de overmaking door Duitsland in de door de Bank erkende munten zal kunnen verkrijgen.

IV. — EUROPESE BETALINGSUNIE

88¹

Samenvattende tabel van de stand bij het begin der verrichtingen en bij het einde van elke verrekeningsperiode in miljoenen rekeneenheden — iedere eenheid is gelijk aan 0,88867088 gram fijn goud

ACTIVA	Begin der verricht. 1-7-1950	Na de verrichtingen voor elke verrekeningsperiode								
		Juni 2 1952	Dec. 1952	Juni 1953	Dec. 1953	Juni 1954	Dec. 1954	Juni 1955	Dec. 1955	Febr. 1956
I. Beschikbare middelen.										
a) Bedrag verschuld. door de reg. der V.S.A. (\$)	350,0	123,3	123,3	123,5	123,5	123,5	123,5	123,5	123,5	123,5
b) Goud in staven	—	149,5	153,0	153,0	153,0	153,0	153,0	153,0	153,0	248,3
c) Saldo in rekening-courant (dollars)	—	78,4	96,7	17,1	20,1	174,7	46,2	50,6	4,0	11,8
d) Schatkistpapier V.S.A. aan kostende prijs	—	—	—	142,6	177,9	92,4	100,2	72,3	—	—
II. Nog uitstaande aanvangsdebetsaldi toegekend voor het boekjaar eindigende 30-6-51.	350,0	351,2	373,0	436,2	474,5	543,6	422,9	399,4	375,8	397,2
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie	44,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zweden	21,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verenigd-Koninkrijk	150,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	215,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Door Denemarken verschuldigde goudstorting die werd verdaagd kracht. het besluit van 30-6-1952	—	1,9	2,6	—	—	—	—	—	—	—
IV. Bijzonder aan Turkije verstrekt kred. (19-9-50)	—	—	3,4	—	—	—	—	—	—	—
V. Aan verdragsl. part. verstrekte len. (19-9-1950)										
Denemarken	—	27,0	29,7	40,4	62,5	97,6	97,4	122,7 ⁸	106,0	98,1
Frankrijk	—	270,6	312,0	312,0	312,0	312,0	241,4	148,9	86,6	82,6
IJsland	—	1,8	1,6	1,8	3,4	5,6	4,5	4,6	5,2	5,2
Italië	—	—	—	12,0	83,9	122,3	116,9	182,7 ⁴	179,0 ⁴	184,6 ⁴
Noorwegen	—	—	16,5	49,7	79,8	89,2 ⁵	98,6	107,3	114,2	114,7
Verenigd-Koninkrijk	—	636,0	589,6	530,3	559,4	485,4	343,4	275,9	344,3	348,2
Turkije	—	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0
Portugal	—	—	—	—	—	—	—	0,2	0,2	0,2
VI. Leningen verstrekt aan de lidstaten als aanvangscreditsaldi, toegekend bij wijze van lening ¹	—	965,4	979,4	976,2	1131,0	1142,1	932,2	872,3	865,5	863,6
Noorwegen	—	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Turkije	—	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0
	—	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0
VII. Diversen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	565,3	1353,5	1393,4	1447,4	1640,5	1720,7	1390,1	1306,7	1276,3	1295,8
PASSIVA										
I. Werkkapitaal	286,3	271,6	271,6	271,6	271,6	271,6	271,6	271,6	271,6	271,6
II. Nog uitstaande aanvangscreditsaldi toegekend als schenkingen voor het boekj. eindigend 30-6-1951.										
Oostenrijk	80,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Griekenland	115,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IJsland	4,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nederland	30,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Noorwegen	50,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	279,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Van verdragsl. part. verkregen len. (19-9-50).										
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie	—	201,3	201,3	201,3	201,3	201,3	148,3	162,3	165,3	173,9
Duitsland	—	205,5	239,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0
Oostenrijk	—	—	15,1	19,3	42,0	42,0	42,0	1,0	1,0	0,1
Italië	—	123,0	94,2	—	—	—	—	—	—	—
Noorwegen	—	0,6	—	—	—	—	—	—	—	—
Nederland	—	153,1	183,7	213,0	213,0	206,7	181,2	182,8	171,4	168,6
Portugal	—	42,0	38,8	38,5	33,5	29,6	6,5	—	—	—
Zweden	—	141,7	133,2	121,3	136,6	104,7	40,3	9,0	13,3	11,0
Zwitserland	—	110,3	117,8	150,0	150,0	150,0	150,0	123,8	100,9	96,8
	—	977,5	1023,1	1043,4	1076,4	1034,3	868,3	778,9	751,9	750,4
IV. Van verdragsl. part. verkregen len. (19-9-50) ⁵										
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie	—	42,6	47,1	34,7	34,8	15,7	—	—	—	—
Duitsland	—	—	—	38,7	160,6	303,8	197,9	233,5	230,2	251,2
Oostenrijk	—	—	—	—	13,6	30,8	2,0	—	—	—
Italië	—	1,9	—	—	—	—	—	—	—	—
Nederland	—	—	—	—	7,6	—	—	—	—	—
Portugal	—	9,0	—	11,5	—	—	—	—	—	—
Zwitserland	—	—	—	4,1	32,5	31,3	17,6	—	—	—
	—	53,5	47,1	89,0	249,1	381,6	217,5	233,5	230,2	251,2
V. Bijz. krediet toegest. door B.L.E.U. (19-9-50).	—	50,0	50,0	40,0	40,0	30,0	30,0	20,0	20,0	20,0
VI. Diversen	—	0,9	1,6	3,4	3,4	3,2	2,7	2,7	2,6	2,6
	565,3	1353,5	1393,4	1447,4	1640,5	1720,7	1390,1	1306,7	1276,3	1295,8

N. B. — De rente der verstrekte of ontvangen leningen komt in bovenstaande staten voor. — ¹ De regering van de Verenigde Staten van Amerika heeft aan Noorwegen een aanvangscreditsaldo van 10 miljoen rekeneenheden en aan Turkije een aanvangscreditsaldo van 25 miljoen rekeneenheden toegekend, als lening vanwege de Unie, krachtens artikel 10 van de overeenkomst van 19 september 1950. — ² Na uitvoering der aanpassingen overeenkomstig de besluiten van de Raad der E.O.E.S. van 30 juni 1952. — ³ Inbegrepen een krediet van 5,7 miljoen rekeneenheden, aan Denemarken toegestaan ingevolge artikel 18(a) van 19 september 1950. — ⁴ Inbegrepen een krediet van 59,7 miljoen rekeneenheden (juni 1955), 56,0 miljoen rekeneenheden (december 1955) en 61,6 miljoen rekeneenheden (februari 1956), aan Italië toegestaan, ingevolge artikel 18(a) van 19 september 1950. — ⁵ Buiten quotum.

1 juli 1950 tot 29 februari 1956

(miljoenen rekeneenheden)

A — BRUTO-POSITIE EN NETTO CUMULATIEVE POSITIE					B — CUMULATIEVE VERREKENINGSPOSITIE					
Lidstaten (en hun geldzones)	Bruto-positie		Interesten Netto betaald (—) of ontvangen (+) bedrag door de lidstaat	Netto cumulatieve positie op 29 februari 1956 overschot (+) of tekort (—) (b+c+d)	Cumulatieve verrekenings- positie na uitvoering der verrichtingen betreffende de maand januari 1956 overschot (+) of tekort (—)	Verrichtingen over februari 1956		Cumulatieve verrekenings- positie na uitvoering der verrichtingen betreffende de maand februari 1956 overschot (+) of tekort (—) van de lidstaat (f+g+h)	Quota	« Rallonges » (betalings- faciliteiten boven credit (C) of debetquotum (D))
	Overschotten (+)	Tekorten (—)				Wijzigingen voortvloeiend uit de bilaterale stortingen uitgevoerd voor de maand februari 1956 (gelijk aan viermaal het terugbetaalde krediet)	Verrekenings- overschot (+) of tekort (—) over februari 1956			
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
Oostenrijk	390,7	494,2	+ 2,8	— 100,7	+ 2,1	— 0,5	— 1,3	+ 0,3	168,0	—
B.L.E.U.	1.687,7	815,6	+ 28,1	+ 900,2	+ 689,1	— 6,4	+ 13,0	+ 695,7	864,0 ⁴	—
Denemarken	620,9	820,1	— 8,5	— 207,8	— 395,1	+ 3,7	— 0,8	— 392,1	468,0	36,4 D
Frankrijk	1.207,6	2.086,2	— 26,8	— 905,5	— 416,7	+ 8,2	— 8,7	— 417,2 ⁸	1.248,0	91,0 D
Duitsland	2.853,3	1.196,0	+ 36,4	+ 1.693,7	+ 2.168,7	— 4,6	+ 40,8	+ 2.205,0	1.200,0	950,1 C ⁶ 350,0 C
Griekenland	210,2	486,0	+ 0,0	— 275,8	nihil	—	nihil	nihil ⁵	108,0 ⁴	—
IJsland	7,4	34,2	— 0,4	— 27,1	— 20,8	+ 0,1	— 0,1	— 20,8	36,0	3,2 D
Italië	845,1	1.402,4	— 3,9	— 561,2	— 727,7	—	— 10,9	— 738,6	492,0	328,0 D ⁷
Nederland	1.540,8	1.117,7	+ 15,2	+ 438,2	+ 675,1	— 4,9	+ 4,1	+ 674,3	852,0	—
Noorwegen	470,1	745,6	— 8,5	— 284,0	— 455,2	+ 1,8	— 5,5	— 458,9	480,0	29,6 D
Portugal	282,0	310,7	+ 3,6	— 25,2	— 68,2	—	+ 0,5	— 67,7	168,0	—
Zweden	864,9	797,8	+ 8,7	+ 75,8	+ 41,9	— 2,9	+ 5,1	+ 44,0	624,0	—
Zwitserland	895,9	587,7	+ 15,1	+ 323,3	+ 393,2	— 2,9	— 3,4	+ 387,0	600,0	250,0 C
Turkije	297,7	655,3	— 7,3	— 364,9	— 334,8	—	— 8,2	— 343,0	120,0	—
Verenigd-Koninkrijk	2.951,2	3.576,0	— 51,9	— 676,6	— 1.379,5	+ 8,3	— 21,6	— 1.392,8	2.544,0	155,0 D
Totalen ...	15.125,4	15.125,4	+ 109,9 — 107,3	+ 3.431,3 — 3.428,7	+ 3.970,1 — 3.797,9	+ 22,1	+ 63,4 — 60,5	+ 4.006,3 — 3.831,1		

* Ierland is begrepen in de geldzone van het Verenigd-Koninkrijk; het Verenigd-Koninkrijk omvat, behalve zijn overzeese gebiedsdelen, tevens de niet deelnemende sterlinglanden.

¹ Het verschil tussen de netto cumulatieve positie (kolom e) en de cumulatieve verrekeningspositie (kolom i) is toe te schrijven aan de netto invloed van volgende factoren: aanwending van bestaande middelen, van aanvankelijkealdi en bijzondere middelen; bijzondere vereffeningen op 1 juli 1952 wat de B.L.E.U. en Portugal betreft; wijzigingen en betalingen bij de hernieuwing van de Unie op 1 juli 1954; wijzigingen aangebracht bij het begin der verrichtingen op 1 augustus 1955; aanvankelijke terugbetalingen door IJsland gedaan uit hoofde van de verrichtingen voor december 1954; aanvankelijke bijkomende terugbetaling door Denemarken aan de B.L.E.U. gedaan, voor de verrichtingen van juli 1955 en aan Duitsland voor de verrichtingen van november 1955; aanvankelijke terugbetaling vanwege Denemarken aan Nederland uit hoofde van de verrichtingen van januari 1956; afbetalingen uit hoofde van de aflossing tot heden, evenals de bijzondere betalingen in goud ontvangen en verricht door de Unie bij de verrichtingen van januari en december 1955; saldo der goudbedragen die door Frankrijk en Griekenland buiten hun quotum werden gestort en terugbetaalbaar zijn overeenkomstig artikel 10 bis, de eerste drie stortingen uitgevoerd ter terugbetaling van het door de B.L.E.U. aan de Unie toegekend bijzonder krediet.

² Die wijzigingen geven geen aanleiding tot goudstortingen; ze worden verricht om de cumulatieve verrekeningspositie (kolom i) te handhaven op het vierdubbele der schuld of de vordering van elk land.

³ Die cumulatieve verrekeningspositie is gelijk aan het vierdubbele van de schuld of de vordering van elk land, behoudens het volgend geval:

Turkije: — aangewend debetquotum 120,0
— algehele betaling in goud of dollars krachtens artikel 18 (a) buiten zijn debetquotum 228,0

Daar Frankrijk en Portugal verkozen tijdelijk in goud (of in dollars) een gedeelte van hun cumulatieve tekorten te regelen, die anders door middel van kredietverlening waren geregeld geworden, belopen de werkelijk aan die twee landen toegestane kredieten dan ook slechts respectievelijk 82,5 miljoen en 0,2 miljoen rekeneenheden.

⁴ Het effectieve quotum van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie als crediteur is gelijk aan 805,3 miljoen rekeneenheden; het debetquotum van Griekenland is geblokkeerd en beschouwd als zijnde gelijk aan 0.

⁵ Die betalingsfaciliteiten kunnen voor 75 pct. aangewend worden in goud en voor 25 pct. in krediet.

⁶ Dit bedrag dat deel uitmaakt van de rallonge van Duitsland was noodzakelijk om de overschotten te dekken die het quotum van dat land bij het begin der verrichtingen van 1 augustus 1955 overtroffen.

⁷ Buiten zijn rallonge beschikt Italië over een bijzonder krediet van 50 miljoen rekeneenheden.

⁸ Dealdi der 100 % goudbetalingen door Frankrijk en Griekenland als afrekening van hun tekorten boven hun quota, welke terugvorderbaar zijn in de mate waarin elk dier landen netto cumulatieve overschotten verwezenlijkt voor de periode na 1 augustus 1955 en als afrekening van die overschotten, komen niet voor in de cumulatieve verrekeningsposities.

Einde februari 1956 bedroegen die saldo's: voor Frankrijk: 196,2 miljoen rekeneenheden.
voor Griekenland: 7,0 miljoen rekeneenheden.

INHOUDSTAFEL

DOORLOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(De gegevens vergezeld van het letterteken « v » zijn als voorlopig te beschouwen)

	Tab.		Tab.
GELDMARKT.		PRODUKTIE.	
I. — Rentetarief voor disconto en beleningen	2	I. — Brandstoffen en metallurgische produkten ...	55 ¹ en 55 ²
II. — Rentetarief voor bankdeposito's en tegoeden bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas	4	II. — Textielgoederen	56 ¹
III. — Daggeld	8	III. — Diverse produkten	56 ²
IV. — Discontovoet der voornaamste circulatiebanken ...	86 ⁰	IV. — Electricische energie	58
EDELE METALEN.		V. — Gas	59
Notering der edele metalen	9	VERBRUIK.	
VALUTAMARKT.		I. — Verbruiksindexcijfers	
I. — Officiële wisselkoersen vastgesteld door de in Verrekeningskamer te Brussel vergaderde bankiers	10 ¹	a) Maandelijkse verkoopindexcijfers : basis maandgemiddelde 1936-1938 = 100	65 ¹
II. — Officiële wisselkoersen vastgesteld door de Natio- nale Bank van België	10 ²	b) Maandelijkse verkoopindexcijfers : basis maandgemiddelde 1953 = 100	65 ² en 65 ³
KAPITAALMARKT.		II. — Tabaksverbruik	66
I. — Noteringen van enkele overheidsfondsen	14	III. — Slachtingen in de 12 voornaamste slachthuizen van het land	67
II. — Maandindexcijfers der aandelennoteringen ter Beurze van Brussel en Antwerpen	15 ¹	VERVOER.	
III. — Omzet ter Beurze van Brussel	15 ²	I. — Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij van Belgische spoorwegen :	
IV. — Rendement van vast renderende waarden op de Beurs te Brussel	16	a) bedrijfsontvangsten en -uitgaven	70 ¹
V. — Kapitaalemissies in België en Belgisch-Kongo : Retrospectief overzicht	17 ¹	b) wagens aan de nijverheid geleverd	70 ²
Emissies van de Kongolese vennootschappen in oktober, november en december 1955 :	17 ²	c) verkeer :	
Indeling der emissies	17 ²	1° algemeen spoorverkeer	70 ²
Groepering naar de grootte van het kapitaal ...	17 ²	2° zware goederen	70 ³
Emissies van de Belgische vennootschappen in november en december 1955 :	17 ³	A) gezamenlijk verkeer	
Indeling der emissies	17 ³	B) binnenlands verkeer	
Groepering naar de grootte van het kapitaal ...	17 ⁴	II. — Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen	70 ⁴
VI. — Leningen uitgegeven door de Overheid	18	III. — Havenverkeer :	
VII. — Bankoperaties van het Gemeentekrediet	19	a) Haven van Antwerpen	71 ¹
VIII. — Hypotheekinschrijvingen	20	b) Haven van Gent	71 ²
RIJKSFINANCIEN.		IV. — Algemene beweging der binnenscheepvaart	72
I. — Stand van de Staatsschuld	25 ¹	BUITENLANDSE HANDEL.	
II. — Stand van het bezit aan overheidsfondsen van de Nationale Bank van België	25 ²	Nomenclatuur der afdelingen volgens de type- classificatie van de internationale handel (T.C.I.H.)	75
III. — Overzicht van de uitvoering der begroting	25 ³	WERKLOOSHEID.	
IV. — Opbrengst van de belastingen	26	I. — Gehele en gedeeltelijke werkloosheid	81 ¹
INKOMEN EN SPAREN.		II. — Indeling der gecontroleerde werklozen per provincie	81 ²
I. — Rendement der Belgische en Kongolese vennoot- schappen op aandelen :		III. — Daggemiddelde der gecontroleerde werklozen	81 ³
Betaalbaar gestelde dividenden en obligatiecoupons in november en december 1955	30 ¹	IV. — Indeling der gecontroleerde werklozen naar be- drijfsgroep	81 ⁴
Retrospectief overzicht	30 ²	BANK- EN GELDSTATISTIEKEN.	
II. — Algemene Spaar- en Lijfrentekas	31	I. — België en Belgisch-Kongo :	
a) Inlagen op particuliere spaarboekjes;		Algemene staten der banken	85 ¹
b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen bij de Lijfrentekas		Nationale Bank van België :	
III. — Kwartaalindexcijfers der lonen	32	Weekstaten	85 ²
LOOP DER ZAKEN.		Centrale Bank van Belgisch-Kongo en Ruanda- Urundi :	
I. — Bedrijvigheid der Verrekeningskamers	35	Maandstaten	85 ³
Debetverrichtingen		Snelheid van de girale geldomloop in België	85 ⁴
II. — Postchèque- en giroverkeer	36	Binnenlandse geldhoeveelheid	85 ⁴
PRIJZEN.		Gezamenlijke balansen der geldscheppende instel- lingen	85 ⁴
a) Indexcijfers der groothandelsprijzen in België	45 ¹	Oorzaken van de veranderingen in de geldhoeveel- heid	85 ⁴
b) Indexcijfers der groothandelsprijzen in België en in het buitenland	45 ²	II. — Buitenlandse emissiebanken.	
c) Indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België	46	Staten :	
		Banque de France	86 ¹
		Bank of England	86 ²
		Federal Reserve Banks	86 ³
		Nederlandsche Bank	86 ⁴
		Sveriges Riksbank	86 ⁵
		Banca d'Italia	86 ⁶
		Bank Deutscher Länder	86 ⁷
		Banque Nationale Suisse	86 ⁸
		Discontovoet der voornaamste circulatiebanken ...	86 ⁹
		III. — Bank voor Internationale Betalingen, te Bazel ...	87
		IV. — Europese Betalingsunie :	
		Samenvattende tabel van de stand	88 ¹
		Afrekening van de positie der deelnemende landen	88 ²